

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
Министерство образования и науки Республики Казахстан

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы
Национальная академия образования имени И. Алтынсарина

**МУҒАЛІМНІҢ ЖҰМЫС УАҚЫТЫН ҮНЕМДЕУ
ЖӘНЕ ОҚУ ЖҮКТЕМЕСІН АЗАЙТУ БОЙЫНША
ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР**

**МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ
ПО СНИЖЕНИЮ УЧЕБНОЙ НАГРУЗКИ И
ХРОНОМЕТРАЖА РАБОЧЕГО ВРЕМЕНИ УЧИТЕЛЯ**

Астана
2019

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы Ғылыми кеңесінің шешімімен баспаға ұсынылды (2019 жылғы 14 наурыздағы №3 хаттамасы)

Рекомендовано к изданию решением Ученого совета Национальной академии образования им. И. Алтынсарина (протокол №3 от 14 марта 2019 года)

«Мұғалімнің жұмыс уақытын үнемдеу және оқу жүктемесін азайту бойынша әдістемелік ұсынымдар» Әдістемелік ұсынымдар. - Астана: Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2019. – 92,8 б.

«Методические рекомендации по снижению учебной нагрузки и хронометража рабочего времени учителя». Методические рекомендации. - Астана: НАО имени И.Алтынсарина, 2019. – 92,8 с.

Әдістемелік ұсынымдарда оқу жүктемесін азайту бойынша халықаралық тәжірибе зерделенді, 2018-2019 оқу жылында төмендетілген оқу жүктемесімен Үлгілік оқу жоспарын енгізу қорытындысы берілді, мұғалімнің жұмыс уақытын үнемдеу және мұғалімнің жүктемесін төмендету аспектісінде білім беру үдерісін ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар жасалды.

Әдістемелік ұсынымдар білім беру жүйесінің педагогикалық қызметкерлеріне және аталған мәселеге қызығушылық танытатын сала мамандарына арналған.

Методические рекомендаций включает анализ международного опыта по снижению учебной нагрузки, итоги внедрения Типовых учебных планов со снижением нагрузки обучающихся в 2018-2019 учебном году, методические рекомендации по проведению хронометража рабочего времени учителя и по организации образовательного процесса в аспекте снижения нагрузки учителя.

Методические рекомендации адресованы педагогическим работникам системы образования, а также всем заинтересованным сторонам.

© Ы.Алтынсарин атындағы
Ұлттық білім академиясы, 2019.
© Национальная академия
образования
им. И.Алтынсарина, 2019

Кіріспе

Жаңартылған білім беру мазмұнына көшу, білім беруге құзыреттілік көзқарас, денсаулық сақтау технологияларымен қамтамасыз ету, коллаборативті орта жағдайында білім беру үдерісін дараландыру және саралау жағдайында жұмыс жүргізуге дайындығын қалыптастыру шеңберінде қазіргі мұғалімнің жұмысына жаңа талаптар қояды [1].

Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың 2018 жылғы 5 қазандағы «Халықтың әл-ауқатының өсуі: табыс пен өмір сүру сапасының артуы» атты Қазақстан халқына Жолдауында оқу жүктемесін төмендету туралы мәселе туралы сөз қозғалған [2].

Бүгінгі күні Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі педагогикалық және оқу жүктемесін төмендету бойынша тұрақты жұмыс жүргізуде. Білім және ғылым министрлігі ҚР "Білім туралы" Заңына 2017 жылы жаңа тармақ енгізген, соған сәйкес мұғалімдер, олардың функционалдық міндеттеріне қатысы жоқ жұмыстарды орындаудан босатылады делінген [3]. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың «Төртінші өнеркәсіптік революция жағдайларында дамудың жаңа мүмкіндіктері» атты Қазақстан халқына Жолдауын іске асыру және мұғалім мамандығының беделін арттыру мақсатында Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 26 қаңтардағы «Орта білім беру ұйымдары педагог қызметкерлерінің жекелеген санаттарын енгізу үшін ұсынылатын құжаттардың тізбесін анықтау туралы» № 32 бұйрығымен мұғалімдер үшін келесі құжаттамаларды:

- сынып журналы (электронды журнал);
- күнтізбелік-тақырыптық жоспарлар;
- сабақ жоспарлары (қысқа мерзімді жоспар);
- критериалды бағалау бойынша құжаттар (жиынтық және қалыптастырушы бағалау);
- білім алушылардың күнделіктері және т.б. жүргізу белгіленген.

Тиісті шарттары бар мектептерде бес күндік оқу аптасына көшуге ықпал еткен оқу жүктемелері төмендетілген ҮОЖ-лар әзірленді. Бес күндік оқыту отбасыларға баланың ата-анасымен бірге біршама уақыт өткізуге мүмкіндік береді, қосымша қызығушылыққа, демалуға және өзін-өзі дамытуға уақыты артады [4].

Қазіргі уақытта қызметкердің орындайтын іс-әрекет ұзақтығын өлшеу және бекіту арқылы қандайда бір жұмысты орындауға жұмсалатын уақыт шығындарын зерттеу үшін мұғалімнің жұмыс уақытының хронометражын жүргізу туралы мәселе қаралды. Бұл дегеніміз еңбек процесін талдау, мекеме қызметкерлерінің жұмыс тиімділігін арттыру мақсатында жүргізіледі. Оны жүргізу үшін хронометраж нысандарын, сондай-ақ өлшем бірлігін анықтау қажет. Хронометраж процесінің өзі зерттеу мақсатына және зерттелетін жұмыс процестеріне байланысты болады. Мысалы, егер хронометраж нәтижесі бойынша анықталатын белгілі бір процесті орындауға жоспарланған уақыт еңбекке ақы төлеу жүйесінде (жалақы мөлшерін анықтау үшін) пайдаланылуға

тиіс болса, онда хронометраж жүргізу процесіне қойылатын талаптар хронометраж процесінде алынған деректер өндіріс құралдарының жүктелу деңгейін есептеу үшін анықталатын жағдайдан өзгеше болады [5].

Әдістемелік ұсынымдарда оқу жүктемесін азайту бойынша халықаралық тәжірибе зерделенді, 2018-2019 оқу жылында төмендетілген оқу жүктемесімен Үлгілік оқу жоспарын енгізу қорытындысы берілді, мұғалімнің жұмыс уақытын үнемдеу және Мұғалімнің жүктемесін төмендету аспектісінде білім беру үдерісін ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар жасалды.

1 Оқу жүктемесін азайту бойынша халықаралық тәжірибені талдау

Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың «Қазақстандықтардың әл-ауқатының өсуі: табыс пен тұрмыс сапасын арттыру» Қазақстан халқына Жолдауында «Педагог мәртебесі туралы» Заңды әзірлеу және қабылдау қажеттілігін атап өте отырып, аталған заңның: «Бұл құжат мұғалімдер мен мектепке дейінгі мекеме қызметкерлері үшін барлық игілікті қарастырып, жүктемені төмендетуге, жөнсіз тексерістер мен міндеттен тыс функциялардан арашалауға тиіс» деп атап өтті [1]. Президенттің Жолдауында көрсетілген міндеттерді іске асыру мақсатында үлкен жұмыс жүргізілуде. Олардың бірі мұғалімдердің оқу жүктемесін төмендетуді қарастырады, өйткені білім беру процесінің тиімділігі мен нәтижелілігі педагогтің жұмыс уақытын ұтымды пайдаланумен тығыз байланысты.

Білім беру ұйымдарындағы нормативтік оқу жүктемесі көрсетілмеген қызметкерлердің жұмыс уақытының ұзақтығы Қазақстан Республикасының Еңбек кодексіне сәйкес белгіленеді [6].

Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің 71-бабына сәйкес, жұмыс беруші бес күндік немесе алты күндік жұмыс аптасын еңбек және ұжымдық шарттар талаптарына немесе жұмыс берушінің актісіне сәйкес айқындайды. Күнделікті жұмыстың (жұмыс ауысымының) басталу мен аяқталу уақытының ұзақтығы, жұмыстағы үзілістер уақыты еңбек тәртібінің қағидаларына, еңбек және ұжымдық шарттарына сәйкес анықталады.

Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің 68-бабының 1-тармағына сәйкес, жұмыс уақытының ұзақтығы аптасына 40 сағаттан аспауы тиіс. Бұл қалыпты жұмыс жағдайында жұмыс уақытының ұзақ болуына жол берілмейді дегенді көрсетеді және жекелеген санаттағы қызметкерлер үшін нормативтік құқықтық актілері, еңбек, ұжымдық шарт, салалық келісімдер бойынша жұмыс уақыты аз белгіленуі мүмкін.

Білім беру ұйымдары қызметкерлерінің жұмыс уақыты мен демалыс уақытының тәртібі ұйым қызметінің тәртібіне (білім алушылардың, тәрбиеленушілердің тәулік бойы, олардың белгілі бір уақытта, мезгілде болуы, оқу сабақтарының ауысымдылығы және білім беру ұйымдары жұмысының басқа да ерекшеліктері) және Қазақстан Республикасының Еңбек кодексіне, «Білім туралы» ҚР Заңы және басқа да нормативтік құқықтық актілерге сәйкес әзірленетін мекеменің немесе кәсіпорынның ішкі еңбек тәртібі қағидаларымен, ұжымдық шартпен белгіленеді [7].

Мұғалімдердің, оқытушылардың, қосымша білім беру педагогтерінің (оқытушылық жұмыс жүргізетін педагог қызметкерлер) педагогикалық жұмысы оқытушылық жұмыспен байланысты тек педагогикалық жұмыстарды орындау үшін белгіленген нормалардың болуымен сипатталады. Оқытушылық жұмысты жүргізетін педагог қызметкерлердің педагогикалық жұмыстың басқа бөлігін орындауы сағат саны бойынша нақтыланбаған жұмыс уақытында жүзеге асырылады.

Оқытушылық жұмысты жүргізетін қызметкерлердің жұмыс уақытының нормаланған бөлігі, астрономиялық сағатпен анықталады және ұзақтығы мен

әрбір оқу сабағының арасындағы білім алушыларға белгіленген қысқа үзілістерге қарамастан өткізілетін сабақтарды, оның ішінде 1-сынып оқушыларына арналған «динамикалық сағатты» қамтиды. Бұл ретте белгіленген оқу жүктемесінің сағат санына, аталған қызметкерлердің 40 минуттан аспайтын ұзақтылықта жүргізетін оқу сабақтарының саны сәйкес келеді. Мектепке дейінгі білім беру ұйымдары тәрбиешілерінің жұмыс уақытының ұзақтығы олардың нақты жүктемесімен айқындалады. Тәрбиешінің нормативтік жүктемесі аптасына 24 сағатты құрайды. Бес күндік жұмыс аптасының ұзақтылығы – 4 сағат, 28 минутты, алты күндік жұмыс аптасында – 4 сағатты құрайды. Мектепке дейінгі ұйымдарда балалардың ұйымда болу ұзақтығына қарай: 9, 10, 12, 24 сағаттық болып бөлінеді. Берілген мәліметтер бойынша тәрбиешілердің штаттық лауазымдарының саны анықталады (Қазақстан Республикасы Үкіметінің «Мемлекеттік білім беру ұйымдары қызметкерлерінің үлгі штаттарын және педагог қызметкерлермен оларға теңестірілген тұлғалар лауазымдарының тізбесін бекіту туралы» 2008 жылғы 30 қаңтардағы №77 Қаулысын қараңыз) [8].

Педагог қызметкерлердің оқу жүктемесін белгілеу тәртібі Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 29 қаңтардағы №40 бұйрығымен реттеледі. 2008 жылғы 22 ақпанда Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің № 5148 мемлекеттік тіркеу тізілімінде тіркелген [9].

Педагогикалық қызметкерлер арасындағы оқу жүктемесі тиісті білім беру ұйымының оқу жоспары бойынша оқу уақытының көлеміне, педагогикалық кадрлармен қамтамасыз етілуіне және өзге де нақты жағдайларына қарай бөлінеді.

Педагогикалық оқу жүктемесін бөлу құқығы, оның нақтылығы және әр мұғалімнің, оқытушының, тәрбиешінің және басқа да педагогикалық қызметкердің белгіленген көлемінің сапалы орындалуын, Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі «Білім туралы» Заңына (бұдан әрі – Заң) сәйкес осы іске жауапты болып табылатын білім беру ұйымының бірінші басшысына жүктеледі [10].

Педагогикалық жұмыс көлемі Қазақстан Республикасы еңбек заңнамасына сәйкес апталық нормативтік жүктемені ескере отырып және ұжымдық, жеке еңбек шарттармен қызметкерлердің келісімі бойынша белгіленеді.

Мектеп, мектеп-интернат мұғалімдерінің оқу жүктемесін анықтау (күндізгі-сырттай оқу нысаны бар кешкі (ауысымдық) жалпы білім беретін мектептердің (сыныптардың), сырттай оқытатын мектеп мұғалімдерінен, сондай-ақ емдеу-сауықтыру ұйымдарында ұзақ емделудегі балалармен сабақ жүргізетін мұғалімдерден басқа) мұғалімдерінің және кәсіптік лицей, колледж оқытушыларының оқу жүктемесінің көлемін анықтау жылына бір рет жартыжылдық бойынша бөлек жүргізіледі.

Күндізгі-сырттай оқу нысаны бар кешкі (ауысымдық) жалпы білім беретін мектептер (сыныптар), сырттай нысандағы мектеп мұғалімдерінің, сондай-ақ емдеу-сауықтыру ұйымдарында ұзақ емделудегі балалармен сабақ

жүргізетін мұғалімдердің оқу жүктемесі жылына екі рет, біріншісі оқу жылының басында және екінші жартыжылдығының басында айқындалады.

Оқу жылының басында белгіленген (жаттығу кезеңінде, спорттық маусымда) педагогикалық қызметкерлер жүктемесінің көлемі (профессорлық-оқытушылық құрамның лауазымдарын алмастыратын педагог қызметкерлерді қоспағанда) ағымдағы оқу жылында (жаттығу кезеңінде, спорттық маусымда) педагог қызметкерлердің оқу жүктемесі көлемінің оқу жоспарлары, оқу кестелері, білім алушылардың, спортпен айналысушылардың, топтардың сыныптар (сынып-комплекті) санының қысқаруына байланысты, оны төмендету жағына өзгеруін қоспағанда, жұмыс берушінің бастамасы бойынша өзгеруі мүмкін емес) іс жүзінде білім беру ұйымдары сынып-комплектілердің жоспарланған санын (мысалы, бірінші, оныншы бейінді сыныптарға балалар санының жеткіліксіз болуы және т.б.) аша алмаған жағдайлар туындайды.

Педагог қызметкерлердің оқу жүктемесінің көлемін еңбек шартында көрсетілген оқу жүктемесімен салыстырғанда уақытша немесе тұрақты өзгертуге (ұлғайтуға немесе төмендетуге) педагог қызметкерлердің оқу жүктемесінің көлемін жоғарыда аталған бұйрықта көзделген оны төмендетуге қарай өзгертуді қоспағанда, жазбаша нысанда жасалатын еңбек шарты тараптарының келісімі бойынша ғана жүзеге асырылады [11].

Оқу жүктемесі көлемінің өзгеруі (ұлғаюы немесе төмендеуі) туралы, сондай-ақ осындай өзгерістердің қажеттілігін тудырған себептер туралы жұмыс беруші, оқу жүктемесі көлемінің өзгеруі еңбек шарты тараптарының келісімі бойынша жүзеге асырылатын жағдайларды қоспағанда, педагог қызметкерлерді өзгерістер жүзеге асырылғанға дейін екі айдан кешіктірмей жазбаша нысанда хабардар етуге міндетті.

ҚР «Білім туралы» Заңымен мемлекеттік білім беру ұйымдарында оқу-тәрбие процесін тікелей жүзеге асыратын педагог қызметкерлердің айлық жалақысын есептеу үшін аптасына нормативтік оқу жүктемесі – 18 сағат көлемінде белгіленген. Әр мектепте оқу жүктемесін мектеп басшылығы өз қарауы бойынша жүзеге асырады.

Халықаралық тәжірибеге сүйенсек, педагогикалық қызметкерлердің жүктемесі «негізгі сағаттарға» бөлінеді, яғни бұған сабақтарды өткізу және әдістемелік жұмыс, сабаққа дайындық, дәптер тексеру, сынып жетекшілерінің міндеттерін орындау және т. б. қатысты.

Ресей Федерациясында мұғалімнің жүктемесі – 36 сағаттық жұмыс аптасын және 18 сағаттық оқу жүктемесін құрайды. Бұл 18 академиялық сағатқа тек «негізгі» сағаттары, яғни өткізілетін сабақтар кіреді. Қалған жұмыс уақытында әдістемелік жұмыс, сабаққа дайындық, дәптер тексеру, сынып жетекшісінің міндетін орындау, үзіліс кезінде оқушыларды қадағалау, оқушылардың ата-аналармен қарым-қатынас жасауы, педагогикалық кеңестердің отырыстарына, директорлық кеңестерге қатысу және т.б.-ға бөлінеді [12].

Барлық еуропа елдерінде мұғалімнің жүктемесі сабақ санымен ғана емес, астрономиялық уақытпен де: мұғалімнің жылдық және/немесе апталық жұмыс

уақыты белгіленеді, онда ғылыми жүктеме тек кейбір бөлікті ғана құраумен анықталады. Осылайша, «жұмыс уақыты» мемлекеттік қызмет шарттарымен (бірқатар елдерде мұғалімдер мемлекеттік қызметшілер мәртебесіне ие болғандықтан) олардың тікелей оқытылуына арналғанына немесе қалған педагогикалық және басқа да кәсіби міндеттер мен тапсырмаларды орындауға арналғанына қарамастан жеке келісімшарттардың барлық жұмыс сағаттарын қамтуы мүмкін. 2010/11 оқу жылындағы Еуропа мұғалімдерінің орташа жүктемесі аптасына 19-дан 23 сағатқа дейінгіні құрады (European Commission. Key data on education in the European Union есебінен алынған мәліметтер). Апталық жұмыс уақыты 35-тен 40 сағатты аралығында болады. Он жеті еуропалық ел мен өңірлерде мұғалімнің мектепте қанша жұмыс уақытын өткізу керектігін анықтайды (негізінен, аптасына шамамен 25-30 сағат). Жалпы жұмыс уақытының бір бөлігі ретінде оқу жүктемесінің тікелей көлемі әртүрлі елдерде және бір мемлекетте де оқу жүйесінің әртүрлі деңгейлері арасында айтарлықтай өзгереді. Әдетте (Дания мен Болгарияны қоспағанда) бастауыш мектепте оқу жүктемесі негізгі және жалпы білім беру деңгейіне қарағанда жоғары. Мысалы Швецияда жылына 570 сағаттан, Нидерландыда 988 сағатқа дейін құрайды. Онда ол жалпы жұмыс уақытының пайызымен есептеледі (65 % – бастауыш білім беруде, 60 % – орта білім беруде). Еуропа елдерінде апталық сабақтардың саны бірқатар факторларға байланысты 15-16-дан – 26-ға дейінгіні құрайды және ұзақтығы әртүрлі болуы мүмкін. Ирландияда, Венгрияда, Португалияда жүктеме 20-22 сағатты, Грецияда –16–21 сағатты, Францияда – 14-17 сағатты, Германияда – 24 сағатты құрайды, АҚШ-тың қоғамдық білім беру секторының мектептерінде мұғалімдер қатаң түрде жұмыс жасайды. Ресей Федерациясында мұғалімдердің жүктемесі: 36 сағаттық жұмыс аптасын және жүктеме бойынша 18 «негізгі» сағатты құрайды. ЭЫДҰ елдері арасында бастауыш мектеп мұғалімінің орташа жүктемесі жылына 790 «негізгі» сағатты құрайды және мынадай: Греция мен Ресейде 600 сағаттан кем және Чили мен АҚШ-та 1000 сағаттан астам болып өзгеріп отырады. Негізгі мектепте орташа көрсеткіш жылына 709 сағатты құрайды: Грецияда 415 сағаттан және Чилиде, Мексикада және АҚШ-та 1000-нан астам. Жоғарғы сыныптарда мұғалімдер жылына орташа есеппен 664 сағат сабақ өткізеді (Данияда – 369 сағаттан, Аргентинада – 1448 сағатқа дейін). Сабақ өткізу барысындағы және педагогикалық жұмыстың басқа да түрлерінің жұмыс уақыты әртүрлі жолмен бөлінеді. Бельгияда, Германияда, Ирландияда, Францияда тек сабақтар ғана нақты анықталады. Сонымен қатар, мұғалімдердің мамандықтарына қатысты басқа да барлық қызметті орындайтыны, бірақ аптасына, не жылына сондай, не басқа жұмыс түрлеріне қанша уақытын шығындайтынын мұғалімдер өздері немесе оқу орындарының басшыларымен бірге шешілу керектігі қарастырылған. Кей жағдайда мемлекеттік қызметте мұғалімдік келісімшарт немесе қызметтік міндеттер мұғалімдік қызметтің екі блогы – оқыту мен сабақтан тыс іс-әрекеттер: сабаққа дайындық, оқушылардың жұмыстарын тексеру, ата-аналармен жұмыс, мектептегі басқару органдарының жұмысына қатысу, біліктілікті арттыруда уақытты нақты бөлуді белгілейді. Жалпы алғанда, осы сияқты сабақтан тыс кәсіби жұмыстардың түрлеріне бөлінетін уақыт бірқатар

елдерде жұмыс уақытының көлеміне қарай пайыздармен белгіленеді. Грецияда, Италияда, Нидерландта, Испанияның бастауыш білім беруде, оларға 33-тен 40%-ға дейін, Австрияда және Испанияның орта білім беруде – жұмыс уақытының 40-тан – 50%-ға дейін бөлінеді. Басқа елдерде осылайша бөлу соншалықты нақты емес және барынша шартты болып табылады. Финляндияда және Швецияда, мысалы, кәсіби біліктілікті арттыруға және мектепте міндеттерді атқаруға нақты сағат саны бөлінеді. Шотландияда біліктілікті арттыруға және ата-аналармен жұмыс жүргізуге сағат бөлінеді. Англияда және Уэльсте тек мұғалімнің жалпы жылдық жұмыс уақыты ғана ресми белгіленеді (1265 сағат), бұл сұрақты шешу оқу орны басшыларының айрықша құзыреті болып табылады [15].

Әлем елдері бойынша мұғалім жүктемесі 1-кестеде келтірілген.

1-кесте. Әр елдердегі мұғалім жүктемесі

Елдер	Негізгі сағаттар	Апталық жүктеме	Мектепте болу
	18–20 (негізгі) 20–22 (бастауыш)	-	-
Болгария	12–17 (бастауыш), 23– 24 (негізгі)	40	-
Чехия	16–17	-	-
Дания	18 (бастауыш), 19–20 (негізгі)	37	-
Германия	26 (бастауыш), 24 (негізгі)	40	30
Эстония	18–24	35	-
Ирландия	22–223	-	28
Греция	21–24 (бастауыш) 16–21 (негізгі)	30	30
Испания	25 (бастауыш) 18 (негізгі)	38	30
Франция	24 (бастауыш) 17 (негізгі)	35	-
Италия	22 (бастауыш) 18 (негізгі)	-	24
Кипр	19 (бастауыш) 18 (негізгі)	30	30
Латвия	21	40	23
Литва	18	36	—
Люксембург	23 (бастауыш) 21 (негізгі)	-	22-28
Венгрия	22	40	—
Мальта	26 (бастауыш) 20 (негізгі)	—	28
Нидерланды	—	—	40
Австрия	17–18	40	—
Польша	14	40	-
Португалия	25 (бастауыш) 22 (негізгі)	35	35

	20 (старшая)		
Румыния	16–17	40	-
Словения	16–17 (бастауыш және негізгі) 14–15 (жоғарғы)	40	-
Словакия	22–23	40	-
Финляндия	24 (бастауыш) 18–24 (негізгі) 16–23 (жоғарғы)	-	27 (бастауыш) 21–27 (негізгі) 17–26 (жоғарғы)
Швеция	—	40	31
Ұлыбритания	-	-	32
Шотландия	23	35	23
Исландия	17	40	27
Лихтенштейн	22 (бастауыш) 21 (негізгі) 17–19 (жоғарғы)	-	-
Норвегия	20 (бастауыш) 16–19 (негізгі) 12–17 (жоғарғы)	-	33
Хорватия	16–18 (бастауыш) 18– 22 (негізгі) 20–28 (жоғарғы)	40	-
Түркия	30	-	-

Жүктеменің кез келген өзгерісі, басқа жұмыс түрлері, оның қанша уақытын алатынын зерттеуге сүйенуі тиіс екені күмән тудырмайды. Бұл олардың шынайы жұмыс уақытының көлемі белгіленген заңнамадан асқан жағдайда педагогтердің артық жүктемесінің кеңінен таралған проблемаларын жоюға мүмкіндік береді. Білім мазмұны мәселесінде оқу орындарының дербестігін кеңейту туралы айтар болсақ, онда әдістемелік жұмыстардың көлемін арттыруды, оқу жоспарларын өзгертуді, сабаққа дайындалуға жұмсалатын уақытты арттыруды да ескеру қажет. Бұл жағдайда негізгі сағаттар санын арттыру мақсатқа сай емес және педагогикалық жұмыстардың сапасын жоғалтуға алып келуі мүмкін.

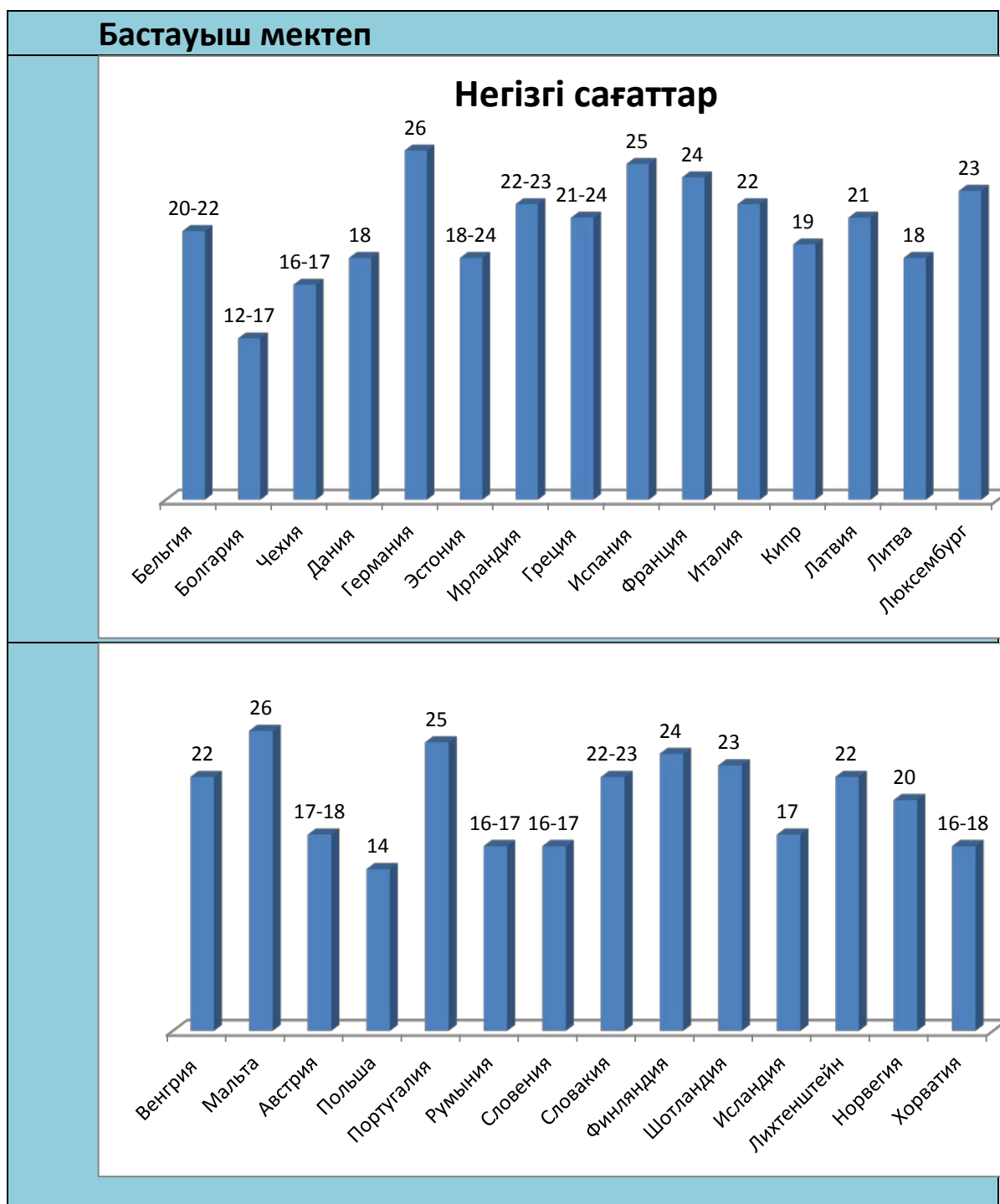
Әлем елдері бойынша мұғалім жүктемесінің сағат санына қарай бөлінуі 2-кестеде келтірілген.

2-кесте. Әр елдердегі мұғалім жүктемесінің шектері

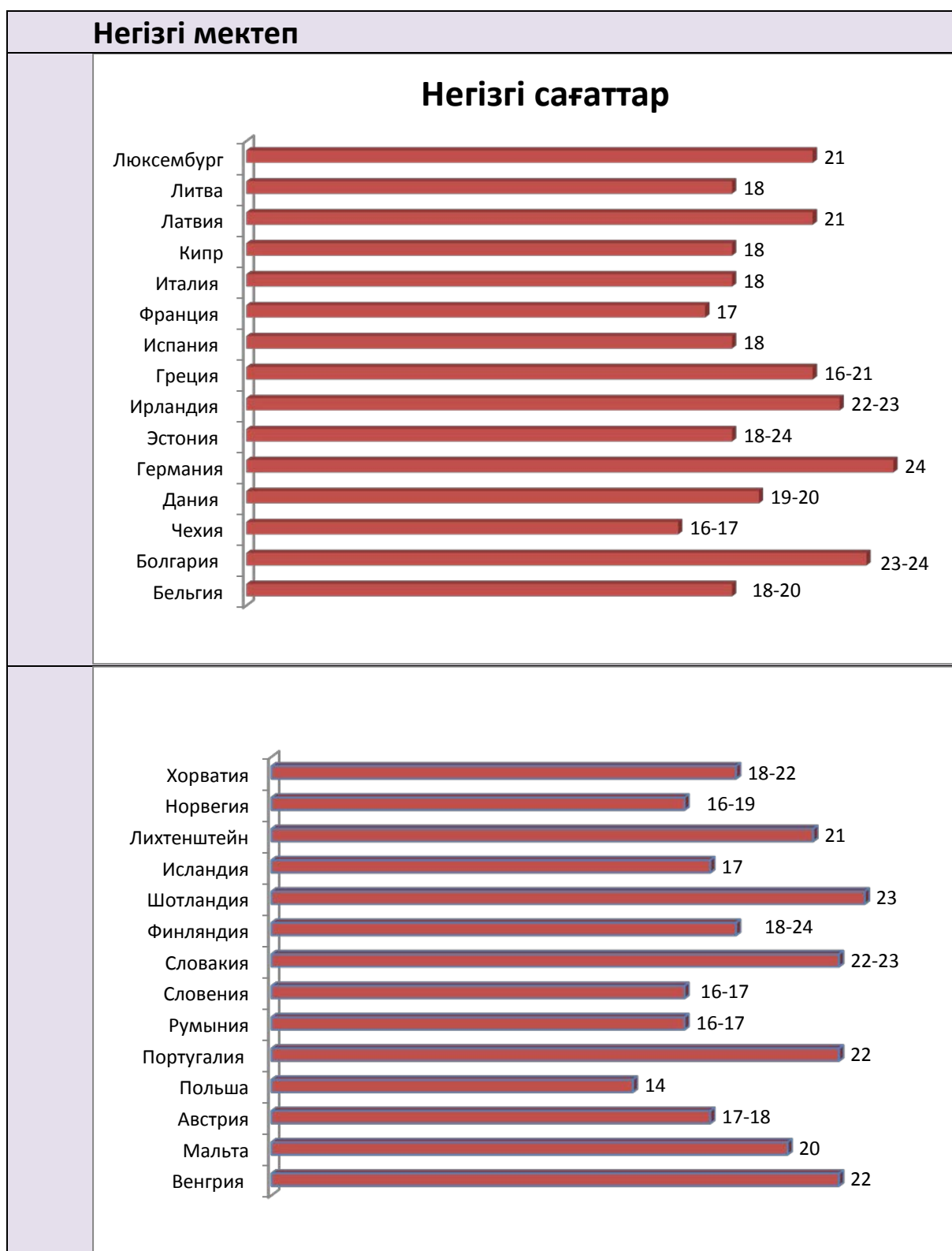
Ең төменгі ≥ 18	Чехия	16–17
	Польша	14
	Исландия	17
	Австрия	17–18
	Румыния	16–17
	Словения	16–17 (бастауыш және негізгі) 14–15 (жоғарғы)
	Хорватия	16–18 (бастауыш) 18–22 (негізгі) 20–28 (жоғарғы)

		Болгария	12–17 (бастауыш) 23–24 (негізгі)
Орташа -18		Греция	21–24 (бастауыш) 16–21 (негізгі)
		Франция	24 (бастауыш) 17 (негізгі)
		Италия	22 (бастауыш) 18 (негізгі)
		Кипр	19 (бастауыш) 18 (негізгі)
		Дания	18 (бастауыш) 19–20 (негізгі)
		Эстония	18–24
		Литва	18
		Венгрия	22
		Шотландия	23
Ең жоғарғы +≤18		Бельгия	18–20 (негізгі) 20–22 (бастауыш)
		Германия	26 (бастауыш) 24 (негізгі)
		Ирландия	22–23
		Испания	25 (бастауыш) 18 (негізгі)
		Латвия	21
		Люксембург	23 (бастауыш) 21 (негізгі)
		Мальта	26 (бастауыш) 20 (негізгі)
		Португалия	25 (бастауыш) 22 ((негізгі) 20 (жоғарғы)
		Словакия	24 (бастауыш) 18–24 (негізгі) 16–23 (жоғарғы)
		Финляндия	22 (бастауыш) 21 (негізгі) 17–19 (жоғарғы)
		Лихтенштейн	20 (бастауыш) 16–19 (негізгі) 12–17 (жоғарғы)
		Норвегия	22–23

Әлем елдері негізінде мұғалім жүктемесі бастауыш мектеп және орта мектеп бойынша 1-2 суреттерде көрсетілген.

1-сурет. Әр елдердегі бастауыш мектеп мұғалімдерінің жүктемесі

2-сурет. Әр елдердегі негізгі мектеп мұғалімдерінің жүктемесі

Осы орайда халықаралық тәжірибеге сүйенсек, Бельгияда негізгі жүктеме – 18–20 сағатты, бастауышта – 20–22 сағатты құрайды. Болгарияда бастауыш білім беру – 12–17 сағат болса, негізгі орта білім беру – 23–24 сағаттан тұрады. Сол секілді Чехияда бастауыш білім беру мен орта білім беру – 16–17 сағатты құрайды. Данияда бастауыш білім беру – 18, негізгі орта білім беру –

19–20 сағатты құрайды. Германияда бастауыш білім беру – 26 сағат, негізгі орта білім беру – 24 сағат. Эстонияда бастауыш пен орта буындағы сағат саны – 18–24 сағатты, Ирландияда бастауыш пен орта буында 22–23 сағат оқу жүктемесін құрайды. Грецияға тоқталсақ, бастауыш білім беру – 21–24 сағат, орта білім беру – 16–21 сағатты, Испанияда бастауыш мектеп – 25 сағат, орта буын 18 сағат, Францияда бастауыш мектеп – 24 сағат, негізгі орта – 17 сағат, Италияда бастауыш мектеп – 22 сағат, негізгі орта – 18 сағат, Кипрде бастауыш мектепте – 19 сағат, негізгі орта – 18 сағатты құрайды. Латвияда бастауыш пен орта буындағы сағат саны – 21 сағат. Литвада бастауыш пен орта буында – 18 сағат, Люксембург қаласында бастауыш білім беру – 23 сағат, орта білім беруде – 21 сағат, Венгрияда бастауыш та, орта білім беруде – 22 сағат, Мальтада бастауыш мектеп – 26 сағат, орта буын – 20 сағат, Австрияда орта білім беру мен бастауыш білім беру – 17–18 сағат, Польшада бастауыш мектеп – 14 сағат, Португалияда бастауыш білім беру – 25 сағат, негізгі – 22 сағат, жоғары – 20 сағатты құрайды. Румынияда бастауыш пен орта 16–17 сағат, Словенияда – бастауыш және негізгі білім беру 16–17 сағат, жоғары білім беру жүйесі – 14–15 сағат, Словакияда – 22–23 сағат, Финляндияда бастауыш – 24 сағат, негізгі – 18–24 сағат, жоғары – 16–23 сағатты құрайды. Сол секілді, Шотландияда бастауыш және орта білім беру жүйесі – 23 сағат. Исландияда бастауыш және орта білім беру жүйесі – 17 сағатты құрайды. Лихтенштейнде бастауыш білім беру жүйесі – 22 сағат, негізгі – 21 сағат, жоғары – 17–19 сағатты құрайды. Норвегияда бастауыш білім беру – 20 сағатты, негізгі орта білім беру – 16–19 сағат, жоғары – 12–17 сағатты құрайды. Хорватияда бастауыш білім беру – 16–18 сағат, негізгі білім беру – 18–22 сағат, жоғары – 20–28 сағатты құрайды [16].

Жалпы жұмыс уақытын бөлуде оқу жүктемесінің көлемі әр елде және бір мемлекеттің ішінде, оқу жүйесінің түрлі деңгейлері арасында түрліше бөлінеді. Әдетте (Дания мен Болгарияны қоспағанда) бастауыш мектепте оқу жүктемесі негізі және жоғарғы сыныптарға қарағанда жоғары болады. Мысал ретінде Швецияда жылына – 570 сағат, Нидерландта – 988 сағатты құрайды.

Соңғы бес жылда Еуропа елдерінде аптадағы сабақ саны бірқатар факторларға байланысты 15-16-дан 26-ға дейін жетіп және ұзақтығы да әртүрлі болған. Ирландияда, Венгрияда, Португалияда оқу жүктемесі 20-22 сағатты, Грецияда – 16-21 сағатты, Францияда – 14-17 сағатты, Германияда – 24 сағатты құрайды [17].

Ресей Федерациясындағы мұғалім жүктемесі Қазақстанға ұқсас құрылған – 36 сағаттық жұмыс аптасы және негізгі сағат – 18 сағатты құрайды. ЭЫДҰ елдері арасында бастауыш мектеп мұғалімдерінің орташа жүктемесі жылына – 790 негізгі сағатты құрайды, бірақ ол Греция мен Ресейдегі 600 сағаттан аз және Чили мен АҚШ-тағы – 1000 сағаттан артық бөлінеді. Негізгі мектепте орташа көрсеткіш жылына – 709 сағат, (Грецияда 415-тен Чилиде, Мексикада және АҚШ-та 1000-нан артық), ал жоғарғы сыныпта мұғалімдер жылына – 664 сағат оқытады (Данияда 369-дан Аргентинада 1448 сағатқа дейін). Сабақ өткізу мен педагогикалық жұмыстардың басқа да түрлері арасындағы жұмыс

уақытын бөлу тәсілдері де әртүрлі және елден елге қарай өзгеріп отырады. Бельгияда, Германияда, Ирландияда, Францияда, Украинада тек сабақтар саны ғана нақты анықталады; сонымен қатар мұғалімдердің мамандықтарымен байланысы бар басқа да барлық қызметтерді де орындайтыны, басқадай да жұмыс түрлеріне аптасына, не жылына қанша уақытын шығындайтыны, мұғалімдердің өздері не оқу орындары басшыларымен бірлесіп шешуі қарастырылады [18].

Жалпы алғанда, осы сияқты сабақтан тыс кәсіби жұмыстардың түрлеріне бөлінетін уақыт бірқатар елдерде жұмыс уақытының көлеміне қарай пайыздармен белгіленеді. Грецияда, Италияда, Нидерландта, Испанияның бастауыш білім беруінде 33-тен 40%-ға дейін, Австрияда және Испанияның орта білім беруде – жұмыс уақыты 40-тан 50%-на дейін бөлінеді.

Әрбір елдегі оқу жүктемесін салыстыра отырып, педагогикалық қызметкерлердің еңбекақыларын да салыстыру мақсаты болды [19].

Польшада мұғалімдердің мөлшерлемесі – 18 сағатты, ең жоғары шекті жүктеме – 1,5 мөлшерлеме. Польша мектептерінде кәсіби өсу жүйесі барынша күрделі. Мектепке келгеннен кейін жас маман жоғары оқу орнының дипломымен «тағылымгер-мұғалім» мәртебесіне ие болады. Сабақ өткізуге кіріспес бұрын ол мектеп директорына өзінің қызметі бойынша алға жоғарылауының жеке жоспарын ұсынуы тиіс. Тағылымгерге тәжірибелі оқытушылар қатарынан тәлімгер тағайындалады, ол тоғыз айдан кейін жас маманның жетістіктері туралы өз пікірін білдіреді және оның лауазым бойынша жоғарылау перспективалары туралы баяндайды. Тәжірибені жинақтай отырып, тағылымгер мектеп директорының басқаруымен комиссияда кәсіби жарамдылығы бойынша емтихан тапсырады. Сұхбаттасу барысында комиссияның әр мүшесі 0-ден 10 баллға дейін баға қойылады. Орта есеппен 7 балл жинаған кезде емтихан тапсырушы келісімшарт бойынша мұғалім лауазымына тағайындалады. Екі жылдан кейін жас оқытушы кезекті атақ – штаттық мұғалім қызметіне үміткер бола алады. Бұл үшін ол мектеп басшылығына кәсіби дайындық жоспарын, содан кейін тиісті емтиханды тапсырады. Екі жылдан және қарқынды даму нәтижесі болса тоғыз айдан кейін мамандандырылған мұғалім лауазымына үміттен алады, ол кезде мектеп иерархиясында тәжірибелі маман болып саналады. Неміс мұғалімдері бірден бірнеше пәнді жүргізе алады. Германияда бір мезетте физика, неміс тілі және дене шынықтырудан сабақ өткізетін педагогті жиі кездестіруге болады. Ал мектепте жұмыс жүргізу құқығына ие болу үшін ЖОО-ны аяқтағаннан кейін бірнеше емтихан тапсыруға тура келеді. Оқуды аяқтағаннан кейін бірден бірінші мемлекеттік, одан кейін 2 жылдық практикадан өту, содан кейін екінші мемлекеттік емтихан тапсыру керек. Тек осыдан кейін ғана мектептен жұмыс іздеуге болады. Сондай-ақ неміс оқытушыларынан, әсіресе өз мектебінде оқитын оқушыларға жеке сабақтар өткізу өте сирек кездеседі.

ФГР-да бастауыш және толық емес орта мектеп мұғалімдерінің аптасына өткізетін сабақтары 26-28 міндетті сабақтарды, ал жоғары орта мектеп (гимназия) мұғалімдерінің 23-27 сағат сабақтарды құрайды;

Францияда бір ЖОО-ның дипломы бар жас маманды жұмысқа ешкім қабылдамайды. Себебі, Францияда мұғалімдерді жұмысқа қабылдаушы мектеп емес, мемлекет (мектеп директорының педагогті "жоғарыдағылардың" келісімінсіз жұмыстан шығаруға құқығы жоқ) болып табылады.

Мемлекет жыл сайын мұғалімдерге белгілі бір орнын бөліп, оларға байқау жүргізеді. Бұл ретте сол орынға үміткер ниет білдірушілер саны бірнеше есе көп болады, сондықтан көпшілігі бірінші рет сабақ алуға құқылы емес. Конкурс жеңімпаздарын бөлу бойынша жұмыспен қамтамасыз етеді. Орта және жоғары сыныптарда мұғалімдердің апталық жүктемесі 18 сағаттан тұрады. Алайда, бұл педагог өз жүктемесін 18 сағат ішінде тек бір мектепте және тіпті бір қалада ғана атқарады дегенді білдірмейді. Өз мамандығы бойынша арнайы емтихандарды тапсырған жоғары санатты мұғалімдер "агреже" мәртебесін иеленеді және тек мектептерде ғана емес, сонымен қатар бастапқы ЖОО курстарында оқыту құқығына ие болады. Мұндай мамандардың жалақысы мектеп мұғалімдерінің орташа еңбекақысынан 30 – 35% - ға артық. "Агреже" үшін – 15 сағат, ал ғылыми біліктілігі төмен оның әріптестерінде – 18-22 сабақ.

Ұлыбританияда британдық педагогтар өз сабақтарының санына қарамастан күні бойы (әдетте, 8.30-дан 15.30-ға дейін) мектепте болуға міндетті. Мемлекеттік мектептерде педагогтер аптасына бір қосымша сабақ өткізуі тиіс. Жеке мектепте оған қосымша ақы төленбейтін 2-3 сабақ өткізуді талап ете алады.

Финляндиядағы оқу жылы 190 жұмыс күнін құрайды. Оқу тек күндізгі ауысымда жүргізіледі, сенбі және жексенбі күндері мектептер жұмыс жасамайды. Барлық фин мектептері бір ауысымда жұмыс жүргізеді. Мұғалімдердің жұмыс күнінің ұзақтығы 8-ден – 15 сағатқа дейін созылады. Бастауыш орта мектептегі орта фин мұғалімінің оқу жүктемесі күніне төрт сабақты құрайды және аптасына 2 сағат кәсіби жетілдіруге арналады [20].

Украинадағы орта мектептегі педагог қызметкерлердің жүктемесі академиялық сағаттармен есептеледі және 36 сағаттық жұмыс аптасында 18 сағатты немесе 35 апталық оқу жылында 630 сағатты құрайды.

Бұл 18 академиялық сағатқа тек негізгі сағаттар, яғни аудиторияда өткізілетін сабақтар кіреді. Қалған жұмыс сағаттары әдістемелік жұмыс, сабақтарға дайындық, дәптер тексеру, сынып жетекшісінің міндеттерін орындау, үзіліс кезінде оқушылардың тәртібін қадағалау, оқушылардың ата-аналарымен қарым-қатынас жасауы, педагогикалық кеңестердің отырыстарына, директорлық кеңестерге және т.б. қатысуға бөлінеді.

Израильде қазір жаңадан жұмысқа қабылданған мұғалімдер мен бастауыш сынып мұғалімдерінде аптасына 24 сағат, ал көпшілігінде 40 сағатты құрайды.

Алдағы уақытта жаңаша орта және жоғары сынып мұғалімдеріне де қатысты болады. Мұғалімдердің өткізетін сабақтарының саны бұрынғыдай қалмақ, бірақ олар мектепте күніне 8 сағаттан 16 сағатқа дейін болуы тиіс (қазіргі мұғалімдер сабақтарын өткізген соң мектептен кетуге құқылы). Сонымен қатар, педагогтерге магнитті карточканың көмегімен жұмыс күнінің басталуы мен аяқталуын белгілеуге тура келеді. Ресми демалыс – сенбі күні,

оларда жұмыс аптасында тағы екі демалыс күні болады. Сонымен қатар, әрбір 6 жыл сайын мұғалімнің бір жылға "шығармашылық демалысқа" шығуға құқығы бар, бұл ретте оны мектептен жұмыстан шығармайды және оған еңбекақысы төленеді [21].

Латвияда мұғалімдер біліктілікті арттыру курстарынан жиі өтуді талап етеді. Жұмыс күні – 9.00-16.00-ға дейін. Оқушылармен жүргізетін жеке жұмыс сағаттары үшін мемлекет қосымша ақы төлейді. Жеке жұмыстардың сағат саны мөлшерлемесіне байланысты болады. Жеке сабақтар кезінде мұғалім міндетті түрде өз кабинетінде, тіпті оқушылар болмаған жағдайдың өзінде оған мектепте болуға міндетті. Мұғалімнің жұмыс уақытының мөлшерлемесі – 21 сағатты құраса, Ресей Федерациясында мұғалім жүктемесі аптасына – 36 сағат және мөлшерлемесі – негізгі 18 сағатты құрайды [22].

Мұғалімнің жүктемесін қалыптастыру.

1918 жылғы 20 маусымда ХКО «Мұғалімнің еңбегіне ақы төлеу нормалары туралы» декретінде мұғалім еңбегіне айлық төлемақысы күніне 4 сағаттық оқу (24 сағат немесе апталық сағаты) жұмыс уақыты қалыптасқан ұзақтығымен қабылданған. Осы декретте мұғалімдердің жазбаша жұмыстарды, тәжірибелерді даярлау, сыныптық жетекшілік және т.б. тексерулер үшін еңбегіне ақы төленетіні анықталды.

Сол себепті, аптасына 24 сағаттық норма немесе сабақ барысында ай сайынғы мұғалімінің еңбегіне ақы төлеу жұмыс уақытының ұзақтығымен байланысты болды.

КСРО Халық комиссарлары Кеңесінің және КПСС ОК-тің 1936 жылы бекітілген «Мұғалімдер мен басқа да мектеп қызметкерлерінің жалақысын көтеру туралы» қаулысына сәйкес мұғалімдердің жалақысын күніне 4 сағаттық бастауыш, төртінші сыныпта 4 сағаттық оқу жұмысына ақы төлеу керек, басқа сыныптарда, яғни, тиісінше аптасына 24 және 18 сағат бекітілді. Сондай-ақ мұғалімдерге қалыптан жоғары жұмыс жасаған сағаттарына қосымша ақы төлеуге рұқсат берілді.

КОКП Орталық Комитетінің, КСРО Министрлер Кеңесінің және Бүкілодақтық Кәсіподақтар Орталық Кеңесінің 1964 жылғы 15 шілдедегі № 620 жарлығымен мөлшерлеме нормалары сақталды. Осылайша, аптасына 18 сағаттық мөлшерлеме 1936 жылдан бастап мұғалімдер еңбегін еңбекақымен бағалаудың көрсеткішіне айналды. Содан бері мұғалімнің жұмыс уақытын белгілеу қағидаларында еңбегі үшін ақы төлеу сақталып келеді.

Оқу орындарындағы педагогтік қызметкерлердің жұмыс уақытының төмендеуі Ресей Федерациясының 1992 жылғы 10 шілдедегі №3266-1 «Білім туралы» Заңымен бекітілген. 55-баптың 5-тармағы, 1996 жылғы 13 қаңтардағы № 12-ФЗ Федералдық заңымен өзгертілгендей, былай деп жазылған: «Білім беру ұйымдарының профессор-оқытушылар құрамы үшін аптасына 36 сағаттан аспайтын жұмыс уақыты белгіленеді [23].

Қазақстан егемендік алған 1992 жылдан бастап 18 сағаттық педагогикалық кадрлардың білім беру (педагогикалық) жүктемесінің нормасын сақтап келеді.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1996 жылғы 2 қыркүйектегі N 1078

қаулысымен бірінші сатыдағы жалпы білім беретін орта мектеп мұғалімдері үшін аптасына 20 сағат белгіленген [24].

Орта жалпы білім беретін мектептің екінші және үшінші сатысындағы мұғалімдер мен кәсіптік-техникалық мектеп оқытушылары үшін аптасына 18 сағатты құрайды.

Мемлекеттік білім беру ұйымдарының педагог қызметкерлері үшін нормативтік оқу жүктемесін бекіту туралы.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1999 жылғы 27 тамыздағы N 1262 қаулысының Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 30 наурыздағы №391 қаулысымен күші жойылды [25].

Мемлекеттік білім беру ұйымдарының педагог қызметкерлеріне арналған нормативтік оқу жүктемесі. Мемлекеттік білім беру ұйымдарының педагог қызметкерлері үшін аптасына мынадай нормативтік оқу жүктемесі белгіленді: жалпы білім беретін оқу орнының бастапқы сатысы үшін 20 сағат; жалпы білім беретін оқу орнының негізгі және жоғары сатысы үшін 18 сағатты құрайды.

Қазақстан Республикасының орта білім беру ұйымдарында үй тапсырмасын ұйымдастыру және орындау бойынша Әдістемелік ұсынымдарды әзірлеу оқушылар мен мұғалімдердің жүктемесін азайту жолындағы бірінші қадам болды (*ҚР БҒМ 2017 жылғы 24 сәуірдегі № 182 бұйрығы*) [26]. Оларға сәйкес үй тапсырмасының көлемі мен оны орындауға бөлінген уақыт екі есе дерлік қысқарды (*Анықтама: егер үй тапсырмаларын орындау үшін бұрын ұсынылған уақыт (астрономиялық сағат) 2-3-сыныптарда 1,5 сағаттан, 4-5- сыныптарда 2 сағаттан, 6-8-сыныптарда 2,5 сағаттан, 9-11-сыныптарда 3 сағаттан артық емес болса, енді үй тапсырмасының көлемі (бір оқу күніне) 2-сыныпта 50 минуттан, 3-4-сыныптарда – 70 минуттан, 5-6-сыныптарда – 90 минуттан, 7-9-сыныптарда – 110 минуттан артық емес, 10-11 сыныптарда-130 минут*) болады.

Орындалатын үй тапсырмалары көлемінің азаюына байланысты мұғалімнің оны тексеруге берілетін уақыты қысқартылды.

Санитарлық нормаларға өзгерістер енгізілді: оқу сабақтары 45 минуттан 40 минутқа дейін қысқартылды, оқушылардың апталық оқу жүктемесі реттелген. Енгізілген өзгерістер білім беру ұйымдарына ата-аналар, қамқоршылық комитеттерімен бірлесе отырып, мектеп жағдайын, мүмкіндіктерін ескере отырып, мектепте қанша күн оқу керектігін анықтауға мүмкіндік береді. Бұл шаралар білім алушы мен мұғалімге жүктемені азайту үшін қабылданды.

Сабақтар 40 минутқа дейін қысқарған кезде 30 минут уақыт артылады және бастауыш буын үшін 6-сабақ, негізгі және орта деңгейлер үшін 7-сабақ енгізілген кезде оқушылардың уақыты 10 минутқа дейін қосымша артады, бірақ аптаның алтыншы күнін сабақтан босату, яғни бес күндік аптаға көшу мұғалімнің жүктемесін төмендетеді.

Мұғалімдердің жаңа жұмыс аптасына дайындалуына қосымша уақыт және шығармашылық дамуға уақыт, білім беру сапасын арттыруға ықпал ететін материалды берудің жаңа тәсілдерін әзірлеуге уақыт туындайды.

Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауын іске асыру мақсатында 2018 жылғы 10 қаңтардағы № 32

бұйрығымен "Орта білім беру ұйымдарының педагог қызметкерлерінің жекелеген санаттарын анықтау үшін ұсынылатын құжаттар тізбесін анықтау туралы" бұйрық шығарылды [27]. Осы бұйрыққа сәйкес мұғалім артық қағазбастылықтан босатылған. Аталған бұйрық негізінде кез келген бақылаушы органдар мұғалімнен мынадай құжаттарды жүргізуді талап етуге құқылы: бұл сынып журналы, күнтізбелік-тақырыптық жоспар, сабақ бойынша жоспар (қысқа мерзімді жоспар), критериалды бағалау бойынша құжаттар (қалыптастырушы және жиынтық бағалау), білім алушылардың күнделіктері.

Сынып жетекшісі қызметін атқаратын мұғалім, директордың орынбасарлары да артық құжаттардан босатылды.

Мысалы, мұғалім оқу үдерісін өзінің оқу жүктемесіне сәйкес жүзеге асыруы, сынып журналын, күнтізбелік-тақырыптық жоспарды, сабақ жоспарын немесе қысқа мерзімді жоспарды, критериалды бағалау бойынша құжаттарды (жиынтық және қалыптастырушы бағалау) және оқушылардың күнделіктерін жүргізуі тиіс.

Сынып жетекшісінің қызметін атқаратын мұғалім сынып журналын, оқушылардың жеке істерін (оның ішінде үлгерім табелін) жүргізеді, тәрбие жұмысының жоспарына сәйкес сыныппен тәрбие іс-шараларын өткізеді (оқу жылының басында бір рет бекітіледі), сынып оқушыларының ата-аналарымен жиналыс ұйымдастырады.

Факультативтік сабақтарды немесе үйде оқытуды жүзеге асыруды мұғалімдер факультативтік сабақтар журналдарын және үйде оқыту жөніндегі журналдарды толтырады.

Қағаз статистикалық есептілікті жинауды болдырмау мақсатында Ұлттық білім беру деректер базасы (ҰБМБ) енгізілді, бұл әкімшілік есептілік нысандарының санын үш еседен астам қысқартуға мүмкіндік берді (2011 жылмен салыстырғанда 2016 жылы 151-ге дейін). Бұдан басқа, Пилот шеңберінде "Kundelik" электронды журналдары мен күнделіктерінің бірыңғай ақпараттық жүйесіне қосылған 4 мың мектеп қатаң есептегі құжаттарды тек электронды нысанда жүргізеді. Бұл шаралар мұғалімдердің жұмысын едәуір жеңілдетуге және олардың жұмысын тікелей оқу процесіне шоғырландыруға алып келеді [28].

Алайда, білім беру ұйымдарының интернетпен жабдықталуын талдау Интернеттің сапасы мен ұтқырлығы жақсылықты қалайтынын көрсетті. Мұндай жағдайда электронды журналдар мен күнделіктер жүйесін енгізу бойынша басталған жұмыс тиісті нәтиже бермеді. Бұл заманауи жүйе толық жұмыс істеуі үшін жергілікті атқарушы органдар әрбір мектепті жоғары жылдамдықтағы Интернетке қосу жөніндегі жұмысты жақсартуы қажет. Қазақстандағы барлық мектептердің 34%-ы секундына 4 мегабит жылдамдықпен кеңжолақты интернетпен қосылған. Соңғы екі жылда бұл көрсеткіш 9%-ға артты. Әсіресе шағын жинақты мектептерде қиын. Оның ішінде интернетке кеңжолақтылықпен 11% немесе 360 мектеп қамтамасыз етілген [29].

2 2018-2019 оқу жылында азайтылған оқу жүктемесімен Үлгілік оқу жоспарын енгізу қорытындысы

Балалардың денсаулығы мен үлгерімі қалыптасуының негізгі факторларының ішінде жиынтық оқу-тәрбие жүктемесінің маңызы зор. Бес күндік оқу аптасы аясында күніне сабақтар саны бастауыш мектепте – алтыға, орта және жоғары сыныптарда – жеті-сегізге дейін немесе одан да көп болады. Үй тапсырмаларын орындауды есепке алғанда, оқушылардың «жұмыс» күні бастауыш сыныптарда 10-12 сағатқа және жоғары сыныптарда 15-16 сағатқа созылады. Осындай оқу жүктемесімен оқушылардың білім беру процесіндегі жетістігі туралы сөз қозғау қиынға соғады.

Оқушылардың ақыл-ой қабілетін зерттеу оқу күнінің соңына қарай оларда қатты шаршау жағдайларының көптеп кездесетіні анықтады. Оқу аптасының соңына қарай артериялық қысым тұрақсыздануының саны артты. Оқу жүктемесінің артық көлемінен оқушыларда неврозға ұқсас реакцияларға тәуелділік байқалды.

Ең төмен бейімделу мүмкіндіктері, жұмысқа қабілеттілігі, үлгерімі 1, 7-8-сынып және 10-11-сынып оқушыларынан байқалған. Оқу жүктемесінің көптігі ұйқы кезіндегі балалар ағзасының жас биологиялық қажеттіліктеріне, қозғалу белсенділігіне, таза ауада серуендеуіне үлкен кедергі келтіреді.

Оқудың күрделілігі, оқу жүктемесінің едәуір көлемі, ақпаратты меңгерудегі уақыт тапшылығы бала үшін айқын психотравматикалық факторлар болып табылады, бұл ұйқы мен серуендеу ұзақтығын азайту, дене белсенділігінің төмендеуімен бірге дамып келе жатқан бала ағзасына теріс әсерін тигізеді.

Осы факторларды ескере отырып, оқу жүктемесін төмендету бойынша халықаралық тәжірибе зерделеніп, 2018-2019 оқу жылында оқу жүктемесі төмендетілген жаңа Үлгілік оқу жоспарлары әзірленді. Сондай-ақ, республика бойынша жаңа ҮОЖ-ға көшкен мектептер саны көрсетілді.

ҚР Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 24 сәуірдегі № 182 бұйрығымен бекітілген Қазақстан Республикасының орта білім беру ұйымдарында үй тапсырмасын ұйымдастыру және орындау жөніндегі әдістемелік ұсынымдар әзірлеу білім алушылардың жүктемесін төмендету жолындағы бірінші қадам жасады. Соған сәйкес үй тапсырмасының көлемі мен оны орындауға бөлінген уақыт екі есеге дейін қысқарды.

Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың Жарлығына сәйкес 2018 жылғы 10 қаңтардағы "Төртінші өнеркәсіптік революция жағдайындағы дамудың жаңа мүмкіндіктері" атты Қазақстан халқына Жолдауын іске асыру шаралары туралы оқу жүктемесін төмендету шаралары қолданылды. Осыған орай барлық сыныптардағы жүктемені төмендетумен үлгілік оқу жоспарлары (бұдан әрі – ҮОЖ) әзірленді.

Елбасы тапсырмасын орындау аясында келесі маңызды қадам жаңа үлгілік оқу жоспарларын (ҮОЖ) әзірлеу болды. ҮОЖ жобалары білім басқармалары басшыларының, әдістемелік орталықтар/кабинеттер

басшыларының, мектеп директорларының, директор орынбасарларының, мұғалім-практиктердің қатысуымен республикалық кеңестерде қаралды.

Бұған дейін ҮОЖ жобалары республиканың барлық аймақтарында талқыланып, педогогикалық жұртшылық тарапынан қолдау тапты.

Жалпы білім беретін мектептер үшін әзірленген оқу жүктемесі төмендетілген барлық Үлгілік оқу жоспарлары оқыту қазақ/орыс/ұйғыр/ өзбек және тәжік тілдерінде жүргізілетін сыныптар үшін әзірленген.

Гимназиялар/лицейлерге арналған оқу жүктемесі төмендетілген Үлгілік оқу жоспарлары оқыту қазақ және орыс тілдерінде жүргізілетін сыныптар үшін әзірленген.

"Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің Үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығына (өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 4 қыркүйектегі № 441 бұйрығы) сәйкес Үлгілік оқу жоспарлары әзірленіп бекітілді.

Жүктемесі төмендеуі мүмкін пәндерді анықтау кезінде, бірінші кезекте, екінші тілді оқытудың қазіргі заманғы әдістемесі ескерілді. Бұл дегеніміз, оқушылар тілдік теорияны үйренбейді, екінші тілде қарым-қатынасты жүзеге асыру дағдыларын меңгереді. Осыған орай жаңартылған білім беру мазмұнының оқу бағдарламаларын әзірлеу кезінде коммуникативтік бағдарлау грамматикалық материалдың едәуір қысқаруына алып келді.

Бастауыш білім берудің үлгілік оқу жоспарлары

Жалпы білім беретін мектептер мен гимназиялардың 1-4-сыныптарында оқу жүктемесін төмендету бойынша сандық көрсеткіштер ұсынылған.

Жаңа ҮОЖ-ға сәйкес, бастауыш мектепте жүктеменің төмендеуі: 1, 2- сыныптарда – аптасына 2 сағатты, 3, 4-сыныптарда – 3 сағатты құрады. Сонымен, 1-сыныптағы жүктеменің жоғарғы шекті көлемі 22,5 сағатты, қолданыстағы ҮОЖ бойынша – 24 сағатты, 2-сыныпта - 24 сағатты, 3, 4-сыныптарда- 26 сағатты, қолданыстағы ҮОЖ бойынша - 29 сағатты құрайды.

Бұл ретте 1-сыныптағы 0,5 сағаттық жүктеме және екінші сыныптағы 1 сағат жүктеме ақпараттық-коммуникациялық технологияларға бөлінеді. Бұл пән 2019-2020 оқу жылында 1-сыныпта енгізіледі.

Жаңа Үлгілік оқу жоспары бойынша 1-11-сыныптарда дене шынықтырудың үш сағатының 1 сағатын міндетті түрде өткізу керектігін көрсете отырып, вариативке шығару ұсынылады, бірақ ол тек спорттық ойындарға ғана беріледі.

Негізінен, бастауыш мектепте оқу жүктемесі дамытушы сипаттағы жеке және топтық сабақтарды алып тастау есебінен төмендетілген, себебі бастауыш сыныптарда бірінші кезекте негізгі бағдарламалық материалды меңгеруге қол жеткізу маңызды.

«Жаратылыстану» пәніне қатысты. Жаңартылған білім беру бағдарламасы бойынша «Жаратылыстану» пәні бастауыш мектеп курсына

енгізілді. Сонымен қатар, егер бұрын ол 5-сыныпта ғана оқытылса, енді ол 1-сыныптан 6-сыныпқа дейін оқытылады.

Жаңа ҮОЖ-ға сәйкес гимназиялар үшін 1-4-сыныптарда оқу жүктемесінің төмендеуі 4,5 сағатты құрады (3-7 кестелер).

3-кесте. Оқыту қазақ тілінде жүргізілетін сыныптарға арналған бастауыш білім берудің (төмендетілген оқу жүктемесімен) үлгілік оқу жоспары

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағат саны				Жалпы жүктеме, сағат	
		1	2	3	4	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент							
I	Тіл және әдебиет	10	11	11	11	43	1452
1	Сауат ашу	6	-	-	-	6	198
2	Қазақ тілі	-	4	4	4	12	408
3	Әдебиеттік оқу	-	3	3	3	9	306
4	Орыс тілі (Я2)	2	2	2	2	8	270
5	Шетел тілі	2	2	2	2	8	270
II	Математика және информатика	4,5	5	6	6	21,5	726,5
6	Математика	4	4	5	5	18	608
7	Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар	0,5	1	1	1	3,5	118,5
III	Жаратылыстану	1	1	1	1	4	135
8	Жаратылыстану	1	1	1	1	4	135
IV	Адам және қоғам	2	2	2	2	8	270
9	Дүниетану	1	1	1	1	4	135
10	Өзін-өзі тану	1	1	1	1	4	135
V	Технология және өнер	2	2	2	2	8	270
11	Музыка	1	1	1	1	4	135
12	Көркем еңбек	1	1	1	1	4	135
VI	Дене шынықтыру	2	2	2	2	8	270
13	Дене шынықтыру	2	2	2	2	8	270
Инварианттық оқу жүктемесі		21,5	23	24	24	92,5	3123,5
Вариативтік компонент							
Таңдауы бойынша сабақтар		-	-	1	1	2	68
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	1	1	4	135
Вариативтік оқу жүктемесі		1	1	2	2	6	203
Оқу жүктемесінің жоғарғы шекті көлемі		22,5	24	26	26	98,5	3326,5

4-кесте. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін сыныптарға арналған бастауыш білім берудің (төмендетілген оқу жүктемесімен) үлгілік оқу жоспары

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағат саны				Жалпы жүктеме, сағат	
		1	2	3	4	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент							
I	Тіл және әдебиет	10	11	12	12	45	1520
1	Сауат ашу	6	-	-	-	6	198
2	Орыс тілі	-	4	4	4	12	408
3	Әдебиеттік оқу	-	3	3	3	9	306
4	Қазақ тілі (Т2)	2	2	3	3	10	338
5	Шетел тілі	2	2	2	2	8	270
II	Математика және информатика	4,5	5	6	6	21,5	726,5
6	Математика	4	4	5	5	18	608
7	Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар	0,5	1	1	1	3,5	118,5
III	Жаратылыстану	1	1	1	1	4	135
8	Жаратылыстану	1	1	1	1	4	135
IV	Адам және қоғам	2	2	2	2	8	270
9	Дүниетану	1	1	1	1	4	135
10	Өзін-өзі тану	1	1	1	1	4	135
V	Технология және өнер	2	2	2	2	8	270
11	Музыка	1	1	1	1	4	135
12	Көркем еңбек	1	1	1	1	4	135
VI	Дене шынықтыру	2	2	2	2	8	270
13	Дене шынықтыру	2	2	2	2	8	270
Инварианттық оқу жүктемесі		21,5	23	25	25	94,5	3191,5
Вариативтік компонент							
Таңдауы бойынша сабақтар		-	-	-	-	-	-
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	1	1	4	135
Вариативтік оқу жүктемесі		1	1	1	1	4	135
Оқу жүктемесінің жоғарғы шекті көлемі		22,5	24	26	26	98,5	3326,5

5-кесте. Оқыту ұйғыр/өзбек/тәжік тілінде жүргізілетін сыныптарға арналған бастауыш білім берудің (төмендетілген оқу жүктемесімен) үлгілік оқу жоспары

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағат саны				Жалпы жүктеме, сағат	
		1	2	3	4	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент							
I	Тіл және әдебиет	10	11	12	12	45	1520
1	Сауат ашу	6	-	-	-	6	198
2	Ана тілі	-	4	4	4	12	408

3	Әдебиеттік оқу	-	2	2	2	6	204
4	Қазақ тілі (Т2)	2	2	2	2	8	270
5	Орыс тілі (Я2)	1	1,5	2	2	6,5	220
6	Шетел тілі	1	1,5	2	2	6,5	220
II	Математика және информатика	4,5	5	6	6	21,5	726,5
6	Математика	4	4	5	5	18	608
7	Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар	0,5	1	1	1	3,5	118,5
III	Жаратылыстану	1	1	1	1	4	135
8	Жаратылыстану	1	1	1	1	4	135
IV	Адам және қоғам	2	2	2	2	8	270
9	Дүниетану	1	1	1	1	4	135
10	Өзін-өзі тану	1	1	1	1	4	135
V	Технология және өнер	2	2	2	2	8	270
11	Музыка	1	1	1	1	4	135
12	Көркем еңбек	1	1	1	1	4	135
VI	Дене шынықтыру	2	2	2	2	8	270
13	Дене шынықтыру	2	2	2	2	8	270
Инварианттық оқу жүктемесі		21,5	23	25	25	94,5	3191,5
Вариативтік компонент							
Таңдауы бойынша сабақтар		-	-	-	-	-	-
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	1	1	4	135
Вариативтік оқу жүктемесі		1	1	1	1	4	135
Оқу жүктемесінің жоғарғы шекті көлемі		22,5	24	26	26	98,5	3326,5

6-кесте. Оқыту қазақ тілінде жүргізілетін гимназия сыныптарына арналған бастауыш білім берудің (төмендетілген оқу жүктемесімен) үлгілік оқу жоспары

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағат саны				Жалпы жүктеме, сағат	
		1	2	3	4	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент							
I	Тіл және әдебиет	10	11	11	11	43	1452
1	Сауат ашу	6	-	-	-	6	198
2	Қазақ тілі	-	4	4	4	12	408
3	Әдебиеттік оқу	-	3	3	3	9	306
4	Орыс тілі (Я2)	2	2	2	2	8	270
5	Шетел тілі	2	2	2	2	8	270
II	Математика және информатика	4,5	5	6	6	21,5	726,5
6	Математика	4	4	5	5	18	608

7	Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар	0,5	1	1	1	3,5	118,5
III	Жаратылыстану	1	1	1	1	4	135
8	Жаратылыстану	1	1	1	1	4	135
IV	Адам және қоғам	2	2	2	2	8	270
9	Дүниетану	1	1	1	1	4	135
10	Өзін-өзі тану	1	1	1	1	4	135
V	Технология және өнер	2	2	2	2	8	270
11	Музыка	1	1	1	1	4	135
12	Көркем еңбек	1	1	1	1	4	135
VI	Дене шынықтыру	2	2	2	2	8	270
13	Дене шынықтыру	2	2	2	2	8	270
Инварианттық оқу жүктемесі		21,5	23	24	24	92,5	3123,5
Вариативтік компонент							
Таңдауы бойынша сабақтар		-	-	1	1	2	68
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	1	1	4	135
Гимназиялық компонент		4	4	4	4	16	540
Вариативтік оқу жүктемесі		5	5	6	6	22	743
Оқу жүктемесінің жоғарғы шекті көлемі		26,5	28	30	30	114,5	3866,5

7-кесте. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін гимназия сыныптарына арналған бастауыш білім берудің (төмендетілген оқу жүктемесімен) үлгілік оқу жоспары

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағат саны				Жалпы жүктеме, сағат	
		1	2	3	4	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент							
I	Тіл және әдебиет	10	11	12	12	45	1520
1	Сауат ашу	6	-	-	-	6	198
2	Орыс тілі	-	4	4	4	12	408
3	Әдебиеттік оқу	-	3	3	3	9	306
4	Қазақ тілі (Т2)	2	2	3	3	10	338
5	Шетел тілі	2	2	2	2	8	270
II	Математика және информатика	4,5	5	6	6	21,5	726,5
6	Математика	4	4	5	5	18	608
7	Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар	0,5	1	1	1	3,5	118,5
III	Жаратылыстану	1	1	1	1	4	135
8	Жаратылыстану	1	1	1	1	4	135
IV	Адам және қоғам	2	2	2	2	8	270

9	Дүниетану	1	1	1	1	4	135
10	Өзін-өзі тану	1	1	1	1	4	135
V	Технология және өнер	2	2	2	2	8	270
11	Музыка	1	1	1	1	4	135
12	Көркем еңбек	1	1	1	1	4	135
VI	Дене шынықтыру	2	2	2	2	8	270
13	Дене шынықтыру	2	2	2	2	8	270
Инварианттық оқу жүктемесі		21,5	23	25	25	94,5	3191,5
Вариативтік компонент							
Таңдауы бойынша сабақтар		-	-	-	-	-	-
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	1	1	4	135
Гимназиялық компонент		4	4	4	4	16	540
Вариативтік оқу жүктемесі		5	5	6	5	20	675
Оқу жүктемесінің жоғарғы шекті көлемі		26,5	28	30	30	114,5	3866,5

Негізгі орта білім берудің үлгілік оқу жоспарлары

Негізгі мектепте 5-7-сыныптарда оқу жүктемесі 3 сағатқа, ал 8-9-сыныптарда 4 сағатқа төмендетілді. Инварианттық оқу жүктемесі ең жоғары шекте төмендетіледі, білім алушыларға пәндерді тереңдетіп оқу үшін таңдау мүмкіндігі беріледі.

Осылайша, оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі 5-сыныпта 29 сағатты, 6-сыныпта 30 сағатты, 7-сыныпта 31 сағатты, 8-сыныпта 32 сағатты, 9-сыныпта 34 сағатты құрайды.

Ал гимназиялар/лицейлер үшін 5-9-сыныптарда гимназиялық/лицейлік компонент 3,5 сағатқа төмендетілген және оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі 5-сыныпта 34 сағатты, 6-сыныпта 35 сағатты, 7-сыныпта 36 сағатты, 8-сыныпта 37 сағатты, 9-сыныпта 39 сағатты құрайды.

Қазіргі уақытта 5-9-сыныптарда бейіналды дайындық өткізілмейді, бейімділіктері әртүрлі балаларға арналған бір ғана Үлгілік оқу жоспары жасалады, яғни гуманитарлық бағытта білім алушы балалар нақты, техникалық ғылымдарға бағдарланған білім алушылармен бірдей көлемде физиканы, химияны, биологияны оқиды.

5-6-сыныптар бастауыш пен негізгі орта білім беру деңгейлерінің арасында буферлік болып табылады. Осыған байланысты 5-6-сыныптарда тек оқу жүктемесі ғана төмендетілген, ал 7-сыныптан бастап білім алушыларға пәндерді таңдау құқығы беріледі.

Жалпы білім беретін мектептердің 7-9-сыныптары үшін Үлгілік оқу жоспарларының 9 нұсқасы құрастырылған, онда инварианттық компоненттен пәндер комбинацияларының нұсқалары ұсынылған. Нұсқаларды құрастыру ҰБТ аясындағы пәндерді таңдауға бағдарланған.

Тағы 2 сағат білім алушының таңдауы бойынша 1 (2 сағат) немесе 2 пәнге (1 сағаттан) бөлінеді. Яғни таңдау бойынша екі пән оқытылады. Осылайша, білім алушы қосымша оқу пәндерін тек инварианттық компоненттегі пәндер

тізбесінен ғана таңдай алады. Мысалы, оқушы физиканы, химияны, биологияны таңдайтын болса, бұл 2 сағат инварианттық компоненттегі 1 сағатқа қосылады. Осылайша, білім алушы бұл пәндерді 3 сағат көлемінде, яғни қолданыстағы ҮОЖ-бен салыстырғанда артық көлемде оқиды. Білім алушылардың оқу пәндерін өз бетінше таңдай білуі маңызды екенін атап өткен жөн. Ал гимназия/лицейлердің 7-9-сыныптары үшін пәндерді таңдауға 6 сағат берілетін ҮОЖ-дың тағы бір нұсқасы құрастырылды, оны таңдау білім беру ұйымдарының құзіретіне қалдырылады.

Әрбір білім беру ұйымы білім беру процесін өз бетінше таңдалынған ҮОЖ-лардың негізінде жүзеге асырады. Негізгі орта білім беру деңгейінде жалпы білім беретін мектептердің әрбір параллель сыныптары ұсынылған нұсқалардың біреуін таңдауға құқылы. Бұл параллель сыныптардың әртүрлі ҮОЖ-мен оқи алатындығын білдіреді. Бірақ бұл – шарт бойынша. Таңдалған ҮОЖ бойынша оқу 5-сыныптан 9-сынып аралығында жүзеге асырылады (8-12 кестелер).

8-кесте. Оқыту қазақ тілінде жүргізілетін сыныптарға арналған негізгі орта білім берудің (төмендетілген оқу жүктемесімен) үлгілік оқу жоспары

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағат саны					Жалпы жүктеме, сағат	
		5	6	7	8	9	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент								
I	Тіл және әдебиет	11	11	10	10	10	52	1768
1	Қазақ тілі	3	3	2	2	2	12	408
2	Қазақ әдебиеті	2	2	2	2	2	10	340
3	Орыс тілі мен әдебиеті	3	3	3	3	3	15	510
4	Шетел тілі	3	3	3	3	3	15	510
II	Математика және информатика	6	6	4	4	4	24	816
5	Математика	5	5	-	-	-	10	340
6	Алгебра	-	-	2	2	2	6	204
7	Геометрия	-	-	1	1	1	3	102
8	Информатика	1	1	1	1	1	5	170
III	Жаратылыстану	1	1	4	4	4	14	476
9	Жаратылыстану	1	1	-	-	-	2	68
10	Физика	-	-	1	1	1	3	102
11	Химия	-	-	1	1	1	3	102
12	Биология	-	-	1	1	1	3	102
13	География	-	-	1	1	1	3	102
IV	Адам және қоғам	4	4	3	3	4	18	612
14	Қазақстан тарихы	2	2	1	1	1	7	238
15	Дүниежүзі тарихы	1	1	1	1	1	5	170
16	Құқық негіздері	-	-	-	-	1	1	34
17	Өзін-өзі тану	1	1	1	1	1	5	170

V	Технология және өнер	3	3	1	1	1	9	306
18	Музыка	1	1	-	-	-	2	68
19	Көркем еңбек	2	2	1	1	1	7	238
VI	Дене шынықтыру	2	2	2	2	2	10	340
20	Дене шынықтыру	2	2	2	2	2	10	340
Инварианттық оқу жүктемесі		27	27	24	24	25	127	4318
Вариативтік компонент								
Инвариантты компоненттен таңдау бойынша үш пән*		-	-	6	6	6	18	612
Элективті курстар		1	2	-	1	2	6	204
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	1	1	1	5	170
Вариативті оқу жүктемесі		2	3	7	8	9	29	986
Оқу жүктемесінің жоғарғы шекті көлемі		29	30	31	32	34	156	5304

*Ескерту

Білім алушылардың ерте кәсіби бейімделуін қамтамасыз ету мақсатында вариативті компонентте инвариантты компоненттен таңдалатын оқу пәндерінің (әрқайсысы 2 сағаттан) келесі комбинациясы қарастырылған:

1) оқу пәндері: "Алгебра", "Физика" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

2) оқу пәндері: "Алгебра", "География" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

3) оқу пәндері: "Биология", "Химия" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

4) оқу пәндері: "Биология", "География" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

5) оқу пәндері: "Шетел тілі", "Қазақстан тарихы" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

6) оқу пәндері: "География", "Шетел тілі" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

7) оқу пәндері: "Қазақстан тарихы", "География" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

8) оқу пәндері: "Химия", "Физика" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

9) оқу пәндері: "Қазақ тілі", "Орыс тілі және әдебиет" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән.

9-кесте. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін сыныптарға арналған негізгі орта білім берудің (төмендетілген оқу жүктемесімен) үлгілік оқу жоспары

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағат саны					Жүктеме, сағат	
		5	6	7	8	9	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент								

I	Тіл және әдебиет	12	12	10	10	10	54	1836
1	Орыс тілі	3	3	2	2	2	12	408
2	Орыс әдебиеті	2	2	2	2	2	10	340
3	Қазақ тілі мен әдебиеті	4	4	3	3	3	17	578
4	Шетел тілі	3	3	3	3	3	15	510
II	Математика және информатика	6	6	4	4	4	24	816
5	Математика	5	5	-	-	-	10	340
6	Алгебра	-	-	2	2	2	6	204
7	Геометрия	-	-	1	1	1	3	102
8	Информатика	1	1	1	1	1	5	170
III	Жаратылыстану	1	1	4	4	4	14	476
9	Жаратылыстану	1	1	-	-	-	2	68
10	Физика	-	-	1	1	1	3	102
11	Химия	-	-	1	1	1	3	102
12	Биология	-	-	1	1	1	3	102
13	География	-	-	1	1	1	3	102
IV	Адам және қоғам	4	4	3	3	4	18	612
14	Қазақстан тарихы	2	2	1	1	1	7	238
15	Дүниежүзі тарихы	1	1	1	1	1	5	170
16	Құқық негіздері	-	-	-	-	1	1	34
17	Өзін-өзі тану	1	1	1	1	1	5	170
V	Технология және өнер	3	3	1	1	1	9	306
18	Музыка	1	1	-	-	-	2	68
19	Көркем еңбек	2	2	1	1	1	7	238
VI	Дене шынықтыру	2	2	2	2	2	10	340
20	Дене шынықтыру	2	2	2	2	2	10	340
Инварианттық оқу жүктемесі		28	28	24	24	25	129	4386
Вариативтік компонент								
Инвариантты компоненттен таңдау бойынша үш пән*		-	-	6	6	6	18	612
Элективті курстар		-	1	-	1	2	4	136
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	1	1	1	5	170
Вариативті оқу жүктемесі		1	2	7	8	9	27	918
Оқу жүктемесінің жоғарғы шекті көлемі		29	30	31	32	34	156	5304

*Ескерту

Білім алушылардың ерте кәсіби бейімделуін қамтамасыз ету мақсатында вариативті компонентте инвариантты компоненттен таңдалатын оқу пәндерінің (әрқайсысы 2 сағаттан) келесі комбинациясы қарастырылған:

1) оқу пәндері: "Алгебра", "Физика" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

2) оқу пәндері: "Алгебра", "География" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

3) оқу пәндері: "Биология", "Химия" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

4) оқу пәндері: "Биология", "География" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

5) оқу пәндері: "Шетел тілі", "Қазақстан тарихы" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

6) оқу пәндері: "География", "Шетел тілі" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

7) оқу пәндері: "Қазақстан тарихы", "География" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

8) оқу пәндері: "Химия", "Физика" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

9) оқу пәндері: "Орыс тілі", "Қазақ тілі және әдебиет" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән.

10-кесте. Оқыту ұйғыр/өзбек/тәжік тілінде жүргізілетін сыныптарға арналған негізгі орта білім берудің (төмендетілген оқу жүктемесімен) үлгілік оқу жоспары

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағат саны					Жүктеме, сағат	
		5	6	7	8	9	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент								
I	Тіл және әдебиет	12	12	10	10	10	54	1836
1	Ана тілі	3	3	2	2	2	12	408
2	Ұйғыр/Өзбек/Тәжік әдебиеті	2	2	2	2	2	10	340
3	Қазақ тілі мен әдебиеті	3	3	2	2	2	12	408
4	Орыс тілі және әдебиеті	2	2	2	2	2	10	340
5	Шетел тілі	2	2	2	2	2	10	340
II	Математика және информатика	6	6	4	4	4	24	816
6	Математика	5	5	-	-	-	10	340
7	Алгебра	-	-	2	2	2	6	204
8	Геометрия	-	-	1	1	1	3	102
9	Информатика	1	1	1	1	1	5	170
III	Жаратылыстану	1	1	4	4	4	14	476
10	Жаратылыстану	1	1	-	-	-	2	68
11	Физика	-	-	1	1	1	3	102
12	Химия	-	-	1	1	1	3	102
13	Биология	-	-	1	1	1	3	102
14	География	-	-	1	1	1	3	102
IV	Адам және қоғам	4	4	3	3	4	18	612
15	Қазақстан тарихы	2	2	1	1	1	7	238

16	Дүниежүзі тарихы	1	1	1	1	1	5	170
17	Құқық негіздері	-	-	-	-	1	1	34
18	Өзін-өзі тану	1	1	1	1	1	5	170
V	Технология және өнер	3	3	1	1	1	9	306
19	Музыка	1	1	-	-	-	2	68
20	Көркем еңбек	2	2	1	1	1	7	238
VI	Дене шынықтыру	2	2	2	2	2	10	340
21	Дене шынықтыру	2	2	2	2	2	10	340
Инварианттық оқу жүктемесі		28	28	24	24	25	129	4386
Вариативтік компонент								
Инвариантты компоненттен таңдау бойынша үш пән*		-	-	6	6	6	18	612
Элективті курстар		-	1	-	1	2	4	136
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	1	1	1	5	170
Вариативті оқу жүктемесі		1	2	7	8	9	27	918
Оқу жүктемесінің жоғарғы шекті көлемі		29	30	31	32	34	156	5304

*Ескерту

Білім алушылардың ерте кәсіби бейімделуін қамтамасыз ету мақсатында вариативті компонентте инвариантты компоненттен таңдалатын оқу пәндерінің (әрқайсысы 2 сағаттан) келесі комбинациясы қарастырылған:

1) оқу пәндері: "Алгебра", "Физика" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

2) оқу пәндері: "Алгебра", "География" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

3) оқу пәндері: "Биология", "Химия" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

4) оқу пәндері: "Биология", "География" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

5) оқу пәндері: "Шетел тілі", "Қазақстан тарихы" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

6) оқу пәндері: "География", "Шетел тілі" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

7) оқу пәндері: "Қазақстан тарихы", "География" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

8) оқу пәндері: "Химия", "Физика" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән;

9) оқу пәндері: "Ана тілі", "Қазақ тілі және әдебиет" және инвариантты компоненттен таңдалатын бір пән.

11-кесте. Оқыту қазақ тілінде жүргізілетін гимназия/лицей сыныптарына арналған негізгі орта білім берудің (жаңартылған мазмұнның) үлгілік оқу жоспары

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша сағат саны					Жүктеме, сағат	
		5	6	7	8	9	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент								
I	Тіл және әдебиет	11	11	10	10	10	52	1768
1	Қазақ тілі	3	3	2	2	2	12	408
2	Қазақ әдебиеті	2	2	2	2	2	10	340
3	Орыс тілі мен әдебиеті	3	3	3	3	3	15	510
4	Шетел тілі	3	3	3	3	3	15	510
II	Математика және информатика	6	6	4	4	4	24	816
5	Математика	5	5	-	-	-	10	340
6	Алгебра	-	-	2	2	2	6	204
7	Геометрия	-	-	1	1	1	3	102
8	Информатика	1	1	1	1	1	5	170
III	Жаратылыстану	1	1	4	4	4	14	476
9	Жаратылыстану	1	1	-	-	-	2	68
10	Физика	-	-	1	1	1	3	102
11	Химия	-	-	1	1	1	3	102
12	Биология	-	-	1	1	1	3	102
13	География	-	-	1	1	1	3	102
IV	Адам және қоғам	4	4	3	3	4	18	612
14	Қазақстан тарихы	2	2	1	1	1	7	238
15	Дүниежүзі тарихы	1	1	1	1	1	5	170
16	Құқық негіздері	-	-	-	-	1	1	34
17	Өзін-өзі тану	1	1	1	1	1	5	170
V	Технология және өнер	3	3	1	1	1	9	306
18	Музыка	1	1	-	-	-	2	68
19	Көркем еңбек	2	2	1	1	1	7	238
VI	Дене шынықтыру	2	2	2	2	2	10	340
20	Дене шынықтыру	2	2	2	2	2	10	340
Инварианттық оқу жүктемесі		27	27	24	24	25	127	4318
Вариативтік компонент								
Таңдау пәндеріі		-	-	6	6	6	18	612
Элективті курстар		1	2	-	1	2	6	204
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	1	1	1	5	170
Гимназиялық/лицейлік компонент		5	5	5	5	5	25	850
Вариативті оқу жүктемесі		7	8	12	13	14	54	1836
Оқу жүктемесінің жоғарғы шекті көлемі		34	35	36	37	39	181	6154

12-кесте. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін гимназия/лицей сыныптарына арналған негізгі орта білім берудің (төмендетілген оқу жүктемесімен) үлгілік оқу жоспары

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағат саны					Жүктеме, сағат	
		5	6	7	8	9	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент								
I	Тіл және әдебиет	12	12	10	10	10	54	1836
1	Орыс тілі	3	3	2	2	2	12	408
2	Орыс әдебиеті	2	2	2	2	2	10	340
3	Қазақ тілі мен әдебиеті	4	4	3	3	3	17	578
4	Шетел тілі	3	3	3	3	3	15	510
II	Математика және информатика	6	6	4	4	4	24	816
5	Математика	5	5	-	-	-	10	340
6	Алгебра	-	-	2	2	2	6	204
7	Геометрия	-	-	1	1	1	3	102
8	Информатика	1	1	1	1	1	5	170
III	Жаратылыстану	1	1	4	4	4	14	476
9	Жаратылыстану	1	1	-	-	-	2	68
10	Физика	-	-	1	1	1	3	102
11	Химия	-	-	1	1	1	3	102
12	Биология	-	-	1	1	1	3	102
13	География	-	-	1	1	1	3	102
IV	Адам және қоғам	4	4	3	3	4	18	612
14	Қазақстан тарихы	2	2	1	1	1	7	238
15	Дүниежүзі тарихы	1	1	1	1	1	5	170
16	Құқық негіздері	-	-	-	-	1	1	34
17	Өзін-өзі тану	1	1	1	1	1	5	170
V	Технология және өнер	3	3	1	1	1	9	306
18	Музыка	1	1	-	-	-	2	68
19	Көркем еңбек	2	2	1	1	1	7	238
VI	Дене шынықтыру	2	2	2	2	2	10	340
20	Дене шынықтыру	2	2	2	2	2	10	340
Инварианттық оқу жүктемесі		27	27	24	24	25	127	4318
Вариативтік компонент								
Таңдау пәндері		-	-	6	6	6	18	612
Элективті курстар		-	1	-	1	2	4	136
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	1	1	1	5	170
Гимназиялық/лицейлік компонент		5	5	5	5	5	25	850
Вариативті оқу жүктемесі		7	8	12	13	14	54	1836
Оқу жүктемесінің жоғарғы шекті көлемі		34	35	36	37	39	181	6154

Жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарлары

10, 11-сыныптарда оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі 39 сағаттан 35 сағатқа қысқартылады. 10-11-сыныптардың білім алушылары үшін пәндерді таңдау ұсынылған. Бұнда: 2 пәнді үш сағаттан, бір пәнді 2 сағаттан оқыту қарастырылған.

Вариативтік компонентке таңдау пәндеріне берілетін қосымша 4 сағат ұсынылған.

Жалпы орта білім беру деңгейінде гимназиялар мен лицейлерде де оқу жүктемесі өзгертілген. Гимназиялық компонентті 8,5 сағаттан – 4 сағатқа дейін төмендету ұсынылады. Осылайша, оқу жүктемесінің жоғарғы шекті көлемі 10 және 11-сыныптарда 40 сағатты құрады. Жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-сыныптарда алгебра және анализ бастамалары бойынша сағат санын 4-тен 3-ке (бағдарламадан жоғары математика элементтерін алу), қазақ тілі мен әдебиетін 5 сағаттан – 3 сағатқа (негізгі мектеп курсында білім алушылар қазақ тілінде еркін сөйлесу дағдыларын меңгеруі тиіс), ағылшын тілін 3 сағаттан – 2 сағатқа (ағылшын тілінде оқытылатын пәндер қосылады), Қазақстан тарихын 2 сағаттан – 1 сағатқа қысқарту жобаланып отыр.

Қазақстан тарихы курсына негізгі мектепте оқытылған материалдар жинақталып берілетін «Өркениет: даму ерекшеліктері», «Этникалық және әлеуметтік-саяси процестер», «Мемлекет тарихы және қоғамдық-саяси ойлардың дамуы», «Мәдениеттің, білім мен ғылымның дамуы» бөлімдері оқытылады, сондықтан бір сағат жеткілікті.

Қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы 10-11-сыныптарда алгебра және анализ бастамалары бойынша оқу жүктемесі 3 сағаттан – 2 сағатқа дейін, информатика 2 сағаттан – 1 сағатқа, әдебиет 3 сағаттан – 2 сағатқа, қазақ тілі мен әдебиеті 5 сағаттан 3 сағатқа төмендетіледі. 10-11-сыныптардың оқушыларына да пәндерді таңдау ұсынылады: 2 пәнді үш сағаттан, бір пәнді 2 сағаттан оқыту.

Таңдау педагогикалық ұжымның, білім алушылардың, ата-аналар комитетінің, Қамқоршылық кеңестің пікірлерін ескере отырып жасалады. Бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім берудің жалпыға міндетті мемлекеттік стандарттарына таңдау пәндерін тереңдете оқыту деңгейлерінің енгізілуіне байланысты өзгерістер енгізілді.

2019-2020 оқу жылында Қазақстан Республикасы бойынша оқу жүктемесі төмендетілген Үлгілік оқу жоспарына көшкен жалпы білім беретін мектептерге мониторинг жүргізілді (13-22 кестелер).

13-кесте. Оқыту қазақ тілінде жүргізілетін қоғамдық-гуманитарлық бағыт бойынша жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (төмендетілген оқу жүктемесімен)

№	Оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағаттар саны		Жалпы жүктеме	
		10	11	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент					

Міндетті пәндер					
1.	Алгебра және анализ бастамалары	2	2	4	136
2.	Геометрия	1	1	2	68
3.	Информатика	1	1	2	68
4.	Қазақ тілі	2	2	4	136
5.	Қазақ әдебиеті	2	2	4	136
6.	Орыс тілі мен әдебиеті	2	2	4	136
7.	Шетел тілі	3	3	6	204
8.	Қазақстан тарихы	2	2	4	136
9.	Өзін-өзі тану	1	1	2	68
10.	Дене шынықтыру	2	2	4	136
11.	Алғашқы әскери және технологиялық дайындық	1	1	2	68
Таңдау бойынша пәндер					
Терендетілген деңгей		3 сағаттан 2 пән	3 сағаттан 2 пән	12	408
12.	Шетел тілі (екінші)				
13.	Дүниежүзі тарихы				
14.	География				
15.	Құқық негіздері				
Стандартты деңгей		2 сағаттан 1 пән	2 сағаттан 1 пән	4	136
16.	Физика				
17.	Химия				
18.	Биология				
19.	Кәсіпкерлік және бизнес негіздері				
Инварианттық оқу жүктемесі		27	27	54	1836
Инварианттық компоненттен таңдау пәндері		4	4	8	272
Элективті курстар		3	3	6	204
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	2	68
Вариативтік компонент		8	8	16	544
Оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі		35	35	70	2380

Ескерту: ерекше білім беруге қажеттілігі бар білім алушылар үшін жеке және топтық сабақтарға бөлінген сағаттар көлемінде түзету-дамыту сабақтары ұйымдастырылады.

14-кесте. Оқыту қазақ тілінде жүргізілетін жаратылыстану-математика бағыт бойынша жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (төмендетілген оқу жүктемесімен)

№	Оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағаттар саны		Жалпы жүктеме	
		10	11	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент					
Міндетті пәндер					
1.	Алгебра және анализ бастамалары	3	3	6	204
2.	Геометрия	2	2	4	136
3.	Информатика	2	2	4	136
4.	Қазақ тілі	1	1	2	68
5.	Қазақ әдебиеті	2	2	4	136
6.	Орыс тілі мен әдебиеті	2	2	4	136
7.	Шетел тілі	2	2	4	136
8.	Қазақстан тарихы	1	1	2	68
9.	Өзін-өзі тану	1	1	2	68
10.	Дене шынықтыру	2	2	4	136
11.	Алғашқы әскери және технологиялық дайындық	1	1	2	68
Таңдау бойынша пәндер					
Тереңдетілген деңгей		3 сағаттан 2 пән	3 сағаттан 2 пән	12	408
12	Физика				
13	Химия				
14	Биология				
15	География				
Стандартты деңгей		2 сағаттан 1 пән	2 сағаттан 1 пән	4	136
16	Дүниежүзі тарихы				
17	Кәсіпкерлік және бизнес негіздері				
18	Графика және жобалау				
19	Құқық негіздері				
Инварианттық оқу жүктемесі		27	27	54	1836
Инварианттық компоненттен таңдау пәндері		4	4	8	272
Элективті курстар		3	3	6	204

Дене шынықтыру: спорттық ойындар	1	1	2	68
Вариативтік компонент	8	8	16	544
Оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі	35	35	70	2380

Ескерту: ерекше білім беруге қажеттілігі бар білім алушылар үшін жеке және топтық сабақтарға бөлінген сағаттар көлемінде түзету-дамыту сабақтары ұйымдастырылады.

15-кесте. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін қоғамдық-гуманитарлық бағыт бойынша жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (төмендетілген оқу жүктемесімен)

№	Оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағаттар саны		Жалпы жүктеме	
		10	11	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент					
Міндетті пәндер					
1.	Алгебра және анализ бастамалары	2	2	4	136
2.	Геометрия	1	1	2	68
3.	Информатика	1	1	2	68
4.	Орыстілі	2	2	4	136
5.	Орыс әдебиеті	2	2	4	136
6.	Қазақ тілі мен әдебиеті	3	3	6	204
7.	Шетел тілі	3	3	6	204
8.	Қазақстан тарихы	2	2	4	136
9.	Өзін-өзі тану	1	1	2	68
10.	Дене шынықтыру	2	2	4	136
11.	Алғашқы әскери және технологиялық дайындық	1	1	2	68
Таңдау бойынша пәндер					
Тереңдетілген деңгей		3 сағаттан 2 пән	3 сағаттан 2 пән	12	408
12.	Шетел тілі (екінші)				
13.	Дүниежүзі тарихы				
14.	География				
15.	Құқық негіздері				
Стандартты деңгей		2 сағаттан 1 пән	2 сағаттан 1 пән	4	136
16.	Физика				

17.	Химия				
18.	Биология				
19.	Кәсіпкерлік және бизнес негіздері				
Инварианттық оқу жүктемесі		28	28	56	1904
Инварианттық компоненттен таңдау пәндері		4	4	8	272
Элективті курстар		2	2	4	136
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	2	68
Вариативтік компонент		7	7	14	476
Оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі		35	35	70	2380

Ескерту: ерекше білім беруге қажеттілігі бар білім алушылар үшін жеке және топтық сабақтарға бөлінген сағаттар көлемінде түзету-дамыту сабақтар ұйымдастырылады.

16-кесте. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (төмендетілген оқу жүктемесімен)

№	Оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағаттар саны		Жалпы жүктеме	
		10	11	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент					
Міндетті пәндер					
1.	Алгебра және анализ бастамалары	3	3	6	204
2.	Геометрия	2	2	4	136
3.	Информатика	2	2	4	136
4.	Орыс тілі	1	1	2	68
5.	Орыс әдебиеті	2	2	4	136
6.	Қазақ тілі мен әдебиеті	3	3	6	204
7.	Шетел тілі	2	2	4	136
8.	Қазақстан тарихы	1	1	2	68
9.	Өзін-өзі тану	1	1	2	68
10.	Дене шынықтыру	2	2	4	136
11.	Алғашқы әскери және технологиялық дайындық	1	1	2	68
Таңдау бойынша пәндер					
Тереңдетілген деңгей		3 сағаттан 2 пән	3 сағаттан 2 пән	12	408
12.	Физика				

13.	Химия				
14.	Биология				
15.	География				
Стандартты деңгей		2 сағаттан 1 пән	2 сағаттан 1 пән	4	136
16.	Дүниежүзі тарихы				
17.	Кәсіпкерлік және бизнес негіздері				
18.	Графика және жобалау				
19.	Құқық негіздері				
Инварианттық оқу жүктемесі		28	28	56	1904
Инварианттық компоненттен таңдау пәндері		4	4	8	272
Элективті курстар		2	2	4	136
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	2	68
Вариативтік компонент		7	7	14	476
Оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі		35	35	70	2380

Ескерту: ерекше білім алуға қажеттілігі бар білім алушылар үшін жеке және топтық сабақтарға бөлінген сағаттар көлемінде түзету-дамыту сабақтар ұйымдастырылады.

17-кесте. Оқыту ұйғыр/өзбек/тәжік тілінде жүргізілетін қоғамдық-гуманитарлық бағыт бойынша жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (төмендетілген оқу жүктемесімен)

№	Оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағаттар саны		Жалпы жүктеме	
		10	11	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент					
Міндетті пәндер					
1.	Алгебра және анализ бастамалары	2	2	4	136
2.	Геометрия	1	1	2	68
3.	Информатика	1	1	2	68
4.	Ана тілі	2	2	4	136
5.	Ұйғыр/Өзбек/Тәжік әдебиеті	2	2	4	136
6.	Қазақ тілі мен әдебиеті	3	3	6	204
7.	Орыстілі мен әдебиеті	2	2	4	136

8.	Шетел тілі	2	2	4	136
9.	Қазақстан тарихы	2	2	4	136
10.	Өзін-өзі тану	1	1	2	68
11.	Дене шынықтыру	2	2	4	136
12.	Алғашқы әскери және технологиялық дайындық	1	1	2	68
Таңдау бойынша пәндер					
Тереңдетілген деңгей		3 сағаттан 2 пән	3 сағаттан 2 пән	12	408
13.	Шетел тілі (екінші)				
14.	Дүниежүзі тарихы				
15.	География				
16.	Құқық негіздері				
Стандартты деңгей		1 сағаттан 2 пән	2 сағаттан 1 пән	4	136
17.	Физика				
18.	Химия				
19.	Биология				
20.	Кәсіпкерлік және бизнес негіздері				
Инварианттық оқу жүктемесі		29	29	58	1972
Инварианттық компоненттен таңдау пәндері		4	4	8	272
Элективті курстар		1	1	2	68
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	2	68
Вариативтік компонент		6	6	12	408
Оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі		35	35	70	2380

Ескерту: ерекше білім беруге қажеттілігі бар білім алушылар үшін жеке және топтық сабақтарға бөлінген сағаттар көлемінде түзету-дамыту сабақтары ұйымдастырылады.

18-кесте. Оқыту ұйғыр/өзбек/тәжік тілінде жүргізілетін жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (төмендетілген оқу жүктемесімен)

№	Оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағаттар саны		Жалпы жүктеме	
		10	11	апталық	жылдық
Инварианттық компонент					

Міндетті пәндер					
1.	Алгебра және анализ бастамалары	3	3	6	204
2.	Геометрия	2	2	4	136
3.	Информатика	2	2	4	136
4.	Ана тілі	1	1	2	68
5.	Ұйғыр/Өзбек/Тәжік әдебиеті	2	2	4	136
6.	Қазақ тілі мен әдебиеті	2	2	4	136
7.	Орыстілі мен әдебиеті	2	2	4	136
8.	Шетел тілі	2	2	4	136
9.	Қазақстан тарихы	1	1	2	68
10.	Өзін-өзі тану	1	1	2	68
11.	Дене шынықтыру	2	2	4	136
12.	Алғашқы әскери және технологиялық дайындық	1	1	2	68
Таңдау бойынша пәндер					
Тереңдетілген деңгей		3 сағаттан 2 пән	3 сағаттан 2 пән	12	408
13.	Физика				
14.	Химия				
15.	Биология				
16.	География				
Стандартты деңгей		2 сағаттан 1 пән	2 сағаттан 1 пән	4	136
17.	Дүниежүзі тарихы				
18.	Кәсіпкерлік және бизнес негіздері				
19.	Графика және жобалау				
20.	Құқық негіздері				
Инварианттық оқу жүктемесі		29	29	58	1972
Инварианттық компоненттен таңдау пәндері		4	4	8	272
Элективті курстар		1	1	2	68
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	2	68
Вариативтік компонент		6	6	12	408
Оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі		35	35	70	2380

Ескерту: ерекше білім беруге қажеттілігі бар білім алушылар үшін жеке және топтық сабақтарға бөлінген сағаттар көлемінде түзету-дамыту сабақтары ұйымдастырылады.

19-кесте. Оқыту қазақ тілінде жүргізілетін гимназия/лицей сыныптарына арналған жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша жалпы орта білім берудің (төмендетілген мазмұнның) үлгілік оқу жоспары

№	Оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағаттар саны		Жалпы жүктеме	
		10	11	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент					
Міндетті пәндер					
1.	Алгебра және анализ бастамалары	3	3	6	204
2.	Геометрия	2	2	4	136
3.	Информатика	2	2	4	136
4.	Қазақ тілі	1	1	2	68
5.	Қазақ әдебиеті	2	2	4	136
6.	Орыс тілі мен әдебиеті	2	2	4	136
7.	Шетел тілі	2	2	4	136
8.	Қазақстан тарихы	1	1	2	68
9.	Өзін-өзі тану	1	1	2	68
10.	Дене шынықтыру	2	2	4	136
11.	Алғашқы әскери және технологиялық дайындық	1	1	2	68
Таңдау бойынша пәндер					
Тереңдетілген деңгей		3 сағаттан 2 пән	3 сағаттан 2 пән	12	408
12	Физика				
13	Химия				
14	Биология				
15	География				
Стандартты деңгей		2 сағаттан 1 пән	2 сағаттан 1 пән	4	136
16	Дүниежүзі тарихы				
17	Кәсіпкерлік және бизнес негіздері				
18	Графика және жобалау				
19	Құқық негіздері				
Инварианттық оқу жүктемесі		27	27	54	1836
Таңдау пәндері		4	4	8	272
Элективті курстар		3	3	6	204
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	2	68
Гимназиялық/лицейлік компонент		5	5	10	340
Вариативтік компонент		13	13	26	884
Оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі		40	40	80	2720

20-кесте. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін гимназия/лицей сыныптарына арналған жаратылыстану-математикалық бағыт бойынша жалпы орта білім берудің (төмендетілген мазмұнның) үлгілік оқу жоспары

№	Оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағаттар саны		Жалпы жүктеме	
		10	11	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент					
Міндетті пәндер					
1.	Алгебра және анализ бастамалары	3	3	6	204
2.	Геометрия	2	2	4	136
3.	Информатика	2	2	4	136
4.	Орыс тілі	1	1	2	68
5.	Орыс әдебиеті	2	2	4	136
6.	Қазақ тілі мен әдебиеті	3	3	6	204
7.	Шетел тілі	2	2	4	136
8.	Қазақстан тарихы	1	1	2	68
9.	Өзін-өзі тану	1	1	2	68
10.	Дене шынықтыру	2	2	4	136
11.	Алғашқы әскери және технологиялық дайындық	1	1	2	68
Таңдау бойынша пәндер					
Тереңдетілген деңгей		3 сағаттан 2 пән	3 сағаттан 2 пән	12	408
12.	Физика				
13.	Химия				
14.	Биология				
15.	География				
Стандартты деңгей		2 сағаттан 1 пән	2 сағаттан 1 пән	4	136
16.	Дүниежүзі тарихы				
17.	Кәсіпкерлік және бизнес негіздері				
18.	Графика және жобалау				
19.	Құқық негіздері				
Инварианттық оқу жүктемесі		27	27	54	1836

Таңдау пәндері	4	4	8	272
Элективті курстар	2	2	4	136
Дене шынықтыру: спорттық ойындар	1	1	2	68
Гимназиялық/лицейлік компонент	5	5	10	340
Вариативтік компонент	13	13	26	884
Оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі	40	40	80	2720

21-кесте. Оқыту қазақ тілінде жүргізілетін гимназия/лицей сыныптарына арналған қоғамдық-гуманитарлық бағыт бойынша жалпы орта білім берудің (төмендетілген мазмұнның) үлгілік оқу жоспары

№	Оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағаттар саны		Жалпы жүктеме	
		10	11	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент					
Міндетті пәндер					
1.	Алгебра және анализ бастамалары	2	2	4	136
2.	Геометрия	1	1	2	68
3.	Информатика	1	1	2	68
4.	Қазақ тілі	2	2	4	136
5.	Қазақ әдебиеті	2	2	4	136
6.	Орыс тілі мен әдебиеті	2	2	4	136
7.	Шетел тілі	3	3	6	204
8.	Қазақстан тарихы	2	2	4	136
9.	Өзін-өзі тану	1	1	2	68
10.	Дене шынықтыру	2	2	4	136
11.	Алғашқы әскери және технологиялық дайындық	1	1	2	68
Таңдау бойынша пәндер					
Тереңдетілген деңгей		3 сағаттан 2 пән	3 сағаттан 2 пән	12	408
12.	Шетел тілі (екінші)				
13.	Дүниежүзі тарихы				
14.	География				
15.	Құқық негіздері				
Стандартты деңгей		2 сағаттан 1 пән	2 сағаттан 1 пән	4	136

16.	Физика				
17.	Химия				
18.	Биология				
19.	Кәсіпкерлік және бизнес негіздері				
Инварианттық оқу жүктемесі		27	27	54	1836
Таңдау пәндері		4	4	8	272
Элективті курстар		3	3	6	204
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	2	68
Гимназиялық/лицейлік компонент		5	5	10	340
Вариативтік компонент		13	13	26	884
Оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі		40	40	80	2720

22-кесте. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін гимназия/лицей сыныптарына арналған қоғамдық-гуманитарлық бағыт бойынша жалпы орта білім берудің (төмендетілген мазмұнның) үлгілік оқу жоспары

№	Оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағаттар саны		Жалпы жүктеме	
		10	11	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент					
Міндетті пәндер					
1.	Алгебра және анализ бастамалары	2	2	4	136
2.	Геометрия	1	1	2	68
3.	Информатика	1	1	2	68
4.	Орыс тілі	2	2	4	136
5.	Орыс әдебиеті	2	2	4	136
6.	Қазақ тілі мен әдебиеті	3	3	6	204
7.	Шетел тілі	3	3	6	204
8.	Қазақстан тарихы	2	2	4	136
9.	Өзін-өзі тану	1	1	2	68
10.	Дене шынықтыру	2	2	4	136
11.	Алғашқы әскери және технологиялық дайындық	1	1	2	68
Таңдау бойынша пәндер					
Тереңдетілген деңгей		3 сағаттан	3 сағаттан	12	408

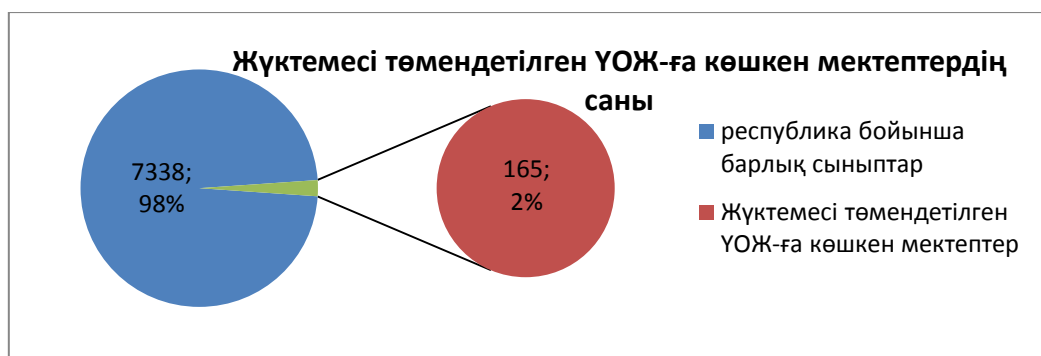
		2 пән	2 пән		
12.	Шетел тілі (екінші)				
13.	Дүниежүзі тарихы				
14.	География				
15.	Құқық негіздері				
Стандартты деңгей		2 сағаттан 1пән	2 сағаттан 1пән	4	136
16.	Физика				
17.	Химия				
18.	Биология				
19.	Кәсіпкерлік және бизнес негіздері				
Инварианттық оқу жүктемесі		27	27	54	1836
Таңдау пәндері		4	4	8	272
Элективті курстар		2	2	4	136
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	2	68
Гимназиялық/лицейлік компонент		5	5	10	340
Вариативтік компонент		13	13	26	884
Оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі		40	40	80	2720

«2018-2019 оқу жылында Қазақстан Республикасындағы жалпы білім беретін мектептерде білім беру үдерісін ұйымдастырудың ерекшеліктері туралы» әдістемелік нұсқау хатында: «2018-2019 оқу жылында үлгілік оқу жоспарлары бойынша білім беру процесін ұйымдастыру жүктемені төмендетумен мектептің таңдауы бойынша жүзеге асырылады. Жүктемені төмендетумен – Үлгілік оқу жоспарларына көшу жөніндегі шешімді білім беру ұйымының педагогикалық кеңесі қабылдайды. Елдегі білім беру ұйымдары, соның ішінде гимназиялар/лицейлер де ҮОЖ-ны таңдауға құқылы. Таңдау педагогикалық ұжымның, білім алушылардың, ата-аналар комитетінің, Қамқоршылық кеңестің пікірін ескере отырып жүзеге асырылады» деп жазылған.

Қазақстан Республикасы бойынша жалпы білім беретін мектептерге мониторинг жүргізілді, олар 2019-2020 оқу жылында оқу жүктемесі төмендетілген ҮОЖ-ға көшті.

ҰБДҚ мәліметтері бойынша, 2018-2019 оқу жылында республикада 7338 мектеп, оның ішінде жекеменшік мектептер де бар. Осының ішінде 165 (2%) мектеп оқу жүктемесі төмендетілген ҮОЖ бойынша жұмыс жүргізеді.

Оқу жүктемесі қысқартылған жаңа ҮОЖ-ға көшкен мектептердің үлесі республика бойынша жалпы санының 2%-ды құрайды (3-сурет).

3-сурет. Жүктемесі төмендетілген ҮОЖ-ға көшкен мектептердің саны

Төменде берілген диаграммада оқушылардың жүктемесі төмендетілген Үлгілік оқу жоспары бойынша оқу жүктемесімен оқитын мектептердің оқыту тілдері көрсетілген. Барлық мектептер – 165, оның ішінде қазақ тілінде оқытатын мектептер – 56; орыс тілінде оқытатын мектептер – 37; аралас тілде оқытатын мектептер-72 (4-сурет).

4-сурет. Тілдік оқытуға байланысты жүктемесі төмендетілген ҮОЖ-ға көшкен мектептер саны

Осылайша, қысқартылған ҮОЖ-ға көшкен мектептердің жалпы санына тоқтала кетейік. Қазақ тілінде оқытатын мектептердің үлесі 34%-ды, орыс тілінде оқытатын мектептердің үлесі – 22%-ды, аралас тілде оқытатын мектептердің үлесі 44%-ды құрайды (5-сурет).

5-сурет. Тілдер бойынша оқу жүктемесі төмендетілген ҮОЖ-ға көшкен мектептердің үлесі

Жалпы білім беретін мектептер саны – 90, мамандандырылған мектептер -72, жеке меншік мектептер – 3 (тек Шымкент қ.).

Оқу жүктемесі қысқартылған ҮОЖ-ны негізінен жалпы білім беретін мектептер таңдаған, олардың ішінде жаңа ҮОЖ-ға көшкен мектептердің жалпы санынан үлесі 54,5%-ды құрайды (6-сурет).

6-сурет. Мектептердің типіне қарай жалпы саны

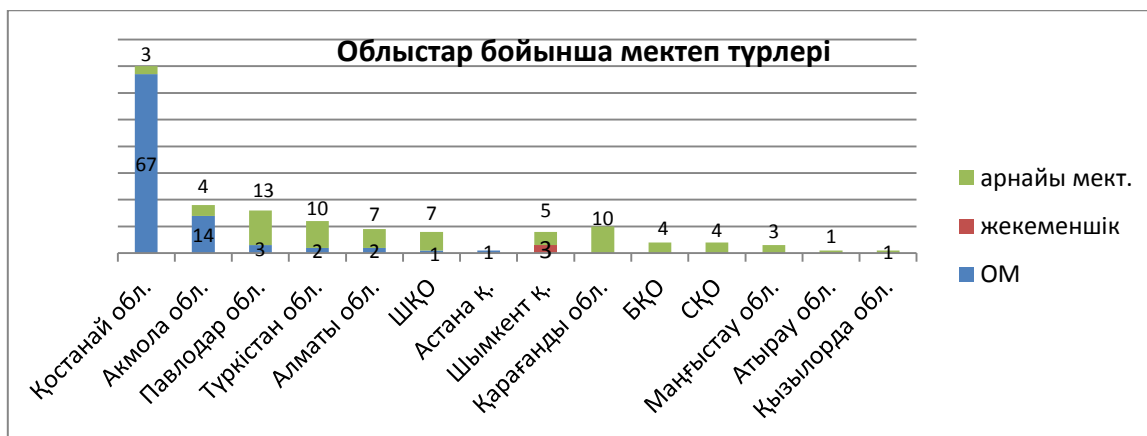
Диаграммада облыстар/қалалар бойынша мектептердің жалпы саны көрсетілген. Үш өңірде - Алматы қаласы, Ақтөбе облысы, Жамбыл облысындағы мектептер оқу жүктемесі төмендетілген ҮОЖ-ға көшті (7-сурет).

7-сурет. Облыстар бойынша барлық мектептер

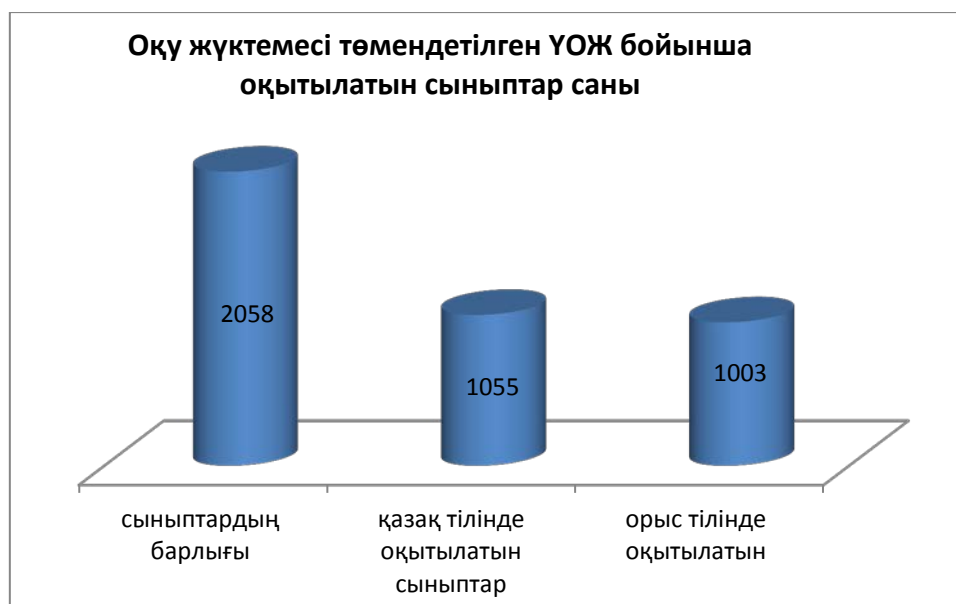
Берілген диаграммада республика өңірлері бойынша мектеп түрлері көрсетілген. Жалпы білім беретін мектептердің ең көп саны Қостанай облысына келеді. Бұл салада 67 орта мектеп оқу жүктемесінің төмендетілген Үлгілік оқу жоспарына көшкен. Астана қаласында, Ақтөбе, Қызылорда облыстарында бір мектептен оқу жүктемесі төмендетілген Үлгілік оқу жоспарын таңдаған. Жаңа ҮОЖ-ға көшкен мамандандырылған мектептер республиканың әр өңірінде бар (8-сурет).

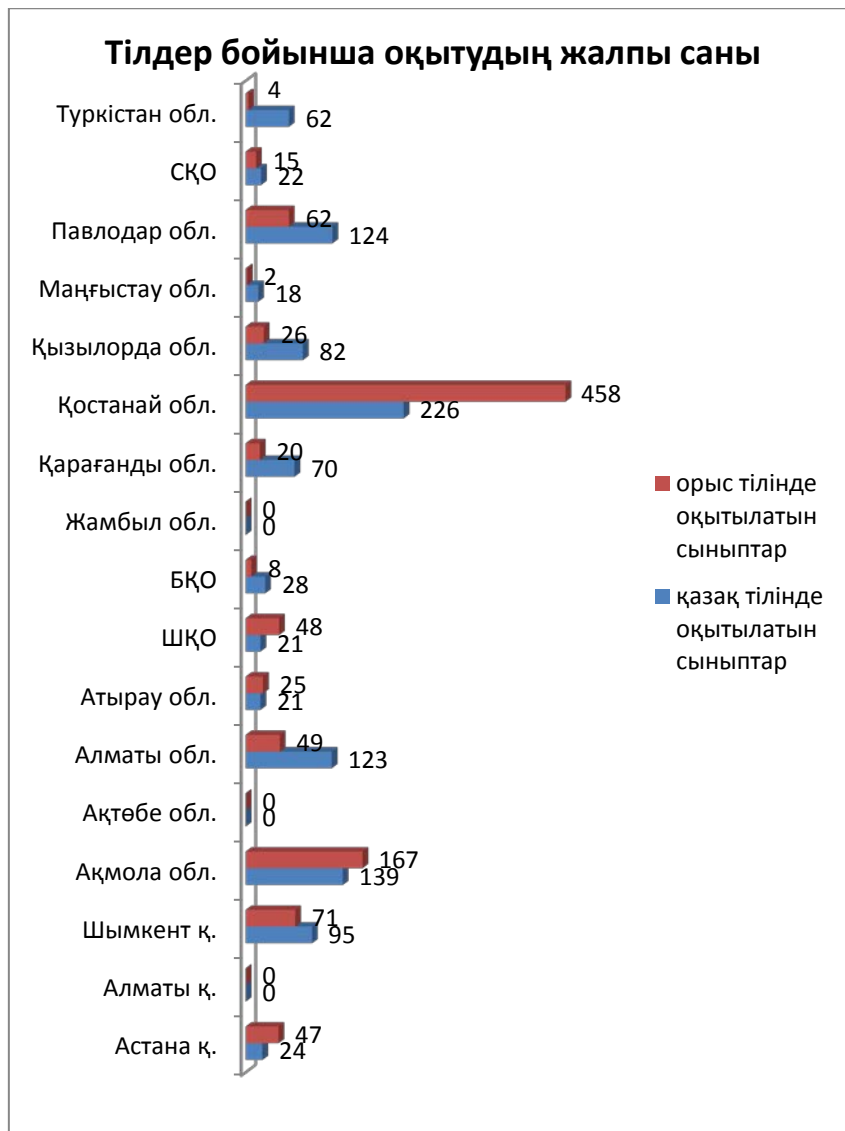
8-сурет. Облыстар бойынша мектеп түрлері

Республика бойынша оқу жүктемесі төмендетілген ҮОЖ-ға көшкен сыныптардың жалпы саны – 2058, оның ішінде қазақ тілінде оқытатын сыныптар – 1055, орыс тілінде оқытатын сыныптар – 1003 (9-сурет).

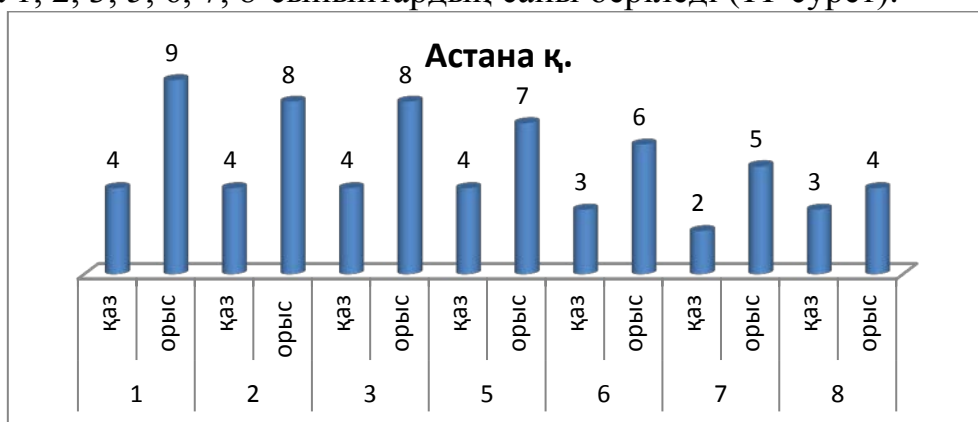
9-сурет. Оқу жүктемесі төмендетілген ҮОЖ бойынша оқытылатын сыныптар саны

Бұл диаграммада өңірлер бөлінісінде оқыту тілдері бойынша оқу жүктемесі төмендетілген жаңа ҮОЖ-ға көшкен сыныптар саны көрсетілген. Ең көп оқытылатын сыныптар саны қазақ тілінде (226) және орыс тілінде (458) Қостанай облысында көрсетілді. Ең азы – Маңғыстау облысында: қазақ тілінде оқытатын 18 сынып және орыс тілінде оқытатын 2 сынып оқу жүктемесі төмендетілген ҮОЖ-ны таңдаған (10-сурет).

10-сурет. Тілдер бойынша оқытудың жалпы саны

Төменде келтірілген диаграммаларда әрбір жеке өңірдің оқыту тілі бойынша 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8-сыныптардың саны беріледі (11-сурет).

11-сурет. Астана қаласы бойынша көрсеткіш

Жүктемесі төмендетілген ҮОЖ-ға көшкен республиканың мамандандырылған мектептері мамандандырылған білім беру ұйымдарына арналған үлгілік оқу жоспарлары бойынша оқиды.

I. Бастауыш білім беру:

1) оқыту қазақ тілінде жүргізілетін мамандандырылған білім беру ұйымдарына арналған бастауыш білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұнның) 95-қосымшаға сәйкес (23-кесте).

23-кесте. Оқыту қазақ тілінде жүргізілетін мамандандырылған білім беру ұйымдарына арналған бастауыш білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұнның).

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағат саны				Жалпы жүктеме, сағат	
		1	2	3	4	апталық	жылдық
Инварианттық компонент							
I	Тіл және әдебиет	10	11	11	11	43	1452
1	Сауат ашу	6	-	-	-	6	198
2	Қазақ тілі	-	4	4	4	12	408
3	Әдебиеттік оқу	-	3	3	3	9	306
4	Орыс тілі (Я2)	2	2	2	2	8	270
5	Шетел тілі	2	2	2	2	8	270
II	Математика және информатика	4	4	6	6	20	676
6	Математика	4	4	5	5	18	608
7	Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар	0,5	1	1	1	2	68
III	Жаратылыстану	1	1	1	1	4	135
8	Жаратылыстану	1	1	1	1	4	135
IV	Адам және қоғам	2	2	2	2	8	270
9	Дүниетану	1	1	1	1	4	135
10	Өзін-өзі тану	1	1	1	1	4	135
V	Технология және өнер	2	2	2	2	8	270
11	Музыка	1	1	1	1	4	135
12	Көркем еңбек	1	1	1	1	4	135
VI	Дене шынықтыру	2	2	2	2	8	270
13	Дене шынықтыру	2	2	2	2	8	270
Инвариантты бөліктен тұратын мамандандырылған компонент		2,5	2	3	3	12	405
Инвариантты оқу жүктемесі		24	25	27	27	103	3478
Вариативтік компонент							
Таңдау бойынша пәндер		-	-	1	1	2	68
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	1	1	4	135
Мамандандырылған компонент		1	1	1	1	4	135
Вариативтік оқу жүктемесі		2	2	3	3	10	338
Оқу жүктемесінің жоғарғы шекті көлемі		26	27	30	30	113	3816

2) оқыту орыс тілінде жүргізілетін мамандандырылған білім беру ұйымдарына арналған бастауыш білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұндағы) 96-қосымшаға сәйкес;

24-кесте. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін мамандандырылған білім беру ұйымдарына арналған бастауыш білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұндағы)

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағат саны				Жалпы жүктеме, сағаттар	
		1	2	3	4	апталық	жылдық
Инварианттық компонент							
I	Тіл және әдебиет	10	11	12	12	45	1520
1	Сауат ашу	6	-	-	-	6	198
2	Орыс тілі	-	4	4	4	12	408
3	Әдебиеттік оқу	-	3	3	3	9	306
4	Қазақ тілі (Т2)	2	2	3	3	10	338
5	Шетел тілі	2	2	2	2	8	270
II	Математика және информатика	4	4	6	6	20	676
6	Математика	4	4	5	5	18	608
7	Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар	0,5	1	1	1	2	68
III	Жаратылыстану	1	1	1	1	4	135
8	Жаратылыстану	1	1	1	1	4	135
IV	Адам және қоғам	2	2	2	2	8	270
9	Дүниетану	1	1	1	1	4	135
10	Өзін-өзі тану	1	1	1	1	4	135
V	Технология және өнер	2	2	2	2	8	270
11	Музыка	1	1	1	1	4	135
12	Көркем еңбек	1	1	1	1	4	135
VI	Дене шынықтыру	2	2	2	2	8	270
13	Дене шынықтыру	2	2	2	2	8	270
Инвариантты бөліктен тұратын мамандандырылған компонент		2,5	2	3	3	12	405
Инвариантты оқу жүктемесі		24	25	28	28	105	3546
Вариативтік компонент							
Таңдау бойынша пәндер		-	-	-	-	-	-
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	1	1	4	135
Мамандандырылған компонент		1	1	1	1	4	135
Вариативтік оқу жүктемесі		2	2	2	2	8	270
Оқу жүктемесінің жоғарғы шекті көлемі		26	27	30	30	113	3816

3) оқыту қазақ тілінде жүргізілетін мамандандырылған музыка мектеп-интернаттары мен өнер саласындағы мамандандырылған мектептерге арналған бастауыш білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұндағы) 107-қосымшаға сәйкес;

25-кесте. Оқыту қазақ тілінде жүргізілетін мамандандырылған музыка мектеп-интернаттары мен өнер саласындағы мамандандырылған мектептерге арналған бастауыш білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұндағы)

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағат саны				Жалпы жүктеме, сағаттар	
		1	2	3	4	апталық	жылдық
Инварианттық компонент							
I	Тіл және әдебиет	10	11	11	11	43	1452
1	Сауат ашу	6	-	-	-	6	198
2	Орыс тілі	-	4	4	4	12	408
3	Әдебиеттік оқу	-	3	3	3	9	306
4	Қазақ тілі (Т2)	2	2	2	2	8	270
5	Шетел тілі	2	2	2	2	8	270
II	Математика және информатика	4	4	6	6	20	676
6	Математика	4	4	5	5	18	608
7	Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар	-	-	1	1	2	68
III	Жаратылыстану	1	1	1	1	4	135
8	Жаратылыстану	1	1	1	1	4	135
IV	Адам және қоғам	2	2	2	2	8	270
9	Дүниетану	1	1	1	1	4	135
10	Өзін-өзі тану	1	1	1	1	4	135
V	Технология және өнер	2	2	2	2	8	270
11	Музыка	2	2	2	2	8	270
VII	Көркем еңбек	2	2	2	2	8	270
12	Дене шынықтыру	2	2	2	2	8	270
Инварианттық оқу жүктемесі		21	22	24	24	91	3073
Вариативтік компонент							
Таңдау бойынша сабақтар		-	-	1	1	2	68
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	1	1	4	135
Вариативтік оқу жүктемесі		1	1	2	2	6	203
Оқу жүктемесінің жоғарғы шекті көлемі		22	23	26	26	97	3276

Ескерту: Ойын аппаратында ойнайтын музыкант-оқушылардың саусақтары мен қолдарын жарақаттауды болдырмау мақсатында «Көркем еңбек» пәнінің сағаты «Музыка» пәніне бөлінеді.

4) оқыту орыс тілінде жүргізілетін мамандандырылған музыка мектеп-интернаттары мен өнер саласындағы мамандандырылған мектептерге арналған бастауыш білім берудің үлгілік оқу жоспары (төмендетілген мазмұндағы) 108-қосымшаға сәйкес;

26-кесте. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін мамандандырылған музыка мектеп-интернаттары мен өнер саласындағы мамандандырылған мектептерге арналған бастауыш білім берудің үлгілік оқу жоспары (төмендетілген мазмұндағы)

№	Білім салалары және оқу пәндері	сыныптар бойынша апталық сағат саны				Жалпы жүктеме, сағаттар	
		1	2	3	4	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент							
I	Тіл және әдебиет	10	11	12	12	45	1520
1	Сауат ашу	6	-	-	-	6	198
2	Орыс тілі	-	4	4	4	12	408
3	Әдебиеттік оқу	-	3	3	3	9	306
4	Қазақ тілі (Т2)	2	2	3	3	10	338
5	Шетел тілі	2	2	2	2	8	270
II	Математика және информатика	4	4	6	6	20	676
6	Математика	4	4	5	5	18	608
7	Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар	-	-	1	1	2	68
III	Жаратылыстану	1	1	1	1	4	135
8	Жаратылыстану	1	1	1	1	4	135
IV	Адам және қоғам	2	2	2	2	8	270
9	Дүниетану	1	1	1	1	4	135
10	Өзін-өзі тану	1	1	1	1	4	135
V	Технология және өнер	2	2	2	2	8	270
11	Музыка	2	2	2	2	8	270
VI	Көркем еңбек	2	2	2	2	8	270
12	Дене шынықтыру	2	2	2	2	8	270
Инварианттық оқу жүктемесі		21	22	25	25	93	3141
Вариативтік компонент							
Таңдау бойынша пәндер		-	-	-	-	-	-
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	1	1	4	135
Вариативтік оқу жүктемесі		1	1	1	1	4	135
Оқу жүктемесінің жоғарғы шекті көлемі		22	23	26	26	97	3276

II. Негізгі орта білім беру:

1) оқыту қазақ тілінде жүргізілетін мамандандырылған білім беру ұйымдарына арналған негізгі орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұндағы) 97-қосымшаға сәйкес;

27-кесте. Оқыту қазақ тілінде жүргізілетін мамандандырылған білім беру ұйымдарына арналған негізгі орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұндағы)

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағат саны					Жалпы жүктеме, сағаттар	
		5	6	7	8	9	апталық	жылдық
Инварианттық компонент								
I	Тіл және әдебиет	11	11	10	10	10	52	1768
1	Қазақ тілі	3	3	2	2	2	12	408
2	Қазақ әдебиеті	2	2	2	2	2	10	340
3	Орыс тілі және әдебиеті	3	3	3	3	3	15	510
4	Шетел тілі	3	3	3	3	3	15	510
II	Математика және информатика	6	6	4	4	4	24	816
5	Математика	5	5	-	-	-	10	340
6	Алгебра	-	-	2	2	2	6	204
7	Геометрия	-	-	1	1	1	3	102
8	Информатика	1	1	1	1	1	5	170
III	Жаратылыстану	1	1	4	4	4	14	476
9	Жаратылыстану	1	1	-	-	-	2	68
10	Физика	-	-	1	1	1	3	102
11	Химия	-	-	1	1	1	3	102
12	Биология	-	-	1	1	1	3	102
13	География	-	-	1	1	1	3	102
IV	Адам және қоғам	4	4	3	3	4	18	612
14	Қазақстан тарихы	2	2	1	1	1	7	238
15	Дүниежүзі тарихы	1	1	1	1	1	5	170
16	Құқық негіздері	-	-	-	-	1	1	34
17	Өзін-өзі тану	1	1	1	1	1	5	170
V	Технология және өнер	3	3	1	1	1	9	306
18	Музыка	1	1	-	-	-	2	68
19	Көркем еңбек	2	2	1	1	1	7	238
VI	Дене шынықтыру	2	2	2	2	2	10	340
20	Дене шынықтыру	2	2	2	2	2	10	340
Инвариантты бөліктен тұратын мамандандырылған компонент		5	5	8	8	8	34	1156
Инвариантты оқу жүктемесі		32	32	32	32	33	161	5474
Вариативтік компонент								
Таңдау бойынша пәндер		2	2	6	6	6	22	748
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		2	3	-	1	2	8	272
Гимназиялық компонент		1	1	1	1	1	5	170
Вариативтік оқу жүктемесі		5	6	7	8	9	35	1190
Оқу жүктемесінің жоғарғы шекті көлемі		37	38	39	40	42	196	6664

2) оқыту орыс тілінде жүргізілетін мамандандырылған білім беру ұйымдарына арналған негізгі орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұндағы) 98-қосымшаға сәйкес;

28-кесте. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін мамандандырылған білім беру ұйымдарына арналған негізгі орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұндағы)

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағат саны					Жалпы жүктеме, сағаттар	
		5	6	7	8	9	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент								
I	Тіл және әдебиет	12	12	10	10	10	54	1836
1	Орыс тілі	3	3	2	2	2	12	408
2	Орыс әдебиеті	2	2	2	2	2	10	340
3	Қазақ тілі және әдебиеті	4	4	3	3	3	17	578
4	Шетел тілі	3	3	3	3	3	15	510
II	Математика және информатика	6	6	4	4	4	24	816
5	Математика	5	5	-	-	-	10	340
6	Алгебра	-	-	2	2	2	6	204
7	Геометрия	-	-	1	1	1	3	102
8	Информатика	1	1	1	1	1	5	170
III	Жаратылыстану	1	1	4	4	4	14	476
9	Жаратылыстану	1	1	-	-	-	2	68
10	Физика	-	-	1	1	1	3	102
11	Химия	-	-	1	1	1	3	102
12	Биология	-	-	1	1	1	3	102
13	География	-	-	1	1	1	3	102
IV	Адам және қоғам	4	4	3	3	4	18	612
14	Қазақстан тарихы	2	2	1	1	1	7	238
15	Дүниежүзі тарихы	1	1	1	1	1	5	170
16	Құқық негіздері	-	-	-	-	1	1	34
17	Өзін-өзі тану	1	1	1	1	1	5	170
V	Технология және өнер	3	3	1	1	1	9	306
18	Музыка	1	1	-	-	-	2	68
19	Көркем еңбек	2	2	1	1	1	7	238
VI	Дене шынықтыру	2	2	2	2	2	10	340
20	Дене шынықтыру	2	2	2	2	2	10	340
Инвариантты бөліктен тұратын мамандандырылған компонент		5	5	8	8	8	34	1156
Инвариантты оқу жүктемесі		33	33	32	32	33	163	5542
Вариативтік компонент								
Таңдау бойынша пәндер		2	2	6	6	6	22	748
Элективтік курстар		1	2	-	1	2	6	204
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	1	1	1	5	170
Вариативтік оқу жүктемесі		4	5	7	8	9	33	1122
Оқу жүктемесінің жоғарғы шекті көлемі		37	38	39	40	42	196	6664

3) 99-қосымшаға сәйкес, үш тілде оқытылатын мамандандырылған білім беру ұйымдарына арналған (оқыту қазақ тілінде жүргізілетін мектептер үшін) негізгі орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұны);

29-кесте. Үш тілде оқытылатын мамандандырылған білім беру ұйымдарына арналған (оқыту қазақ тілінде жүргізілетін мектептер үшін) негізгі орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұны)

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағат саны			Жүктеме, сағат		Оқыту тілі
		7	8	9	Апталық	Жылдық	
Инварианттық компонент							
I	Тіл және әдебиет	10	10	10	30	1020	
1	Қазақ тілі	2	2	2	6	204	Қазақ
2	Қазақ әдебиеті	2	2	2	6	204	Қазақ
3	Орыс тілі мен әдебиеті	3	3	3	9	306	Орыс
4	Шетел тілі	3	3	3	9	306	Ағылшын
II	Математика және информатика	4	4	4	12	408	
5	Математика	-	-	-			Қазақ
6	Алгебра	2	2	2	6	204	Қазақ
7	Геометрия	1	1	1	3	102	Қазақ
8	Информатика	1	1	1	3	102	Қазақ / Ағылшын
III	Жаратылыстану	4	4	4	12	408	
9	Жаратылыстану	-	-	-			
10	Физика	1	1	1	3	102	Қазақ / Ағылшын
11	Химия	1	1	1	3	102	Қазақ / Ағылшын
12	Биология	1	1	1	3	102	Қазақ / Ағылшын
13	География	1	1	1	3	102	Қазақ
IV	Адам және қоғам	3	3	4	10	340	
14	Қазақстан тарихы	1	1	1	3	102	Қазақ
15	Дүниежүзі тарихы	1	1	1	3	102	
16	Құқық негіздері	-	-	1	1	34	Қазақ
17	Өзін-өзі тану	1	1	1	3	102	Қазақ
V	Технология және өнер	1	1	1	3	102	
18	Музыка	-	-	-			
19	Көркем еңбек	1	1	1	3	102	Қазақ
VI	Дене шынықтыру	2	2	2	6	204	

20	Дене шынықтыру	2	2	2	6	204	Қазақ
Инвариантты бөліктен тұратын мамандандырылған компонент		8	8	8	24	816	Қазақ / Ағылшын
Инвариантты оқу жүктемесі		32	32	33	97	3298	
Вариативтік компонент							
Таңдау бойынша пәндер		6	6	6	18	612	Қазақ / Ағылшын
Элективті курстар		-	1	2	3	102	Қазақ / Ағылшын
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	1	3	102	Қазақ
Вариативті оқу жүктемесі		7	8	9	24	816	
Оқу жүктемесінің жоғарғы шекті көлемі		39	40	42	121	4114	

4) 100-қосымшаға сәйкес үш тілде оқытатын мамандандырылған білім беру ұйымдарына арналған (оқыту орыс тілінде жүргізілетін мектептер үшін) негізгі орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұндағы);

30-кесте. Үш тілде оқытатын мамандандырылған білім беру ұйымдарына арналған (оқыту орыс тілінде жүргізілетін мектептер үшін) негізгі орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұндағы)

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағат саны			Жүктеме, сағат		Оқыту тілі
		7	8	9	Апталық	Жылдық	
Инварианттық компонент							
I	Тіл және әдебиет	10	10	10	30	1020	
1	Орыс тілі	2	2	2	6	204	Орыс
2	Орыс әдебиеті	2	2	2	6	204	Орыс
3	Қазақ тілі мен әдебиеті	3	3	3	9	306	Қазақ
4	Шетел тілі	3	3	3	9	306	Ағылшын
II	Математика және информатика	4	4	4	12	408	
5	Математика	-	-	-			
6	Алгебра	2	2	2	6	204	Орыс
7	Геометрия	1	1	1	3	102	Орыс
8	Информатика	1	1	1	3	102	Орыс/ағылшын
III	Жаратылыстану	4	4	4	12	408	

9	Жаратылыстану	-	-	-			
10	Физика	1	1	1	3	102	Орыс/ағылшын
11	Химия	1	1	1	3	102	Орыс/ағылшын
12	Биология	1	1	1	3	102	Орыс/ағылшын
13	География	1	1	1	3	102	Орыс
IV	Адам және қоғам	3	3	4	10	340	
14	Қазақстан тарихы	1	1	1	3	102	
15	Дүниежүзі тарихы	1	1	1	3	102	Орыс
16	Құқық негіздері	-	-	1	1	34	Орыс
17	Өзін-өзі тану	1	1	1	3	102	Орыс
V	Технология және өнер	1	1	1	3	102	
18	Музыка	-	-	-			
19	Көркем еңбек	1	1	1	3	102	Орыс
VI	Дене шынықтыру	2	2	2	6	204	
20	Дене шынықтыру	2	2	2	6	204	Орыс
Инвариантты бөліктен тұратын мамандандырылған компонент		8	8	8	24	816	
Инвариантты оқу жүктемесі		32	32	33	97	3298	
Вариативтік компонент							
Таңдау бойынша пәндер		6	6	6	18	612	Орыс/ағылшын
Элективті курстар		-	1	2	3	102	Орыс/ағылшын
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	1	3	102	Орыс
Вариативті оқу жүктемесі		7	8	9	24	816	
Оқу жүктемесінің жоғарғы шекті көлемі		39	40	42	121	4114	

5) 105-қосымшаға сәйкес қазақ тілінде жүргізілетін мамандандырылған білім беру ұйымдары (оның ішінде «Білім инновация-лицейлері») үшін негізгі орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұндағы);

31-кесте. Қазақ тілінде жүргізілетін мамандандырылған білім беру ұйымдары (оның ішінде «Білім инновация-лицейлері») үшін негізгі орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұндағы);

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағат саны			Жүктеме, сағат		Оқыту тілі
		7	8	9	Апталық	Жылдық	
Инварианттық компонент							
I	Тіл және әдебиет	16	12	12	40	1360	
1	Қазақ тілі	2	2	2	6	204	Қазақ
2	Қазақ әдебиеті	2	2	2	6	204	Қазақ
3	Орыс тілі және әдебиеті	3	3	3	9	306	Орыс
4	Шетел тілі	9	5	5	19	646	АҒЫЛШЫН
II	Математика және информатика	4	4	4	12	408	
5	Математика	-	-	-			
6	Алгебра	2	2	2	6	204	АҒЫЛШЫН
7	Геометрия	1	1	1	3	102	АҒЫЛШЫН
8	Информатика	1	1	1	3	102	АҒЫЛШЫН
III	Жаратылыстану	2,5	4	4	10,5	357	
9	Жаратылыстану	-	-	-			
10	Физика	0,5	1	1	2,5	85	АҒЫЛШЫН
11	Химия	0,5	1	1	2,5	85	АҒЫЛШЫН
12	Биология	0,5	1	1	2,5	85	АҒЫЛШЫН
13	География	1	1	1	3	102	Қазақ
IV	Адам және қоғам	3	3	4	10	340	
14	Қазақстан тарихы	1	1	1	3	102	
15	Дүниежүзі тарихы	1	1	1	3	102	
16	Құқық негіздері	-	-	1	1	34	Қазақ
17	Өзін-өзі тану	1	1	1	3	102	Қазақ
V	Технология және өнер	1	1	1	3	102	
18	Музыка	-	-	-			
19	Көркем еңбек	1	1	1	3	102	Қазақ
VI	Дене шынықтыру	2	2	2	6	204	
20	Дене шынықтыру	2	2	2	6	204	Қазақ
Инвариантты бөліктен тұратын мамандандырылған компонент		3	6	6	15	510	
Инвариантты оқу жүктемесі		31,5	32	33	96,5	3281	

Вариативтік компонент						
Таңдау бойынша пәндер	4,5	6	6	16,5	561	
Элективті курстар	2	1	2	5	170	
Дене шынықтыру: спорттық ойындар	1	1	1	3	102	
Вариативті оқу жүктемесі	7,5	8	9	24,5	833	
Оқу жүктемесінің жоғарғы шекті көлемі	39	40	42	121	4114	

б) 106-қосымшаға сәйкес орыс тілінде жүргізілетін мамандандырылған білім беру ұйымдары (оның ішінде «Білім инновация-лицейлері») үшін негізгі орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұндағы);

32-кесте. Орыс тілінде жүргізілетін мамандандырылған білім беру ұйымдары (оның ішінде «Білім инновация-лицейлері») үшін негізгі орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұндағы);

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша сағат саны Жүктеме, сағаттар					Оқыту тілі
		7	8	9	апталық	жылдық	
Инварианттық компонент							
I	Тіл және әдебиет	16	12	12	40	1360	
1	Орыс тілі	2	2	2	6	204	Орыс
2	Орыс әдебиеті	2	2	2	6	204	Орыс
3	Қазақ тілі мен әдебиеті	3	3	3	9	306	Қазақ
4	Шетел тілі	9	5	5	19	646	АҒЫЛШЫН
II	Математика және информатика	4	4	4	12	408	
5	Математика	-	-	-			
6	Алгебра	2	2	2	6	204	АҒЫЛШЫН
7	Геометрия	1	1	1	3	102	АҒЫЛШЫН
8	Информатика	1	1	1	3	102	АҒЫЛШЫН
III	Жаратылыстану	2,5	4	4	10,5	357	
9	Жаратылыстану	-	-	-			
10	Физика	0,5	1	1	2,5	85	АҒЫЛШЫН
11	Химия	0,5	1	1	2,5	85	АҒЫЛШЫН
12	Биология	0,5	1	1	2,5	85	АҒЫЛШЫН

13	География	1	1	1	3	102	Орыс
IV	Адам және қоғам	3	3	4	10	340	
14	Қазақстан тарихы	1	1	1	3	102	
15	Дүниежүзі тарихы	1	1	1	3	102	
16	Құқық негіздері	-	-	1	1	34	Орыс
17	Өзін-өзі тану	1	1	1	3	102	Орыс
V	Технология және өнер	1	1	1	3	102	
18	Музыка	-	-	-			
19	Көркем еңбек	1	1	1	3	102	Орыс
VI	Дене шынықтыру	2	2	2	6	204	
20	Дене шынықтыру	2	2	2	6	204	Орыс
Инвариантты бөліктен тұратын мамандандырылған компонент		3	6	6	15	510	
Инвариантты оқу жүктемесі		31,5	32	33			
Вариативтік компонент							
Таңдау бойынша пәндер		6	6	6	18	612	
Элективті курстар		0,5	1	2	3,5	119	
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	1	3	102	
Вариативті оқу жүктемесі		7,5	8	9	24,5	833	
Оқу жүктемесінің жоғарғы шекті көлемі		39	40	42	121	4114	

7) 109-қосымшаға сәйкес мамандандырылған музыка мектеп-интернаттары мен қазақ тіліндегі өнер саласында мамандандырылған мектептерге арналған негізгі орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұны) ;

33-кесте. Музыка мектеп-интернаттары мен қазақ тіліндегі өнер саласында мамандандырылған мектептерге арналған негізгі орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұны)

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағат саны					Жүктеме, сағаттар	
		5	6	7	8	9	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент								

I	Тіл және әдебиет	11	11	10	10	10	52	1768
1	Қазақ тілі	3	3	2	2	2	12	408
2	Қазақ әдебиеті	2	2	2	2	2	10	340
3	Орыс тілі мен әдебиеті	3	3	3	3	3	15	510
4	Шетел тілі	3	3	3	3	3	15	510
II	Математика және информатика	6	6	4	4	4	24	816
5	Математика	5	5	-	-	-	10	340
6	Алгебра	-	-	2	2	2	6	204
7	Геометрия	-	-	1	1	1	3	102
8	Информатика	1	1	1	1	1	5	170
III	Жаратылыстану	1	1	4	4	4	14	476
9	Жаратылыстану	1	1	-	-	-	2	68
10	Физика	-	-	1	1	1	3	102
11	Химия	-	-	1	1	1	3	102
12	Биология	-	-	1	1	1	3	102
13	География	-	-	1	1	1	3	102
IV	Адам және қоғам	4	4	3	3	4	18	612
14	Қазақстан тарихы	2	2	1	1	1	7	238
15	Дүниежүзі тарихы	1	1	1	1	1	5	170
16	Құқық негіздері	-	-	-	-	1	1	34
17	Өзін-өзі тану	1	1	1	1	1	5	170
V	Технология және өнер	1	1	-	-	-	2	68
18	Музыка	1	1	-	-	-	2	68
VI	Дене шынықтыру	2	2	2	2	2	10	340
19	Дене шынықтыру	2	2	2	2	2	10	340
Инварианттық оқу жүктемесі		25	25	23	23	24	120	4080
Вариативтік компонент								
Шетел тілі		-	-	2	2	2	6	204
Қазақстан тарихы		-	-	2	2	2	6	204
Инварианттық компоненттен таңдау бойынша пәндер		2	2	2	2	2	10	340
Элективті курстар		1	2	1	2	3	9	306
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	1	1	1	5	170
Вариативтік оқу жүктемесі		4	5	8	9	10	36	1224
Оқу жүктемесінің жоғарғы шекті көлемі		29	30	31	32	34	156	5304

8) 110-қосымшаға сәйкес, оқыту орыс тілінде жүргізілетін мамандандырылған музыка мектеп-интернаттары мен өнер саласындағы мамандандырылған мектептерге арналған негізгі орта білім берудің үлгілік оқу жоспары;

34-кесте. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін мамандандырылған музыка мектеп-интернаттары мен өнер саласындағы мамандандырылған мектептерге арналған негізгі орта білім берудің үлгілік оқу жоспары;

№	Білім салалары және оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағат саны					Жүктеме, сағат	
		5	6	7	8	9	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент								
I	Тіл және әдебиет	12	12	10	10	10	54	1836
1	Орыс тілі	3	3	2	2	2	12	408
2	Орыс әдебиеті	2	2	2	2	2	10	340
3	Қазақ тілі мен әдебиеті	4	4	3	3	3	17	578
4	Шетел тілі	3	3	3	3	3	15	510
II	Математика және информатика	6	6	4	4	4	24	816
5	Математика	5	5	-	-	-	10	340
6	Алгебра	-	-	2	2	2	6	204
7	Геометрия	-	-	1	1	1	3	102
8	Информатика	1	1	1	1	1	5	170
III	Жаратылыстану	1	1	4	4	4	14	476
9	Жаратылыстану	1	1	-	-	-	2	68
10	Физика	-	-	1	1	1	3	102
11	Химия	-	-	1	1	1	3	102
12	Биология	-	-	1	1	1	3	102
13	География	-	-	1	1	1	3	102
IV	Адам және қоғам	4	4	3	3	4	18	612
14	Қазақстан тарихы	2	2	1	1	1	7	238
15	Дүниежүзі тарихы	1	1	1	1	1	5	170
16	Құқық негіздері	-	-	-	-	1	1	34
17	Өзін-өзі тану	1	1	1	1	1	5	170
V	Технология және өнер	1	1	-	-	-	2	68
18	Жаратылыстану	1	1	-	-	-	2	68
VI	Дене шынықтыру	2	2	2	2	2	10	340
19	Дене шынықтыру	2	2	2	2	2	10	340
Инварианттық оқу жүктемесі		26	26	23	23	24	122	4148
Вариативтік компонент								
Шетел тілі		-	-	2	2	2	6	204
Қазақстан тарихы		-	-	2	2	2	6	204
Инварианттық компоненттен таңдау бойынша пәндер		1	2	2	2	2	9	306
Элективті курстар		1	1	1	2	3	8	272
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	1	1	1	5	170
Вариативтік оқу жүктемесі		3	4	8	9	10	34	1156
Оқу жүктемесінің жоғарғы шекті көлемі		29	30	31	32	34	156	5304

III. Жалпы орта білім беру:

1) 101-қосымшаға сәйкес, оқыту қазақ тілінде жүргізілетін мамандандырылған білім беру ұйымдарына арналған жаратылыстану-математика бағытындағы жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұны);

35-кесте. Оқыту қазақ тілінде жүргізілетін мамандандырылған білім беру ұйымдарына арналған жаратылыстану-математика бағытындағы жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұны);

№	Оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағаттар саны		Жалпы жүктеме	
		10	11	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент					
Міндетті пәндер					
1.	Алгебра және анализ бастамалары	3	3	6	204
2.	Геометрия	2	2	4	136
3.	Информатика	2	2	4	136
4.	Қазақ тілі	1	1	2	68
5.	Қазақ әдебиеті	2	2	4	136
6.	Орыс тілі мен әдебиеті	2	2	4	136
7.	Шетел тілі	2	2	4	136
8.	Қазақстан тарихы	1	1	2	68
9.	Өзін-өзі тану	1	1	2	68
10.	Дене шынықтыру	2	2	4	136
11.	Алғашқы әскери және технологиялық дайындық	1	1	2	68
Таңдау бойынша пәндер					
Терендетілген деңгей		3 сағаттан 2 пән	3 сағаттан 2 пән	12	408
12	Физика				
13	Химия				
14	Биология				
15	География				
Стандартты деңгей		2 сағаттан 1 пән	2 сағаттан 1 пән	4	136
16	Дүниежүзі тарихы				
17	Кәсіпкерлік және бизнес негіздері				
18	Графика және жобалау				
19	Құқық негіздері				
Инвариантты бөліктен тұратын мамандандырылған компонент		5	5	10	340
Инварианттық оқу жүктемесі		32	32	64	2176
Таңдау бойынша пәндер		4	4	8	272

Элективті курстар	6	6	12	408
Дене шынықтыру: спорттық ойындар	1	1	2	68
Вариативтік компонент	11	11	22	748
Оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі	43	43	86	2924

2) 102-қосымшаға сәйкес, оқыту орыс тілінде жүргізілетін мамандандырылған білім беру ұйымдарына арналған жаратылыстану-математика бағытындағы жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспары;

36-кесте. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін мамандандырылған білім беру ұйымдарына арналған жаратылыстану-математика бағытындағы жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспары;

№	Оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағаттар саны		Жалпы жүктеме	
		10	11	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент					
Міндетті пәндер					
1.	Алгебра және анализ бастамалары	3	3	6	204
2.	Геометрия	2	2	4	136
3.	Информатика	2	2	4	136
4.	Орыстілі	1	1	2	68
5.	Орыс әдебиеті	2	2	4	136
6.	Қазақ тілі мен әдебиеті	3	3	6	204
7.	Шетел тілі	2	2	4	136
8.	Қазақстан тарихы	1	1	2	68
9.	Өзін-өзі тану	1	1	2	68
10.	Дене шынықтыру	2	2	4	136
11.	Алғашқы әскери және технологиялық дайындық	1	1	2	68
Таңдау бойынша пәндер					
Тереңдетілген деңгей		3 сағаттан 2 пән	3 сағаттан 2 пән	12	408
12.	Физика				
13.	Химия				
14.	Биология				
15.	География				
Стандарттық деңгей		2 сағаттан 1 пән	2 сағаттан 1 пән	4	136
16.	Дүниежүзі тарихы				
17.	Кәсіпкерлік және бизнес негіздері				

18.	Графика және жобалау				
19.	Құқық негіздері				
Инвариантты бөліктен тұратын мамандандырылған компонент		5	5	10	340
Инварианттық оқу жүктемесі		33	33	66	2244
Таңдау бойынша пәндер		4	4	8	272
Элективті курстар		5	5	10	340
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	2	68
Вариативтік оқу жүктемесі		10	10	20	680
Оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі		43	43	86	2924

3) 103-қосымшаға сәйкес, оқыту қазақ тілінде жүргізілетін мамандандырылған білім беретін ұйымдарға арналған қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспары;

37-кесте. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін мамандандырылған білім беру ұйымдарына арналған жаратылыстану-математика бағытындағы жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспары;

№	Оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағаттар саны		Жалпы жүктеме	
		10	11	апталық	жылдық
Инварианттық компонент					
Міндетті пәндер					
1.	Алгебра және анализ бастамалары	2	2	4	136
2.	Геометрия	1	1	2	68
3.	Информатика	1	1	2	68
4.	Қазақ тілі	2	2	4	136
5.	Қазақ әдебиеті	2	2	4	136
6.	Орыстілі мен әдебиеті	2	2	4	136
7.	Шетел тілі	3	3	6	204
8.	Қазақстан тарихы	2	2	4	136
9.	Өзін-өзі тану	1	1	2	68
10.	Дене шынықтыру	2	2	4	136
11.	Алғашқы әскери және технологиялық дайындық	1	1	2	68
Таңдау бойынша пәндер					
Терендетілген деңгей		3 сағаттан 2 пән	3 сағаттан 2 пән	12	408
12.	Шетел тілі				
13.	Дүниежүзі тарихы				

14.	География				
15.	Құқық негіздері				
Стандартты деңгей		2 сағаттан 1 пән	2 сағаттан 1 пән	4	136
16.	Физика				
17.	Химия				
18.	Биология				
19.	Кәсіпкерлік және бизнес негіздері				
Инвариантты бөліктен тұратын мамандандырылған компонент		5	5	10	340
Инварианттық оқу жүктемесі		32	32	64	2176
Таңдау бойынша пәндер		4	4	8	272
Элективті курстар		6	6	12	408
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	2	68
Вариативтік оқу жүктемесі		11	11	22	748
Оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі		43	43	86	2924

4) 104-қосымшаға сәйкес, оқыту орыс тілінде жүргізілетін мамандандырылған білім беру ұйымдарына арналған қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспары;

38-кесте. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін мамандандырылған білім беру ұйымдарына арналған қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспары

№	Оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағаттар саны		Жалпы жүктеме	
		10	11	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент					
Міндетті пәндер					
1.	Алгебра және анализ бастамалары	2	2	4	136
2.	Геометрия	1	1	2	68
3.	Информатика	1	1	2	68
4.	Орыс тілі	2	2	4	136
5.	Орыс әдебиеті	2	2	4	136
6.	Қазақ тілі мен әдебиеті	3	3	6	204
7.	Шетел тілі	3	3	6	204
8.	Қазақстан тарихы	2	2	4	136
9.	Өзін-өзі тану	1	1	2	68
10.	Дене шынықтыру	2	2	4	136

11.	Алғашқы әскери және технологиялық дайындық	1	1	2	68
Таңдау бойынша пәндер					
Тереңдетілген деңгей		3 сағаттан 2 пән	3 сағаттан 2 пән	12	408
12.	Шетел тілі				
13.	Дүниежүзі тарихы				
14.	География				
15.	Құқық негіздері				
Стандартты деңгей		2 сағаттан 1 пән	2 сағаттан 1 пән	4	136
16.	Физика				
17.	Химия				
18.	Биология				
19.	Кәсіпкерлік және бизнес негіздері				
Инвариантты бөліктен тұратын мамандандырылған компонент		5	5	10	340
Инварианттық оқу жүктемесі		33	33	66	2244
Таңдау бойынша пәндер		4	4	8	272
Элективті курстар		5	5	10	340
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	2	68
Вариативтік оқу жүктемесі		10	10	20	680
Оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі		43	43	86	2924

5) 111-қосымшаға сәйкес, оқыту қазақ тілінде жүргізілетін мамандандырылған музыка мектеп-интернаттары мен өнер саласындағы мамандандырылған мектептерге арналған жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұндағы);

39-кесте. Оқыту қазақ тілінде жүргізілетін мамандандырылған музыка мектеп-интернаттары мен өнер саласындағы мамандандырылған мектептерге арналған жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұндағы)

№	Оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағаттар саны			Жалпы жүктеме	
		10	11	12	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент						
1.	Алгебра және анализ бастамалары	2	2	-	4	136

2.	Геометрия	1	1	-	2	68
3.	Информатика	1	1	-	2	68
4.	Қазақ тілі	1	2	1	4	136
5.	Қазақ әдебиеті	2	2	-	4	136
6.	Орыс тілі мен әдебиеті	2	1	1	4	136
7.	Шетел тілі	2	2	2	6	204
8.	Қазақстан тарихы	1	1	2	4	136
9.	Өзін-өзі тану	1	1	-	2	68
10.	Дене шынықтыру	2	1	1	4	136
11.	Алғашқы әскери және технологиялық дайындық	1	1	-	2	68
12.	Шетел тілі	1	1	1	3	102
13.	Дүниежүзі тарихы	1	1	-	2	68
14.	География	1	1	-	2	68
15.	Құқық негіздері	1	-	-	1	34
16.	Физика	1	1	-	2	68
17.	Химия	1	1	-	2	68
18.	Биология	1	1	-	2	68
Инварианттық оқу жүктемесі		23	21	8	52	1768
Инварианттық компоненттен таңдау пәндері		4	4	-	8	272
Элективті курстар		2	2	3	7	238
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	1	3	102
Вариативтік оқу жүктемесі		7	7	4	18	612
Оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі		30	28	13	70	2380

б) 112-қосымшаға сәйкес, оқыту орыс тілінде жүргізілетін мамандандырылған музыка мектеп-интернаттары мен өнер саласындағы мамандандырылған мектептерге арналған жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұндағы);

40-кесте. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін мамандандырылған музыка мектеп-интернаттары мен өнер саласындағы мамандандырылған мектептерге арналған жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспары (жаңартылған мазмұндағы);

№	Оқу пәндері	Сыныптар бойынша апталық сағаттар саны			Жалпы жүктеме	
		10	11	12	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент						
Міндетті пәндер						
1.	Алгебра және анализ бастамалары	2	2	-	4	136
2.	Геометрия	1	1	-	2	68
3.	Информатика	1	1	-	2	68
4.	Орыс тілі	1	2	1	4	136

5.	Орыс әдебиеті	2	2	-	4	136
6.	Қазақ тілі мен әдебиеті	2	1	1	4	136
7.	Шетел тілі	2	2	2	6	204
8.	Қазақстан тарихы	1	1	2	4	136
9.	Өзін-өзі тану	1	1	-	2	68
10.	Дене шынықтыру	2	1	1	4	136
11.	Алғашқы әскери және технологиялық дайындық	1	1	-	2	68
12.	Шетел тілі	1	1	1	3	102
13.	Дүниежүзі тарихы	1	1	-	2	68
14.	География	1	1	-	2	68
15.	Құқық негіздері	1	-	-	1	34
16.	Физика	1	1	-	2	68
17.	Химия	1	1	-	2	68
18.	Биология	1	1	-	2	68
Инварианттық оқу жүктемесі		23	21	8	52	1768
Инварианттық компоненттен таңдау пәндері		4	4	-	8	272
Элективті курстар		2	2	3	7	238
Дене шынықтыру: спорттық ойындар		1	1	1	3	102
Вариативтік оқу жүктемесі		7	7	4	18	612
Оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі		30	28	13	70	2380

41-кесте. Ақмола облысы бойынша мәліметтер

Мектептер атауы	7 сынып		8 сынып	
	қаз	орыс	қаз	орыс
№1 №1 ОМГ	№4	№4	№4	№4
	№4	№4	№4	№4
		№4		№4
		№4		№4
№13 ЭМГ	№4	№4	№4	№4
		№4		№4
		№4		№4
		№4		№4
№16 ОМ	№9	№9	№1	№1
	№9	№9		№1
№19 ОМ	№3	№3	№3	№3
	№3	№3	№3	№3
	№3	№3	№3	№3
ГТМЛ	-	№1	-	№1
		№1		№1
		№1		
ІТ лицей	№1	-	№1	-
	№1		№1	
	№1		№1	
	№1			

№3 МГ	№6 №6 №8 №8	-	№1 №1 №1 №3	-
№5 МГ	№4	№4 №4	№1	№3 №3 №3
Қорытынды	№1 – 4 №3 – 3 №4 – 4 №6 – 2 №8 – 2 №9 – 2	№1 – 3 №3 – 3 №4 – 10 №9 – 2	№1 – 8 №3 – 4 №4 – 3	№1 – 4 №3 – 6 №4 – 8

42-кесте. Павлодар облысы бойынша мәліметтер

	Мектептер атауы	7-сынып		8-сынып	
		қаз	орыс	қаз	орыс
	Ямышев ОББМ	№1	№1	№4	№9
	Тлектес ОББМ	№1	-	№4	-
	Майкаин ОББМ	№1	-	№1	-
	Қорытынды	№1 – 3	№1 – 1	№1 – 1 №4 – 2	№9 – 1

Қостанай облысында мектептерде жүргізілген сауалнама бойынша параллель сыныптардың барлығы дерлік оқу пәндері комбинациясының бірнеше нұсқаларын пайдаланатынын көрсетті. Рыспай НМ оқыту қазақ тілінде жүргізілетін 7-сыныптарда №3 нұсқамен, ал оқыту орыс тілінде жүргізілетін сыныптары №4-нұсқамен; ал оқыту қазақ тілінде жүргізілетін 8-сыныптарда №1 нұсқамен, ал оқыту орыс тілінде жүргізілетін сыныптары №3 нұсқамен жүргізіледі.

43-кесте. Қостанай облысы бойынша мәлімет

Мектептер атауы	7-сынып		8-сынып	
	қаз	орыс	қаз	орыс
Сергеев НМ	-	№1	-	№1
Озерная НМ	№4	№1	№1	-
Нечаев НМ	-	№1	-	№1
Жуков НМ	-	№2	-	№2
Рыспай НМ	№3	№4	№1	№3
Абай НМ	№1	№1	№1	№1
Каримов ат. ОМ	№2	-	№1	-
Наушабаев ат. ЗМГ	№4 №4	-	№8 №8	-

	№4		№8	
Жанасу ОМ	№8	-	№8	-
Қорытынды	№1 – 1 №2 – 1 №3 – 1 №4 – 4 №8 – 1	№1 – 4 №2 – 1 №4 – 1	№1 – 4 №8 – 5	№1 – 3 №2 – 1 №3 – 1

Төменде берілген кестеде оқу жүктемесі төмендетілген таңдалған үш аймақ бойынша ҮОЖ-ға көшкен 7 және 8-сыныптардың жалпы саны көрсетілген.

44-кесте. Астана қаласы, Ақмола, Павлодар, Қостанай облыстары бойынша қорытынды мәлімет

Облыс	7 сынып		8 сынып	
	қаз	орыс	қаз	орыс
Астана қ.	№1 – 2	№1 – 4	№3 – 3	№2 – 4
Ақмола	№1 – 4 №3 – 3 №4 – 4 №6 – 2 №8 – 2 №9 – 2	№1 – 3 №3 – 3 №4 – 10 №9 – 2	№1 – 8 №3 – 4 №4 – 3	№1 – 4 №3 – 6 №4 – 8
Павлодар	№1 – 3	№1 – 1	№1 – 1 №4 – 2	№9 – 1
Қостанай	№1 – 1 №2 – 1 №3 – 1 №4 – 4 №8 – 1	№1 – 4 №2 – 1 №4 – 1	№1 – 4 №8 – 5	№1 – 3 №2 – 1 №3 – 1
Қорытынды	№1 – 10 №2 – 1 №3 – 4 №4 – 8 №6 – 2 №8 – 3 №9 – 2	№1 – 12 №2 – 1 №3 – 3 №4 – 11 №9 – 2	№1 – 13 №3 – 7 №4 – 5 №8 – 5	№1 – 7 №2 – 5 №3 – 7 №4 – 8 №9 – 1

Талдаудан көріп отырғанымыздай, біз таңдаған мектептер негізінен №1 – 42, №2 – 7, №3 - 21, №4 – 32, №6 – 2, №8 – 8, №9 – 5 нұсқасын таңдаған. Сауалнама жүргізілген мектептер арасында оқу пәндері комбинацияларының № 5 және № 7 нұсқалары таңдалмаған. Таңдалған нұсқалардың ең көбі - №1 және №4, жаратылыстану-математикалық бағыттағы пәндерді зерттеуге бағытталған.

Осылайша:

- әр сыныптың жеке жас ерекшеліктерін;
- мектептің материалдық-техникалық базасын;

- педагогикалық кадрлар құрамын;

педагогикалық ұжымның, білім алушылардың, ата-аналар комитетінің, Қамқоршылық кеңесінің пікірлерін есепке ала отырып, білім алушыларды ерте бейіндеу жүріп жатыр.

Оқу пәндерін таңдау комбинациясына оқу жүктемесі төмендетілген ҮОЖ-ға көшкен жалпы білім беретін мектептердің 7, 8-сыныптарына мониторинг жүргізілді. Бұл таңдау пәндерінің комбинациялары негізгі орта білім берудегі ҮОЖ-ның соңында берілген.

45-кесте. Таңдау пәндерінің комбинациялары негізінде негізгі орта білім берудегі ҮОЖ

Таңдау бойынша алынатын пәндер комбинацияларының нұсқалары			
нұс.	Қазақ тілінде оқытылатын мектептер үшін	нұс.	Орыс тілінде оқытылатын мектептер үшін
1	Оқу пәндері: «Алгебра», «Физика» және инварианттық компоненттен таңдау бойынша бір пән	№1	Оқу пәндері: «Алгебра», «Физика» және инварианттық компоненттен таңдау бойынша бір пән
2	Оқу пәндері: «Алгебра», «География» және инварианттық компоненттен таңдау бойынша бір пән	№2	Оқу пәндері: «Алгебра», «География» және инварианттық компоненттен таңдау бойынша бір пән
3	Оқу пәндері: «Биология», «Химия» және инварианттық компоненттен таңдау бойынша бір пән	№3	Оқу пәндері: «Биология», «Химия» және инварианттық компоненттен таңдау бойынша бір пән
4	Оқу пәндері: «Биология», «География» және инварианттық компоненттен таңдау бойынша бір пән	№4	Оқу пәндері: «Биология», «География» және инварианттық компоненттен таңдау бойынша бір пән
5	Оқу пәндері: «Иностранный язык», «История Казахстана» және инварианттық компоненттен таңдау бойынша бір пән	№5	Оқу пәндері: «Иностранный язык», «История Казахстана» және инварианттық компоненттен таңдау бойынша бір пән
6	Оқу пәндері: «География», «Иностранный язык» және инварианттық компоненттен таңдау бойынша бір пән	№6	Оқу пәндері: «География», «Иностранный язык» және инварианттық компоненттен таңдау бойынша бір пән
7	Оқу пәндері: «История Казахстана», «География» және инварианттық компоненттен таңдау бойынша бір пән	№7	Оқу пәндері: «История Казахстана», «География» және инварианттық компоненттен таңдау бойынша бір пән
8	Оқу пәндері: «Химия», «Физика» және инварианттық компоненттен таңдау бойынша бір пән	№8	Оқу пәндері: «Химия», «Физика» және инварианттық компоненттен таңдау бойынша бір пән
9	Оқу пәндері: «Казахский язык», «Русский язык и литература» және инварианттық компоненттен таңдау бойынша бір пән	№9	Оқу пәндері: «Русский язык», «Казахский язык и литература» және инварианттық компоненттен таңдау бойынша бір пән

А.Құрманова атындағы №17 мектеп-гимназиясының қазақ және орыс тілдерінде оқытылатын 7-ші сыныптар. Астана қ.№1 нұсқаны таңдады, барлық

8-ші сыныптар қазақ тілінде №3 нұсқаны таңдаған, барлық 8-ші сыныптар орыс тілінде №2 нұсқаны таңдағанын байқадық.

46-кесте. А.Құрманова атындағы №17 мектеп-гимназиясының қазақ және орыс тілдерінде оқытылатын 7-ші сыныптар бойынша мәлімет

Мектептің атауы	7 сынып		8 сынып	
	қаз	орыс	қаз	орыс
А.Құрманова атындағы №17 мектеп-гимназия КММ	№1	№1	№3	№2
	№1	№1	№3	№2
		№1	№3	№2
		№1		№2
		№1		

Оқу жүктемесі төмендетілген ҮОЖ-ға көшкен Республиканың мамандандырылған мектептері бастауыш және негізгі орта білім беру, гимназия/лицей компоненттері төмендетілген Үлгілік оқу жоспарын таңдады.

3 Мұғалімнің жұмыс уақытын үнемдеу бойынша әдістемелік ұсыныстар

Мұғалімнің жұмыс уақыты бойынша хронометраж жүргізу үшін дұрыс дайындық қажет, сондай-ақ осындай іс-шаралардың өткізілуі туралы бақылауға алынатын тиісті тұлғаларға ескерту талап етіледі. Хронометраж жүргізер алдында уақытты өлшеу тәсілін, қолданатын құралдарды, хронометраж парақтарын анықтау қажет. Хронометраж жүргізу барысында қойылған мақсаттарға қол жеткізу үшін барлық мәселелерді алдын ала шешкен жөн.

Мұғалімнің жұмыс уақыты бойынша хронометраж жүргізуге ең алдымен жұмыс беруші (мектеп директоры) қызығушылық танытады, өйткені жүргізілген хронометражға бағалау жүргізу және қызметкерлердің еңбек тиімділігін арттыру, жұмыс процестерін қайта қарауға мүмкіндік береді.

Жұмыс уақыты бойынша хронометраж ұйымдастырудың 3 негізгі операциясы бар:

- хронометраж нысандарын дайындаңыз. Нысандар нақты лауазымға немесе белгілі бір еңбек қызметіне арналуы мүмкін;
- қызметкердің жұмыста болу уақытына қатысты деректер жинауды ұйымдастырыңыз (ол тиісті нысандарды толтырудан тұрады);
- хронометраж жүргізу барысында алынған деректерді жүйелеңіз және талдаңыз.

Мектептегі жұмыс күні хронометражы сияқты мұндай процесті жүргізген кезде бірқатар негізгі ережелерді анықтауға болады:

- Процесті қадағалаушы процесті бөлу және сипаттай білу үшін бақыланатын жұмысты өте жақсы білуі тиіс. Сонымен қатар, ол хронометраж техникасын меңгеруге міндетті.
- Бақылаушы білім беру ұйымында жүргенде еңбек процесіне кедергі келтірмей, бақыланушыға әсер етпеуге тырысып, оны назарында ұстауға тиіс;
- Процестің үздіксіздігін қамтамасыз ету мақсатында бақылаушы бейтарап бола отырып, хронометраж жүргізуге қатысатын қызметкерлермен сөзбен келіспеуге немесе пікірталасқа түспеуі, істі өткізуге кедергі келтіретін немесе оның нәтижесіне әсер ететін іс-әрекеттер жасамауы тиіс;
- Ұжымдық шарттың талаптарын, ал қажет болған жағдайда, қызметкерлердің және басшылықтың хронометраж жүргізу туралы хабардар етілуіне қатысты кәсіпорынның басқа да нормативтік актілерін сақтауы қажет;
- Бақыланушыны ескермей тұрып хронометраж жүргізуге болмайды. Сондықтан хронометраж кезінде бақылау жасайтын қызметкерлерді зерттеу басталар алдында өтіп жатқан процесс пен оның мақсаты туралы ескерту қажет.
- Хронометраж парағы құжат болып табылатындықтан, қаламмен жазуға, шимайлауға, өшіруге, түзету енгізуге жол берілмейді; жазбалар мүмкіндігінше түзетулерге жол бермейтін арнайы техниканың көмегімен орындалуы тиіс.
- Хронометраж жүргізу кезінде қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау қажет.

Аталып отырған істің өзі белгілі бір кезеңдерден - әрқайсысының бастапқы және соңғы ісі бар, уақыт бөліктерінен тұрады. Әрбір уақытша өлшенетін кезеңнің соңғы ісі келесі уақытша кезеңнің бастапқы ісі болып табылады. Әрбір процесс кезеңінің бастапқы ісі процестің бірінші элементінің (мысалы, кезең - тегершікті ұштау, бастапқы ісі - тегершікті алу) басталуымен анықталады. Процесс кезеңінің соңғы ісі - процестің соңғы элементінің аяқталуы (мысалы, конвейерге тегершікті қою).

Жұмыс уақыты хронометражының бұйрығы

Жұмыс уақыты хронометраж бұйрығының біріздендірілген нысаны жоқ. Бұйрықты қалауыңыз бойынша жасаңыз. Онда келесі ақпаратты көрсету қажет:

1. Хронометражды өткізу кезеңінің сипаттамасын;
2. Істі өткізуге қатысатын мұғалімнің немесе жекелеген педагогтердің аты-жөнін;
3. Хронометраж жүргізу бойынша комиссияның құрылуын (комиссия құрамы);
4. Деректерді кім, қандай тәртіппен тіркейтіндігін;
5. Хронометраждық зерттеулердің нәтижелерін беру мерзімдерін;
6. Мәліметтерді талдау қандай тәртіппен жүзеге асырылатындығын, соңғы есеп пен жүргізілген зерттеу туралы қорытындыны кім және қандай мерзімде құрастырып беруге тиіс екендігін көрсету.

Оқу пәндері бойынша «негізгі» жүктеменің 18 сағат негізінде (сынып жетекшілігі бар және сынып жетекшілігі жоқ) мұғалім жұмыс уақытының 40 сағатты апталық хронометражының жобасы ұсынылады, оған келесі қызмет түрлері енгізіледі: оқыту, сабақты жоспарлау және дайындау, білім алушылардың жұмысын бағалау, жалпы әкімшілік жұмыс, мектептегі әріптестермен топтық жұмыс, білім алушыларға кеңес беру, қосымша тапсырмалар жүргізу, басқа да тапсырмаларды орындау, ата-аналармен және қамқоршылармен бірлесе жұмыс жүргізу, мектепті басқару ісіне қатысу, сыныппен жұмыс (сынып жет.), дәптерді/жұмыстарды тексеру, әріптестердің сабақтарына қатысу, әрбір қызмет түріне пәндер бойынша жұмсалатын уақыт саны көрсетілетін сынып сабақтарына қатысу.

№ 47-кесте. Оқу пәндері бойынша «негізгі» жүктеменің 18 сағат негізінде (сынып жетекшілігі бар) мұғалімнің апталық жұмыс уақыты 40 сағаттық хронометраж жобасы

Қызмет түрлері	Бастауыш сынып мұғалімі	Қазақ/орыс тілі пәнінің мұғалімі	Т2/Я2 мұғалімі	Ағылшын тілі пәнінің мұғалімі	Тарих пәні пәнінің мұғалімі	Математика пәнінің мұғалімі	Информатика пәнінің мұғалімі	Физика пәнінің мұғалімі	Химия пәнінің мұғалімі
Оқыту	14	18/18	18/18	18	18	18	18	18	18
Сабақты жоспарлау	7,5	6,5/6,5	6/7	7	9	7	7	6	6

және дайындалу									
Білім алушылардың жұмысын бағалау	1,5	5/5	4/5	4	1	4	4	3	3
Жалпы әкімшілік жұмыс	0,5	0,3/0,3	0,5/0,5	0,5	1	0,5	0,5	1	1
Мектептегі әріптестермен командалық жұмыс	0,5	1/1	1/1	1	2	1	1	1	2
Білім алушыларға кеңес беру	2	0,5/0,5	1/1	1	1	1,5	1,5	1	1
Қосымша тапсырмаларды орындау	1,5	1,5/1,5	1/0,5	1	2	1	1	0,5	2
Басқа тапсырмаларды орындау	40 мин	0,5/0,5	1/1	1	2	0,5	1,5	0,5	1
Ата-аналар және қамқоршылармен бірлесе жұмыс жүргізу	1	0,5/0,5	1/1	1	0,5	0,5	0,5	0,5	1
Мектепті басқару ісіне қатысу	0,5	0,3/0,3	1/0,5	1	1	0,5	0,5	0,5	1
Сыныппен жұмыс (сын жетекшісі)	1,5	0,5/0,5	2/1	2	1	1	1	3	1
Дәптер/жұмыстарды тексеру	7,5	5/5	1/3	0,5	-	2,5	1	3	1
Әріптестердің сабақтарына қатысу	40 мин	0,2/0,2	1/1	1	0,5	1	1,5	1	1
Сынып сабақтарына қатысу	40 мин	0,2/0,2	1/0,5	1	1	1	1	1	1

Қызмет түрлері	Биология пәнінің мұғалімі	География пәнінің мұғалімі	Музыка пәнінің мұғалімі	Көркем еңбек пәнінің мұғалімі	Дене шынықтыру мұғалімі	АӨТ оқытушы-ұйымдастырушы
Оқыту	18	18	18	18	18	18
Сабақты жоспарлау және дайындалу	5	7,5	6	6	6	6
Білім алушылардың жұмысын бағалау	3	2,5	1	1	1	1
Жалпы әкімшілік жұмыс	1	0,5	1	2	2	2
Мектептегі әріптестермен командалық жұмыс	2	2	2	1	1	1
Білім алушыларға кеңес беру	1	1	1	1	2	1

Қосымша тапсырмаларды орындау	2	1	3	3	2	2
Басқа тапсырмаларды орындау	2	0,5	3	3	3	3
Ата-аналар және қамқоршылармен бірлесе жұмыс жүргізу	1	1	1	1	2	1
Мектепті басқару ісіне қатысу	1	1	1	1	2	2
Сыныппен жұмыс (сын.жетекшісі)	1	2,5	1	1	-	1
Дәптер/жұмыстарды тексеру	1	0,5	-	-	-	-
Әріптестердің сабақтарына қатысу	1	1	1	1	1	1
Сынып сабақтарына қатысу	1	1	1	1	-	1

Ескерту. 1. Бастауыш сынып мұғалімінің қызмет түрлеріне бөлінген уақыт есебі 14 сағат жүктеме негізінде жүзеге асырылды.

Бастауыш мектепте жекелеген пәндерді оқыту пән мұғалімдеріне жүргізілгендіктен, қазіргі уақытта бастауыш сынып мұғалімдерінің нақты жүктемесі 14 сағатты құрайды.

Оқу пәндері бойынша «негізгі» жүктеме 18 сағат негізінде (сынып жетекшілігі бар) мұғалім жұмыс уақытының 40 сағаттық апталық хронометражы, басқа қызмет түрлеріне 22 сағат берілген. Оқу пәндері бойынша сабақты жоспарлау және дайындау 5 сағаттан – 9 сағатқа дейін өзгеріп тұрады, білім алушылардың жұмысын бағалауға тілдік пән мұғалімдері 5 сағаттан – музыка пәні мұғалімдері, көркем еңбек, дене шынықтыру, АӘТД 1 сағатқа дейін өзгеріп отырады. Жалпы әкімшілік жұмыс тіл мұғалімдерінде 0,3 сағат көркем еңбек, дене шынықтыру, АӘТД пәндерінде 2 сағатқа дейін. Мектептегі әріптестермен командалық жұмыс 1 сағаттан 2 сағатқа дейін. Пән бойынша білім алушыларға кеңес беру үшін математика және информатика пәндеріне 1,5 сағат, дене шынықтыруға 2 сағат, қазақ тілі пәнінің мұғалімдеріне 0,5 сағат, ал басқа пәндерге 1 сағаттан беріледі. Оқу пәндері бойынша 0,5 сағаттан 3 сағатқа дейін қосымша сабақтар (үйірмелер, секциялар және т.б.) өткізу. Басқа тапсырмаларды (байқаулар, конкурстар, жарыстар, іс-шаралар) өткізу үшін қазақ тілі мұғалімдеріне 0,5 сағат, көркем еңбек, дене шынықтыру, АӘТД мұғалімдеріне 3 сағатқа дейін; Ата-аналармен және қамқоршылармен бірлесе жұмыс жүргізуге 0,5-тен – 1,5 сағатқа дейін; Мектепті басқару ісіне қатысуға пәндер бойынша 0,3 сағаттан – 2 сағатқа дейін; Сыныппен жұмыс (сын.жет.) ең көбі – 3 сағат. Дәптер тексеру үшін ең жоғары жүктеме тілдік пән мұғалімдеріне 5 сағат, ең аз жүктеме география пәнінің мұғаліміне – 0,5 сағат берілген. Әріптестердің сабақтарына қатысу 0,2 сағаттан 1,5 сағатқа дейін

қарастырылған. Сыныптың сабақтарына қатысу қазақ тілі мұғалімдеріне 0,2 сағат және Т2 / Я2 0,5 сағат, басқа барлық пән мұғалімдеріне 1 сағаттан берілген.

№ 48-кесте. Оқу пәндері бойынша 18 сағат «негізгі» жүктеме негізінде (сынып жетекшілігінсіз) мұғалімнің апталық жұмыс уақыты 40 сағаттық хронометражының жобасы

Қызмет түрлері	Бастауыш сынып мұғалімі	Қазақ/орыс тілі пәнінің мұғалімі	Т2/Я2 мұғалімі	Ағылшын тілі пәнінің мұғалімі	Тарих пәнінің мұғалімі	Математика пәнінің мұғалімі	Информатика пәнінің мұғалімі	Физика пәнінің мұғалімі	Химия пәнінің мұғалімі
Оқыту	14	18/18	18/18	18	18	18	18	18	18
Сабақты жоспарлау және дайындалу		7	6,5		9			6	7
Білім алушылардың жұмысын бағалау		5	5		1			3	3
Жалпы әкімшілік жұмыс		0,5	1		2			1	1
Мектептегі әріптестермен командалық жұмыс		1	0,5		1			0,5	2
Білім алушыларға кеңес беру		1	0,5		2			1	3
Қосымша тапсырмалар орындау		1	1		2			0,5	2
Басқа тапсырмаларды орындау		1	1,5		3			0,5	1
Ата-аналар және қамқоршылармен бірлесе жұмыс жүргізу		1	1		-			0,5	0,5
Мектепті басқаруға қатысу		0,5	0,5		1			0,5	0,5
Сыныппен жұмыс (сын.жетекшісі)		-	-		-			-	-
Дәптер/жұмыстарды тексеру		3	5		-			3	1
Әріптестердің сабақтарына қатысу	40 мин	1	0,25		1			0,5	1
Сынып сабақтарына қатысу	40 мин	-	0,25		-			-	-

Қызмет түрлері	Биология пәнінің мұғалімі	География пәнінің мұғалімі	Музыка пәнінің мұғалімі	Көркем еңбек пәні мұғалімі	Дене шынықтыру мұғалімі	АӨТД оқытушы-ұйымдастырушысы Преподаватель-организатор НВП
Оқыту	18	18	18	18	18	18
Сабақты жоспарлау және дайындалу	6	7,5	6	6	6	6
Білім алушылардың жұмысын бағалау	3	2,5	1	1	1	1
Жалпы әкімшілік жұмыс	1	0,5	2	2	2	2
Мектептегі әріптестермен командалық жұмыс	2	2	1	1	1	1
Білім алушыларға кеңес беру	2	2,5	1	1	2	1
Қосымша тапсырмаларды орындау	2	2,5	3	3	2	2
Басқа да тапсырмаларды орындау	2	1	3	3	3	3
Ата-аналар және қамқоршылармен бірлесе жұмыс жүргізу	1	1	3	3	2	1
Мектепті басқаруға қатысу	1	0,5	1	1	2	2
Сыныппен жұмыс (сын.жетекшісі)	-	-	-	-	-	-
Дәптер/жұмыстарды тексеру	1	-	-	-	-	-
Әріптестердің сабақтарына қатысу	1	2	1	1	1	1
Сынып сабақтарына қатысу		-	1	1	-	1

Ескертулер.1. Бастауыш сынып мұғалімінің қызмет түрлеріне бөлінген уақыт есебі 14 сағат жүктеме негізінде жүзеге асырылды.

Осыған орай, бастауыш мектепте жекелеген пәндерді оқыту пән мұғалімдеріне берілген, қазіргі уақытта бастауыш сынып мұғалімдерінің нақты жүктемесі 14 сағатты құрайды.

Оқу пәндері бойынша 18 сағат «негізгі» жүктеме негізінде (сынып жетекшілігінсіз) мұғалім жұмыс уақытының 40 сағаттық апталық хронометраж, басқа қызмет түрлеріне 22 сағат көрсетілді.

4 Мұғалімнің жүктемесін азайту аспектісінде білім беру үдерісін ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсыныстар

ЭЫДҰ елдерінің тәжірибесін ескере отырып, қолданыстағы педагогикалық процесті ұйымдастыру жүйесін өзгерту, оның ішінде 8 сағаттық жұмыс күнін толық енгізу, еңбек ресурстарын ықтимал оңтайландыру және оларды одан әрі жұмысқа орналастыру бойынша мәселені қарау.

Ағымдағы жағдай

ЭЫДҰ елдерінде мұғалімдердің педагогикалық жүктемесін бөлу

ЭЫДҰ-ның 34 елінен 24 елде педагогтерге еңбекақы төлеудің тарифтік моделі пайдаланылады. Ол оқыту мен қосымша жұмысты (сынып жетекшілігі, дәптерді тексеру, ата-аналармен жұмыс, тәрбие іс-шаралары), мотивациялық төлемдерді (оқушылардың үлгерімі, оқушылардың жеке дамуы мен конкурстардағы жеңістері) қамтитын апталық 40 сағаттық жұмыс төлемін көздейді.

Қазақстандағы мұғалімдердің педагогикалық жүктемесін бөлу

Қазақстанда ҚР «Білім туралы» Заңына сәйкес бастауыш, негізгі және жалпы орта білім беру мұғалімдері сағаттық еңбекақы алады, мөлшерлеме бойынша 18 сағат. 2007 жылғы 29 желтоқсандағы ҚРҰҚ №1400 "Азаматтық қызметшілерге, мемлекеттік бюджет қаражаты есебінен ұсталатын ұйымдардың қызметкерлеріне, қазыналық кәсіпорындардың қызметкерлеріне еңбекақы төлеу жүйесі туралы" қосымша төлемақы түрлері бар *(сынып жетекшілігі үшін (25% - ға, БЛЖ-дан 30%), дәптер тексеру үшін (20%, 25% БЛЖ-дан), оқу кабинеттерін бағалау үшін (20%, 25%, 30% БЛЖ-дан), ауылдық жердегі жұмыс және мүгедек-балалармен жұмысы үшін (25%, 30% БЛЖ-дан), бейіндік пәндерді тереңдетіп оқыту үшін, (20%, 25%, 40% БЛЖ-дан), бірақ педагогтің сабақтан тыс жұмыс сағаттарын бөлу нормалары берілген жоқ.*

Ескерту (40 сағаттық жұмыс аптасы және тарифтік төлем мектептердің төмендегідей штаттық қызметкерлеріне қолданылады: педагог-ұйымдастырушы, педагог-психолог, әлеуметтік педагог, жетекші)

51-кесте. 40 сағаттық жұмыс аптасы және тарифтік төлем мектептердің төмендегідей штаттық қызметкерлеріне қолданылады

Қызметі	Аптасына сағат саны	
	ЭЫДҰ (40 сағат)	Қазақстан
Сабақ өткізу	17,9	18
Сабақты жоспарлау және дайындалу	6,1	Нормасы жоқ
Оқушылар жұмыстарын бағалау	4	Нормасы жоқ
Жалпы әкімшілік жұмыстар	2	Нормасы жоқ
Мектептегі әріптесітермен топтық жұмыс	2	Нормасы жоқ
Оқушыларға кеңес беру	2	Нормасы жоқ
Қосымша жұмыстарды жүргізу	2	Нормасы жоқ
Басқа да жұмыстарды орындау	2	Нормасы жоқ
Ата - аналармен және қамқоршылармен бірлесе жұмыс жүргізу	1	Нормасы жоқ
Мектепті басқаруға қатысу	1	Нормасы жоқ

Мектеп мұғалімдерінің орташа айлық жалақысы

Тарифтік мөлшерлеме пайдаланылатын елдерде (мысалы, Сингапур, Финляндия) педагог қызметкерлердің еңбекақысы жоғары, Жапонияда мұғалімдер мемлекеттік қызметшілерге қарағанда 25% - ға көп алады. Германия мұғалімдерінің жылдық жалақысы Еуропа бойынша орташа деңгейден жоғарыны көрсетеді.

ЭЫДҰ елдерімен салыстырғанда, Қазақстанда Мұғалімдер әлдеқайда аз алады, өйткені елімізде еңбекақы төлеудің сағаттық моделі қосылған.

52-кесте. Қазақстанда Мұғалімдер әлдеқайда аз алады, өйткені елімізде еңбекақы төлеудің сағаттық моделі

Білім деңгейі	Қазақстан 2015 ж. (теңге)	еңбекақы төлеу жүйесінің жаңа моделі бойынша Қазақстан 2016ж. (теңге)	ЭЫДҰ елдерінде (АҚШ долл.) 2014 ж.
Бастауыш	58 541	66,540,7	3 437
Орта	76 005	113,703,2	3635

Талдау көрсеткендей, мұғалімдердің еңбегіне ақы төлеудің сағаттық жүйесі бірқатар жағымсыз аспектілерге ие. Атап айтар болсақ:

- мұғалім "сағаттық алушыға" айналады, бұл оқыту сапасына елеулі әсер етеді;

- көптеген педагогтердің еңбекақы төлеудің "теңестіруші" тетіктерін ескере отырып, біліктілігін арттыруға, өз жұмысында инновациялық тәсілдерді қолдануға ұмтылысы жоқ;

- мұғалімнің қосымша жұмысын экономикалық елемеу.

Мұғалімдерге ұсынылатын жүктеме

Қазақстандық мектептердегі мұғалімдердің жұмысы неғұрлым тиімді болуы үшін мұғалімдердің кәсіби біліктілігін арттыруға, кәсіптің қабілетін арттыруға ықпал ететін және шамадан тыс жоғары оқу жүктемесі бар мұғалімдердің санын қысқартатын мұғалімдердің жаңа жұмыс тұжырымдамасы қажет.

Еліміздегі педагогтердің жалпы саны – 325 184 қызметкердің құрайды, оның ішінде: пән мұғалімдері – 291237 қызметкер (қалада – 124 704, ауылда – 200 480).

Еліміздегі мектептерде толық мөлшерлемен жұмыс жүргізетін мұғалімдердің саны – 205 мыңнан асады, бір жарым мөлшерлемеде – 72 749 мұғалім жұмыс жүргізеді, 5 400-ге жуық мұғалім екі есе жүктемемен жұмыс жүргізеді, ал толық жүктемеде жұмыс жүргізетін педагогтердің саны – 9 мыңға жуық.

Педагогтерге еңбекақы төлеудің тарифтік жүйесін орнату үшін педагогикалық жүктеме сағаттарын ЭЫДҰ елдерінің тәжірибесі бойынша бөлу нұсқасын және мұғалімдерге жан басына шаққан қаржыландыруды көздейтін ынталандырушы үстемақы енгізуді ұсынамыз.

Көптеген елдердегі мектептердің тәжірибесі көрсеткендей, мұғалімдер өздерінің кәсіби мәртебесімен байланысты емес көптеген міндеттерді атқарады.

Мәселен, оқушылардан таңғы асқа ақша жинау, демалыс орындарындағы үзіліс кезінде кезекшілік ету, мектеп асханасындағы тәртіпті бақылау, қоғамдық іс-шараларға қатысу, жаппай оқу және т. б. ұйымдастыру.

Кейбір елдерде мұғалімнің жүктемесін жеңілдету үшін мұғалімдердің көмекшілері бекітілген, олар мұғалімнің жұмысын жеңілдетеді.

Жоғарыда айтылғандарға байланысты, еңбек ресурстарын оңтайландыру кезінде Қарағанды қаласының кейбір мектептері мен Назарбаев Зияткерлік мектептерінің тәжірибесі бойынша оқытумен байланысты емес функцияларды өзіне алатын сынып педагогтер институтын (тьюторлар) енгізу ұсынылып отыр.

Қорытынды

Әдістемелік ұсынымдамада бірнеше елдегі мұғалімдерінің 14 сағаттан 26 сағатқа дейінгі оқу жүктемесінің талдауы ұсынылған. Қазақстан Республикасы мұғалімдерінің жүктемесі 18 сағатты құрайды, бұл орташа көрсеткіш болып табылады.

Жалпы білім беретін мектептер, гимназиялар/лицейлер үшін оқу жүктемесі төмендетілген Үлгілік оқу жоспарлары:

- Бастауыш білім берудің үлгілік оқу жоспарлары;
- Негізгі орта білім берудің үлгілік оқу жоспарлары;
- Жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарлары ұсынылған.

Жалпы білім беретін мектептер үшін оқу жүктемесі төмендетілген барлық Үлгілік оқу жоспарлары қазақ/ орыс/ ұйғыр/ өзбек және тәжік тілдерінде оқытатын сыныптар үшін әзірленген. Гимназиялар/лицейлер үшін жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу жоспарлары қазақ және орыс тілдерінде оқытатын сыныптар үшін әзірленген.

Жүктемесі төмендетілуі мүмкін пәндерді анықтау кезінде, бірінші кезекте, екінші тілді оқытудың қазіргі заманғы әдістемесі ескерілді. Бұл дегеніміз, оқушылар тілдік теорияны жаттамай, екінші тілде қарым-қатынасты жүзеге асыру дағдыларын меңгереді. Осыған байланысты жаңартылған білім беру мазмұнының оқу бағдарламаларын әзірлеу кезінде коммуникативтілікке бағдарлану грамматикалық материалдың едәуір қысқаруына алып келді.

Жаңа ҮОЖ-ға сәйкес, бастауыш мектепте оқу жүктемесінің төмендеуі: 1, 2-сыныптарда – аптасына 2 сағатты, 3, 4-сыныптарда – 3 сағатты құрады. Гимназиялар үшін оқу жүктемесі 1-4-сыныптарда – 4,5 сағатқа төмендетілді.

Негізгі мектептегі оқу жүктемесі 5-7-сыныптарда – 3 сағатқа, 8-9-сыныптарда – 4 сағатқа төмендеді. Инвариантты жүктеме барынша сағат санына төмендетілді, білім алушыларға тереңдетіп оқу үшін пәндерді таңдау мүмкіндігі берілді.

Сонымен, 5-сыныпта оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі – 29 сағатты, 6-сыныпта – 30 сағатты, 7-сыныпта – 31 сағатты, 8-сыныпта – 32 сағатты, 9-сыныпта – 34 сағатты құрады.

Ал гимназиялар/лицейлер үшін 5-9-сыныптарда гиназиялық/лицейлік компонент – 3,5 сағатқа төмендетілді және оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі 5-сыныпта – 34 сағатты, 6-сыныпта – 35 сағатты, 7-сыныпта – 36 сағатты, 8-сыныпта – 37 сағатты, 9-сыныпта – 39 сағатты құрады.

Гимназиялар/лицейлердің 7-9-сыныптары үшін бір ғана ҮОЖ нұсқасы жасалды, онда пәндерді таңдауға – 6 сағат бөлінген, таңдау құқығы білім беру ұйымдарына қалдырылды.

10, 11-сыныптарда жоғары шекті жүктеме – 39 сағаттан 35 сағатқа дейін қысқартылады. 10-11-сыныптардың білім алушыларына пәндерді таңдау ұсынылады: 2 пәнді үш сағаттан, бір пәнді – 2 сағаттан оқыту ұсынылады.

Вариативтік компонентке таңдау пәндеріне берілетін қосымша – 4 сағат қосылды.

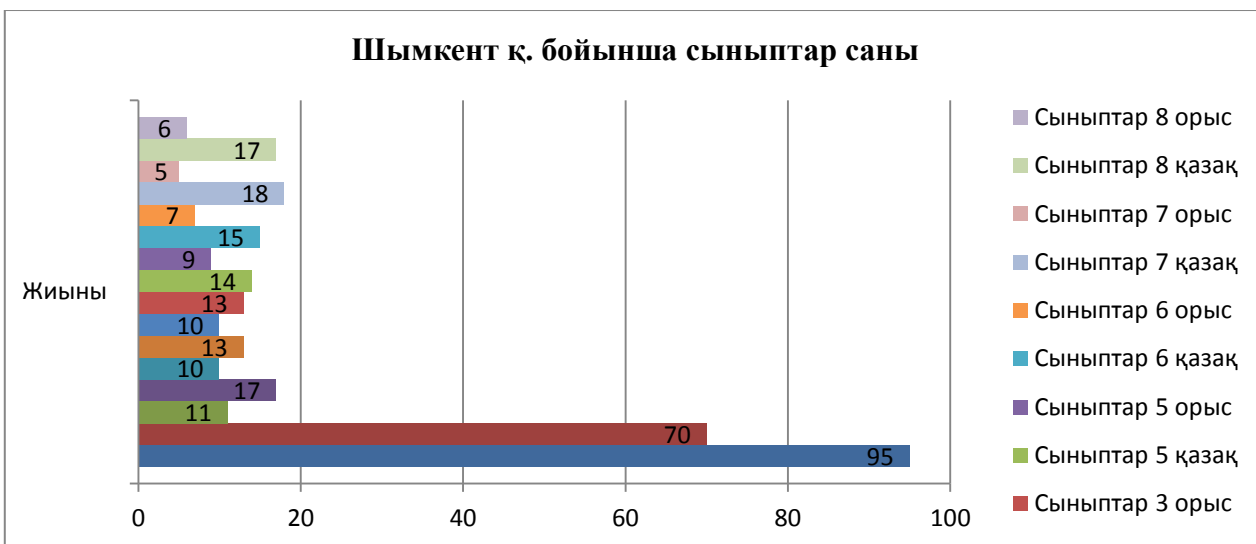
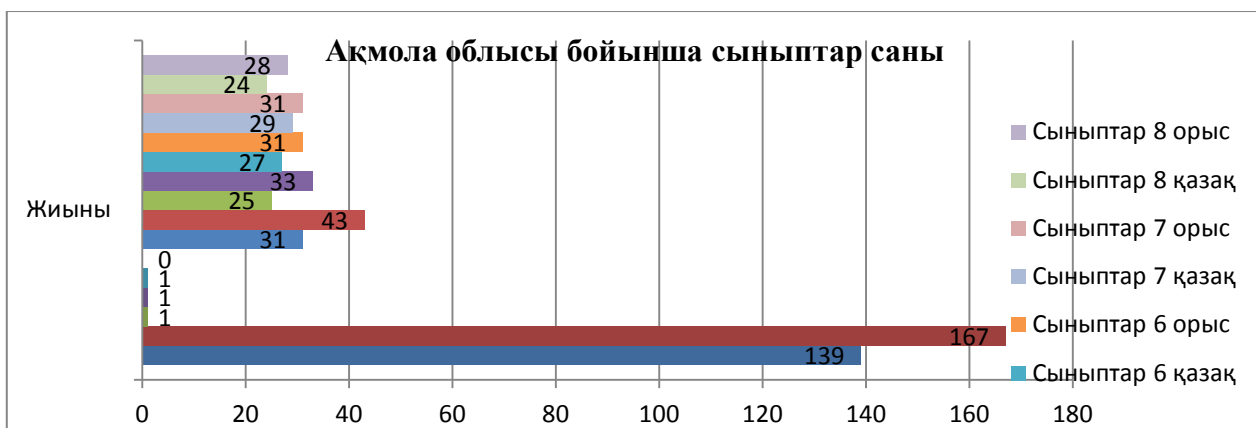
Жалпы орта білім беру деңгейіндегі гимназияларда/лицейлерде жүктеме өзгертілді. Гимназиялық компонентті 8,5 сағаттан – 4 сағатқа дейін төмендету ұсынылады. Сонымен, 10 және 11-сыныптарда оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі 40 сағатты құрады.

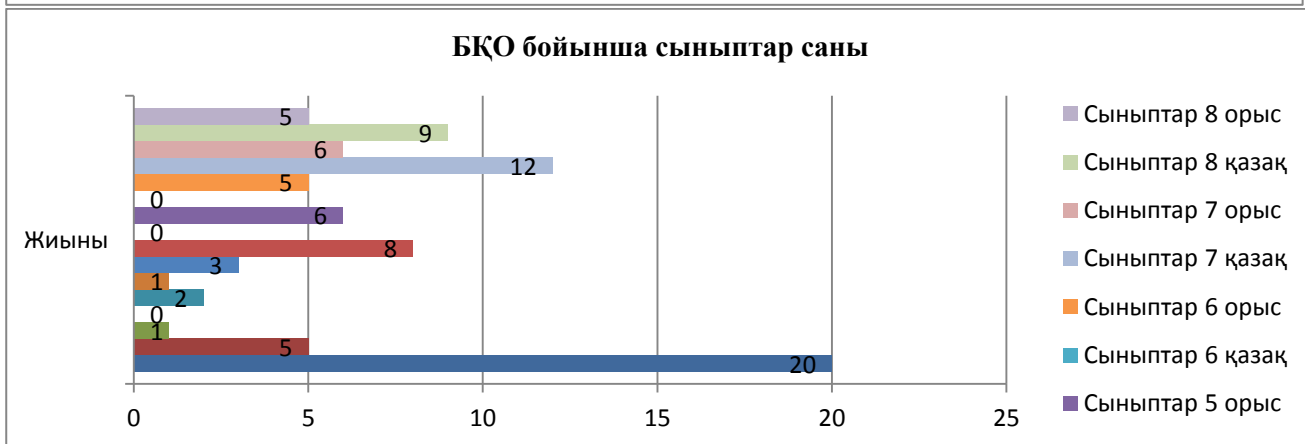
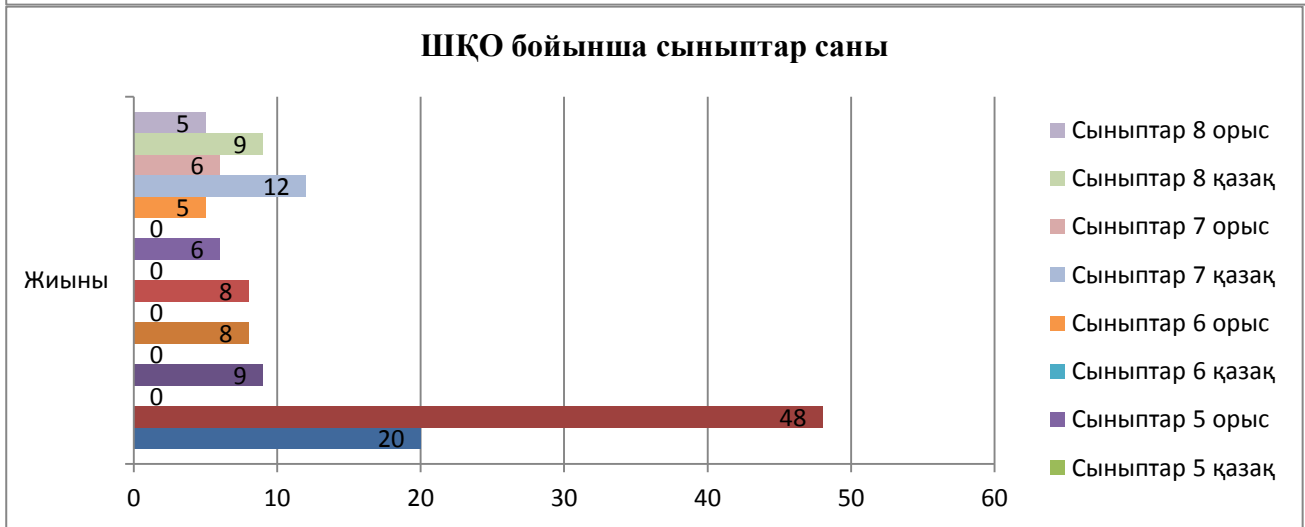
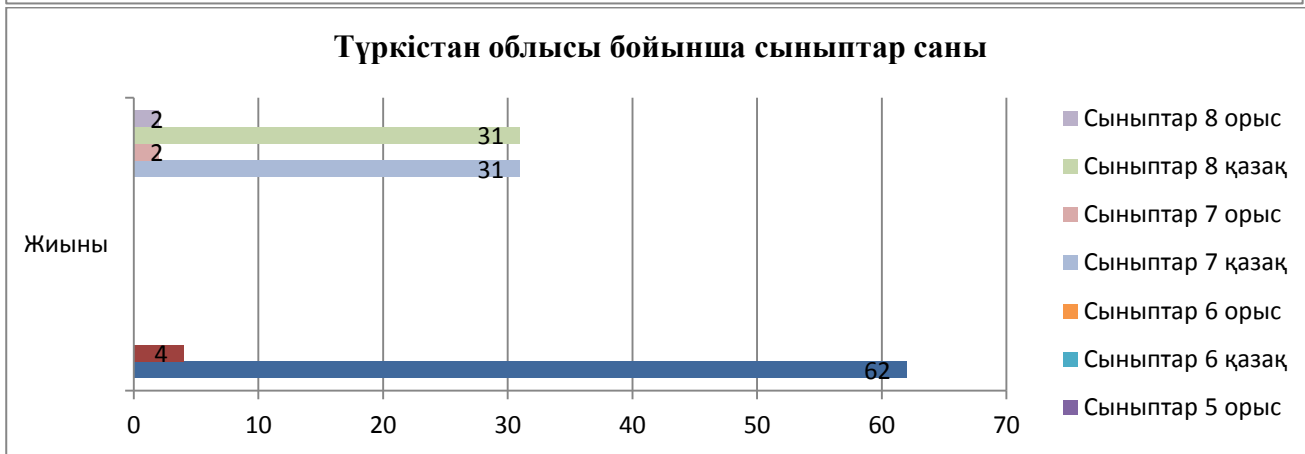
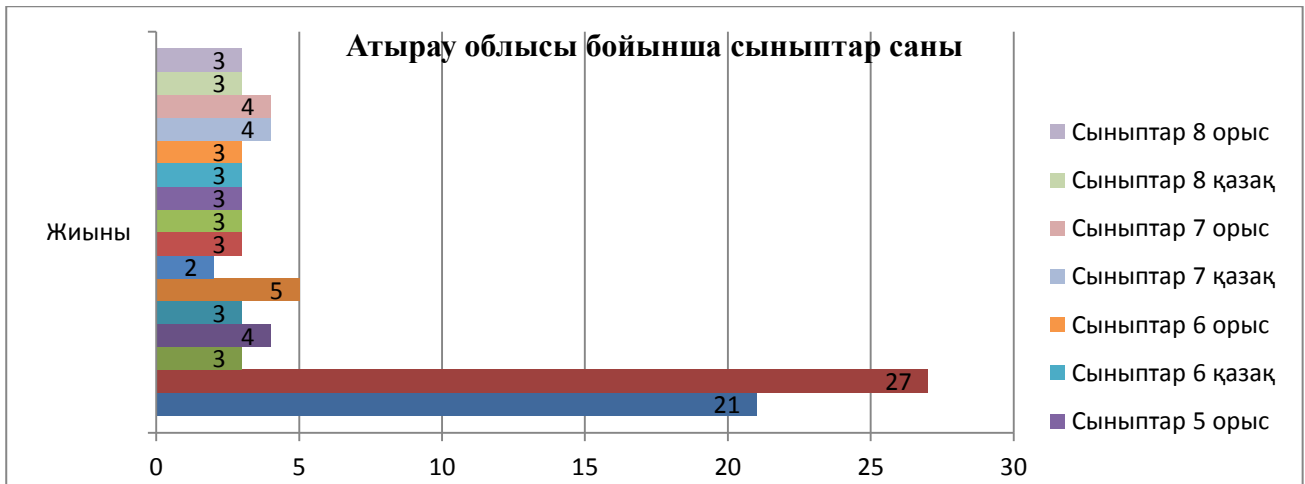
Республиканың барлық облыстарынан статистикалық ақпарат жиналды, ол 2018-2019 оқу жылында төмендетілген оқу жүктемелерімен ҮОЖ-ға көшкен мектептер (лицейлер, гимназиялар, мамандандырылған мектептер, жеке меншік мектептер) санын көрсетті және диаграмма түрінде ұсынылды.

Әртүрлі қызмет түрлеріне жұмсалатын уақыт көрсетіле отырып, сынып жетекшілігімен және сынып жетекшілігінсіз негізгі жүктемелердің 18 және 16 сағаты негізінде оқу пәндері бөлігінде мұғалімдердің апталық 40 сағаттық жұмыс уақытын үнемдеу бойынша әдістемелік ұсынымдар берілді.

Бұдан әрі мұғалімнің жүктемесін төмендету аспектісінде білім беру процесін ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар берілген.

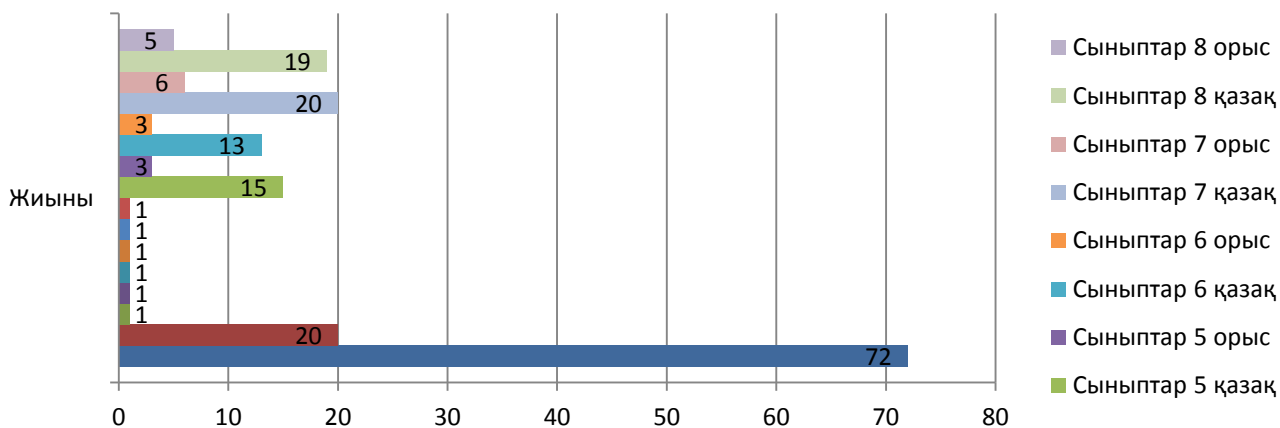
Өңірлер бойынша қысқартылған оқу жүктемесімен ҮОЖ-ға көшкен сыныптар саны

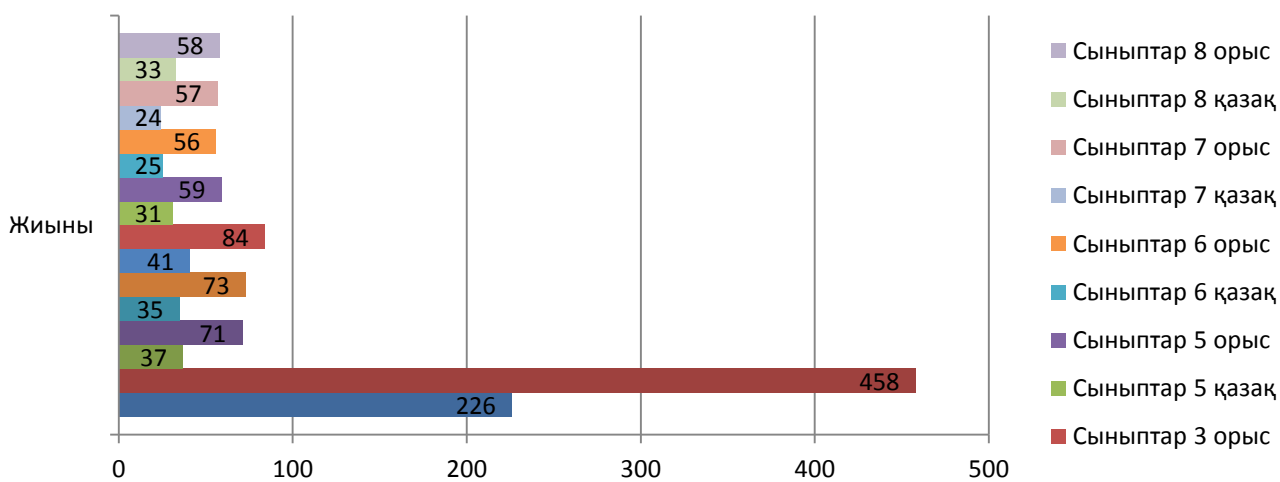

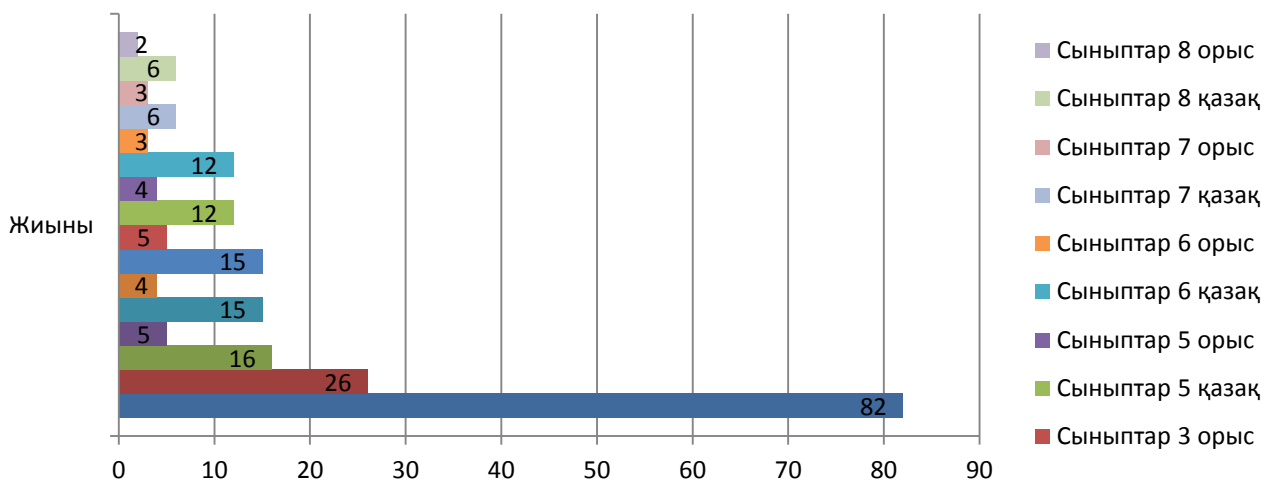
Қарағанды облысы бойынша мектептер саны

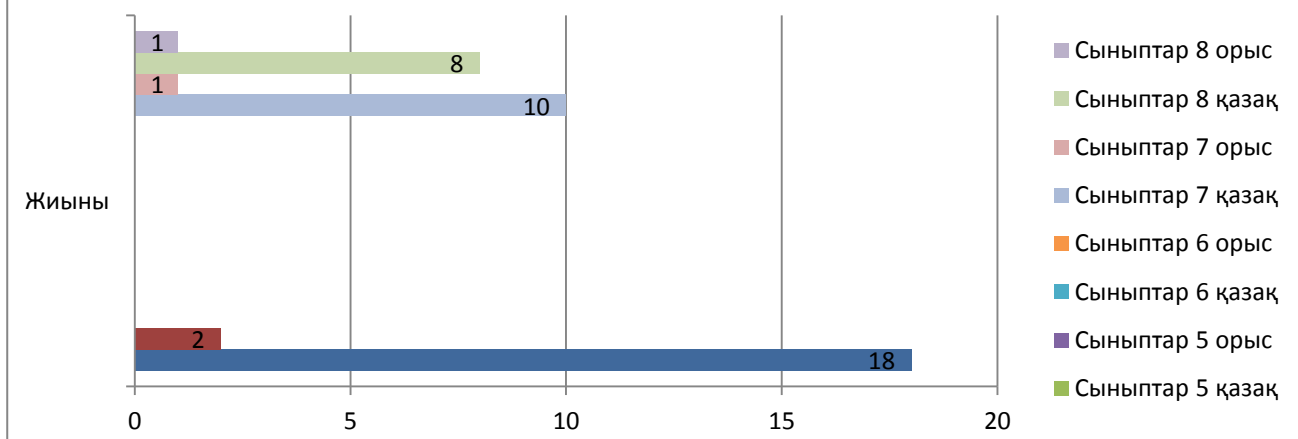
Қостанай облысы бойынша сыныптар саны

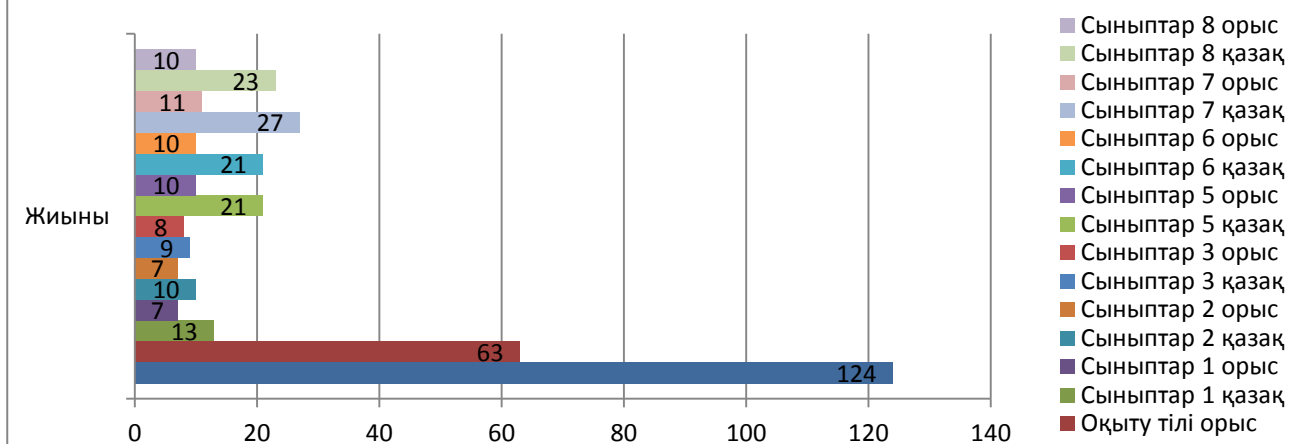
Қызылорда облысы бойынша сыныптар саны

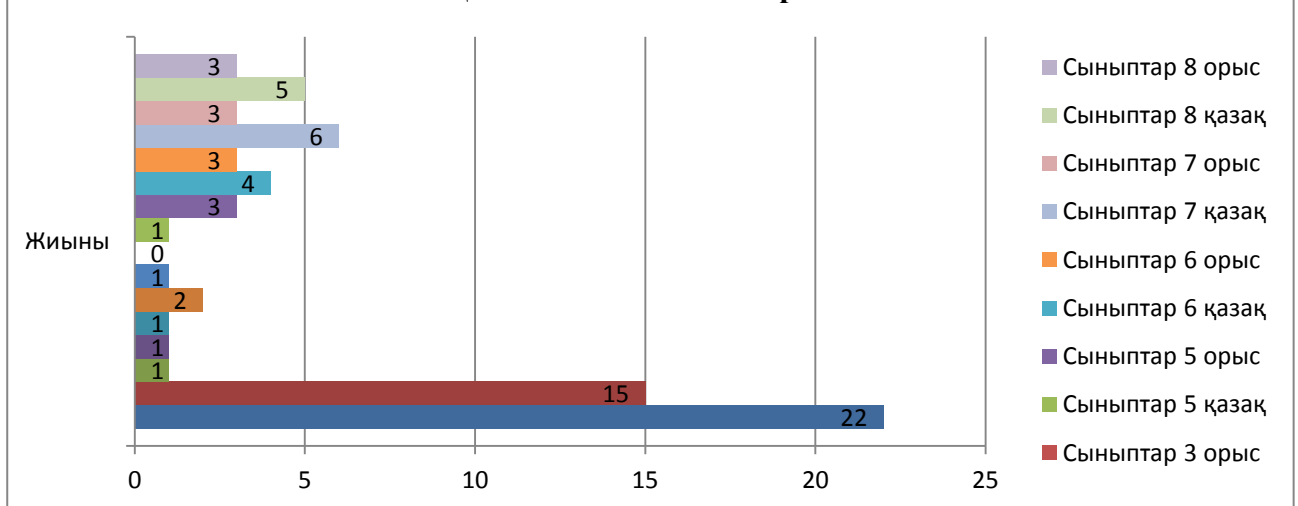
Маңғыстау облысы бойынша сыныптар саны

Павлодар облысы бойынша сыныптар саны

СҚО бойынша сыныптар саны

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасының «Педагог мәртебесі, оқушылар мен мұғалімдердің жүктемесін төмендету мәселелері бойынша кейбір заңнамалық актілерге өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заңы жобасының тұжырымдамасы.
2. Қазақстан Республикасының Президенті Н. Назарбаевтың 2018 жылғы 5 қазандағы «Қазақстандықтардың әл-ауқатының өсуі: табыс пен тұрмыс сапасын арттыру» атты Қазақстан халқына Жолдауы.
3. ҚР «Білім туралы» Заңы (2017 ж. 11.07-дегі жағдай бойынша өзгерістермен және толықтырулармен).
4. «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығы.
5. Жұмыс уақытын қалай дұрыс үнемдеуге болады? Интернет-ресурс. kadriruem.ru/hronometrazh.
6. Блинов В.М. Реформа профессионально-педагогической подготовки современного европейского учителя / В.М. Блинов // Интернет-журнал «Проблемы современного образования». – 2012. – № 1.
7. Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі (2015 ж. 21.07-дегі жағдай бойынша өзгерістермен және толықтырулармен).
8. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 30 қаңтардағы «Мемлекеттік білім беру ұйымдары қызметкерлерінің үлгі штаттарын және педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген адамдар лауазымдарының тізбесін бекіту туралы» N 77 Қаулысы.
9. «Бюджет қаражаты есебінен қаржыландырылатын мемлекеттік білім беру ұйымдары қызметкерлеріне жалақыны есептеу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 29 қаңтардағы № 40 бұйрығына толықтыру енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің м.а. 2017 жылғы 3 шілдедегі № 315 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2017 жылғы 16 тамызда № 15492 болып тіркелді.
10. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III Заңы (2015 ж. 03.12-дегі жағдай бойынша өзгерістермен және толықтырулармен).
11. Слостенин В.А. Современные подходы к подготовке учителя// Педагогическое образование и наука.-2000.-№ 1. – С.75.
12. Приказ Министерства образования и науки РФ от 22 декабря 2014 г. N 1601 "О продолжительности рабочего времени (нормах часов педагогической работы за ставку заработной платы) педагогических работников и о порядке определения учебной нагрузки педагогических работников, оговариваемой в трудовом договоре" (с изменениями и дополнениями) Система ГАРАНТ: <http://base.garant.ru/70878632/#ixzz5i1UgVkQD>.

13. Володин Д.А. Современное школьное образование в Финляндии: национальные реформы в Европейском контексте: Автореф...дисс. канд. пед.наук: 13.00.01 / Д.А Володин. –Тула, 2011. – 46 с.
14. Голубь И.Б. Становление национального образования в Еврейской автономной области. – Автореф. дисс. к.п.н., 13.0001: Комсомольск-на-Амуре, 2006. – 43. 22.
15. Воробьев Н.Е., Бессарабова И.С. Особенности системы образования в Финляндии / Н.Е.Воробьев, И.С.
16. Ресейдегі, Еуропадағы мұғалімдердің жүктемелері. Шетелдік мектептер. Технология. Барлығы мұғалімдер үшін! 2014 ж. 24 желтоқсан № 12. 43-45 б.
17. Білім берудегі реформалардың шетелдік тәжірибесі. Еуропа, АҚШ, Қытай, Жапония. //Бүгінгі жоғары білім, №2, 2000.- 60-67.
18. Андреев В. И., Степанов В.А. Введение в европейскую сравнительную педагогику. Мн.: НИО, 1996.- 110с.62 Сравнительная педагогика. Высшее образование за рубежом / Под ред. В. И. Андреева. - Мн.: Нац. Ин-т образования, 1999.-342 с.]
19. Зарецкая С.Л. Международная составляющая современного высшего образования // Глобализация и образование / ИНИОН РАН. - М., 2001.- С. 40-54.
20. Система образования Финляндии: успехи школьного обучения и «третья роль» университетов//Приложение «Обзор систем образования стран ОЭСР». — Центр ОЭСР – ВШЭ. — 2005. — С.8-12.
21. Проблемы подготовки преподавателей вузов в Турции. Л. ГУРЬЕ, профессор Казанский государственный технологический университет А.ГАЗИЗОВА, доцент Казанский государственный университет (Набережночелнинский филиал)HatakenakaS. HigherEducationinTurkeyfor 21st Century: Size and Composition, November 2006. – <http://siteresources.worldbank.org/>.
22. Сорокина А. Школьное и дошкольное образование: мировой опыт и повышение квалификации учителей /А.Сорокина // Учительская газета. – 2013. – № 46. [Электронный ресурс] – Режимдоступа:<http://www.ug.ru/archive/>
23. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің «ҚР орта білім беру ұйымдарында үй тапсырмасын ұйымдастыру және орындау бойынша әдістемелік ұсынымдарды бекіту туралы» 2017 жылғы 24 сәуірдегі № 182 бұйрық.
24. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің «Орта білім беру ұйымдарының жеке санаттағы педагог қызметкерлері жүргізу үшін ұсынылатын құжаттардың тізбесін анықтау туралы» 2018 жылғы 26 қаңтардағы № 32 бұйрығы.
25. Ұлттық білім дерек қоры (ҰБДҚ), 2011 ж. 467-ден 2016 ж. 151-ге дейін e.edu.kz/nedb-passport.

Мазмұны

Кіріспе	3
1 Оқу жүктемесін азайту бойынша халықаралық тәжірибені талдау	5
2 2018-2019 оқу жылында азайтылған оқу жүктемесімен Үлгілік оқу жоспарын енгізу қорытындысы	20
3 Мұғалімнің жұмыс уақытын үнемдеу бойынша әдістемелік ұсыныстар	76
4 Мұғалімнің жүктемесін азайту аспектісінде білім беру үдерісін ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсыныстар	82
Қорытынды	85
Қосымша	87
Пайдаланылған әдебиеттер тізімі	91

Введение

Переход на обновление содержания образования, предъявляет новые требования к работе современного учителя в рамках компетентностного подхода к образованию, обеспечения здоровьесберегающими технологиями, формирования готовности работать в обстоятельствах возросшей индивидуализации и дифференциации образовательного процесса, в условиях созданной коллаборативной среды [1].

В послании Президента Республики Казахстан Н. Назарбаева народу Казахстана от 5 октября 2018г. «Рост благосостояния казахстанцев: повышение доходов и качества жизни», озвучен вопрос о снижении учебной нагрузки [2].

Министерством образования и науки Республики Казахстан ведется постоянная работа по снижению педагогической и учебной нагрузки. В Закон РК «Об образовании» в 2017 году Министерством образования и науки был включен пункт, в соответствии с которым учителя освобождаются от выполнения работ, не связанных с их функциональными обязанностями [3]. В целях реализации Послания Президента Республики Казахстан Н. Назарбаева народу Казахстана «Новые возможности развития в условиях четвертой промышленной революции» от 10 января 2018 года и повышения престижа профессии учителя приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 26 января 2018 года № 32 «Об определении перечня документов, рекомендуемых для ведения отдельными категориями педагогических работников организаций среднего образования» для учителей установлено ведение следующей документации:

- классный журнал (электронный журнал);
- календарно-тематические планы;
- поурочные планы (краткосрочный план);
- документы по критериальному оцениванию (суммативное и формативное оценивание);
- дневники обучающихся.

Проведен анализ международного опыта, нагрузка педагогических работников делится на так называемые «горловые часы», т.е. проведение уроков, и часы, отводимые на методическую работу, подготовку к занятиям, проверку тетрадей, выполнение обязанностей классных руководителей и др

Разработаны ТУПы со сниженными учебными нагрузками, которые способствовали переходу на пятидневную учебную неделю в школах, имеющих соответствующие условия. Так как пятидневное обучение позволит семьям больше времени проводить вместе, увеличивается время на дополнительные увлечения, отдых и саморазвитие [4].

В данное время рассматривается вопрос о проведении хронометража рабочего времени учителя, для того чтобы изучить затраты времени на выполнение той или иной работы с помощью замеров и фиксации длительности действий, которые выполняют учитель. Эта процедура проводится в целях анализа трудового процесса, повышения эффективности работы учителей школы. Для того чтобы провести ее, нужно определить объекты хронометража,

а также единицы измерения. Проведение самого процесса хронометража очень сильно зависит от цели исследования и от исследуемых рабочих процессов. Так, например, если определяемое по результатам хронометража запланированное на выполнение того или иного процесса время должно быть использовано в системе оплаты труда (для определения размера заработной платы), тогда требования к процессу проведения хронометража будут отличаться от случая, когда данные полученные в процессе хронометража определяются для расчета уровня нагрузки педагога [5].

В разработке даны методические рекомендации по организации образовательного процесса в аспекте снижения нагрузки учителя. Для установления тарифной системы оплаты труда педагогов предлагаем применить вариант распределения часов педагогической нагрузки по опыту стран ОЭСР и внедрение подушевого финансирования, где предусмотрена стимулирующая надбавка для учителей.

1 Анализ международного опыта по снижению учебной нагрузки

В своем послании народу Казахстана Президент нашей страны Н. Назарбаев «Рост благосостояния казахстанцев: повышение доходов и качества жизни» подчеркивая о необходимости разработать и принять Закон «О статусе педагога» отмечал, что этот Закон: «...должен предусмотреть все стимулы для учителей и работников дошкольных организаций, сократить нагрузку, оградить от непредвиденных проверок и несвойственных функций» [2]. В связи с этим в целях реализации задачи, указанных в Послании Президента проводится большая работа, одна из которых рассматривает снижение учебной нагрузки учителей, так как эффективность и результативность образовательного процесса тесно связаны с рациональным распределением рабочего времени педагога.

Продолжительность рабочего времени работников организаций образования, для которых не установлена нормативная учебная нагрузка, устанавливается в соответствии с Трудовым кодексом Республики Казахстан [7].

В соответствии со ст.71 Трудового кодекса РК пятидневная или шестидневная рабочая неделя устанавливаются работодателем в соответствии с условиями трудового и коллективного договоров или актом работодателя. Продолжительность ежедневной работы (рабочей смены), время начала и окончания ежедневной работы (рабочей смены), время перерывов в работе определяются с соблюдением условий, установленных правилами трудового распорядка, трудовым и коллективным договорами.

Согласно п.1 ст.68 Трудового кодекса Республики Казахстан продолжительность рабочего времени не должна превышать 40 часов в неделю. Это значит, что не допускается большая продолжительность рабочего времени в нормальных условиях работы, при этом, нормативными правовыми актами, условиями трудового договора, коллективного договора, отраслевого соглашения для работников отдельных категорий может устанавливаться меньшая продолжительность рабочего времени.

Режим рабочего времени и времени отдыха работников организаций образования определяется с учетом режима деятельности организации (круглосуточное пребывание обучающихся, воспитанников, пребывание их в течение определенного времени, сезона, сменности учебных занятий и других особенностей работы организации образования) и устанавливается правилами внутреннего трудового распорядка учреждения или предприятия, коллективным договором, разрабатываемыми в соответствии с Трудовым кодексом Республики Казахстан, Законом РК «Об образовании» и иными нормативными правовыми актами.

Выполнение педагогической работы учителями, преподавателями, педагогами дополнительного образования (педагогические работники, ведущие преподавательскую работу) характеризуется наличием установленных норм времени только для выполнения педагогической работы, связанной с преподавательской работой.

Выполнение другой части педагогической работы педагогическими работниками, ведущими преподавательскую работу, осуществляется в течение рабочего времени, которое не конкретизировано по количеству часов.

Нормируемая часть рабочего времени работников, ведущих преподавательскую работу, определяется в астрономических часах и включает проводимые уроки (учебные занятия) независимо от их продолжительности и короткие перерывы (перемены) между каждым учебным занятием, установленные для обучающихся, в том числе «динамический час» для обучающихся I класса. При этом количеству часов установленной учебной нагрузки соответствует количество проводимых указанными работниками учебных занятий продолжительностью, не превышающей 40 минут.

Продолжительность работы воспитателей дошкольных организаций образования определяется их фактической нагрузкой. Нормативная нагрузка воспитателя 24 часа в неделю. При пятидневной рабочей недели продолжительность смены составит 4 часа 28 минут, при шестидневной рабочей неделе – 4 часа. Дошкольные организации создаются с различной продолжительностью содержания в них детей: 9, 10, 12, 24-часовым содержанием. Исходя из данного аспекта определяется количество штатных должностей воспитателей (См. постановление Правительства Республики Казахстан от 30 января 2008 года № 77 «Об утверждении Типовых штатов работников государственных организаций образования и перечня должностей педагогических работников и приравненных к ним лиц») [8].

Порядок установления учебной нагрузки педагогических работников регламентирован Приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 29 января 2008 года № 40. Зарегистрирован в Министерстве юстиции Республики Казахстан 22 февраля 2008 года № 5148[9].

Учебная нагрузка среди педагогических работников распределяется, исходя из объема учебного времени по учебному плану, обеспеченности педагогическими кадрами и других конкретных условий в соответствующей организации образования.

Право распределять педагогическую учебную нагрузку предоставлено первому руководителю организации образования, который несет ответственность согласно Закону Республики Казахстан от 27 июля 2007 года "Об образовании" (далее - Закон) за ее реальность и качественное выполнение установленного объема каждым учителем, преподавателем, воспитателем и другим педагогическим работником [10] .

Объем педагогической работы определяется с учетом нормативной нагрузки в неделю и устанавливается с согласия работника коллективными, трудовыми договорами, в соответствии с трудовым законодательством Республики Казахстан.

Определение объема учебной нагрузки учителей школ, школ-интернатов (кроме учителей вечерних (сменных) общеобразовательных школ (классов) с очно-заочной формой обучения, заочных школ, а также учителей, ведущих занятия с детьми, находящимися на длительном лечении в лечебно-

профилактических организациях) и преподавателей профессиональных лицеев, колледжей производится один раз в год отдельно по полугодиям.

Учебная нагрузка учителей вечерних (сменных) общеобразовательных школ (классов) с очно-заочной формой обучения, заочных школ, а также учителей, ведущих занятия с детьми, находящимися на длительном лечении в лечебно-профилактических организациях определяются дважды в год к началу первого и к началу второго учебных полугодий.

Объем учебной нагрузки педагогических работников (за исключением педагогических работников, замещающих должности профессорско-преподавательского состава), установленный на начало учебного года (тренировочного периода, спортивного сезона), не может быть изменен в текущем учебном году (тренировочном периоде, спортивном сезоне) по инициативе работодателя за исключением изменения объема учебной нагрузки педагогических работников, в сторону ее снижения, связанного с уменьшением количества часов по учебным планам, учебным графикам, сокращением количества обучающихся, занимающихся, групп, сокращением количества классов (классов-комплектов). На практике как раз и возникают такие ситуации, когда образовательная организация не смогла открыть планируемое количество классов-комплектов (например, недобор впервые, десятые профильные классы и т. д.).

Временное или постоянное изменение (увеличение или снижение) объема учебной нагрузки педагогических работников по сравнению с учебной нагрузкой, оговоренной в трудовом договоре, допускается только по соглашению сторон трудового договора, заключаемого в письменной форме, за исключением изменения объема учебной нагрузки педагогических работников в сторону его снижения, предусмотренного в вышеупомянутом приказе [11] .

Об изменениях объема учебной нагрузки (увеличение или снижение), а также о причинах, вызвавших необходимость таких изменений, работодатель обязан уведомить педагогических работников в письменной форме не позднее, чем за два месяца до осуществления предполагаемых изменений, за исключением случаев, когда изменение объема учебной нагрузки осуществляется по соглашению сторон трудового договора.

Законом РК «Об образовании» нормативная учебная нагрузка в неделю для исчисления месячной заработной платы педагогических работников, непосредственно осуществляющих учебно-воспитательный процесс в государственных организациях образования, установлена в объеме 18 часов. Распределение учебной нагрузки в каждой школе осуществляется руководством школы в зависимости от условий.

Как показал анализ международного опыта, нагрузка педагогических работников делится на так называемые «горловые часы», т.е. проведение уроков, и часы, отводимые на методическую работу, подготовку к занятиям, проверку тетрадей, выполнение обязанностей классных руководителей и др.

Учительская нагрузка в Российской Федерации – 36-часовая рабочая неделя и 18 учебных часов на ставку. В эти 18 академических часов

включаются лишь «горловые» часы, то есть проведение уроков. Оставшиеся рабочие часы делят между методической работой, подготовкой к занятиям, проверкой тетрадей, выполнением обязанностей классного руководителя, надзором за учениками во время перемен, общением с родителями учеников, участием в заседаниях педагогических советов, в директорских советах и т. д [12].

Нагрузка учителя практически во всех европейских странах определяется не только количеством уроков, но и астрономическим временем: устанавливается годовое и/или недельное рабочее время учителя, в котором собственно научная нагрузка составляет лишь некоторую часть. Таким образом, «рабочее время» может включать все рабочие часы, определяющиеся условиями государственной службы (поскольку в ряде стран учителя имеют статус государственных служащих) или индивидуальных контрактов независимо от того, посвящаются они непосредственно преподаванию или предназначены для выполнения остальных педагогических и других профессиональных обязанностей и заданий. В 2010/11 учебном году средняя нагрузка учителей в Европе составляла от 19 до 23-х часов в неделю (данные использованы из отчёта European Commission. Keydata on education in the European Union). Недельное рабочее время составляет от 35 до 40 часов [13]. Семнадцать европейских стран и регионов также определяют, сколько рабочего времени должен проводить учитель в школе (в основном, приблизительно 25–30 часов в неделю). Объём непосредственно учебной нагрузки как части общего рабочего времени также существенно варьируется в разных странах и даже в одном государстве между разными уровнями учебной системы. Обычно (за исключением Дании и Болгарии) в начальной школе учебная нагрузка выше, чем в основной и старшей, и составляет, например, от 570 часов в год в Швеции до 988 в Нидерландах, где она рассчитывается в процентах от общего рабочего времени (65 % – в начальном образовании, 60 % – в секторе среднего образования). Количество уроков в неделю в странах Европы в зависимости от ряда факторов может составлять от 15–16 до 26 и иметь различную продолжительность. В Ирландии, Венгрии, Португалии нагрузка составляет 20–22 часа, в Греции – 16–21 час, во Франции – 14–17 часов, в Германии – 24 часа; в жёстких рамках работают учителя в школах общественного сектора образования США. В Российской Федерации учительская нагрузка сформирована следующим образом: 36-часовая рабочая неделя и 18 «горловых» часов на ставку. Среди стран ОЭСР средняя нагрузка учителя начальной школы составляет 790 «горловых» часов в год, при этом она варьируется: менее 600 часов в Греции и России и более 1000 часов в Чили и США. В основной школе средний показатель составляет 709 часов в год: от 415 в Греции и более 1000 в Чили, Мексике и США. В старшей школе учителя преподают в среднем 664 часа в год (от 369 часов в Дании до 1448 часов в Аргентине). Способы распределения рабочего времени между проведением уроков и другими видами педагогической работы также очень разнообразны [14]. Так, в Бельгии, Германии, Ирландии, Франции точно определяется только количество уроков. При этом предусматривается, что учителя будут выполнять

и все другие функции, связанные с их профессией, но то, сколько времени будет потрачено на тот или иной вид деятельности в неделю или год, учителя решают сами или вместе с руководителями учебного заведения. Иногда учительский контракт или служебные обязанности в условиях государственной службы устанавливают четкое разделение времени между двумя блоками учительской деятельности – преподаванием и внеурочной деятельностью: подготовкой к урокам, проверкой работ учеников, работой с родителями, участием в деятельности школьных органов управления, повышением квалификации. В целом ряде стран время, отходящее на эти виды внеурочной профессиональной деятельности, устанавливается в процентах от объема учебного времени. Так, в Греции, Италии, Нидерландах, начальном образовании Испании на них отводится от 33 до 40 %, в Австрии и в среднем образовании Испании – от 40 до 50 % учебного времени. В других странах это разделение выражено менее четко и в значительной степени является условным. В Финляндии и Швеции, например, выделяется обязательное количество часов на повышение профессиональной квалификации и выполнение обязанностей по школе. В Шотландии – на повышение квалификации и работу с родителями. в Англии и Уэльсе, где официально устанавливается только общее годовое рабочее время учителя (1265 часов), решение этих вопросов является прерогативой руководителя учебного заведения[15]. Далее представлена таблица нагрузка учителей зарубежных стран в неделю (таблица 1).

Таблица 1 – Недельная нагрузка учителей зарубежных стран

Страна	«Горловые» часы	Недельная нагрузка	Присутствие в школе
	18–20 (основная) 20–22 (начальная)	-	-
Болгария	12–17(начальная), 23–24 (основная)	40	-
Чехия	16–17	-	-
Дания	18 (начальная), 19–20 (основная)	37	-
Германия	26 (начальная), 24 (основная)	40	30
Эстония	18–24	35	-
Ирландия	22–23	-	28
Греция	21–24 (начальная) 16–21 (основная)	30	30
Испания	25 (начальная) 18 (основная)	38	30
Франция	24 (начальная) 17 (основная)	35	-
Италия	22 (начальная) 18 (основная)	-	24
Кипр	19 (начальная)	30	30

	18 (основная)		
Латвия	21	40	23
Литва	18	36	—
Люксембург	23 (начальная) 21 (основная)	-	22-28
Венгрия	22	40	—
Мальта	26 (начальная) 20 (основная)	—	28
Нидерланды	—	—	40
Австрия	17–18	40	—
Польша	14	40	-
Португалия	25 (начальная) 22 (основная) 20 (старшая)	35	35
Румыния	16–17	40	-
Словения	16–17 (начальная и основная) 14–15 (старшая)	40	-
Словакия	22–23	40	-
Финляндия	24 (начальная) 18–24 (основная) 16–23 (старшая)	-	27 (начальная) 21–27 (основная) 17–26 (старшая)
Швеция	-	40	31
Великобритания	-	-	32
Шотландия	23	35	23
Исландия	17	40	27
Лихтенштейн	22 (начальная) 21 (основная) 17–19 (старшая)	-	-
Норвегия	20 (начальная) 16–19 (основная) 12–17 (старшая)	-	33
Хорватия	16–18 (начальная) 18–22 (основная) 20–28 (старшая)	40	-
Турция	30	-	-

Не вызывает сомнения, что любое изменение нагрузки должно опираться на предшествовавшее ему исследование того, сколько времени занимают у него все другие виды работы. Это даст возможность избежать распространённой проблемы перегрузки педагогов, когда объём их реального рабочего времени превышает установленный законодательством. Если же говорить о расширении автономии учебных заведений в вопросах содержания образования, то следует учесть и увеличение объёма методической работы, и изменение учебных планов, и увеличение количества времени, потраченного на подготовку к урокам. В этом случае повышение количества «горловых» часов нецелесообразно и может привести к утрате качества педагогической работы.

Таблица 2 – Нагрузка учителей по странам

1	Минимум ≤ 18	Чехия	16–17
		Польша	14
		Исландия	17
		Австрия	17–18
		Румыния	16–17
		Словения	16–17 (начальная и основная) 14–15 (старшая)
		Хорватия	16–18 (начальная) 18–22 (основная) 20–28 (старшая)
		Болгария	12–17 (начальная) 23–24 (основная)
2	Среднее-18	Греция	21–24 (начальная) 16–21 (основная)
		Франция	24 (начальная) 17 (основная)
		Италия	22 (начальная) 18 (основная)
		Кипр	19 (начальная) 18 (основная)
		Дания	18 (начальная) 19–20 (основная)
		Эстония	18–24
		Литва	18
		Венгрия	22
		Шотландия	23
3	Максимум ≥ 18	Бельгия	18–20 (основная) 20–22 (начальная)
		Германия	26 (начальная) 24 (основная)
		Ирландия	22–23
		Испания	25 (начальная) 18 (основная)
		Латвия	21
		Люксембург	23 (начальная) 21 (основная)
		Мальта	26 (начальная) 20 (основная)
		Португалия	25 (начальная) 22 (основная) 20 (старшая)
		Словакия	24 (начальная) 18–24 (основная) 16–23 (старшая)
		Финляндия	22 (начальная) 21 (основная) 17–19 (старшая)

	Лихтенштейн	20 (начальная) 16–19 (основная) 12–17 (старшая)
	Норвегия	22–23

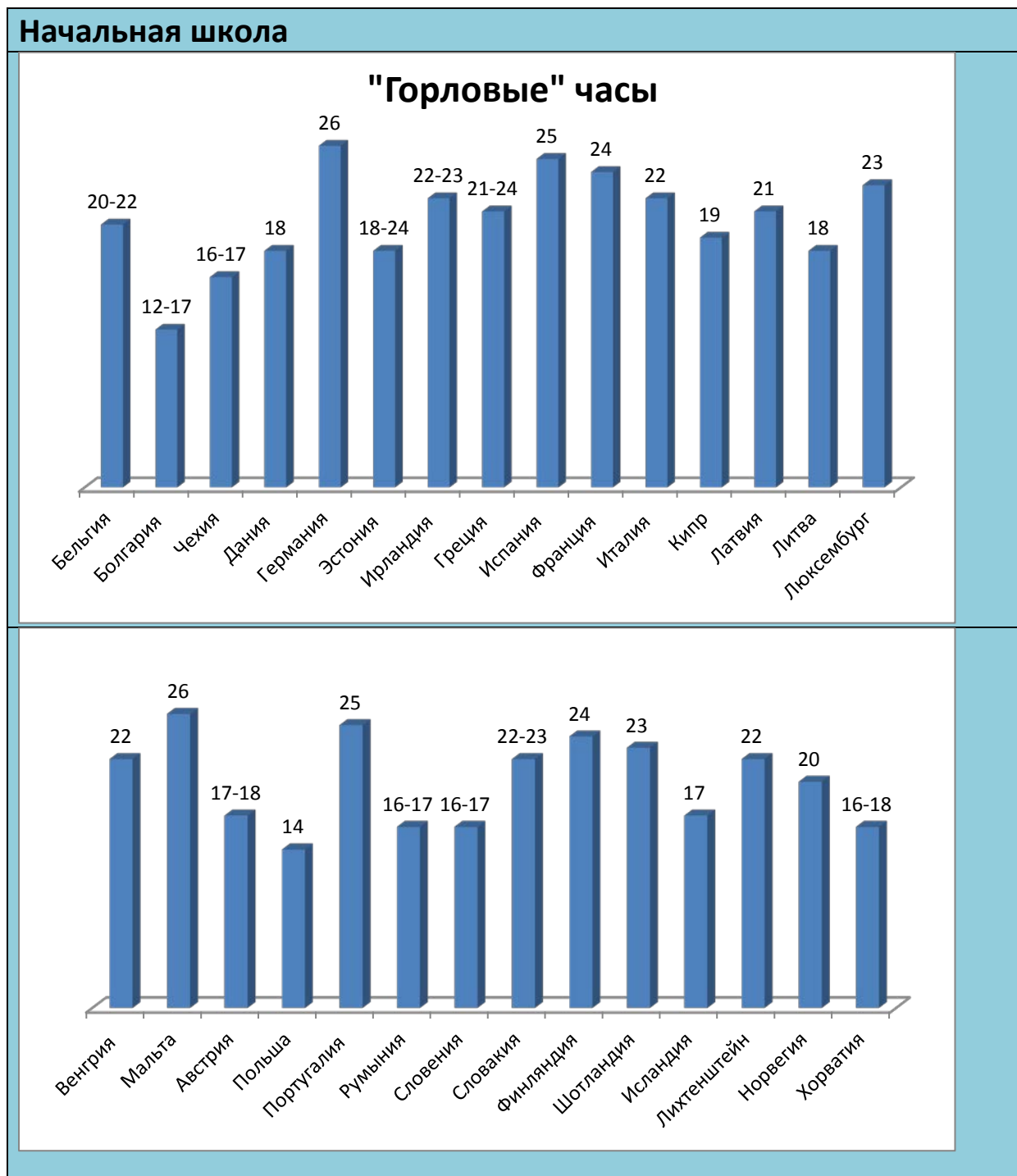

Рисунок 1 – Нагрузка учителей начальных классов в разрезе зарубежных стран

Основная школа

"Горловые" часы

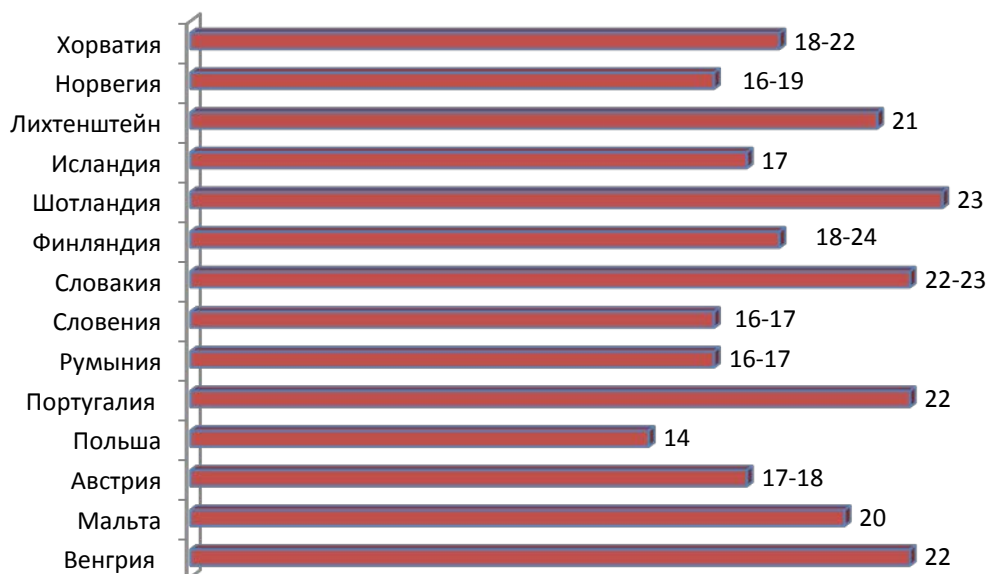
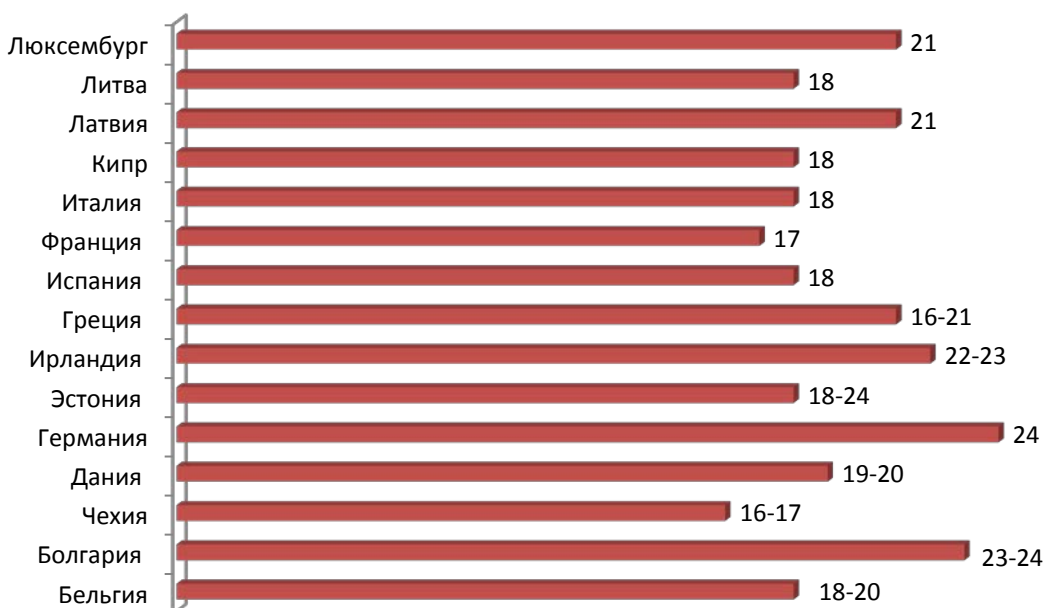

Рисунок 2 – Нагрузка учителей основной школы в разрезе зарубежных стран

В связи с этим, согласно международной практике, в Бельгии для основной школы составляет – 18-20 часов, а в начальной – 20-22 часа. В Болгарии начальное образование составляет 12-17 часа, а в основной школе – 23-24 часа. Аналогично в Чехии начальное и среднее образование – 16-17 часов. В Дании начальное образование составляет – 18 часов, а в основном среднее

образование - 19-20 часов. Начальное образование в Германии - 26 часов, основное среднее образование - 24 часа. Для начальной и основной школы среднее количество часов в Эстонии составляет 18-24 часа. В Ирландии 22-23 часа - это начальная нагрузка и средняя нагрузка. Если говорить о Греции, то начальное образование составляет 21-24 часа, в среднем - 16-21 час. Начальная школа в Испании - 25 часов, в среднем 18 часов. Во Франции начальная школа - 24 часа, а базовое среднее образование - 17 часов. В Италии начальная школа составляет 22 часа, а базовая средняя - 18 часов. Начальная школа на Кипре - 19 часов, базовая средняя - 18 часов. В Латвии среднее количество часов начальной и средней школы составляет - 21 часа. В литовском государстве - 18 часов. В Люксембурге начальное образование составляет 23 часа, в среднем - 21 час. В Венгрии начальное и среднее образование составляет 22 часа. В Мальте - начальная школа - 26 часов, средняя - 20 часов. Среднее образование и начальное образование в Австрии - 17-18 часов. Начальная школа в Польше - 14 часов. Начальное образование в Португалии - 25 часов, основная школа - 22 часа, старшая школа - 20 часов. В Румынии начальное и среднее 16-17 часов, в Словении - начальное и основное образование - 16-17 часов, а старшая - 14-15 часов. В Словакии - 22-23 часа. В Финляндии начальное образование составляет 24 часа, основное - 18-24 часа, а старшая - 16-23 часа. Аналогичным образом, в Шотландии начальное и среднее образование составляет 23 часа. В Исландии начальное и среднее образование составляет 17 часов. В Лихтенштейне начальная система образования составляет 22 часа, основная - 21 час, а старшая - 17-19 часов. Начальное образование в Норвегии - 20 часов, основное среднее образование - 16-19 часов, старшая - 12-17 часов. Начальное образование в Хорватии - 16-18 часов, основное образование - 18-22 часа, старшая - 20-28 часов[16].

Объем непосредственно учебной нагрузки как части общего рабочего времени существенно варьируется от страны к стране и даже в середине одного государства между разными уровнями учебной системы. Обычно (за исключением Дании и Болгарии) в начальной школе учебная нагрузка выше, чем в основной и старшей, и составляет, например, от 570 часов в год в Швеции до 988 в Нидерландах.

В последние пять лет количество уроков в неделю в странах Европы в зависимости от ряда факторов составляет от 15–16 до 26-ти и имеет различную продолжительность. В Ирландии, Венгрии, Португалии нагрузка составляет 20-22 часа, в Греции – 16-21 час, во Франции – 14-17 часов, в Германии – 24 часа[17].

В Российской Федерации учительская нагрузка формируется аналогично с Казахстаном – 36-часовая рабочая неделя и 18 «горловых» часов. Среди стран ОЭСР средняя нагрузка учителя начальной школы составляет 790 "горловых" часов в год, но при этом она варьируется от менее чем 600 часов в Греции и России до более чем 1000 часов в Чили и США. В основной школе средний показатель составляет 709 часов в год (от 415 в Греции до более 1000 в Чили, Мексике и США), а в старшей школе учителя преподают 664 часа в год

(от 369 в Дании до 1448 часов в Аргентине). Способы распределения рабочего времени между проведением уроков и другими видами педагогической работы также очень разнообразны и изменяются от страны к стране. Так, в Бельгии, Германии, Ирландии, Франции, Украине точно определяется только количество уроков; при этом предусматривается, что учителя будут выполнять и все другие функции, связанные с их профессией, но то, сколько времени будет потрачено на тот или иной вид деятельности в неделю или год, учителя решают сами или вместе с руководителями учебного заведения [18].

В целом ряде стран время, отводящееся на эти виды внеурочной профессиональной деятельности, устанавливается в процентах к объему учебного времени. Так, в Греции, Италии, Нидерландах и в начальном образовании в Испании на них отводится от 33 до 40 %, в Австрии и в среднем образовании Испании – от 40 до 50 % учебного времени.

Сравнивая учебную нагрузку в разных странах, целесообразно также сравнить и заработную плату педагогических работников[19].

В Польше учительская ставка составляет 18 часов, максимальная нагрузка 1,5 ставки. В польской школе достаточно сложная система профессионального роста. После прихода в школу молодой специалист, как правило, с вузовским дипломом получает статус «учителя-стажёра». Прежде чем приступить к занятиям, он должен представить директору школы индивидуальный план своего продвижения по службе. К стажёру прикрепляется наставник из числа опытных преподавателей, который через девять месяцев выскажет свое мнение о достижениях новичка и перспективах повышения его в должности. Набравшись опыта, стажер сдает экзамен на профпригодность комиссии во главе с директором школы. В ходе собеседования каждый из её членов выставляет оценки от 0 до 10 баллов. При наборе в среднем 7 баллов экзаменуемый получает должность учителя по контракту. Через два года молодой преподаватель может претендовать на очередное звание — штатный учитель. Для этого он предоставляет руководству школы план профессиональной подготовки, а затем сдаёт соответствующий экзамен. А ещё через два года и девять месяцев при благоприятном развитии событий можно рассчитывать на должность дипломированного учителя, который в школьной иерархии считается уже опытным специалистом. Немецкие учителя могут вести сразу несколько предметов. В Германии можно нередко встретить педагога, который одновременно преподаёт физику, немецкий и, допустим, физкультуру. А чтобы получить право работать в школе, приходится сдавать после окончания вуза несколько экзаменов. Сразу после выпуска – Первый государственный. После него нужно пройти 2-годичную практику по распределению, а после этого сдать Второй государственный экзамен. И только после этого можно заняться поиском работы в школе. Также редко кто из немецких преподавателей даёт частные уроки, тем более тем ученикам, которых они учат в своей школе. В ФРГ учителя начальных и неполных средних школ имеют 26-28 обязательных уроков в неделю, а учителя старших средних школ (гимназий) - 23-27 уроков. В Франции с одной

вузовской «корочкой» молодого специалиста на работу никто не примет. Дело в том, что во Франции учителей нанимает на работу не школа, а государство (соответственно, конкретный директор школы не имеет права уволить педагога без согласия «сверху»). Оно ежегодно выделяет определенное количество учительских мест и проводит на них конкурс. При этом число желающих их занять — в несколько раз больше, поэтому многие не получают право на преподавание с первого раза. Победителей конкурса обеспечивают работой по распределению. Недельная нагрузка для учителя в средних и старших классах 18 часов. Однако это вовсе не означает, что педагог будет отрабатывать свою нагрузку в 18 часов только в одной школе и даже в одном городе. Учителя с высшей категорией, сдавшие специальные экзамены по своей специальности, получают статус «агреже» и право преподавать не только в школах, но и на начальных вузовских курсах. Зарплата таких специалистов больше средней оплаты труда школьных учителей на 30 – 35 %. Для «агреже» – 15 часов, а его коллеги с менее высокой научной квалификацией - 18-22 урока; В Великобритании Британские педагоги обязаны находиться в школе весь день (как правило, с 8.30 до 15.30), несмотря на количество своих уроков. В государственной школе педагог должен провести одно допзанятие в неделю. В частной школе от него могут требовать провести 2–3 таких занятия, которые при этом дополнительно не оплачиваются. В Финляндии учебный год состоит из 190 рабочих дней. Обучение ведется только в дневную смену, по субботам и воскресеньям школы не работают. Все финские школы работают в одну смену. Рабочий день учителя длится с 8 до 15 часов. Учебная нагрузка среднего финского учителя младшей средней школы составляет лишь четыре урока в день и 2 часа в неделю посвящают профессиональному совершенствованию. В Украине нагрузка педагогических работников в средней школе вычисляется в академических часах и составляет 18 часов при 36-часовой рабочей неделе или 630 часов при 35-недельном учебном году.

В эти 18 академических часов включаются лишь "горловые" часы, то есть проведение уроков. Оставшиеся рабочие часы делятся между методической работой, подготовкой к занятиям, проверкой тетрадей, выполнением обязанностей классного руководителя, надзором за учениками во время перемен, общением с родителями учеников, участием в заседаниях педагогических советов, в директорских советах и т.д. В Израиле уже сейчас начинающие учителя и учителя младших классов 24 часа в неделю, а большинству 40 часов.

Новые условия в скором будущем распространятся и на учителей средних и старших классов. Количество уроков у учителей останется прежним, но только теперь они должны будут быть в школе каждый день с 8 до 16 (сейчас же учителя имеют право уходить из школы, отработав свои уроки). Более того, педагогам придется отмечать начало и конец своего рабочего дня с помощью магнитной карточки. Но не все так плохо у израильских учителей. Так пока что, кроме официального выходного в субботу, у них есть еще два дня отдыха среди рабочей недели. Кроме того, каждые 6 лет учитель имеет право уйти на год в «творческий отпуск», при этом его не увольняют из школы и выплачивают

ему зарплату [21].

В Латвии учителя должны проходить курсы по повышению квалификации регулярно. Рабочий день – с 9.00 – 16.00. Часы индивидуальной работы с учениками оплачиваются государством дополнительно. Количество часов индивидуальной работы зависит от ставки. Во время индивидуальных занятий учитель обязательно должен находиться в своем кабинете, даже если нет учеников. Ставка учителя составляет 21 час. В Российской Федерации учительская нагрузка – 36-часовая рабочая неделя и 18 «горловых» часов на ставку [22].

Формирование нагрузки учителя.

Декретом СНК от 20.06.1918 «О нормах оплаты учительского труда» была установлена месячная оплата учительского труда, принятая за нормальную продолжительность рабочего времени 4 учебных часа в день (24 часа или урока в неделю). В этом же Декрете была определена оплата труда учителей за исправление письменных работ, подготовку опытов, классное наставничество и т. д.

Таким образом, норма 24 ч или урока в неделю изначально была связана с оплатой труда учителя за месяц и принималась как продолжительность рабочего времени.

Норма 18 ч в неделю за ставку была установлена в 1936 году. Постановлением СНК СССР и ЦК ВКП(б) 9.04.36 г. «О повышении заработной платы учителям и другим школьным работникам» было установлено, что ставки заработной платы учителей должны выплачиваться за 4 часа преподавательской работы в день в первых четырех классах и за 3 часа – в остальных классах, т.е. соответственно за 24 и за 18 часов в неделю. Учителям также было разрешено доплачивать за часы работы сверх установленной нормы. Постановлением ЦК КПСС, Совмина СССР и ВЦСПС от 15.07.64 г № 620 указанные нормы за ставку были сохранены. Таким образом, норма 18 ч в неделю за ставку стала условным расчетным показателем учета учительского труда с 1936 года. С этого времени принципы установления рабочего времени учителя сохраняются.

Сокращенная продолжительность рабочего времени для педагогических работников образовательных учреждений установлена Законом РФ от 10 июля 1992 года № 3266-1 «Об образовании» в ст. 55, пункт 5 которой в редакции Федерального закона от 13.01.1996 г. № 12-ФЗ был сформулирован следующим образом: «Для педагогических работников образовательных учреждений устанавливается сокращенная продолжительность рабочего времени — не более 36 часов в неделю [23].

Казахстан с момента принятия суверенитета в 1992 году сохранились утверждения нормы учебной (педагогической) нагрузки педагогических работников 18 часов.

Постановление Правительства Республики Казахстан от 2 сентября 1996 г. № 1078. для учителей средней общеобразовательной школы первой ступени - 20 часов в неделю [24].

Для учителей средней общеобразовательной школы второй и третьей

ступеней и преподавателей профессионально-технической школы - 18 часов в неделю.

Об утверждении нормативной учебной нагрузки для педагогических работников государственных организаций образования.

Постановление Правительства Республики Казахстан от 27 августа 1999 года № 1262. Утратило силу постановлением Правительства Республики Казахстан от 30 марта 2012 года № 391[25].

Нормативная учебная нагрузка для педагогических работников государственных организаций образования. Установить следующую нормативную учебную нагрузку в неделю для педагогических работников государственных организаций образования: 20 часов - для начальной ступени общеобразовательного учебного заведения; 18 часов - для основной и старшей ступеней общеобразовательного учебного заведения;

Первым шагом на пути снижения нагрузки учащихся и учителей стала разработка Методических рекомендаций по организации и выполнению домашнего задания в организациях среднего образования Республики Казахстан (приказ МОН РК от 24 апреля 2017 года № 182. [26]. В соответствии с ними объем домашнего задания и время, отводимое на его выполнение, сократились практически вдвое. (Справочно: ранее рекомендуемое время (в астрономических часах) для выполнения домашних заданий составляло во 2-3 классах не более 1,5 часов, в 4-5 классах – не более 2 часов, в 6-8 классах – не более 2,5 часов, в 9-11 классах – не более 3 часов, то теперь объем домашнего задания (на один учебный день) с учетом затрат на его выполнение не превышает во 2 классе 50 минут, в 3-4 классах – 70 минут, в 5-6 классах – 90 минут, в 7-9 классах – 110 минут, в 10-11 классах – 130 минут).

В связи с уменьшением объема выполняемых домашних заданий сокращается время, отводимое учителем на его проверку.

Внесены изменения в санитарные нормы: учебные занятия сокращены с 45 минут до 40 минут, отрегулирована недельная учебная нагрузка обучающихся. Внесенные изменения предоставляют возможность организациям образования совместно с родительским, попечительским комитетом, исходя из условий, возможностей школы определить, сколько дней должна учиться школа. Эти меры были приняты для того, чтобы снизить нагрузку на обучающегося и учителя.

При сокращении уроков до 40 минут высвобождается 30 минут времени, и при введении 6 –го урока для начального звена, 7-го урока для основного и среднего уровней дополнительно увеличивается время пребывания учащихся всего на 10 минут в день, но освобождение шестого дня недели от уроков, т.е. переход на пятидневную неделю, снижает нагрузку учителя.

У учителей появилось дополнительное время на подготовку к новой рабочей неделе и время на творческое развитие, разработку новых способов подачи материала, которые способствует повышению качества образования.

В целях реализации Послания Президента Республики Казахстан народу Казахстана Н. Назарбаева «Новые возможности развития в условиях четвертой

промышленной революции» от 10 января 2018 года и повышения престижа профессии учителя приказом от 26 января 2018 года № 32 был издан приказ «Об определении перечня документов, рекомендуемых для ведения отдельными категориями педагогических работников организаций среднего образования» [27]. В соответствии с данным приказом учителя освобождены от излишней бумажной отчетности. По данному приказу любые контролирующие органы вправе требовать от учителя ведения следующих документов: это классный журнал, календарно-тематическое планирование, поурочное планирование (краткосрочный план), документы по критериальному оцениванию (суммативное и формативное оценивание), дневники обучающихся.

Учитель, выполняющий функции классного руководителя, заместители директора также освобождены от излишней документации.

Так, учитель должен осуществлять учебный процесс в соответствии со своей учебной нагрузкой, вести классный журнал, календарно-тематическое планирование, поурочное планирование, или краткосрочный план, документы по критериальному оцениванию (суммативное и формативное оценивание) и дневники учеников.

Учитель, выполняющий функции классного руководителя, ведет классный журнал, личные дела учеников (в том числе табель успеваемости), проводит воспитательные мероприятия с классом согласно плану воспитательной работы (утверждается один раз в начале учебного года), организует собрания с родителями учащихся класса.

Учителя, ведущие факультативные занятия или обучение на дому, заполняют журналы факультативных занятий и журналы по обучению на дому.

С целью отмены сбора бумажной статистической отчетности была введена Национальная образовательная база данных (НОБД), что позволило более чем в три раза сократить количество форм административной отчетности (от 467 в 2011г. до 151 в 2016 г.). Кроме того, 4 тысячи школ, подключенных в рамках пилота к Единой информационной системе электронных журналов и дневников «Kundelik», внедряют ведение документов строгой отчетности только в электронной форме. Эти меры ведут к значительной разгрузке учителей и концентрации их работы непосредственно на учебном процессе[28].

Однако анализ оснащения организаций образования интернетом показал, что качество и мобильность интернета оставляют желать лучшего. При такой ситуации начатая работа по внедрению Системы электронных журналов и дневников для школ «Kundelik» не дает должного результата. Чтобы данная современная система заработала в полной мере, местным исполнительным органам необходимо улучшить работу по включению каждой школы к высокоскоростному интернету. Широкополосным интернетом со скоростью от 4 мегабит в секунду подключены всего 34% школ в Казахстане. За последние два года данный показатель увеличился на 9%. Особенно сложно

в малокомплектных школах. Из них широкополосным доступом к интернету обеспечено всего 11% или 360 школ[29].

2 Итоги внедрения Типовых учебных планов со снижением учебной нагрузки в 2018-2019 учебном году

Среди основных факторов формирования здоровья детей и их успеваемости важное значение принадлежит суммарной учебно-воспитательной нагрузке. В условиях укороченной пятидневной учебной недели количество уроков в день достигает в начальной школе до шести, в средних и старших классов до семи-восьми и более. С учётом приготовления домашних заданий «рабочий» день школьников длится 10–12 часов в начальных классах и 15–16 часов в старших. При такой учебной нагрузке трудно вести речь об успешности школьников в образовательном процессе.

Изучение умственной работоспособности школьников выявило увеличение случаев сильного и выраженного утомления к концу учебного дня у учащихся. Увеличилось количество неблагоприятных сдвигов артериального давления к концу учебной недели. Прослежена чёткая зависимость числа невротоподобных реакций учащихся от объёма учебной нагрузки.

Наиболее низкие адаптационные возможности, работоспособность, успеваемость отмечены у учащихся 1-х, 7–8-х классов и 10–11-х классов. Большая учебная нагрузка создаёт серьёзные препятствия для реализации возрастных биологических потребностей детского организма во сне, двигательной активности, пребывании на воздухе.

Напряженный характер учёбы, значительный объём учебной нагрузки, дефицит времени для усвоения информации является выраженными психотравмирующими факторами для ребёнка, что в сочетании с уменьшением продолжительности сна и прогулок, снижением физической активности оказывает отрицательное воздействие на развивающийся детский организм.

Учитывая данные факторы, был изучен международный опыт по снижению учебной нагрузки и разработаны новые Типовые учебные планы со снижением учебной нагрузки в 2018-2019 учебном году. А так же показаны итоги по республике, школы перешедшие на новые ТУПы.

Первым шагом на пути снижения нагрузки обучающихся стала разработка Методических рекомендаций по организации и выполнению домашнего задания в организациях среднего образования Республики Казахстан, которые были утверждены приказом Министра образования и науки РК от 24 апреля 2017 года № 182.

В соответствии с ними объём домашнего задания и время, отводимое на его выполнение, сократились практически вдвое.

Согласно Указа Президента Республики Казахстан Н. Назарбаева «О мерах реализации Послания Главы государства народу Казахстана «Новые возможности развития в условиях четвертой промышленной революции» от 10 января 2018 года приняты меры по снижению учебной нагрузки в среднем образовании. В этой связи разработаны Типовые учебные планы (далее – ТУПы) со снижением нагрузки во всех классах.

Следующим очень значимым шагом в рамках поручения Президента страны стала разработка новых Типовых учебных планов (ТУПы). Проекты

ТУПов были рассмотрены на республиканских совещаниях с участием руководителей управлений образования, руководителей методических центров/кабинетов, директоров школ, заместителей директоров, учителей-практиков.

Ранее проекты ТУПов были обсуждены во всех регионах республики и были поддержаны педагогической общественностью.

Все Типовые учебные планы со снижением нагрузки для общеобразовательных школ разработаны для классов с казахским/ русским/ уйгурским/ узбекским и таджикским языком обучения.

Типовые учебные планы со снижением нагрузки для гимназий/лицеев разработаны для классов с казахским и русским языками обучения.

Разработанные Типовые учебные планы утверждены Приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 8 ноября 2012 года № 500 «Об утверждении типовых учебных планов начального, основного среднего, общего среднего образования Республики Казахстан» (с внесенными изменениями и дополнениями приказом Министра образования и науки РК от 04.09.2018 № 441).

При определении предметов, по которым возможно снижение нагрузки, в первую очередь, учитывалась современная методика преподавания второго языка, которая ориентирована на коммуникативность в обучении. Это означает, что учащиеся овладевают навыками осуществления общения на втором языке, а не заучивают языковую теорию. В связи с этим ориентация на коммуникативность при разработке учебных программ обновленного содержания образования привела к значительному сокращению грамматического материала. Рассмотрим Типовые учебные планы начального образования со снижением учебной нагрузки (таблицы 3-7).

Отражены цифровые показатели по снижению учебной нагрузки в 1-4 классах общеобразовательных школ и гимназий.

Согласно новым ТУПам, в начальной школе снижение нагрузки составило: в 1, 2 классах – по 2 часа в неделю, в 3, 4 классах – по 3 часа. Тем самым, максимальный объем нагрузки в 1 классе составляет 22,5 часа, по действующему ТУПу – 24 часа, во 2 кл – 24 часа против 25 часов, в 3, 4 классах – по 26 часов, по действующему ТУПу она составляет 29 часов.

При этом 0,5 часа нагрузки в 1 классе и 1 час во втором классе отводятся на информационно-коммуникационные технологии. Этот предмет будет введен в 1 классе в 2019-2020 учебном году.

По новым Типовым учебным планам предлагается в 1-11 классах из трех часов физической культуры 1 час вынести в вариатив с указанием того, что этот час проводится обязательно, но отводится только на спортивные игры.

В основном, в начальной школе нагрузка снижена за счет исключения индивидуальных и групповых занятий развивающего характера, поскольку в начальных классах важно добиться, в первую очередь, усвоения основного программного материала.

Что касается предмета «Естествознание». По программе обновленного содержания образования предмет «Естествознание» был введен в курс

начальной школы. Кроме того, если ранее он изучался только в 5 классе, то теперь он изучается с 1 по 6 класс.

Согласно новым ТУПам снижение нагрузки для гимназий в 1-4 классах составило по 4,5 часа.

Таблица 3 – Типовой учебный план начального образования для классов с казахским языком обучения (с сокращением учебной нагрузки)

№	Образовательные области и учебные предметы	Количество часов в неделю по классам				Общая нагрузка, часы	
		1	2	3	4	недельная	годовая
Инвариантный компонент							
I	Язык и литература	10	11	11	11	43	1452
1	Обучение грамоте	6	-	-	-	6	198
2	Казахский язык	-	4	4	4	12	408
3	Литературное чтение	-	3	3	3	9	306
4	Русский язык (Я2)	2	2	2	2	8	270
5	Иностранный язык	2	2	2	2	8	270
II	Математика и информатика	4,5	5	6	6	21,5	726,5
6	Математика	4	4	5	5	18	608
7	Информационно-коммуникационные технологии	0,5	1	1	1	3,5	118,5
III	Естествознание	1	1	1	1	4	135
8	Естествознание	1	1	1	1	4	135
IV	Человек и общество	2	2	2	2	8	270
9	Познание мира	1	1	1	1	4	135
10	Самопознание	1	1	1	1	4	135
V	Технология и искусство	2	2	2	2	8	270
11	Музыка	1	1	1	1	4	135
12	Художественный труд	1	1	1	1	4	135
VI	Физическая культура	2	2	2	2	8	270
13	Физическая культура	2	2	2	2	8	270
Инвариантная учебная нагрузка		21,5	23	24	24	92,5	3123,5
Вариативный компонент							
Занятия по выбору		-	-	1	1	2	68
Физическая культура: спортивные игры		1	1	1	1	4	135
Вариативная учебная нагрузка		1	1	2	2	6	203
Максимальная учебная нагрузка		22,5	24	26	26	98,5	3326,5

Таблица 4 – Типовой учебный план начального образования для классов с русским языком обучения (с сокращением учебной нагрузки)

№	Образовательные области и учебные предметы	Количество часов в неделю по классам				Общая нагрузка, часы	
		1	2	3	4	недельная	годовая

Инвариантный компонент							
I	Язык и литература	10	11	12	12	45	1520
1	Обучение грамоте	6	-	-	-	6	198
2	Русский язык	-	4	4	4	12	408
3	Литературное чтение	-	3	3	3	9	306
4	Казахский язык (Т2)	2	2	3	3	10	338
5	Иностранный язык	2	2	2	2	8	270
II	Математика и информатика	4,5	5	6	6	21,5	726,5
6	Математика	4	4	5	5	18	608
7	Информационно-коммуникационные технологии	0,5	1	1	1	3,5	118,5
III	Естествознание	1	1	1	1	4	135
8	Естествознание	1	1	1	1	4	135
IV	Человек и общество	2	2	2	2	8	270
9	Познание мира	1	1	1	1	4	135
10	Самопознание	1	1	1	1	4	135
V	Технология и искусство	2	2	2	2	8	270
11	Музыка	1	1	1	1	4	135
12	Художественный труд	1	1	1	1	4	135
VI	Физическая культура	2	2	2	2	8	270
13	Физическая культура	2	2	2	2	8	270
Инвариантная учебная нагрузка		21,5	23	25	25	94,5	3191,5
Вариативный компонент							
Занятия по выбору		-	-	-	-	-	-
Физическая культура: спортивные игры		1	1	1	1	4	135
Вариативная учебная нагрузка		1	1	1	1	4	135
Максимальная учебная нагрузка		22,5	24	26	26	98,5	3326,5

Таблица 5 – Типовой учебный план начального образования для классов с уйгурским/ узбекским/ таджикским языком обучения (с сокращением учебной нагрузки)

№	Образовательные области и учебные предметы	Количество часов в неделю по классам				Общая нагрузка, часы	
		1	2	3	4	недельная	годовая
Инвариантный компонент							
I	Язык и литература	10	11	12	12	45	1520
1	Обучение грамоте	6	-	-	-	6	198
2	Родной язык	-	4	4	4	12	408
3	Литературное чтение	-	2	2	2	6	204
4	Казахский язык (Т2)	2	2	2	2	8	270
5	Русский язык (Я2)	1	1,5	2	2	6,5	220
6	Иностранный язык	1	1,5	2	2	6,5	220
II	Математика и информатика	4,5	5	6	6	21,5	726,5
6	Математика	4	4	5	5	18	608

7	Информационно-коммуникационные технологии	0,5	1	1	1	3,5	118,5
III	Естествознание	1	1	1	1	4	135
8	Естествознание	1	1	1	1	4	135
IV	Человек и общество	2	2	2	2	8	270
9	Познание мира	1	1	1	1	4	135
10	Самопознание	1	1	1	1	4	135
V	Технология и искусство	2	2	2	2	8	270
11	Музыка	1	1	1	1	4	135
12	Художественный труд	1	1	1	1	4	135
VI	Физическая культура	2	2	2	2	8	270
13	Физическая культура	2	2	2	2	8	270
Инвариантная учебная нагрузка		21,5	23	25	25	94,5	3191,5
Вариативный компонент							
Занятия по выбору		-	-	-	-	-	-
Физическая культура: спортивные игры		1	1	1	1	4	135
Вариативная учебная нагрузка		1	1	1	1	4	135
Максимальная учебная нагрузка		22,5	24	26	26	98,5	3326,5

Таблица 6 – Типовой учебный план начального образования для гимназических классов с казахским языком обучения (с сокращением учебной нагрузки)

№	Образовательные области и учебные предметы	Количество часов в неделю по классам				Общая нагрузка, часы	
		1	2	3	4	недельная	годовая
Инвариантный компонент							
I	Язык и литература	10	11	11	11	43	1452
1	Обучение грамоте	6	-	-	-	6	198
2	Казахский язык	-	4	4	4	12	408
3	Литературное чтение	-	3	3	3	9	306
4	Русский язык (Я2)	2	2	2	2	8	270
5	Иностранный язык	2	2	2	2	8	270
II	Математика и информатика	4,5	5	6	6	21,5	726,5
6	Математика	4	4	5	5	18	608
7	Информационно-коммуникационные технологии	0,5	1	1	1	3,5	118,5
III	Естествознание	1	1	1	1	4	135
8	Естествознание	1	1	1	1	4	135
IV	Человек и общество	2	2	2	2	8	270
9	Познание мира	1	1	1	1	4	135
10	Самопознание	1	1	1	1	4	135
V	Технология и искусство	2	2	2	2	8	270

	искусство						
11	Музыка	1	1	1	1	4	135
12	Художественный труд	1	1	1	1	4	135
VI	Физическая культура	2	2	2	2	8	270
13	Физическая культура	2	2	2	2	8	270
Инвариантная учебная нагрузка		21,5	23	24	24	92,5	3123,5
Вариативный компонент							
Занятия по выбору		-	-	1	1	2	68
Физическая культура: спортивные игры		1	1	1	1	4	135
Гимназический компонент		4	4	4	4	16	540
Вариативная учебная нагрузка		5	5	6	6	22	743
Максимальная учебная нагрузка		26,5	28	30	30	114,5	3866,5

Таблица 7 – Типовой учебный план начального образования для гимназических классов с русским языком обучения (с сокращением учебной нагрузки)

№	Образовательные области и учебные предметы	Количество часов в неделю по классам				Общая нагрузка, часы	
		1	2	3	4	недельная	годовая
Инвариантный компонент							
I	Язык и литература	10	11	12	12	45	1520
1	Обучение грамоте	6	-	-	-	6	198
2	Русский язык	-	4	4	4	12	408
3	Литературное чтение	-	3	3	3	9	306
4	Казахский язык (Т2)	2	2	3	3	10	338
5	Иностранный язык	2	2	2	2	8	270
II	Математика и информатика	4,5	5	6	6	21,5	726,5
6	Математика	4	4	5	5	18	608
7	Информационно-коммуникационные технологии	0,5	1	1	1	3,5	118,5
III	Естествознание	1	1	1	1	4	135
8	Естествознание	1	1	1	1	4	135
IV	Человек и общество	2	2	2	2	8	270
9	Познание мира	1	1	1	1	4	135
10	Самопознание	1	1	1	1	4	135
V	Технология и искусство	2	2	2	2	8	270
11	Музыка	1	1	1	1	4	135
12	Художественный труд	1	1	1	1	4	135

VI	Физическая культура	2	2	2	2	8	270
13	Физическая культура	2	2	2	2	8	270
Инвариантная учебная нагрузка		21,5	23	25	25	94,5	3191,5
Вариативный компонент							
Занятия по выбору		-	-	-	-	-	-
Физическая культура: спортивные игры		1	1	1	1	4	135
Гимназический компонент		4	4	4	4	16	540
Вариативная учебная нагрузка		5	5	5	5	20	675
Максимальная учебная нагрузка		26,5	28	30	30	114,5	3866,5

Переходим к Типовым учебным планам основного среднего образования(таблицы 8-12)

В основной школе нагрузка снизилась на 3 часа в 5-7 классах, на 4 часа – в 8-9 классах. Инвариантная нагрузка снижается максимально, обучающимся дается возможность выбора предметов для углубленного изучения.

Тем самым, максимальный объем нагрузки в 5 классе составляет 29 ч, во 6 кл – 30 ч, в 7 кл – 31 ч, в 8 кл – 32 ч, в 9 кл – 34 ч.

А для гимназий/лицеев в 5-9 классах гимназический/лицейский компонент снижен на 3,5 часа и максимальный объем нагрузки в 5 классе составляет 34 ч, во 6 кл – 35 ч, в 7 кл – 36 ч, в 8 кл – 37 ч, в 9 кл – 39 ч.

В настоящее время в 5-9 классах предпрофильная подготовка не осуществляется, формируется один Типовой учебный план для детей с разными склонностями, т.е. дети-гуманитарии учат физику, химию, биологию в одинаковом объеме с обучающимся, ориентированными на точные, технические науки.

5-6 классы являются буферными между уровнями начального и основного среднего образования. В связи с этим в 5-6 классах просто снижена нагрузка, а с 7 класса обучающимся предоставляется право выбора предметов.

Для 7-9 классов общеобразовательных школ составлено 9 вариантов ТУПов, в которых представлены варианты комбинации предметов из инвариантного компонента. Компоновка вариантов ориентирована на выбор предметов в рамках ЕНТ.

Еще 2 часа отводятся на 1 (2 часа) или 2 предмета (по 1 часу) по выбору обучающегося. Т.е изучаются два предмета по выбору. Таким образом, обучающийся может выбрать дополнительно учебные предметы, но только из перечня предметов инвариантного компонента. При выборе учащимся, к примеру, физики, химии, биологии, эти 2 часа добавляются к 1 часу из инвариантного компонента. Таким образом, обучающийся изучает эти предметы в объеме 3-х часов, т.е. в объеме, большем в сравнении с действующим ТУПом. Очень важно отметить, что обучающийся может самостоятельно выбрать учебные предметы. А для 7-9 классов гимназий/лицеев составлен только один вариант ТУПа, в котором выбор предметов, на которые отводится 6 часов, оставлено за организацией образования.

Каждая организация образования осуществляет образовательный процесс на основе самостоятельно выбранных ТУПов. На уровне основного среднего образования каждый класс общеобразовательных школ в параллели имеет право выбора одного из предложенных вариантов. Это означает, что в одной параллели классы могут обучаться по разным ТУПам. Но это – при одном условии. Обучение по выбранному ТУПу осуществляется с 5 класса по 9 класс включительно.

Таблица 8 – Типовой учебный план основного среднего образования для классов с казахским языком обучения (с сокращением учебной нагрузки)

№	Образовательные области и учебные предметы	Количество часов в неделю по классам					Нагрузка, часы	
		5	6	7	8	9	Недельная	Годовая
Инвариантный компонент								
I	Язык и литература	11	11	10	10	10	52	1768
1	Казахский язык	3	3	2	2	2	12	408
2	Казахская литература	2	2	2	2	2	10	340
3	Русский язык и литература	3	3	3	3	3	15	510
4	Иностранный язык	3	3	3	3	3	15	510
II	Математика и информатика	6	6	4	4	4	24	816
5	Математика	5	5	-	-	-	10	340
6	Алгебра	-	-	2	2	2	6	204
7	Геометрия	-	-	1	1	1	3	102
8	Информатика	1	1	1	1	1	5	170
III	Естествознание	1	1	4	4	4	14	476
9	Естествознание	1	1	-	-	-	2	68
10	Физика	-	-	1	1	1	3	102
11	Химия	-	-	1	1	1	3	102
12	Биология	-	-	1	1	1	3	102
13	География	-	-	1	1	1	3	102
IV	Человек и общество	4	4	3	3	4	18	612
14	История Казахстана	2	2	1	1	1	7	238
15	Всемирная история	1	1	1	1	1	5	170
16	Основы права	-	-	-	-	1	1	34
17	Самопознание	1	1	1	1	1	5	170
V	Технология и искусство	3	3	1	1	1	9	306
18	Музыка	1	1	-	-	-	2	68
19	Художественный труд	2	2	1	1	1	7	238
VI	Физическая культура	2	2	2	2	2	10	340
20	Физическая культура	2	2	2	2	2	10	340
Инвариантная учебная нагрузка		27	27	24	24	25	127	4318
Вариативный компонент								
Три предмета по выбору из		-	-	6	6	6	18	612

инвариантного компонента*							
Элективные курсы	1	2	-	1	2	6	204
Физическая культура: спортивные игры	1	1	1	1	1	5	170
Вариативная учебная нагрузка	2	3	7	8	9	29	986
Объем максимальной учебной нагрузки	29	30	31	32	34	156	5304

*Примечание

Для обеспечения ранней профилизации обучающихся в вариативном компоненте предусмотрена следующая комбинация учебных предметов (каждый по 2 часа) по выбору из инвариантного компонента:

1) учебные предметы: "Алгебра", "Физика" и один предмет по выбору из инвариантного компонента;

2) учебные предметы: "Алгебра", "География" и один предмет по выбору из инвариантного компонента;

3) учебные предметы: "Биология", "Химия" и один предмет по выбору из инвариантного компонента;

4) учебные предметы: "Биология", "География" и один предмет по выбору из инвариантного компонента;

5) учебные предметы: "Иностранный язык", "История Казахстана" и один предмет по выбору из инвариантного компонента;

6) учебные предметы: "География", "Иностранный язык" и один предмет по выбору из инвариантного компонента;

7) учебные предметы: "История Казахстана", "География" и другой предмет по выбору из инвариантного компонента;

8) учебные предметы: "Химия", "Физика" и один предмет по выбору из инвариантного компонента;

9) учебные предметы: "Казахский язык", "Русский язык и литература" и один предмет по выбору из инвариантного компонента.

Таблица 9 – Типовой учебный план основного среднего образования для классов с русским языком обучения (с сокращением учебной нагрузки)

№	Образовательные области и учебные предметы	Количество часов в неделю по классам					Нагрузка, часы	
		5	6	7	8	9	недельная	годовая
Инвариантный компонент								
I	Язык и литература	12	12	10	10	10	54	1836
1	Русский язык	3	3	2	2	2	12	408
2	Русская литература	2	2	2	2	2	10	340
3	Казахский язык и литература	4	4	3	3	3	17	578
4	Иностранный язык	3	3	3	3	3	15	510
II	Математика и информатика	6	6	4	4	4	24	816
5	Математика	5	5	-	-	-	10	340
6	Алгебра	-	-	2	2	2	6	204

7	Геометрия	-	-	1	1	1	3	102
8	Информатика	1	1	1	1	1	5	170
III	Естествознание	1	1	4	4	4	14	476
9	Естествознание	1	1	-	-	-	2	68
10	Физика	-	-	1	1	1	3	102
11	Химия	-	-	1	1	1	3	102
12	Биология	-	-	1	1	1	3	102
13	География	-	-	1	1	1	3	102
IV	Человек и общество	4	4	3	3	4	18	612
14	История Казахстана	2	2	1	1	1	7	238
15	Всемирная история	1	1	1	1	1	5	170
16	Основы права	-	-	-	-	1	1	34
17	Самопознание	1	1	1	1	1	5	170
V	Технология и искусство	3	3	1	1	1	9	306
18	Музыка	1	1	-	-	-	2	68
19	Художественный труд	2	2	1	1	1	7	238
VI	Физическая культура	2	2	2	2	2	10	340
20	Физическая культура	2	2	2	2	2	10	340
Инвариантная учебная нагрузка		28	28	24	24	25	129	4386
Вариативный компонент								
Три предмета по выбору из инвариантного компонента*		-	-	6	6	6	18	612
Элективные курсы		-	1	-	1	2	4	136
Физическая культура: спортивные игры		1	1	1	1	1	5	170
Вариативная учебная нагрузка		1	2	7	8	9	27	918
Объем максимальной учебной нагрузки		29	30	31	32	34	156	5304

*Примечание

Для обеспечения ранней профилизации обучающихся в вариативном компоненте предусмотрена следующая комбинация учебных предметов (каждый по 2 часа) по выбору из инвариантного компонента:

1) учебные предметы: "Алгебра", "Физика" и один предмет по выбору из инвариантного компонента;

2) учебные предметы: "Алгебра", "География" и один предмет по выбору из инвариантного компонента;

3) учебные предметы: "Биология", "Химия" и один предмет по выбору из инвариантного компонента;

4) учебные предметы: "Биология", "География" и один предмет по выбору из инвариантного компонента;

5) учебные предметы: "Иностранный язык", "История Казахстана" и один предмет по выбору из инвариантного компонента;

6) учебные предметы: "География", "Иностранный язык" и один предмет по выбору из инвариантного компонента;

7) учебные предметы: "История Казахстана", "География" и другой предмет по выбору из инвариантного компонента;

8) учебные предметы: "Химия", "Физика" и один предмет по выбору из инвариантного компонента;

9) учебные предметы: "Русский язык", "Казахский язык и литература" и один предмет по выбору из инвариантного компонента.

Таблица 10 – Типовой учебный план основного среднего образования для классов с уйгурским/ узбекским/ таджикским языком обучения (с сокращением учебной нагрузки)

№	Образовательные области и учебные предметы	Количество часов в неделю по классам					Нагрузка, часы	
		5	6	7	8	9	Недельная	Годовая
Инвариантный компонент								
I	Язык и литература	12	12	10	10	10	54	1836
1	Родной язык	3	3	2	2	2	12	408
2	Уйгурская/Узбекская/ Таджикская литература	2	2	2	2	2	10	340
3	Казахский язык и литература	3	3	2	2	2	12	408
4	Русский язык и литература	2	2	2	2	2	10	340
5	Иностранный язык	2	2	2	2	2	10	340
II	Математика и информатика	6	6	4	4	4	24	816
6	Математика	5	5	-	-	-	10	340
7	Алгебра	-	-	2	2	2	6	204
8	Геометрия	-	-	1	1	1	3	102
9	Информатика	1	1	1	1	1	5	170
III	Естествознание	1	1	4	4	4	14	476
10	Естествознание	1	1	-	-	-	2	68
11	Физика	-	-	1	1	1	3	102
12	Химия	-	-	1	1	1	3	102
13	Биология	-	-	1	1	1	3	102
14	География	-	-	1	1	1	3	102
IV	Человек и общество	4	4	3	3	4	18	612
15	История Казахстана	2	2	1	1	1	7	238
16	Всемирная история	1	1	1	1	1	5	170
17	Основы права	-	-	-	-	1	1	34
18	Самопознание	1	1	1	1	1	5	170
V	Технология и искусство	3	3	1	1	1	9	306
19	Музыка	1	1	-	-	-	2	68
20	Художественный труд	2	2	1	1	1	7	238
VI	Физическая культура	2	2	2	2	2	10	340
21	Физическая культура	2	2	2	2	2	10	340
Инвариантная учебная нагрузка		28	28	24	24	25	129	4386
Вариативный компонент								
Три предмета по выбору из инвариантного компонента*		-	-	6	6	6	18	612

Элективные курсы	-	1	-	1	2	4	136
Физическая культура: спортивные игры	1	1	1	1	1	5	170
Вариативная учебная нагрузка	1	2	7	8	9	27	918
Объем максимальной учебной нагрузки	29	30	31	32	34	156	5304

*Примечание

Для обеспечения ранней профилизации обучающихся в вариативном компоненте предусмотрена следующая комбинация учебных предметов (каждый по 2 часа) по выбору из инвариантного компонента:

10) учебные предметы: "Алгебра", "Физика" и один предмет по выбору из инвариантного компонента;

11) учебные предметы: "Алгебра", "География" и один предмет по выбору из инвариантного компонента;

12) учебные предметы: "Биология", "Химия" и один предмет по выбору из инвариантного компонента;

13) учебные предметы: "Биология", "География" и один предмет по выбору из инвариантного компонента;

14) учебные предметы: "Иностранный язык", "История Казахстана" и один предмет по выбору из инвариантного компонента;

15) учебные предметы: "География", "Иностранный язык" и один предмет по выбору из инвариантного компонента;

16) учебные предметы: "История Казахстана", "География" и другой предмет по выбору из инвариантного компонента;

17) учебные предметы: "Химия", "Физика" и один предмет по выбору из инвариантного компонента;

18) учебные предметы: "Родной язык", "Казахский язык и литература" и один предмет по выбору из инвариантного компонента.

Таблица 11 – Типовой учебный план основного среднего образования для гимназических/лицейских классов с казахским языком обучения (с сокращением учебной нагрузки)

№	Образовательные области и учебные предметы	Количество часов в неделю по классам					Нагрузка, часы	
		5	6	7	8	9	Недельная	Годовая
Инвариантный компонент								
I	Язык и литература	11	11	10	10	10	52	1768
1	Казахский язык	3	3	2	2	2	12	408
2	Казахская литература	2	2	2	2	2	10	340
3	Русский язык и литература	3	3	3	3	3	15	510
4	Иностранный язык	3	3	3	3	3	15	510
II	Математика и информатика	6	6	4	4	4	24	816
5	Математика	5	5	-	-	-	10	340
6	Алгебра	-	-	2	2	2	6	204

7	Геометрия	-	-	1	1	1	3	102
8	Информатика	1	1	1	1	1	5	170
III	Естествознание	1	1	4	4	4	14	476
9	Естествознание	1	1	-	-	-	2	68
10	Физика	-	-	1	1	1	3	102
11	Химия	-	-	1	1	1	3	102
12	Биология	-	-	1	1	1	3	102
13	География	-	-	1	1	1	3	102
IV	Человек и общество	4	4	3	3	4	18	612
14	История Казахстана	2	2	1	1	1	7	238
15	Всемирная история	1	1	1	1	1	5	170
16	Основы права	-	-	-	-	1	1	34
17	Самопознание	1	1	1	1	1	5	170
V	Технология и искусство	3	3	1	1	1	9	306
18	Музыка	1	1	-	-	-	2	68
19	Художественный труд	2	2	1	1	1	7	238
VI	Физическая культура	2	2	2	2	2	10	340
20	Физическая культура	2	2	2	2	2	10	340
Инвариантная учебная нагрузка		27	27	24	24	25	127	4318
Вариативный компонент								
Предметы по выбору		-	-	6	6	6	18	612
Элективные курсы		1	2	-	1	2	6	204
Физическая культура: спортивные игры		1	1	1	1	1	5	170
Гимназический/лицейский компонент		5	5	5	5	5	25	850
Вариативная учебная нагрузка		7	8	12	13	14	54	1836
Объем максимальной учебной нагрузки		34	35	36	37	39	181	6154

Таблица 12 – Типовой учебный план основного среднего образования для гимназических/лицейских классов с русским языком обучения (с сокращением учебной нагрузки)

№	Образовательные области и учебные предметы	Количество часов в неделю по классам					Нагрузка, часы	
		5	6	7	8	9	Недельная	Годовая
Инвариантный компонент								
I	Язык и литература	12	12	10	10	10	54	1836
1	Русский язык	3	3	2	2	2	12	408
2	Русская литература	2	2	2	2	2	10	340
3	Казахский язык и литература	4	4	3	3	3	17	578
4	Иностранный язык	3	3	3	3	3	15	510
II	Математика и информатика	6	6	4	4	4	24	816
5	Математика	5	5	-	-	-	10	340

6	Алгебра	-	-	2	2	2	6	204
7	Геометрия	-	-	1	1	1	3	102
8	Информатика	1	1	1	1	1	5	170
III	Естествознание	1	1	4	4	4	14	476
9	Естествознание	1	1	-	-	-	2	68
10	Физика	-	-	1	1	1	3	102
11	Химия	-	-	1	1	1	3	102
12	Биология	-	-	1	1	1	3	102
13	География	-	-	1	1	1	3	102
IV	Человек и общество	4	4	3	3	4	18	612
14	История Казахстана	2	2	1	1	1	7	238
15	Всемирная история	1	1	1	1	1	5	170
16	Основы права	-	-	-	-	1	1	34
17	Самопознание	1	1	1	1	1	5	170
V	Технология и искусство	3	3	1	1	1	9	306
18	Музыка	1	1	-	-	-	2	68
19	Художественный труд	2	2	1	1	1	7	238
VI	Физическая культура	2	2	2	2	2	10	340
20	Физическая культура	2	2	2	2	2	10	340
Инвариантная учебная нагрузка		27	27	24	24	25	127	4318
Вариативный компонент								
Предметы по выбору		-	-	6	6	6	18	612
Элективные курсы		-	1	-	1	2	4	136
Физическая культура: спортивные игры		1	1	1	1	1	5	170
Гимназический/лицейский компонент		5	5	5	5	5	25	850
Вариативная учебная нагрузка		7	8	12	13	14	54	1836
Объем максимальной учебной нагрузки		34	35	36	37	39	181	6154

Далее рассмотрим Типовые учебные планы общего среднего образования (таблицы 13-22)

Максимальная нагрузка в 10, 11 классах сокращается с 39 часов до 35 часов. Обучающимся 10-11 классов также предлагается выбор предметов: изучение 2 предметов по три часа, одного предмета по 2 часа.

Дополнительно в вариативный компонент включены 4 часа, отводимые на предметы по выбору.

Изменилась также нагрузка в гимназиях, лицеях на уровне общего среднего образования. Предлагается гимназический компонент снизить с 8,5 часов до 4 часов. Таким образом, максимальной объем нагрузки в 10 и 11 классах составил по 40 часов. В 10-11 классах естественно-математического направления предполагается сократить часы по алгебре и началам анализа с 4 до 3 (исключить из программы элементы высшей математики), по казахскому языку и литературе с 5 до 3: в курсе основной школы обучающиеся

уже должны овладеть навыками свободного говорения на казахском языке), английскому языку с 3 до 2 часов (добавляются предметы, изучаемые на английском языке), истории Казахстана с 2 до 1 часа.

В курсе истории Казахстана изучаются разделы «Цивилизация: особенности развития», «Этнические и социально-политические процессы», «История государства и развитие общественно-политической мысли», «Развитие культуры, образования и науки», в которых обобщаются материалы, изученные в основной школе, поэтому одного часа достаточно.

В 10-11 классах общественно-гуманитарного направления снижается нагрузка по алгебре и началам анализа с 3 до 2 часов, информатике с 2 до 1 часа, по литературе с 3 до 2 часов, по казахскому языку и литературе (с 5 до 3 часов). Учащимся 10-11 классов также предлагается выбор предметов: изучение 2 предметов по три часа, одного предмета по 2 часа.

Выбор осуществляется с учетом мнения педагогического коллектива, обучающихся, родительского комитета, Попечительского совета. В государственные общеобязательные стандарты начального, основного среднего и общего среднего образования, которые находятся на утверждении, внесены изменения, связанные с внедрением углубленного уровня изучения предметов по выбору.

Таблица 13 – Типовой учебный план общего среднего образования общественно-гуманитарного направления с казахским языком обучения (с сокращением учебной нагрузки)

№	Учебные предметы	Количество часов в неделю по классам		Общая нагрузка	
		10	11	недельная	годовая
Инвариантный компонент					
Обязательные предметы					
1.	Алгебра и начала анализа	2	2	4	136
2.	Геометрия	1	1	2	68
3.	Информатика	1	1	2	68
4.	Казахский язык	2	2	4	136
5.	Казахская литература	2	2	4	136
6.	Русский язык и литература	2	2	4	136
7.	Иностранный язык	3	3	6	204
8.	История Казахстана	2	2	4	136
9.	Самопознание	1	1	2	68
10.	Физическая культура	2	2	4	136
11.	Начальная военная и технологическая подготовка	1	1	2	68
Предметы по выбору					
Углубленный уровень		2 предмета по 3 часа	2 предмета по 3 часа	12	408

12.	Иностранный язык (второй)				
13.	Всемирная история				
14.	География				
15.	Основы права				
Стандартный уровень		1 предмет по 2 часа	1 предмет по 2 часа	4	136
16.	Физика				
17.	Химия				
18.	Биология				
19.	Основы предпринимательства и бизнеса				
Инвариантная нагрузка		27	27	54	1836
Предметы по выбору из инвариантного компонента		4	4	8	272
Элективные курсы		3	3	6	204
Физическая культура: спортивные игры		1	1	2	68
Вариативная нагрузка		8	8	16	544
Объем максимальной учебной нагрузки		35	35	70	2380

Примечание: для обучающихся с особыми образовательными потребностями в рамках часов, выделенных на индивидуальные и групповые занятия, организуются коррекционно-развивающие занятия.

Таблица 14 – Типовой учебный план общего среднего образования естественно-математического направления с казахским языком обучения (с сокращением учебной нагрузки)

№	Учебные предметы	Количество часов в неделю по классам		Общая нагрузка	
		10	11	недельная	годовая
Инвариантный компонент					
Обязательные предметы					
1.	Алгебра и начала анализа	3	3	6	204
2.	Геометрия	2	2	4	136
3.	Информатика	2	2	4	136
4.	Казахский язык	1	1	2	68
5.	Казахская литература	2	2	4	136
6.	Русский язык и литература	2	2	4	136
7.	Иностранный язык	2	2	4	136
8.	История Казахстана	1	1	2	68
9.	Самопознание	1	1	2	68
10.	Физическая культура	2	2	4	136
11.	Начальная военная и	1	1	2	68

	технологическая подготовка				
Предметы по выбору					
Углубленный уровень		2 предмета по 3 часа	2 предмета по 3 часа	12	408
12	Физика				
13	Химия				
14	Биология				
15	География				
Стандартный уровень		1 предмет по 2 часа	1 предмет по 2 часа	4	136
16	Всемирная история				
17	Основы предпринимательства и бизнеса				
18	Графика и проектирование				
19	Основы права				
Инвариантная учебная нагрузка		27	27	54	1836
Предметы по выбору из инвариантного компонента		4	4	8	272
Элективные курсы		3	3	6	204
Физическая культура: спортивные игры		1	1	2	68
Вариативная нагрузка		8	8	16	544
Объем максимальной учебной нагрузки		35	35	70	2380

Примечание: для обучающихся с особыми образовательными потребностями в рамках часов, выделенных на индивидуальные и групповые занятия, организуются коррекционно-развивающие занятия.

Таблица 15 – Типовой учебный план общего среднего образования общественно-гуманитарного направления с русским языком обучения (с сокращением учебной нагрузки)

№	Учебные предметы	Количество часов в неделю по классам		Общая нагрузка	
		10	11	недельная	годовая
Инвариантный компонент					
Обязательные предметы					
1.	Алгебра и начала анализа	2	2	4	136
2.	Геометрия	1	1	2	68
3.	Информатика	1	1	2	68
4.	Русский язык	2	2	4	136
5.	Русская литература	2	2	4	136
6.	Казахский язык и литература	3	3	6	204

7.	Иностранный язык	3	3	6	204
8.	История Казахстана	2	2	4	136
9.	Самопознание	1	1	2	68
10.	Физическая культура	2	2	4	136
11.	Начальная военная и технологическая подготовка	1	1	2	68
Предметы по выбору					
Углубленный уровень		2 предмета по 3 часа	2 предмета по 3 часа	12	408
12.	Иностранный язык (второй)				
13.	Всемирная история				
14.	География				
15.	Основы права				
Стандартный уровень		1 предмет по 2 часа	1 предмет по 2 часа	4	136
16.	Физика				
17.	Химия				
18.	Биология				
19.	Основы предпринимательства и бизнеса				
Инвариантная учебная нагрузка		28	28	56	1904
Предметы по выбору из инвариантного компонента		4	4	8	272
Элективные курсы		2	2	4	136
Физическая культура: спортивные игры		1	1	2	68
Вариативная нагрузка		7	7	14	476
Объем максимальной учебной нагрузки		35	35	70	2380

Примечание: для обучающихся с особыми образовательными потребностями в рамках часов, выделенных на индивидуальные и групповые занятия, организуются коррекционно-развивающие занятия.

Таблица 16 – Типовой учебный план общего среднего образования естественно-математического направления с русским языком обучения (с сокращением учебной нагрузки)

№	Учебные предметы	Количество часов в неделю по классам		Общая нагрузка	
		10	11	недельная	годовая
Инвариантный компонент					
Обязательные предметы					
1.	Алгебра и начала анализа	3	3	6	204
2.	Геометрия	2	2	4	136

3.	Информатика	2	2	4	136
4.	Русский язык	1	1	2	68
5.	Русская литература	2	2	4	136
6.	Казахский язык и литература	3	3	6	204
7.	Иностранный язык	2	2	4	136
8.	История Казахстана	1	1	2	68
9.	Самопознание	1	1	2	68
10.	Физическая культура	2	2	4	136
11.	Начальная военная и технологическая подготовка	1	1	2	68
Предметы по выбору					
Углубленный уровень		2 предмета по 3 часа	2 предмета по 3 часа	12	408
12.	Физика				
13.	Химия				
14.	Биология				
15.	География				
Стандартный уровень		1 предмет по 2 часа	1 предмет по 2 часа	4	136
16.	Всемирная история				
17.	Основы предпринимательства и бизнеса				
18.	Графика и проектирование				
19.	Основы права				
Инвариантная учебная нагрузка		28	28	56	1904
Предметы по выбору из инвариантного компонента		4	4	8	272
Элективные курсы		2	2	4	136
Физическая культура: спортивные игры		1	1	2	68
Вариативная нагрузка		7	7	14	476
Объем максимальной учебной нагрузки		35	35	70	2380

Примечание: для обучающихся с особыми образовательными потребностями в рамках часов, выделенных на индивидуальные и групповые занятия, организуются коррекционно-развивающие занятия.

Таблица 17 – Типовой учебный план общего среднего образования общественно-гуманитарного направления с уйгурским/узбекским/ таджикским языком обучения (с сокращением учебной нагрузки)

№	Учебные предметы	Количество часов в неделю по классам	Общая нагрузка

		10	11	недельная	годовая
Инвариантный компонент					
Обязательные предметы					
1.	Алгебра и начала анализа	2	2	4	136
2.	Геометрия	1	1	2	68
3.	Информатика	1	1	2	68
4.	Родной язык	2	2	4	136
5.	Уйгурская/Узбекская/Таджикская литература	2	2	4	136
6.	Казахский язык и литература	3	3	6	204
7.	Русский язык и литература	2	2	4	136
8.	Иностранный язык	2	2	4	136
9.	История Казахстана	2	2	4	136
10	Самопознание	1	1	2	68
11	Физическая культура	2	2	4	136
12	Начальная военная и технологическая подготовка	1	1	2	68
Предметы по выбору					
Углубленный уровень		2 предмета по 3 часа	2 предмета по 3 часа	12	408
13	Иностранный язык (второй)				
14	Всемирная история				
15	География				
16	Основы права				
Стандартный уровень		1 предмет по 2 часа	1 предмет по 2 часа	4	136
17	Физика				
18	Химия				
19	Биология				
20	Основы предпринимательства и бизнеса				
Инвариантная учебная нагрузка		29	29	58	1972
Предметы по выбору из инвариантного компонента		4	4	8	272
Элективные курсы		1	1	2	68
Физическая культура: спортивные игры		1	1	2	68
Вариативная нагрузка		6	6	12	408
Объем максимальной учебной нагрузки		35	35	70	2380

Примечание: для обучающихся с особыми образовательными потребностями в рамках часов, выделенных на индивидуальные и групповые занятия, организуются коррекционно-развивающие занятия.

Таблица 18 – Типовой учебный план общего среднего образования естественно-математического направления с уйгурским/ узбекским/ таджикским языком обучения (с сокращением учебной нагрузки)

№	Учебные предметы	Количество часов в	Общая нагрузка

		неделю по классам			
		10	11	недельная	годовая
Инвариантный компонент					
Обязательные предметы					
1.	Алгебра и начала анализа	3	3	6	204
2.	Геометрия	2	2	4	136
3.	Информатика	2	2	4	136
4.	Родной язык	1	1	2	68
5.	Уйгурская/Узбекская/Таджикская литература	2	2	4	136
6.	Казахский язык и литература	2	2	4	136
7.	Русский язык и литература	2	2	4	136
8.	Иностранный язык	2	2	4	136
9.	История Казахстана	1	1	2	68
10.	Самопознание	1	1	2	68
11.	Физическая культура	2	2	4	136
12.	Начальная военная и технологическая подготовка	1	1	2	68
Предметы по выбору					
Углубленный уровень		2 предмета по 3 часа	2 предмета по 3 часа	12	408
13	Физика				
14	Химия				
15	Биология				
16	География				
Стандартный уровень		1 предмет по 2 часа	1 предмет по 2 часа	4	136
17	Всемирная история				
18	Основы предпринимательства и бизнеса				
19	Графика и проектирование				
20	Основы права				
Инвариантная учебная нагрузка		29	29	58	1972
Предметы по выбору из инвариантного компонента		4	4	8	272
Элективные курсы		1	1	2	68
Физическая культура: спортивные игры		1	1	2	68
Вариативная нагрузка		6	6	12	408
Объем максимальной учебной нагрузки		35	35	70	2380

Примечание: для обучающихся с особыми образовательными потребностями в рамках часов, выделенных на индивидуальные и групповые занятия, организуются коррекционно-развивающие занятия.

Таблица 19 – Типовой учебный план (обновленного содержания) общего среднего образования естественно-математического направления для гимназических/лицейских классов с казахским языком обучения

№	Учебные предметы	Количество часов в неделю по классам		Общая нагрузка	
		10	11	недельная	годовая
Инвариантный компонент					
Обязательные предметы					
1.	Алгебра и начала анализа	3	3	6	204
2.	Геометрия	2	2	4	136
3.	Информатика	2	2	4	136
4.	Казахский язык	1	1	2	68
5.	Казахская литература	2	2	4	136
6.	Русский язык и литература	2	2	4	136
7.	Иностранный язык	2	2	4	136
8.	История Казахстана	1	1	2	68
9.	Самопознание	1	1	2	68
10.	Физическая культура	2	2	4	136
11.	Начальная военная и технологическая подготовка	1	1	2	68
Предметы по выбору					
Углубленный уровень		2 предмета по 3 часа	2 предмета по 3 часа	12	408
12	Физика				
13	Химия				
14	Биология				
15	География				
Стандартный уровень		1 предмет по 2 часа	1 предмет по 2 часа	4	136
16	Всемирная история				
17	Основы предпринимательства и бизнеса				
18	Графика и проектирование				
19	Основы права				
Инвариантная учебная нагрузка		27	27	54	1836
Предметы по выбору		4	4	8	272
Элективные курсы		3	3	6	204
Физическая культура: спортивные игры		1	1	2	68
Гимназический/лицейский компонент		5	5	10	340
Вариативная нагрузка		13	13	26	884
Объем максимальной учебной нагрузки		40	40	80	2720

Таблица 20 – Типовой учебный план (обновленного содержания) общего среднего образования естественно-математического направления для гимназических/лицейских классов с русским языком обучения

№	Учебные предметы	Количество часов в неделю по классам		Общая нагрузка	
		10	11	недельная	годовая
Инвариантный компонент					
Обязательные предметы					
1.	Алгебра и начала анализа	3	3	6	204
2.	Геометрия	2	2	4	136
3.	Информатика	2	2	4	136
4.	Русский язык	1	1	2	68
5.	Русская литература	2	2	4	136
6.	Казахский язык и литература	3	3	6	204
7.	Иностранный язык	2	2	4	136
8.	История Казахстана	1	1	2	68
9.	Самопознание	1	1	2	68
10.	Физическая культура	2	2	4	136
11.	Начальная военная и технологическая подготовка	1	1	2	68
Предметы по выбору					
Углубленный уровень		2 предмета по 3 часа	2 предмета по 3 часа	12	408
12.	Физика				
13.	Химия				
14.	Биология				
15.	География				
Стандартный уровень		1 предмет по 2 часа	1 предмет по 2 часа	4	136
16.	Всемирная история				
17.	Основы предпринимательства и бизнеса				
18.	Графика и проектирование				
19.	Основы права				
Инвариантная учебная нагрузка		27	27	54	1836
Предметы по выбору		4	4	8	272
Элективные курсы		2	2	4	136
Физическая культура: спортивные игры		1	1	2	68
Гимназический/лицейский компонент		5	5	10	340

Вариативная нагрузка	13	13	26	884
Объем максимальной учебной нагрузки	40	40	80	2720

Таблица 21 – Типовой учебный план (обновленного содержания) общего среднего образования общественно-гуманитарного направления для гимназических/лицейских классов с казахским языком обучения

№	Учебные предметы	Количество часов в неделю по классам		Общая нагрузка	
		10	11	недельная	годовая
Инвариантный компонент					
Обязательные предметы					
1.	Алгебра и начала анализа	2	2	4	136
2.	Геометрия	1	1	2	68
3.	Информатика	1	1	2	68
4.	Казахский язык	2	2	4	136
5.	Казахская литература	2	2	4	136
6.	Русский язык и литература	2	2	4	136
7.	Иностранный язык	3	3	6	204
8.	История Казахстана	2	2	4	136
9.	Самопознание	1	1	2	68
10.	Физическая культура	2	2	4	136
11.	Начальная военная и технологическая подготовка	1	1	2	68
Предметы по выбору					
Углубленный уровень		2 предмета по 3 часа	2 предмета по 3 часа	12	408
12.	Иностранный язык (второй)				
13.	Всемирная история				
14.	География				
15.	Основы права				
Стандартный уровень		1 предмет по 2 часа	1 предмет по 2 часа	4	136
16.	Физика				
17.	Химия				
18.	Биология				
19.	Основы предпринимательства и бизнеса				
Инвариантная учебная нагрузка		27	27	54	1836
Предметы по выбору		4	4	8	272
Элективные курсы		3	3	6	204

Физическая культура: спортивные игры	1	1	2	68
Гимназический/лицейский компонент	5	5	10	340
Вариативная нагрузка	13	13	26	884
Объем максимальной учебной нагрузки	40	40	80	2720

Таблица 22 – Типовой учебный план (обновленного содержания) общего среднего образования общественно-гуманитарного направления для гимназических/лицейских классов с русским языком обучения

№	Учебные предметы	Количество часов в неделю по классам		Общая нагрузка	
		10	11	недельная	годовая
Инвариантный компонент					
Обязательные предметы					
1.	Алгебра и начала анализа	2	2	4	136
2.	Геометрия	1	1	2	68
3.	Информатика	1	1	2	68
4.	Русский язык	2	2	4	136
5.	Русская литература	2	2	4	136
6.	Казахский язык и литература	3	3	6	204
7.	Иностранный язык	3	3	6	204
8.	История Казахстана	2	2	4	136
9.	Самопознание	1	1	2	68
10.	Физическая культура	2	2	4	136
11.	Начальная военная и технологическая подготовка	1	1	2	68
Предметы по выбору					
Углубленный уровень		2 предмета по 3 часа	2 предмета по 3 часа	12	408
12.	Иностранный язык (второй)				
13.	Всемирная история				
14.	География				
15.	Основы права				
Стандартный уровень		1 предмет по 2 часа	1 предмет по 2 часа	4	136
16.	Физика				
17.	Химия				
18.	Биология				
19.	Основы предпринимательства и бизнеса				
Инвариантная учебная нагрузка		27	27	54	1836

Предметы по выбору	4	4	8	272
Элективные курсы	2	2	4	136
Физическая культура: спортивные игры	1	1	2	68
Гимназический/лицейский компонент	5	5	10	340
Вариативная нагрузка	13	13	26	884
Объем максимальной учебной нагрузки	40	40	80	2720

В Инструктивно-методическом письме «Об особенностях организации образовательного процесса в общеобразовательных школах Республики Казахстан в 2018-2019 учебном году» было рекомендовано: «В 2018-2019 учебном году организация образовательного процесса по Типовым учебным планам со снижением нагрузки будет осуществляться по выбору школы. Решение по переходу на Типовые учебные планы со снижением нагрузки принимает педагогический совет организации образования. Организации образования страны, в том числе гимназии/лицеи, также имеют право выбора ТУПов. Выбор осуществляется с учетом мнения педагогического коллектива, обучающихся, родительского комитета, Попечительского совета».

Проведен мониторинг общеобразовательных школ по республике Казахстан, которые в 2019-2020 учебном году перешли на ТУПы со снижением учебной нагрузки.

По данным НОБД, в 2018-2019 учебном году в республике действуют 7338 школ, в том числе и частные школы. Из них 165 (2%) школ работают по ТУПам со снижением нагрузки. Доля школ, перешедших на новые ТУПы с сокращением учебной нагрузки составит 2% от общего числа школ по республике (рисунок 3).

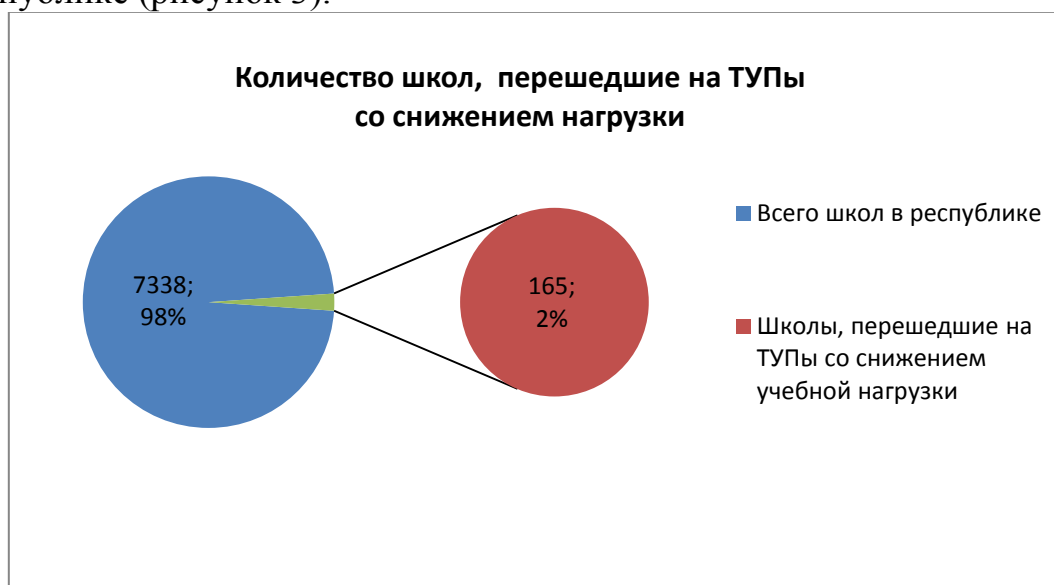

Рисунок 3 – Количество школ, перешедшие на ТУПы со снижением нагрузки

В ниже представленной диаграмме показаны языки обучения школ, где ученики обучаются по ТУПам со сниженной учебной нагрузкой. Всего школ – 165, из них школы с казахским языком обучения – 56; с русским языком обучения – 37; со смешанными языками обучения – 72 (рисунок 4).

Рисунок 4 – Количество школ, перешедшие на ТУПы со сниженной учебной нагрузкой по языкам обучения

Таким образом, доля школ с казахским языком обучения от общего числа школ, перешедших на сокращенные ТУПы составляет 34%, с русским языком обучения – 22%, со смешанными языками обучения – 44% (рисунок 5).

Рисунок 5 – Доля школ, перешедшие на ТУПы со сниженной учебной нагрузкой по языкам обучения

Количество общеобразовательных школ – 90, специализированных школ – 72, частных школ – 3 (только в г. Шымкент).

ТУПы с сокращением учебной нагрузки, в основном, выбрали общеобразовательные школы, их доля от общего количества школ, перешедших на новые ТУПы составляет 54,5 % (рисунок 6).

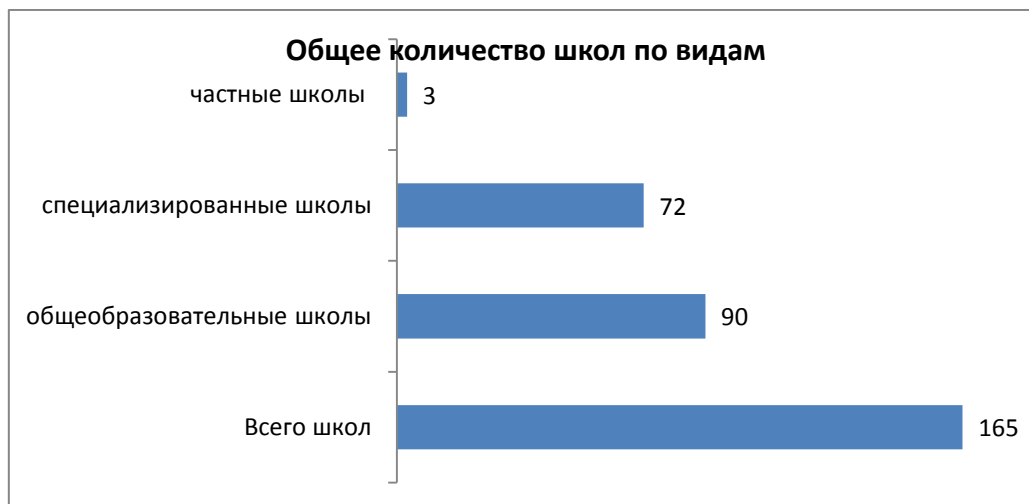

Рисунок 6 – Общее количество школ по видам

В диаграмме указаны общее количество школ по областям/городам. В трех регионах – г. Алматы, Актюбинская область, Жамбылская область – школы не перешли на сокращенные ТУПы (рисунок 7).

Рисунок 7 – Всего школ по областям

В данной диаграмме отображены типы школ по регионам республики. Наибольшее количество общеобразовательных школ приходится на Костанайскую область. В этой области 67 средних школ перешли на ТУПы со снижением учебной нагрузки. В г.Астана, Актюбинской, Кызылординской областях выбрали сокращенные ТУПы по одной школе. Специализированные школы, перешедшие на новые ТУПы есть в каждом регионе республики (рисунок 8).

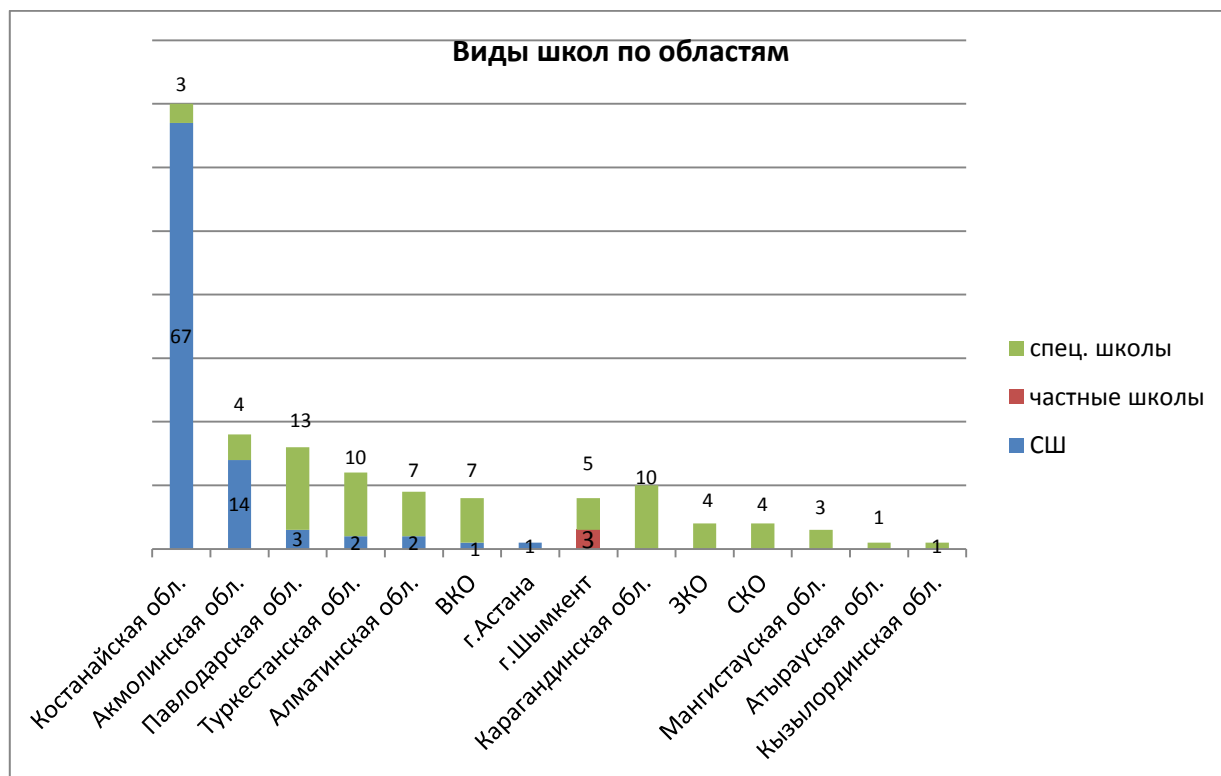

Рисунок 8 – Виды школ по областям

Общее количество классов по республике, перешедших на ТУПы с сокращенной учебной нагрузкой – 2058, из них классов с казахским языком обучения – 1055, с русским языком обучения – 1003 (рисунок 9).

Рисунок 9 – Количество классов, которые обучаются по ТУПам со сниженной учебной нагрузкой

Данная диаграмма показывает количество классов, перешедшие на новые ТУПы со снижением учебной нагрузки по языкам обучения в разрезе регионов. Наибольшее количество классов и с казахским (226), и с русским языками (458) обучения перешли в Костанайской области. Наименьшее количество в Мангистауской области: 18 классов с казахским и 2 класса с русским языками обучения выбрали сокращенные ТУПы (рисунок 10).

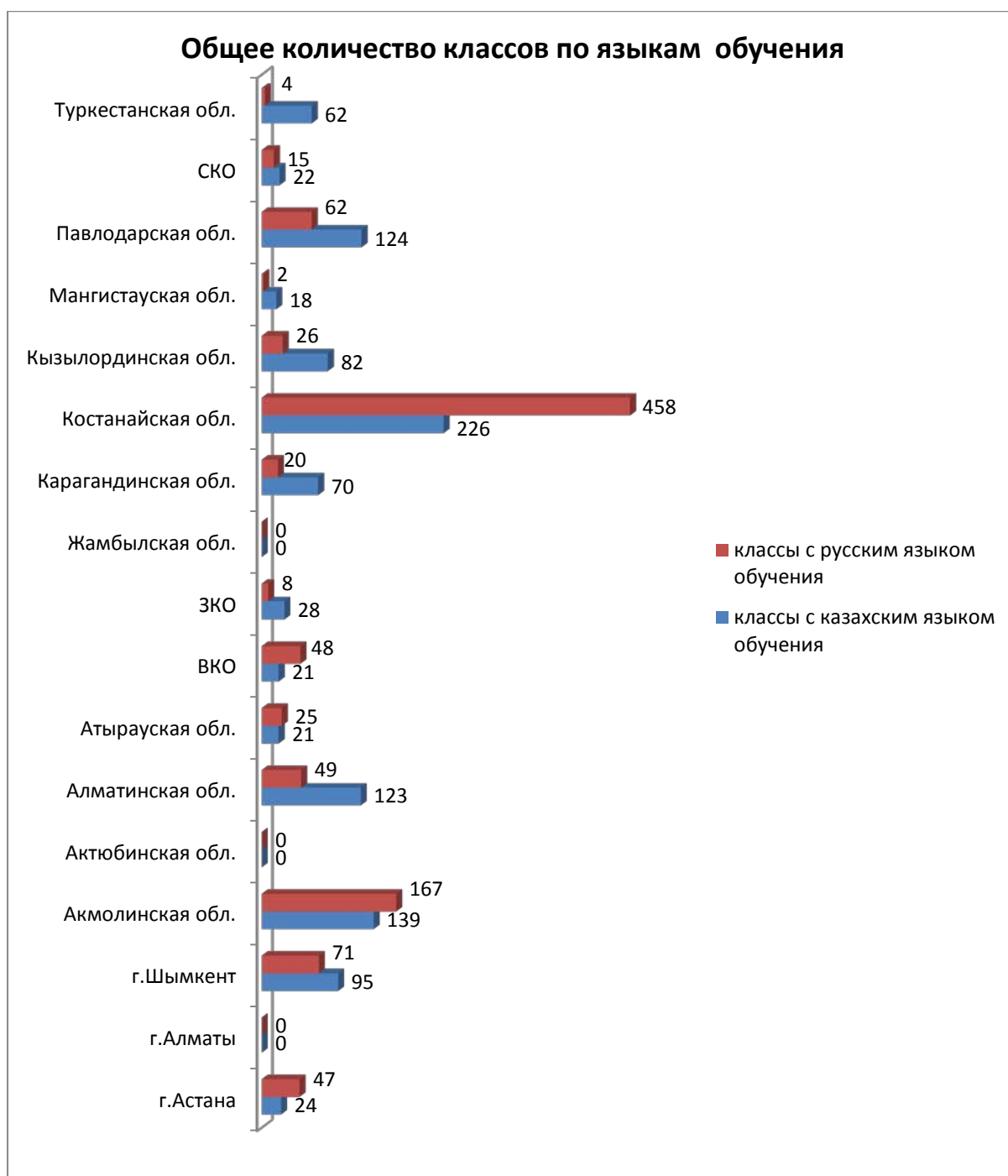

Рисунок 10 – Общее количество классов по языкам обучения

Наряду с общеобразовательными и частными школами на ТУПы с сокращением учебной нагрузки перешли и специализированные школы. Специализированные школы республики, которые перешли на ТУПы со снижением нагрузки обучаются по типовым учебным планам для специализированных организаций образования (таблицы 23-40).

I. Начальное образование:

Таблица 23 – Типовой учебный план (обновленного содержания) начального образования для специализированных организаций образования с казахским языком обучения (согласно приложению 95)

№	Образовательные области и учебные предметы	Количество часов в неделю по классам				Общая нагрузка, часы	
		1	2	3	4	недельная	годовая
Инвариантный компонент							
I	Язык и литература	10	11	11	11	43	1452
1	Обучение грамоте	6	-	-	-	6	198
2	Казахский язык	-	4	4	4	12	408
3	Литературное чтение	-	3	3	3	9	306
4	Русский язык (Я2)	2	2	2	2	8	270
5	Иностранный язык	2	2	2	2	8	270
II	Математика и информатика	4	4	6	6	20	676
6	Математика	4	4	5	5	18	608
7	Информационно-коммуникационные технологии	0,5	1	1	1	2	68
III	Естествознание	1	1	1	1	4	135
8	Естествознание	1	1	1	1	4	135
IV	Человек и общество	2	2	2	2	8	270
9	Познание мира	1	1	1	1	4	135
10	Самопознание	1	1	1	1	4	135
V	Технология и искусство	2	2	2	2	8	270
11	Музыка	1	1	1	1	4	135
12	Художественный труд	1	1	1	1	4	135
VI	Физическая культура	2	2	2	2	8	270
13	Физическая культура	2	2	2	2	8	270
Специализированный компонент из инвариантной части		2,5	2	3	3	12	405
Инвариантная учебная нагрузка		24	25	27	27	103	3478
Вариативный компонент							
Предметы по выбору		-	-	1	1	2	68
Физическая культура: спортивные игры		1	1	1	1	4	135
Специализированный компонент		1	1	1	1	4	135
Вариативная учебная нагрузка		2	2	3	3	10	338
Максимальная учебная нагрузка		26	27	30	30	113	3816

Таблица 24 – Типовой учебный план (обновленного содержания) начального образования для специализированных организаций образования с русским языком обучения (согласно приложению 96)

№	Образовательные области и учебные предметы	Количество часов в неделю по классам				Общая нагрузка, часы	
		1	2	3	4	недельная	годовая
Инвариантный компонент							
I	Язык и литература	10	11	12	12	45	1520
1	Обучение грамоте	6	-	-	-	6	198

2	Русский язык	-	4	4	4	12	408
3	Литературное чтение	-	3	3	3	9	306
4	Казахский язык (Т2)	2	2	3	3	10	338
5	Иностранный язык	2	2	2	2	8	270
II	Математика и информатика	4	4	6	6	20	676
6	Математика	4	4	5	5	18	608
7	Информационно-коммуникационные технологии	0,5	1	1	1	2	68
III	Естествознание	1	1	1	1	4	135
8	Естествознание	1	1	1	1	4	135
IV	Человек и общество	2	2	2	2	8	270
9	Познание мира	1	1	1	1	4	135
10	Самопознание	1	1	1	1	4	135
V	Технология и искусство	2	2	2	2	8	270
11	Музыка	1	1	1	1	4	135
12	Художественный труд	1	1	1	1	4	135
VI	Физическая культура	2	2	2	2	8	270
13	Физическая культура	2	2	2	2	8	270
Специализированный компонент из инвариантной части		2,5	2	3	3	12	405
Инвариантная учебная нагрузка		24	25	28	28	105	3546
Вариативный компонент							
Предметы по выбору		-	-	-	-	-	-
Физическая культура: спортивные игры		1	1	1	1	4	135
Специализированный компонент		1	1	1	1	4	135
Вариативная учебная нагрузка		2	2	2	2	8	270
Максимальная учебная нагрузка		26	27	30	30	113	3816

Таблица 25 – Типовой учебный план (обновленного содержания) начального образования для специализированных музыкальных школ-интернатов и специализированных школ в сфере искусств с казахским языком обучения (согласно приложению 107)

№	Образовательные области и учебные предметы	количество часов в неделю по классам				Общая нагрузка, часы	
		1	2	3	4	Недельная	Годовая
Инвариантный компонент							
I	Язык и литература	10	11	11	11	43	1452
1	Обучение грамоте	6	-	-	-	6	198
2	Казахский язык	-	4	4	4	12	408
3	Литературное чтение	-	3	3	3	9	306
4	Русский язык Я2	2	2	2	2	8	270
5	Английский язык	2	2	2	2	8	270

II	Математика и информатика	4	4	6	6	20	676
6	Математика	4	4	5	5	18	608
7	Информационно-коммуникационные технологии	-	-	1	1	2	68
III	Естествознание	1	1	1	1	4	135
8	Естествознание	1	1	1	1	4	135
IV	Человек и общество	2	2	2	2	8	270
9	Познание мира	1	1	1	1	4	135
10	Самопознание	1	1	1	1	4	135
V	Технология и искусство	2	2	2	2	8	270
11	Музыка	2	2	2	2	8	270
VII	Физическая культура	2	2	2	2	8	270
12	Физическая культура	2	2	2	2	8	270
Инвариантная учебная нагрузка		21	22	24	24	91	3073
Вариативный компонент							
Предметы по выбору		-	-	1	1	2	68
Физическая культура: спортивные игры		1	1	1	1	4	135
Вариативная учебная нагрузка		1	1	2	2	6	203
Максимальная учебная нагрузка		22	23	26	26	97	3276

Примечание: С целью предотвращения травмированности игрового аппарата – пальцев и рук учащихся-музыкантов, часы предмета "художественный труд" отводятся на предмет «Музыка».

Таблица 26 – Типовой учебный план (обновленного содержания) начального образования для специализированных музыкальных школ-интернатов и специализированных школ в сфере искусств с русским языком обучения (согласно приложению 108)

№	Образовательные области и учебные предметы	количество часов в неделю по классам				Общая нагрузка, часы	
		1	2	3	4	Недельная	Годовая
Инвариантный компонент							
I	Язык и литература	10	11	12	12	45	1520
1	Обучение грамоте	6	-	-	-	6	198
2	Русский язык	-	4	4	4	12	408
3	Литературное чтение	-	3	3	3	9	306
4	Казахский язык (Г2)	2	2	3	3	10	338
5	Английский язык	2	2	2	2	8	270

II	Математика и информатика	4	4	6	6	20	676
6	Математика	4	4	5	5	18	608
7	Информационно-коммуникационные технологии	-	-	1	1	2	68
III	Естествознание	1	1	1	1	4	135
8	Естествознание	1	1	1	1	4	135
IV	Человек и общество	2	2	2	2	8	270
9	Познание мира	1	1	1	1	4	135
10	Самопознание	1	1	1	1	4	135
V	Технология и искусство	2	2	2	2	8	270
11	Музыка	2	2	2	2	8	270
VII	Физическая культура	2	2	2	2	8	270
12	Физическая культура	2	2	2	2	8	270
Инвариантная учебная нагрузка		21	22	25	25	93	3141
Вариативный компонент							
Предметы по выбору		-	-	-	-	-	-
Физическая культура: спортивные игры		1	1	1	1	4	135
Вариативная учебная нагрузка		1	1	1	1	4	135
Максимальная учебная нагрузка		22	23	26	26	97	3276

II. Основное среднее образование:

Таблица 27 – Типовой учебный план (обновленного содержания) основного среднего образования для специализированных организаций образования с казахским языком обучения (согласно приложению 97)

№	Образовательные области и учебные предметы	Количество часов в неделю по классам					Нагрузка, часы	
		5	6	7	8	9	Недельная	Годовая
Инвариантный компонент								
I	Язык и литература	11	11	10	10	10	52	1768
1	Казахский язык	3	3	2	2	2	12	408
2	Казахская литература	2	2	2	2	2	10	340
3	Русский язык и литература	3	3	3	3	3	15	510
4	Иностранный язык	3	3	3	3	3	15	510
II	Математика и информатика	6	6	4	4	4	24	816
5	Математика	5	5	-	-	-	10	340
6	Алгебра	-	-	2	2	2	6	204
7	Геометрия	-	-	1	1	1	3	102
8	Информатика	1	1	1	1	1	5	170
III	Естествознание	1	1	4	4	4	14	476
9	Естествознание	1	1	-	-	-	2	68
10	Физика	-	-	1	1	1	3	102

11	Химия	-	-	1	1	1	3	102
12	Биология	-	-	1	1	1	3	102
13	География	-	-	1	1	1	3	102
IV	Человек и общество	4	4	3	3	4	18	612
14	История Казахстана	2	2	1	1	1	7	238
15	Всемирная история	1	1	1	1	1	5	170
16	Основы права	-	-	-	-	1	1	34
17	Самопознание	1	1	1	1	1	5	170
V	Технология и искусство	3	3	1	1	1	9	306
18	Музыка	1	1	-	-	-	2	68
19	Художественный труд	2	2	1	1	1	7	238
VI	Физическая культура	2	2	2	2	2	10	340
20	Физическая культура	2	2	2	2	2	10	340
Специализированный компонент из инвариантной части		5	5	8	8	8	34	1156
Инвариантная учебная нагрузка		32	32	32	32	33	161	5474
Вариативный компонент								
Предметы по выбору		2	2	6	6	6	22	748
Элективные курсы		2	3	-	1	2	8	272
Физическая культура: спортивные игры		1	1	1	1	1	5	170
Вариативная учебная нагрузка		5	6	7	8	9	35	1190
Объем максимальной учебной нагрузки		37	38	39	40	42	196	6664

Таблица 28 – Типовой учебный план (обновленного содержания) основного среднего образования для специализированных организаций образования с русским языком обучения (согласно приложению 98)

№	Образовательные области и учебные предметы	Количество часов в неделю по классам					Нагрузка, часы	
		5	6	7	8	9	Недельная	Годовая
Инвариантный компонент								
I	Язык и литература	12	12	10	10	10	54	1836
1	Русский язык	3	3	2	2	2	12	408
2	Русская литература	2	2	2	2	2	10	340
3	Казахский язык и литература	4	4	3	3	3	17	578
4	Иностранный язык	3	3	3	3	3	15	510
II	Математика и информатика	6	6	4	4	4	24	816
5	Математика	5	5	-	-	-	10	340
6	Алгебра	-	-	2	2	2	6	204
7	Геометрия	-	-	1	1	1	3	102
8	Информатика	1	1	1	1	1	5	170
III	Естествознание	1	1	4	4	4	14	476
9	Естествознание	1	1	-	-	-	2	68
10	Физика	-	-	1	1	1	3	102
11	Химия	-	-	1	1	1	3	102
12	Биология	-	-	1	1	1	3	102

13	География	-	-	1	1	1	3	102
IV	Человек и общество	4	4	3	3	4	18	612
14	История Казахстана	2	2	1	1	1	7	238
15	Всемирная история	1	1	1	1	1	5	170
16	Основы права	-	-	-	-	1	1	34
17	Самопознание	1	1	1	1	1	5	170
V	Технология и искусство	3	3	1	1	1	9	306
18	Музыка	1	1	-	-	-	2	68
19	Художественный труд	2	2	1	1	1	7	238
VI	Физическая культура	2	2	2	2	2	10	340
20	Физическая культура	2	2	2	2	2	10	340
Специализированный компонент из инвариантной части		5	5	8	8	8	34	1156
Инвариантная учебная нагрузка		33	33	32	32	33	163	5542
Вариативный компонент								
Предметы по выбору		2	2	6	6	6	22	748
Элективные курсы		1	2	-	1	2	6	204
Физическая культура: спортивные игры		1	1	1	1	1	5	170
Вариативная учебная нагрузка		4	5	7	8	9	33	1122
Объем максимальной учебной нагрузки		37	38	39	40	42	196	6664

Таблица 29 – Типовой учебный план (обновленного содержания) основного среднего образования для специализированных организаций образования с обучением на трех языках (для школ с казахским языком обучения) (согласно приложению 99)

№	Образовательные области и учебные предметы	Количество часов в неделю по классам			Нагрузка, часы		Язык обучения
		7	8	9	Недельная	Годовая	
Инвариантный компонент							
I	Язык и литература	10	10	10	30	1020	
1	Казахский язык	2	2	2	6	204	Казахский
2	Казахская литература	2	2	2	6	204	Казахский
3	Русский язык и литература	3	3	3	9	306	Русский
4	Иностранный язык	3	3	3	9	306	Английский
II	Математика и информатика	4	4	4	12	408	
5	Математика	-	-	-			Казахский
6	Алгебра	2	2	2	6	204	Казахский
7	Геометрия	1	1	1	3	102	Казахский
8	Информатика	1	1	1	3	102	Казахский/ английский

III	Естествознание	4	4	4	12	408	
9	Естествознание	-	-	-			
10	Физика	1	1	1	3	102	Казахский/ английский
11	Химия	1	1	1	3	102	Казахский/ английский
12	Биология	1	1	1	3	102	Казахский/ английский
13	География	1	1	1	3	102	Казахский
IV	Человек и общество	3	3	4	10	340	
14	История Казахстана	1	1	1	3	102	Казахский
15	Всемирная история	1	1	1	3	102	
16	Основы права	-	-	1	1	34	Казахский
17	Самопознание	1	1	1	3	102	Казахский
V	Технология и искусство	1	1	1	3	102	
18	Музыка	-	-	-			
19	Художественный труд	1	1	1	3	102	Казахский
VI	Физическая культура	2	2	2	6	204	
20	Физическая культура	2	2	2	6	204	Казахский
Специализированный компонент из инвариантной части		8	8	8	24	816	Казахский/ английский
Инвариантная учебная нагрузка		32	32	33	97	3298	
Вариативный компонент							
Предметы по выбору		6	6	6	18	612	Казахский/ английский
Элективные курсы		-	1	2	3	102	Казахский/ английский
Физическая культура: спортивные игры		1	1	1	3	102	Казахский
Вариативная учебная нагрузка		7	8	9	24	816	
Объем максимальной учебной нагрузки		39	40	42	121	4114	

Таблица 30 – Типовой учебный план (обновленного содержания) основного среднего образования для специализированных организаций образования с обучением на трех языках (для школ с русским языком обучения) (согласно приложению 100)

№	Образовательные области и учебные предметы	Количество часов в неделю по классам			Нагрузка, часы		Язык обучения
		7	8	9	Недельная	Годовая	
Инвариантный компонент							
I	Язык и литература	10	10	10	30	1020	
1	Русский язык	2	2	2	6	204	Русский
2	Русская литература	2	2	2	6	204	Русский
3	Казахский язык и литература	3	3	3	9	306	Казахский
4	Иностранный язык	3	3	3	9	306	Английский
II	Математика и информатика	4	4	4	12	408	
5	Математика	-	-	-			
6	Алгебра	2	2	2	6	204	Русский
7	Геометрия	1	1	1	3	102	Русский
8	Информатика	1	1	1	3	102	Русский/ английский
III	Естествознание	4	4	4	12	408	
9	Естествознание	-	-	-			
10	Физика	1	1	1	3	102	Русский/ английский
11	Химия	1	1	1	3	102	Русский/ английский
12	Биология	1	1	1	3	102	Русский/ английский
13	География	1	1	1	3	102	Русский
IV	Человек и общество	3	3	4	10	340	
14	История Казахстана	1	1	1	3	102	
15	Всемирная история	1	1	1	3	102	Русский
16	Основы права	-	-	1	1	34	Русский
17	Самопознание	1	1	1	3	102	Русский
V	Технология и искусство	1	1	1	3	102	
18	Музыка	-	-	-			
19	Художественный труд	1	1	1	3	102	Русский
VI	Физическая культура	2	2	2	6	204	
20	Физическая культура	2	2	2	6	204	Русский

Специализированный компонент из инвариантной части	8	8	8	24	816	
Инвариантная учебная нагрузка	32	32	33	97	3298	
Вариативный компонент						
Предметы по выбору	6	6	6	18	612	Русский/ английский
Элективные курсы	-	1	2	3	102	Русский/ английский
Физическая культура: спортивные игры	1	1	1	3	102	Русский
Вариативная учебная нагрузка	7	8	9	24	816	
Объем максимальной учебной нагрузки	39	40	42	121	4114	

Таблица 31 – Типовой учебный план (обновленного содержания) основного среднего образования для специализированных организаций образования с казахским языком обучения (в том числе «Білім инновация-лицей») (согласно приложению 105)

№	Образовательные области и учебные предметы	Количество часов в неделю по классам			Нагрузка, часы		Язык преподавания
		7	8	9	Недельная	Годовая	
Инвариантный компонент							
I	Язык и литература	16	12	12	40	1360	
1	Казахский язык	2	2	2	6	204	Казахский
2	Казахская литература	2	2	2	6	204	Казахский
3	Русский язык и литература	3	3	3	9	306	Русский
4	Иностранный язык	9	5	5	19	646	Английский
II	Математика и информатика	4	4	4	12	408	
5	Математика	-	-	-			
6	Алгебра	2	2	2	6	204	Английский
7	Геометрия	1	1	1	3	102	Английский
8	Информатика	1	1	1	3	102	Английский
III	Естествознание	2,5	4	4	10,5	357	
9	Естествознание	-	-	-			
10	Физика	0,5	1	1	2,5	85	Английский
11	Химия	0,5	1	1	2,5	85	Английский
12	Биология	0,5	1	1	2,5	85	Английский

13	География	1	1	1	3	102	Казахский
IV	Человек и общество	3	3	4	10	340	
14	История Казахстана	1	1	1	3	102	
15	Всемирная история	1	1	1	3	102	
16	Основы права	-	-	1	1	34	Казахский
17	Самопознание	1	1	1	3	102	Казахский
V	Технология и искусство	1	1	1	3	102	
18	Музыка	-	-	-			
19	Художественный труд	1	1	1	3	102	Казахский
VI	Физическая культура	2	2	2	6	204	
20	Физическая культура	2	2	2	6	204	Казахский
Специализированный компонент из инвариантной части		3	6	6	15	510	
Инвариантная учебная нагрузка		31,5	32	33	96,5	3281	
Вариативный компонент							
Предметы по выбору		4,5	6	6	16,5	561	
Элективные курсы		2	1	2	5	170	
Физическая культура: спортивные игры		1	1	1	3	102	
Вариативная учебная нагрузка		7,5	8	9	24,5	833	
Объем максимальной учебной нагрузки		39	40	42	121	4114	

Таблица 32 – Типовой учебный план (обновленного содержания) основного среднего образования для специализированных организаций образования с русским языком обучения (в том числе «Білім инновация-лицей») (согласно приложению 106)

№	Образовательные области и учебные предметы	Количество часов в неделю по классам Нагрузка, часы					Язык преподавания
		7	8	9	недельная	годовая	
Инвариантный компонент							
I	Язык и литература	16	12	12	40	1360	

1	Русский язык	2	2	2	6	204	Русский
2	Русская литература	2	2	2	6	204	Русский
3	Казахский язык и литература	3	3	3	9	306	Казахский
4	Иностранный язык	9	5	5	19	646	Английский
II	Математика и информатика	4	4	4	12	408	
5	Математика	-	-	-			
6	Алгебра	2	2	2	6	204	Английский
7	Геометрия	1	1	1	3	102	Английский
8	Информатика	1	1	1	3	102	Английский
III	Естествознание	2,5	4	4	10,5	357	
9	Естествознание	-	-	-			
10	Физика	0,5	1	1	2,5	85	Английский
11	Химия	0,5	1	1	2,5	85	Английский
12	Биология	0,5	1	1	2,5	85	Английский
13	География	1	1	1	3	102	Русский
IV	Человек и общество	3	3	4	10	340	
14	История Казахстана	1	1	1	3	102	
15	Всемирная история	1	1	1	3	102	
16	Основы права	-	-	1	1	34	Русский
17	Самопознание	1	1	1	3	102	Русский
V	Технология и искусство	1	1	1	3	102	
18	Музыка	-	-	-			
19	Художественный труд	1	1	1	3	102	Русский
VI	Физическая культура	2	2	2	6	204	
20	Физическая культура	2	2	2	6	204	Русский
Специализированный компонент из инвариантной части		3	6	6	15	510	
Инвариантная учебная нагрузка		31,5	32	33			
Вариативный компонент							
Предметы по выбору		6	6	6	18	612	
Элективные курсы		0,5	1	2	3,5	119	
Физическая культура: спортивные		1	1	1	3	102	

игры						
Вариативная учебная нагрузка	7,5	8	9	24,5	833	
Объем максимальной учебной нагрузки	39	40	42	121	4114	

Таблица 33 – Типовой учебный план (обновленного содержания) основного среднего образования для специализированных музыкальных школ-интернатов и специализированных школ в сфере искусств с казахским языком (согласно приложению 109)

№	Образовательные области и учебные предметы	Количество часов в неделю по классам					Нагрузка, часы	
		5	6	7	8	9	Недельная	Годовая
Инвариантный компонент								
I	Язык и литература	11	11	10	10	10	52	1768
1	Казахский язык	3	3	2	2	2	12	408
2	Казахская литература	2	2	2	2	2	10	340
3	Русский язык и литература	3	3	3	3	3	15	510
4	Английский язык	3	3	3	3	3	15	510
II	Математика и информатика	6	6	4	4	4	24	816
5	Математика	5	5	-	-	-	10	340
6	Алгебра	-	-	2	2	2	6	204
7	Геометрия	-	-	1	1	1	3	102
8	Информатика	1	1	1	1	1	5	170
III	Естествознание	1	1	4	4	4	14	476
9	Естествознание	1	1	-	-	-	2	68
10	Физика	-	-	1	1	1	3	102
11	Химия	-	-	1	1	1	3	102
12	Биология	-	-	1	1	1	3	102
13	География	-	-	1	1	1	3	102
IV	Человек и общество	4	4	3	3	4	18	612
14	История Казахстана	2	2	1	1	1	7	238
15	Всемирная история	1	1	1	1	1	5	170
16	Основы права	-	-	-	-	1	1	34
17	Самопознание	1	1	1	1	1	5	170
V	Технология и искусство	1	1	-	-	-	2	68
18	Музыка	1	1	-	-	-	2	68
VI	Физическая культура	2	2	2	2	2	10	340
19	Физическая культура	2	2	2	2	2	10	340
Инвариантная учебная		25	25	23	23	24	120	4080

нагрузка							
Вариативный компонент							
Английский язык	-	-	2	2	2	6	204
История Казахстана	-	-	2	2	2	6	204
Предметы по выбору из инвариантного компонента	2	2	2	2	2	10	340
Элективные курсы	1	2	1	2	3	9	306
Физическая культура: спортивные игры	1	1	1	1	1	5	170
Вариативная учебная нагрузка	4	5	8	9	10	36	1224
Объем максимальной учебной нагрузки	29	30	31	32	34	156	5304

Таблица 34 – Типовой учебный план (обновленного содержания) основного среднего образования для специализированных музыкальных школ-интернатов и специализированных школ в сфере искусств с русским языком обучения (согласно приложению 110)

№	Образовательные области и учебные предметы	Количество часов в неделю по классам					Нагрузка, часы	
		5	6	7	8	9	Недельная	Годовая
Инвариантный компонент								
I	Язык и литература	12	12	10	10	10	54	1836
1	Русский язык	3	3	2	2	2	12	408
2	Русская литература	2	2	2	2	2	10	340
3	Казахский язык и литература	4	4	3	3	3	17	578
4	Английский язык	3	3	3	3	3	15	510
II	Математика и информатика	6	6	4	4	4	24	816
5	Математика	5	5	-	-	-	10	340
6	Алгебра	-	-	2	2	2	6	204
7	Геометрия	-	-	1	1	1	3	102
8	Информатика	1	1	1	1	1	5	170
III	Естествознание	1	1	4	4	4	14	476
9	Естествознание	1	1	-	-	-	2	68
10	Физика	-	-	1	1	1	3	102
11	Химия	-	-	1	1	1	3	102
12	Биология	-	-	1	1	1	3	102
13	География	-	-	1	1	1	3	102
IV	Человек и общество	4	4	3	3	4	18	612
14	История Казахстана	2	2	1	1	1	7	238
15	Всемирная история	1	1	1	1	1	5	170
16	Основы права	-	-	-	-	1	1	34

17	Самопознание	1	1	1	1	1	5	170
V	Технология и искусство	1	1	-	-	-	2	68
18	Музыка	1	1	-	-	-	2	68
VI	Физическая культура	2	2	2	2	2	10	340
19	Физическая культура	2	2	2	2	2	10	340
Инвариантная учебная нагрузка		26	26	23	23	24	122	4148
Вариативный компонент								
Английский язык		-	-	2	2	2	6	204
История Казахстана		-	-	2	2	2	6	204
Предметы по выбору из инвариантного компонента		1	2	2	2	2	9	306
Элективные курсы		1	1	1	2	3	8	272
Физическая культура: спортивные игры		1	1	1	1	1	5	170
Вариативная учебная нагрузка		3	4	8	9	10	34	1156
Объем максимальной учебной нагрузки		29	30	31	32	34	156	5304

III. Общее среднее образование:

Таблица 35 – Типовой учебный план (обновленного содержания) общего среднего образования естественно-математического направления для специализированных организаций образования с казахским языком обучения (согласно приложению 101)

№	Учебные предметы	Количество часов в неделю по классам		Общая нагрузка	
		10	11	недельная	годовая
Инвариантный компонент					
Обязательные предметы					
1.	Алгебра и начала анализа	3	3	6	204
2.	Геометрия	2	2	4	136
3.	Информатика	2	2	4	136
4.	Казахский язык	1	1	2	68
5.	Казахская литература	2	2	4	136
6.	Русский язык и литература	2	2	4	136
7.	Иностранный язык	2	2	4	136
8.	История Казахстана	1	1	2	68
9.	Самопознание	1	1	2	68
10.	Физическая культура	2	2	4	136
11.	Начальная военная и технологическая подготовка	1	1	2	68

Предметы по выбору					
Углубленный уровень		2 предмета по 3 часа	2 предмета по 3 часа	12	408
12	Физика				
13	Химия				
14	Биология				
15	География				
Стандартный уровень		1 предмет по 2 часа	1 предмет по 2 часа	4	136
16	Всемирная история				
17	Основы предпринимательства и бизнеса				
18	Графика и проектирование				
19	Основы права				
Специализированный компонент из инвариантной части		5	5	10	340
Инвариантная учебная нагрузка		32	32	64	2176
Предметы по выбору		4	4	8	272
Элективные курсы		6	6	12	408
Физическая культура: спортивные игры		1	1	2	68
Вариативная нагрузка		11	11	22	748
Объем максимальной учебной нагрузки		43	43	86	2924

Таблица 36 – Типовой учебный план (обновленного содержания) общего среднего образования естественно-математического направления для специализированных организаций образования с русским языком обучения (согласно приложению 102)

№	Учебные предметы	Количество часов в неделю по классам		Общая нагрузка	
		10	11	недельная	Годовая
Инвариантный компонент					
Обязательные предметы					
1.	Алгебра и начала анализа	3	3	6	204
2.	Геометрия	2	2	4	136
3.	Информатика	2	2	4	136
4.	Русский язык	1	1	2	68

5.	Русская литература	2	2	4	136
6.	Казахский язык и литература	3	3	6	204
7.	Иностранный язык	2	2	4	136
8.	История Казахстана	1	1	2	68
9.	Самопознание	1	1	2	68
10.	Физическая культура	2	2	4	136
11.	Начальная военная и технологическая подготовка	1	1	2	68
Предметы по выбору					
Углубленный уровень		2 предмета по 3 часа	2 предмета по 3 часа	12	408
12.	Физика				
13.	Химия				
14.	Биология				
15.	География				
Стандартный уровень		1 предмет по 2 часа	1 предмет по 2 часа	4	136
16.	Всемирная история				
17.	Основы предпринимательства и бизнеса				
18.	Графика и проектирование				
19.	Основы права				
Специализированный компонент из инвариантной части		5	5	10	340
Инвариантная учебная нагрузка		33	33	66	2244
Предметы по выбору		4	4	8	272
Элективные курсы		5	5	10	340
Физическая культура: спортивные игры		1	1	2	68
Вариативная нагрузка		10	10	20	680
Объем максимальной учебной нагрузки		43	43	86	2924

Таблица 37 – Типовой учебный план (обновленного содержания) общего среднего образования общественно-гуманитарного направления для специализированных организаций образования с казахским языком обучения (согласно приложению 103)

№	Учебные предметы	Количество часов в неделю по классам	Общая нагрузка

		10	11	недельная	годовая
Инвариантный компонент					
Обязательные предметы					
1.	Алгебра и начала анализа	2	2	4	136
2.	Геометрия	1	1	2	68
3.	Информатика	1	1	2	68
4.	Казахский язык	2	2	4	136
5.	Казахская литература	2	2	4	136
6.	Русский язык и литература	2	2	4	136
7.	Иностранный язык	3	3	6	204
8.	История Казахстана	2	2	4	136
9.	Самопознание	1	1	2	68
10.	Физическая культура	2	2	4	136
11.	Начальная военная и технологическая подготовка	1	1	2	68
Предметы по выбору					
Углубленный уровень		2 предмета по 3 часа	2 предмета по 3 часа	12	408
12.	Иностранный язык				
13.	Всемирная история				
14.	География				
15.	Основы права				
Стандартный уровень		1 предмет по 2 часа	1 предмет по 2 часа	4	136
16.	Физика				
17.	Химия				
18.	Биология				
19.	Основы предпринимательства и бизнеса				
Специализированный компонент из инвариантной части		5	5	10	340
Инвариантная учебная нагрузка		32	32	64	2176
Предметы по выбору		4	4	8	272
Элективные курсы		6	6	12	408
Физическая культура: спортивные игры		1	1	2	68
Вариативная нагрузка		11	11	22	748
Объем максимальной учебной нагрузки		43	43	86	2924

Таблица 38 – Типовой учебный план (обновленного содержания) общего среднего образования общественно-гуманитарного направления для специализированных организаций образования с русским языком обучения (согласно приложению 104)

№	Учебные предметы	Количество часов в неделю по классам		Общая нагрузка	
		10	11	недельная	годовая
Инвариантный компонент					
Обязательные предметы					
1.	Алгебра и начала анализа	2	2	4	136
2.	Геометрия	1	1	2	68
3.	Информатика	1	1	2	68
4.	Русский язык	2	2	4	136
5.	Русская литература	2	2	4	136
6.	Казахский язык и литература	3	3	6	204
7.	Иностранный язык	3	3	6	204
8.	История Казахстана	2	2	4	136
9.	Самопознание	1	1	2	68
10.	Физическая культура	2	2	4	136
11.	Начальная военная и технологическая подготовка	1	1	2	68
Предметы по выбору					
Углубленный уровень		2 предмета по 3 часа	2 предмета по 3 часа	12	408
12.	Иностранный язык				
13.	Всемирная история				
14.	География				
15.	Основы права				
Стандартный уровень		1 предмет по 2 часа	1 предмет по 2 часа	4	136
16.	Физика				
17.	Химия				
18.	Биология				
19.	Основы предпринимательства и бизнеса				
Специализированный компонент из инвариантной части		5	5	10	340
Инвариантная учебная нагрузка		33	33	66	2244
Предметы по выбору		4	4	8	272
Элективные курсы		5	5	10	340

Физическая культура: спортивные игры	1	1	2	68
Вариативная нагрузка	10	10	20	680
Объем максимальной учебной нагрузки	43	43	86	2924

Таблица 39 – Типовой учебный план (обновленного содержания) общего среднего образования для специализированных музыкальных школ-интернатов и специализированных школ в сфере искусств с казахским языком обучения (согласно приложению 111)

№	Учебные предметы	Количество часов в неделю по классам			Общая нагрузка	
		10	11	12	недельная	годовая
Инвариантный компонент						
1.	Алгебра и начала анализа	2	2	-	4	136
2.	Геометрия	1	1	-	2	68
3.	Информатика	1	1	-	2	68
4.	Казахский язык	1	2	1	4	136
5.	Казахская литература	2	2	-	4	136
6.	Русский язык и литература	2	1	1	4	136
7.	Английский язык	2	2	2	6	204
8.	История Казахстана	1	1	2	4	136
9.	Самопознание	1	1	-	2	68
10.	Физическая культура	2	1	1	4	136
11.	Начальная военная и технологическая подготовка	1	1	-	2	68
12.	Иностранный язык	1	1	1	3	102
13.	Всемирная история	1	1	-	2	68
14.	География	1	1	-	2	68
15.	Основы права	1	-	-	1	34
16.	Физика	1	1	-	2	68
17.	Химия	1	1	-	2	68
18.	Биология	1	1	-	2	68
Инвариантная учебная нагрузка		23	21	8	52	1768
Предметы по выбору из инвариантного компонента		4	4	-	8	272
Элективные курсы		2	2	3	7	238
Физическая культура: спортивные игры		1	1	1	3	102
Вариативная нагрузка		7	7	4	18	612
Объем максимальной учебной нагрузки		30	28	13	70	2380

Таблица 40 – Типовой учебный план (обновленного содержания) общего среднего образования для специализированных музыкальных школ-интернатов

и специализированных школ в сфере искусств с русским языком обучения (согласно приложению 112)

№	Учебные предметы	Количество часов в неделю по классам			Общая нагрузка	
		10	11	12	недельная	Годовая
Инвариантный компонент						
Обязательные предметы						
1.	Алгебра и начала анализа	2	2	-	4	136
2.	Геометрия	1	1	-	2	68
3.	Информатика	1	1	-	2	68
4.	Русский язык	1	2	1	4	136
5.	Русская литература	2	2	-	4	136
6.	Казахский язык и литература	2	1	1	4	136
7.	Английский язык	2	2	2	6	204
8.	История Казахстана	1	1	2	4	136
9.	Самопознание	1	1	-	2	68
10.	Физическая культура	2	1	1	4	136
11.	Начальная военная и технологическая подготовка	1	1	-	2	68
12.	Иностранный язык	1	1	1	3	102
13.	Всемирная история	1	1	-	2	68
14.	География	1	1	-	2	68
15.	Основы права	1	-	-	1	34
16.	Физика	1	1	-	2	68
17.	Химия	1	1	-	2	68
18.	Биология	1	1	-	2	68
Инвариантная учебная нагрузка		23	21	8	52	1768
Предметы по выбору из инвариантного компонента		4	4	-	8	272
Элективные курсы		2	2	3	7	238
Физическая культура: спортивные игры		1	1	1	3	102
Вариативная нагрузка		7	7	4	18	612
Объем максимальной учебной нагрузки		30	28	13	70	2380

Сделан мониторинг выбранных комбинаций учебных предметов 7-ми, 8-ми классами общеобразовательных школ, которые перешли на ТУПы со сниженной учебной нагрузкой. Эти комбинации предметов по выбору указаны в конце ТУПов основного среднего образования (таблица 41).

Таблица 41 – Варианты комбинаций учебных предметов по выбору

Варианты комбинаций учебных предметов по выбору			
№ вар.	для классов с казахским	№ вар.	для классов с русским языком

	языком обучения		обучения
№1	Учебные предметы: «Алгебра», «Физика» и один предмет по выбору из инвариантного компонента	№1	Учебные предметы: «Алгебра», «Физика» и один предмет по выбору из инвариантного компонента
№2	Учебные предметы: «Алгебра», «География» и один предмет по выбору из инвариантного компонента	№2	Учебные предметы: «Алгебра», «География» и один предмет по выбору из инвариантного компонента
№3	Учебные предметы: «Биология», «Химия» и один предмет по выбору из инвариантного компонента	№3	Учебные предметы: «Биология», «Химия» и один предмет по выбору из инвариантного компонента
№4	Учебные предметы: «Биология», «География» и один предмет по выбору из инвариантного компонента	№4	Учебные предметы: «Биология», «География» и один предмет по выбору из инвариантного компонента
№5	Учебные предметы: «Иностранный язык», «История Казахстана» и один предмет по выбору из инвариантного компонента	№5	Учебные предметы: «Иностранный язык», «История Казахстана» и один предмет по выбору из инвариантного компонента
№6	Учебные предметы: «География», «Иностранный язык» и один предмет по выбору из инвариантного компонента	№6	Учебные предметы: «География», «Иностранный язык» и один предмет по выбору из инвариантного компонента
№7	Учебные предметы: «История Казахстана», «География» и другой предмет по выбору из инвариантного компонента	№7	Учебные предметы: «История Казахстана», «География» и другой предмет по выбору из инвариантного компонента
№8	Учебные предметы: «Химия», «Физика» и один предмет по выбору из инвариантного компонента	№8	Учебные предметы: «Химия», «Физика» и один предмет по выбору из инвариантного компонента
№9	Учебные предметы: «Казахский язык», «Русский язык и литература» и один предмет по выбору из инвариантного компонента	№9	Учебные предметы: «Русский язык», «Казахский язык и литература» и один предмет по выбору из инвариантного компонента

Все 7-е классы с казахским и русским языками обучения школы-гимназии №17 им. А.Курманова г. Астана выбрали вариант №1, все 8-е классы с казахским языком обучения выбрали вариант №3, все 8-е классы с русским языком обучения выбрали вариант №2 (таблица 42).

Таблица 43 – Варианты, которые выбрали классы школы-гимназии №17 им. А.Курманова г. Астана

№	Наименование школы	7 класс		8 класс	
		каз	рус	каз	рус

1	КГУ «Школа-гимназия» №17 им.А. Курманова	№1 №1	№1 №1 №1 №1 №1	№3 №3 №3	№2 №2 №2 №2
Итого		№1 – 2	№1 – 4	№3 – 3	№2 – 4

В Павлодарской области 7-е классы выбрали вариант №1, а 8-е классы №1, 4 и 9 (таблица 43).

Таблица 43 – Варианты, которые выбрали школы Павлодарской области

№	Наименование школы	7 класс		8 класс	
		каз	рус	каз	рус
1	Ямышевская СОШ	№1	№1	№4	№9
2	Тлектеская СОШ	№1	-	№4	-
3	Майкаинская СОШ	№1	-	№1	-
Итого		№1 – 3	№1 – 1	№1 – 1 №4 – 2	№9 – 1

В Акмолинской области 7-е классы, которые перешли на ТУПы со снижением учебной нагрузки обучаются по всем вариантам кроме №2 и 5, а 8-е классы обучаются по вариантам №1, 3 и 4 (таблица 44).

Таблица 44 – Варианты, которые выбрали школы Акмолинской области

№	Наименование школы	7 класс		8 класс	
		каз	рус	каз	рус
1	СШ-Г №1	№4 №4	№4 №4 №4 №4	№4 №4	№4 №4 №4 №4
2	ЭШГ №13	№4	№4 №4 №4 №4	№4	№4 №4 №4 №4
3	СШ №16	№9 №9	№9 №9	№1	№1 №1
4	СШ №19	№3 №3 №3	№3 №3 №3	№3 №3 №3	№3 №3 №3
5	ГТЛШ	-	№1 №1 №1	-	№1 №1
6	IT лицей	№1 №1 №1 №1	-	№1 №1 №1	-
7	ШГ №3	№6 №6 №8 №8	-	№1 №1 №1 №3	-
8	МГ №5	№4	№4 №4	№1	№3 №3 №3
	Итого	№1 – 4 №3 – 3 №4 – 4 №6 – 2 №8 – 2 №9 – 2	№1 – 3 №3 – 3 №4 – 10 №9 – 2	№1 – 8 №3 – 4 №4 – 3	№1 – 4 №3 – 6 №4 – 8

Из опрошенных школ по Костанайской области показали, что в одной параллели классов школы использует несколько вариантов комбинации учебных предметов. Рыспайская ОШ в 7 классе с казахским языком обучения взяли по выбору вариант №3, а с русским языком обучения – вариант №4; в 8 классе с казахским языком обучения взяли по выбору вариант №1, а с русским языком обучения – вариант №3(таблица 45).

Таблица 45 – Варианты, которые выбрали школы в Костанайской области

№	Наименование школы	7 класс		8 класс	
		каз	рус	каз	рус
1	Сергеевская ОШ	-	№1	-	№1
2	Озерная ОШ	№4	№1	№1	-
3	Нечаевская ОШ	-	№1	-	№1
4	Жуковская ОШ	-	№2	-	№2
5	Рыспайская ОШ	№3	№4	№1	№3
6	Абайская ОШ	№1	№1	№1	№1
7	СШ им. Каримова	№2	-	№1	-
8	ЗШГ им. Наушабаева	№4 №4 №4	-	№8 №8 №8 №8	-
9	Жанасуская СШ	№8	-	№8	-
	Итого	№1 – 1 №2 – 1 №3 – 1 №4 – 4 №8 – 1	№1 – 4 №2 – 1 №4 – 1	№1 – 4 №8 – 5	№1 – 3 №2 – 1 №3 – 1

В ниже представленной таблице показаны общее количество 7-х и 8-х классов по четырем выбранным регионам, перешедших на ТУПы с сокращением учебной нагрузки (таблица 46).

Таблица 46 – Общее количество 7-х и 8-х классов представленных регионов по вариантам

Кол. школ	Область	7 класс		8 класс	
		каз	рус	каз	рус
1	г.Астана	№1 – 2	№1 – 4	№3 – 3	№2 – 4
8	Акмолинская	№1 – 4 №3 – 3 №4 – 4 №6 – 2 №8 – 2 №9 – 2	№1 – 3 №3 – 3 №4 – 10 №9 – 2	№1 – 8 №3 – 4 №4 – 3	№1 – 4 №3 – 6 №4 – 8
3	Павлодарская	№1 – 3	№1 – 1	№1 – 1 №4 – 2	№9 – 1
9	Костанайская	№1 – 1 №2 – 1 №3 – 1 №4 – 4 №8 – 1	№1 – 4 №2 – 1 №4 – 1	№1 – 4 №8 – 5	№1 – 3 №2 – 1 №3 – 1
21	Итого	№1 – 10 №2 – 1 №3 – 4 №4 – 8 №6 – 2 №8 – 3 №9 – 2	№1 – 12 №2 – 1 №3 – 3 №4 – 11 №9 – 2	№1 – 13 №3 – 7 №4 – 5 №8 – 5	№1 – 7 №2 – 5 №3 – 7 №4 – 8 №9 – 1

Как показал анализ, из выбранных нами школ в основном выбрали варианты №1 – 80, №2 – 14, №3 – 38, №4 – 64, №6 – 4, №8 – 16, №9 – 10. Комбинации учебных предметов вариантов №5 и №7 не выбраны среди опрошенных школ. Например, комбинация №1 выбран 7, 8 классами опрошенных школ следующим образом: среди 7 классов школ с казахским языком обучения-20, с русским языком обучения – 24. Из числа 8-х классов школ с казахским языком обучения 22, с русским языком обучения 14. Наибольшее количество выбранных вариантов - №1 и №4, которые направлены на изучение предметов естественно-математического цикла.

Таким образом, идет ранняя профилизация обучающихся с учетом:

- индивидуальных особенностей каждого класса;
- материально-технической базы школы;
- состава педагогических кадров;

мнения педагогического коллектива, обучающихся, родительского комитета, Попечительского совета.

3 Методические рекомендации по проведению хронометража рабочего времени учителя

Проведение хронометража рабочего времени учителя требует тщательно подготовиться, в том числе предупредить соответствующих лиц, за которым будет вестись наблюдение о проведении подобных мероприятий. Перед проведением хронометража необходимо определиться со способом измерения времени и применяемыми для этого приборами для измерения времени, листами хронометража. Все эти вопросы стоит решить заранее – это позволит достичь поставленных целей при проведении хронометража.

В проведении хронометража рабочего времени учителя прежде всего заинтересован работодатель (директора школ), так как верно проведенный хронометраж позволяет провести оценку и заметно поработать над повышением эффективности труда персонала, пересмотреть рабочие процессы.

Существует 3 основные операции в организации хронометража рабочего времени:

- подготовьте формы хронометража. Формы могут предназначаться для конкретной должности или определенной трудовой функции;
- организуйте сбор данных (он заключается в заполнении соответствующих форм) относительно со временем нахождения сотрудника на работе;
- проведите систематизацию и анализ данных, которые были получены в процессе проведения хронометража.

При проведении такого процесса в компании как хронометраж рабочего дня можно определить ряд основных правил:

- Наблюдатель за процессом должен достаточно разбираться в специфике деятельности, за которой он наблюдает, чтобы уметь разделить и описать процесс. Кроме того, он должен владеть техникой хронометража.
- Наблюдатель должен находиться на предприятии таким образом, чтобы не мешать трудовому процессу, не оказывать никакого воздействия на наблюдаемого, но должен хорошо видеть его;
- Для обеспечения непрерывности процесса наблюдатель должен быть беспристрастным, не вступать в полемику или дискуссии с работниками, участвующими в проведении хронометража, не совершать действий, мешающих проведению процедуры или как-либо влияющих на ее результат;
- Следует соблюдать условия коллективного договора, а в случае необходимости, и другие нормативные акты предприятия в отношении информирования сотрудников и руководства о проведении хронометража;
- Хронометраж нельзя проводить, не предупредив объекты наблюдения. Поэтому работников, за которыми будут наблюдать во время хронометража, необходимо перед началом исследования предупредить о происходящем процессе и его цели.
- Лист хронометража является документом и это стоит учесть при заполнении - в нем не должно быть помарок и исправлений; по возможности

записи должны выполняться с помощью специальной техники, не допускающей исправлений.

- При проведении хронометража должно обеспечиваться соблюдение требований по технике безопасности.

Сама процедура состоит из определенных этапов - временных отрезков, каждый из которых имеет начальное и конечное событие. Конечное событие каждого временного измеряемого этапа является начальным событием следующего временного этапа. Начальное событие каждого этапа процесса задается началом первого элемента процесса (например, этап - выточить шестеренку, начальное событие - взять шестеренку). Конечное событие этапа процесса - это конец последнего элемента процесса (например, положить шестеренку на конвейер).

Приказ хронометража рабочего времени

Унифицированной формы приказа хронометража рабочего времени нет. Вам необходимо составить приказ в свободной форме. В нем целесообразно отразить следующую информацию:

1. Описание периода проведения хронометража;
2. Указание отдела или отдельных сотрудников, которые будут принимать участие в проведении процедуры;
3. Указание о формировании комиссии по проведению хронометража (состав комиссии);
4. Указание о том, кто будет фиксировать данные, в каком порядке;
5. Сроки передачи хронометражных исследований;
6. В каком порядке будет осуществляться анализ данных, кто и в какие сроки должен составить окончательный отчет и предоставить выводы о проведенном исследовании.

Предлагается проект 40-часового недельного хронометража рабочего времени учителя в разрезе учебных предметов на основе 18 часов «горловой» нагрузки (с классным руководством и без классного руководства) в него включены следующие виды деятельности: преподавание, планирование и подготовка урока, оценивание работ обучающихся, общая административная работа, командная работа с коллегами в школе, консультация обучающихся, проведение дополнительных заданий, выполнение других заданий, сотрудничество с родителями и опекунами, участие в управлении школой, работа с классом (кл. рук.), проверка тетрадей/работ, посещение уроков коллег, посещение уроков класса, где на каждый вид деятельности указано количество затрачиваемого времени по предметам (таблица 47).

Таблица 47 – Проект 40-часового недельного хронометража рабочего времени учителя в разрезе учебных предметов на основе 18 часов «горловой» нагрузки (с классным руководством)

Виды деятельности	Учитель начальных классов	Учитель казахского/русского языка	Учитель Т2/Я2	Учитель английского языка	Учитель истории	Учитель математики	Учитель информатики	Учитель физики	Учитель химии
Преподавание	14	18/18	18/18	18	18	18	18	18	18
Планирование и подготовка урока	7,5	6,5/6,5	6/7	7	9	7	7	6	6
Оценивание работ обучающихся	1,5	5/5	4/5	4	1	4	4	3	3
Общая административная работа	0,5	0,3/0,3	0,5/0,5	0,5	1	0,5	0,5	1	1
Командная работа с коллегами в школе	0,5	1/1	1/1	1	2	1	1	1	2
Консультация обучающихся	2	0,5/0,5	1/1	1	1	1,5	1,5	1	1
Проведение дополнительных заданий	1,5	1,5/1,5	1/0,5	1	2	1	1	0,5	2
Выполнение других заданий	40 мин	0,5/0,5	1/1	1	2	0,5	1,5	0,5	1
Сотрудничество с родителями и опекунами	1	0,5/0,5	1/1	1	0,5	0,5	0,5	0,5	1
Участие в управлении школой	0,5	0,3/0,3	1/0,5	1	1	0,5	0,5	0,5	1
Работа с классом (кл. рук.)	1,5	0,5/0,5	2/1	2	1	1	1	3	1
Проверка тетрадей/работ	7,5	5/5	1/3	0,5	-	2,5	1	3	1
Посещение уроков коллег	40 мин	0,2/0,2	1/1	1	0,5	1	1,5	1	1
Посещение уроков класса	40 мин	0,2/0,2	1/0,5	1	1	1	1	1	1

Виды деятельности	Учитель биологии	Учитель географии	Учитель музыки	Учитель художественного труда	Учитель физической культуры	Преподаватель-организатор НВТП
Преподавание	18	18	18	18	18	18
Планирование и подготовка урока	5	7,5	6	6	6	6
Оценивание работ обучающихся	3	2,5	1	1	1	1

Общая административная работа	1	0,5	1	2	2	2
Командная работа с коллегами в школе	2	2	2	1	1	1
Консультация обучающихся	1	1	1	1	2	1
Проведение дополнительных заданий	2	1	3	3	2	2
Выполнение других заданий	2	0,5	3	3	3	3
Сотрудничество с родителями и опекунами	1	1	1	1	2	1
Участие в управлении школой	1	1	1	1	2	2
Работа с классом (кл. рук.)	1	2,5	1	1	-	1
Проверка тетрадей	1	0,5	-	-	-	-
Посещение уроков коллег	1	1	1	1	1	1
Посещение уроков класса	1	1	1	1	-	1

Примечание. 1. Расчет времени, отводимого на виды деятельности учителя начальных классов, осуществлялся на основе нагрузки в 14 часов.

В связи с тем, что преподавание отдельных дисциплин в начальной школе передано учителям-предметникам, реальная нагрузка учителя начальных классов составляет в настоящее время 14 часов.

40-часовой недельный хронометраж рабочего времени учителя в разрезе учебных предметов на основе 18 часов «горловой» нагрузки (с классным руководством), показаны 22 часа на другие виды деятельности. На планирование и подготовку урока по учебным предметам варьируется от 5 до 9 часов, оценивание работ обучающихся колеблется от 5 часов учителей языков до 1 часа учителей музыки, художественного труда, физической культуры, НВП. Общая административная работа 0,3 часа у учителей языка до 2 часов учителей художественного труда, физической культуры, НВП. Командная работа с коллегами в школе от 1 часа до 2. Консультация обучающихся 1,5 часа у учителей математики и информатики, 2 часа у учителя физической культуры, 0,5 часа у учителей казахского языка, у остальных учителей предметником по 1 часу. Проведение дополнительных заданий по учебным предметам (кружки, секции и т.д) от 0,5 часа до 3 часов. Выполнение других заданий (смотри, конкурсы, соревнования, мероприятия) от 0,5 часа у учителей казахского языка до 3 часов у учителей художественного труда, физической культуры, НВП. Сотрудничество с родителями и опекунами от 0,5 до 1,5 часа. Участие в управлении школой от 0,3 часа до 2 часов

по предметам. Работа с классом (кл. рук.) максимально 3 часа. Проверка тетрадей самая высокая нагрузка у учителей языков 5 часов, низкая у учителя географии 0,5 часа. Посещение уроков коллег от 0,2 часа до 1,5 часа. Посещение уроков класса у всех предметников по 1 часу, кроме учителей казахского языка 0,2 часа и Т2/Я2 0,5 часа.

40-часовой недельный хронометраж рабочего времени учителя в разрезе учебных предметов на основе 18 часов «горловой» нагрузки (без классного руководства), показаны 22 часа на другие виды деятельности. Увеличивается количество часов на планирование и подготовку урока, оценивание работ обучающихся, посещение уроков класса, проведение дополнительных заданий (таблица 48).

Таблица 48 – Проект 40-часового недельного хронометража рабочего времени учителя в разрезе учебных предметов на основе 18 часов «горловой» нагрузки (без классного руководства)

Виды деятельности	Учитель казахского/русского языка	Учитель Т2/Я2	Учитель истории	Учитель физики	Учитель химии
Преподавание	18/18	18/18	18	18	18
Планирование и подготовка урока	7	6,5	9	6	7
Оценивание работ обучающихся	5	5	1	3	3
Общая административная работа	0,5	1	2	1	1
Командная работа с коллегами в школе	1	0,5	1	0,5	2
Консультация обучающихся	1	0,5	2	1	3
Проведение дополнительных заданий	1	1	2	0,5	2
Выполнение других заданий	1	1,5	3	0,5	1
Сотрудничество с родителями и опекунами	1	1	-	0,5	0,5
Участие в управлении школой	0,5	0,5	1	0,5	0,5
Работа с классом (кл. рук.)	-	-	-	-	-
Проверка тетрадей/работ	3	5	-	3	1
Посещение уроков коллег	1	0,25	1	0,5	1
Посещение уроков класса	-	0,25	-	-	-

Виды деятельности	Учитель биологии	Учитель географии	Учитель музыки	Учитель художественного труда	Учитель физической культуры	Преподаватель-организатор НВТП
Преподавание	18	18	18	18	18	18
Планирование и подготовка урока	6	7,5	6	6	6	6
Оценивание работ обучающихся	3	2,5	1	1	1	1
Общая административная работа	1	0,5	2	2	2	2
Командная работа с коллегами в школе	2	2	1	1	1	1
Консультация обучающихся	2	2,5	1	1	2	1
Проведение дополнительных заданий	2	2,5	3	3	2	2
Выполнение других заданий	2	1	3	3	3	3
Сотрудничество с родителями и опекунами	1	1	3	3	2	1
Участие в управлении школой	1	0,5	1	1	2	2
Работа с классом (кл. рук.)	-	-	-	-	-	-
Проверка тетрадей	1	-	-	-	-	-
Посещение уроков коллег	1	2	1	1	1	1
Посещение уроков класса		-	1	1	-	1

Примечание. 1. Расчет времени, отводимого на виды деятельности учителя начальных классов, осуществлялся на основе нагрузки в 14 часов.

В связи с тем, что преподавание отдельных дисциплин в начальной школе передано учителям-предметникам, реальная нагрузка учителя начальных классов составляет в настоящее время 14 часов.

40-часовой недельный хронометраж рабочего времени учителя в разрезе учебных предметов на основе 16 часов «горловой» нагрузки (с классным руководством), 24 часа распределены на другие виды деятельности. Планирование и подготовка урока по учебным предметам колеблется от 5 часов до 8,5 часа, максимальное количества времени затрачивают учителя языков. Оценивание работ обучающихся варьируется от 5 до 1 часа по предметам. Общая административная работа от 0,5 до 2. Командная работа с коллегами в школе минимально 1 час, максимально 2 часа. Консультация обучающихся по предметам колеблется от 0,5 часа до 4. Проведение дополнительных заданий от 0,3 часа учителей языков до 5 часа у учителя музыки. Выполнение других заданий от 0,5 часа до 3. Сотрудничество

с родителями и опекунами максимально 2 часа, минимум 0,5 часа. Участие в управлении школой от 0,5 часа до 1 часа. Работа с классом (кл. рук.) от 1 до 3 часов. Проверка тетрадей/работу учителей языка и физики 3 часа у остальных по учителям предметников по 1 часу. Посещение уроков коллег 2 часа у учителя географии у остальных по 1 часу. Посещение уроков класса 0,5 часа у учителя Т2/Я2, 2 часа у учителя географии у остальных по 1 часу (таблица 49).

Таблица 49 – Проект 40-часового недельного хронометража рабочего времени учителя в разрезе учебных предметов на основе 16 часов «горловой» нагрузки (с классным руководством)

Виды деятельности	Учитель начальных классов	Учитель казахского/русского языка	Учитель Т2/Я2	Учитель английского языка	Учитель истории	Учитель математики	Учитель информатики	Учитель физики	Учитель химии
Преподавание	14	16/16	16/16	16	16	16	16	16	16
Планирование и подготовка урока		8	8,5		8			6	6
Оценивание работ обучающихся		5	4		1			3	3
Общая административная работа		0,5	0,5		2			1	1
Командная работа с коллегами в школе		1	1		2			1,5	2
Консультация обучающихся		0,5	0,5		1			1,5	1
Проведение дополнительных заданий		1	1		2			1	2
Выполнение других заданий	мин	0,5	0,5		3			0,5	1
Сотрудничество с родителями и опекунами		1	2		1			0,5	1
Участие в управлении школой		0,5	0,5		1			1	1
Работа с классом (кл. рук.)		1	1		1			3	1
Проверка тетрадей/работ		3	3		-			3	1
Посещение уроков коллег	40 мин	1	1		1			1	1
Посещение уроков класса	40 мин	1	0,5		1			1	1

Виды деятельности	Учитель биологии	Учитель географии	Учитель музыки	Учитель художественного труда	Учитель физической культуры	Преподаватель-организатор НВТП
Преподавание	16	16	16	16	16	16
Планирование и подготовка урока	6	6	5	6	6	6
Оценивание работ обучающихся	3	2	1	1	1	1
Общая административная работа	1	0,5	1	2	2	2
Командная работа с коллегами в школе	2	2	1	1	2	2
Консультация обучающихся	2	2	1	1	4	4
Проведение дополнительных заданий	3	2	5	4	2	2
Выполнение других заданий	1	1	5	4	1	1
Сотрудничество с родителями и опекунами	1	1	1	1	2	2
Участие в управлении школой	1	0,5	1	1	1	1
Работа с классом (кл. рук.)	1	2	1	1	1	1
Проверка тетрадей	1	1	1	1	-	-
Посещение уроков коллег	1	2	1	1	1	1
Посещение уроков класса	1	2	1	1	1	1

Примечание. 1. Расчет времени, отводимого на виды деятельности учителя начальных классов, осуществлялся на основе нагрузки в 14 часов.

В связи с тем, что преподавание отдельных дисциплин в начальной школе передано учителям-предметникам, реальная нагрузка учителя начальных классов составляет в настоящее время 14 часов.

40-часовой недельный хронометраж рабочего времени учителя в разрезе учебных предметов на основе 16 часов «горловой» нагрузки (без классного руководства), 24 часа распределены на другие виды деятельности, а именно увеличивается количество часов на планирование и подготовку уроков, общую административную работу, проведение дополнительных занятий (таблица 50).

Таблица 50 – Проект 40-часового недельного хронометража рабочего времени учителя в разрезе учебных предметов на основе 16 часов «горловой» нагрузки (без классного руководство)

Виды деятельности	Учитель начальных классов	Учитель казахского/русского языка	Учитель Т2/Я2	Учитель английского языка	Учитель истории	Учитель математики	Учитель информатики	Учитель физики	Учитель химии
Преподавание	14	16/16	16/16	16	16	16	16	16	16
Планирование и подготовка урока		8	8,5		8			6	7
Оценивание работ обучающихся		5	4		1			6	4
Общая административная работа		0,5	0,5		2			3	1
Командная работа с коллегами в школе		0,5	0,5		2			0,5	2
Консультация обучающихся		1	1,5		2			1,5	1
Проведение дополнительных заданий		2,5	2,5		3			1,5	2
Выполнение других заданий	мин	1	1		3			0,5	1
Сотрудничество с родителями и опекунами		1	1		-			0,5	1
Участие в управлении школой		0,5	0,5		1			0,5	1
Работа с классом (кл. рук.)		-	-		-			-	-
Проверка тетрадей/работ		3	3		-			3	1
Посещение уроков коллег	мин	1	1		2			3	1
Посещение уроков класса	мин	-	0,5		-			1	1

Виды деятельности	Учитель биологии	Учитель географии	Учитель музыки	Учитель художественного труда	Учитель физической культуры	Преподаватель-организатор НВП
Преподавание	16	16	16	16	16	16

Планирование и подготовка урока	7	6	5	5	6	5
Оценивание работ обучающихся	4	2	2	1	2	2
Общая административная работа	1	0,5	2	1	2	2
Командная работа с коллегами в школе	2	3	2	1	2	2
Консультация обучающихся	1	4	1	2	2	1
Проведение дополнительных заданий	2	4	5	2	4	5
Выполнение других заданий	1	1	5	3	3	3
Сотрудничество с родителями и опекунами	1	1	-	2	1	1
Участие в управлении школой	1	0,5	1	2	1	2
Работа с классом (кл. рук.)	-	-	-	-	-	-
Проверка тетрадей	1	-	-	-	-	-
Посещение уроков коллег	1	2	1	1	1	1
Посещение уроков класса	-	-	-	-	-	-

Примечание. 1. Расчет времени, отводимого на виды деятельности учителя начальных классов, осуществлялся на основе нагрузки в 14 часов.

В связи с тем, что преподавание отдельных дисциплин в начальной школе передано учителям-предметникам, реальная нагрузка учителя начальных классов составляет в настоящее время 14 часов.

40-часовой недельный хронометраж рабочего времени учителя в разрезе учебных предметов на основе 16 часов «горловой» нагрузки (без классного руководства), 24 часа распределены на другие виды деятельности, а именно увеличивается количество часов на планирование и подготовку уроков, общую административную работу, проведение дополнительных занятий.

4 Методические рекомендации по организации образовательного процесса в аспекте снижения нагрузки учителя

Из 34 стран ОЭСР в 24 странах используется тарифная модель оплаты труда педагогов. Она предусматривает оплату за 40-часовую рабочую неделю, включающую преподавание и дополнительную работу (классное руководство, проверка тетрадей, работа с родителями, воспитательные мероприятия), мотивационные выплаты (успеваемость учеников, личностное развитие и победы учеников в конкурсах).

В Казахстане согласно Закону РК «Об образовании» применяется почасовая оплата труда учителей начального, основного и общего среднего образования, расчет производится из 18 часов на ставку. Имеются некоторые виды доплат согласно ППРК от 31 декабря 2015 года № 1193 «О системе оплаты труда гражданских служащих, работников организаций, содержащихся за счет средств государственного бюджета, работников казенных предприятий» (за классное руководство (25%, 30% от БДО), за проверку тетрадей (20%, 25% от БДО), за заведование учебными кабинетами (20%, 25%, 30% от БДО), за работу в сельской местности и с детьми-инвалидами (25%, 30% от БДО), за углубленное изучение профильных предметов (20%, 25%, 40% от БДО) однако нормы распределения часов внеурочной деятельности педагога не даны.

40 часовая рабочая неделя и тарифная оплата применяется следующим штатным работникам школ: педагог-организатор, педагог-психолог, социальный педагог, вожатый (таблица 50).

Таблица 51 – Хронометраж учета педагогической нагрузки в неделю

Деятельность	Часы в неделю	
	ОЭСР(40 часов)	Казахстан
Преподавание	17,9	18
Планирование и подготовка урока	6,1	Не нормирован
Оценивание работ школьников	4	Не нормирован
Общая административная работа	2	Не нормирован
Командная работа с коллегами по школе	2	Не нормирован
Консультация учеников	2	Не нормирован
Проведение дополнительных заданий ¹	2	Не нормирован
Выполнение других заданий	2	Не нормирован
Сотрудничество с родителями и опекунами	1	Не нормирован
Участие в управлении школой	1	Не нормирован

Следует отметить, в странах, где используется тарифная ставка, (например, Сингапур, Финляндия) заработная плата педагогических работников выше чем в бизнесе, в Японии учителя получают на 25% больше, чем государственные служащие. Годовая зарплата германских учителей выше среднего уровня по Европе.

По сравнению со странами ОЭСР, в Казахстане учителя получают намного меньше, так как в стране функционирует почасовая модель оплаты труда.

Анализ показал, что урочно-почасовая система оплаты труда учителей имеет ряд негативных аспектов:

- учитель превращается в «часодавателя», что существенным образом отражается на качестве преподавания;

- в виду «уровнительных» механизмов оплаты труда у большинства педагогов отсутствует стремление повышать квалификацию, использовать инновационные подходы в своей работе;

Экономическое игнорирование дополнительной работы учителя.

Предлагаемая нагрузка учителей

Чтобы работа учителей в казахстанских школах была более эффективной, необходима новая концепция работы учителей, которая будет способствовать улучшению профессионализма учителей, повышению привлекательности профессии и сократит количество учителей с чрезмерно высокой учебной нагрузкой.

Общее количество педагогов в нашей стране составляет 325 184 тысяч человек, из них: учителя предметники – 291237 тысяч человек (город – 124 704, село – 200 480).

В школах страны количество учителей, работающих на полную ставку, превышает 205 тысяч человек, на полторы ставки работают 72 749 учителей, около 5 400 учителей работают с двойной нагрузкой, тогда как количество педагогов, работающих не на полную ставку достигает около 9 тысяч.

Для установления тарифной системы оплаты труда педагогов предлагаем применить вариант распределения часов педагогической нагрузки по опыту стран ОЭСР и внедрение подушевого финансирования, где предусмотрена стимулирующая надбавка для учителей.

Как свидетельствует практика школ многих стран, учителя выполняют многочисленные обязанности, не связанные с их профессиональным статусом: сбор денег с учащихся на завтраки, дежурство во время перемен в рекреационных местах, контроль за дисциплиной в школьной столовой, участие в общественных мероприятиях, организация всеобуча и т.п.

Для разгрузки учителя в некоторых странах вводятся помощники учителей, которые берут на себя менее квалифицированные обязанности, которые, без сомнения, облегчают нелегкий труд учителя.

В связи с вышеизложенным. Предлагаем при оптимизации трудовых ресурсов внедрить институт классных педагогов (тьюторов), которые возьмут на себя функции, не связанные с преподаванием, по опыту некоторых школ города Караганды и Назарбаев интеллектуальных школ.

Заключение

В методических рекомендациях представлен анализ учебной нагрузки учителей разных стран, которая варьирует от 14 часов до 26 часов. Нагрузка учителей Республики Казахстан составляет 18 часов, что является средним показателем.

Представлены Типовые учебные планы со снижением нагрузки для общеобразовательных школ, гимназий/лицеев:

- Типовые учебные планы начального образования;
- Типовые учебные планы основного среднего образования;
- Типовые учебные планы общего среднего образования.

Все Типовые учебные планы со снижением нагрузки для общеобразовательных школ разработаны для классов с казахским/ русским/ уйгурским/ узбекским и таджикским языком обучения. Типовые учебные планы со снижением нагрузки для гимназий/лицеев разработаны для классов с казахским и русским языками обучения.

При определении предметов, по которым возможно снижение нагрузки, в первую очередь, учитывалась современная методика преподавания второго языка, которая ориентирована на коммуникативность в обучении. Это означает, что учащиеся овладевают навыками осуществления общения на втором языке, а не заучивают языковую теорию. В связи с этим ориентация на коммуникативность при разработке учебных программ обновленного содержания образования привела к значительному сокращению грамматического материала.

Согласно новым ТУПам, в начальной школе снижение нагрузки составило: в 1, 2 классах – по 2 часа в неделю, в 3, 4 классах – по 3 часа. Снижение нагрузки для гимназий в 1-4 классах составило по 4,5 часа.

В основной школе нагрузка снизилась на 3 часа в 5-7 классах, на 4 часа – в 8-9 классах. Инвариантная нагрузка снижается максимально, обучающимся дается возможность выбора предметов для углубленного изучения.

Тем самым, максимальный объем нагрузки в 5 классе составляет 29 ч, во 6 кл – 30 ч, в 7 кл – 31 ч, в 8 кл – 32 ч, в 9 кл – 34 ч.

А для гимназий/лицеев в 5-9 классах гимназический/лицейский компонент снижен на 3,5 часа и максимальный объем нагрузки в 5 классе составляет 34 ч, во 6 кл – 35 ч, в 7 кл – 36 ч, в 8 кл – 37 ч, в 9 кл – 39 ч.

Для 7-9 классов гимназий/лицеев составлен только один вариант ТУПа, в котором выбор предметов, на которые отводится 6 часов, оставлено за организацией образования.

Максимальная нагрузка в 10, 11 классах сокращается с 39 часов до 35 часов. Обучающимся 10-11 классов также предлагается выбор предметов: изучение 2 предметов по три часа, одного предмета по 2 часа.

Дополнительно в вариативный компонент включены 4 часа, отводимые на предметы по выбору.

Изменилась также нагрузка в гимназиях, лицеях на уровне общего среднего образования. Предлагается гимназический компонент снизить с 8,5 часов до 4 часов. Таким образом, максимальной объем нагрузки в 10 и 11 классах составил по 40 часов.

Собрана статистическая информация из всех областей республики, которая показала количество школ (лицеев, гимназий, специализированных школ, частных) перешедшие на ТУПы со сниженными учебными нагрузками в 2018-2019 учебном году и представлены в виде диаграмм.

Даны методические рекомендации по проведению 40-часового недельного хронометража рабочего времени учителя в разрезе учебных предметов на основе 18 и 16 часов «горловой» нагрузки с классным руководством и без классного руководства с указанием затрачиваемого времени на разные виды деятельности.

Далее представлены методические рекомендации по организации образовательного процесса в аспекте снижения нагрузки учителя. Предлагаем при оптимизации трудовых ресурсов внедрить институт классных педагогов (тьюторов), которые возьмут на себя функции, не связанные с преподаванием, по опыту некоторых школ города Караганды и Назарбаев интеллектуальных школ

Список используемой литературы

1. Концепция проекта Закона Республики Казахстан «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты по вопросам статуса педагога, снижения нагрузки на ученика и учителя»
2. Послание Президента Республики Казахстан Н.Назарбаева народу Казахстана 5 октября 2018 года рост благосостояния казахстанцев: повышение доходов и качества жизни.
3. Закон РК «Об образовании» № 319 – III от 27 июля 2007 года.
4. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 8 ноября 2012 года № 500 "Об утверждении типовых учебных планов начального, основного среднего, общего среднего образования Республики Казахстан"
5. Как правильно провести хронометраж рабочего времени? Интернет-ресурс. kadriruem.ru/hronometrazh-.
6. Блинов В.М. Реформа профессионально-педагогической подготовки современного европейского учителя / В.М. Блинов // Интернет-журнал «Проблемы современного образования». – 2012.
7. Трудовой кодекс Республики Казахстан (с изменениями и дополнениями по состоянию на 21.07.2015 г.)
8. Об утверждении Типовых штатов работников государственных организаций образования и перечня должностей педагогических работников и приравненных к ним лиц Постановление Правительства Республики Казахстан от 30 января 2008 года № 77.
9. О внесении дополнения в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 29 января 2008 года № 40 "Об утверждении Правил об исчислении заработной платы работников государственных организаций образования, финансируемых за счет средств бюджета» Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 3 июля 2017 года № 315. Зарегистрирован в Министерстве юстиции Республики Казахстан 16 августа 2017 года № 15492
10. Закон Республики Казахстан от 27 июля 2007 года № 319-III «Об образовании» (с изменениями и дополнениями по состоянию на 03.12.2015 г.)
11. Слостенин В.А. Современные подходы к подготовке учителя// Педагогическое образование и наука.-2000.-№ 1. – С.75.
12. Приказ Министерства образования и науки РФ от 22 декабря 2014 г. N 1601 "О продолжительности рабочего времени (нормах часов педагогической работы за ставку заработной платы) педагогических работников и о порядке определения учебной нагрузки педагогических работников, оговариваемой в трудовом договоре" (с изменениями и дополнениями) Система ГАРАНТ: <http://base.garant.ru/70878632/#ixzz5i1UgVkQD>
13. Володин Д.А. Современное школьное образование в Финляндии: национальные реформы в Европейском контексте: Автореф...дисс. канд. пед.наук: 13.00.01 / Д.А Володин. –Тула, 2011. – 46 с.

14. Голубь И.Б. Становление национального образования в Еврейской автономной области. – Автореф. дисс. к.п.н., 13.0001: Комсомольск-на-Амуре, 2006. – 43. 22
15. Воробьев Н.Е., Бессарабова И.С. Особенности системы образования в Финляндии / Н.Е.Воробьев, И.С.
16. Нагрузка учителей в России и Европе. Зарубежная школа. Технология. всё для учителя! № 12 (24) декабрь 2014 г. 43-45 с.
17. Зарубежный опыт реформ в образовании. Европа, США, Китай, Япония. //Высшее образование сегодня, №2, 2000.- 60-67.
18. Андреев В. И., Степанов В.А. Введение в европейскую сравнительную педагогику. Мн.: НИО, 1996.- 110с.62 Сравнительная педагогика. Высшее образование за рубежом / Под ред. В. И. Андреева. - Мн.: Нац. Ин-т образования, 1999.-342 с.
19. Зарецкая С.Л. Международная составляющая современного высшего образования // Глобализация и образование / ИНИОН РАН. - М., 2001.- С. 40-54.
20. Система образования Финляндии: успехи школьного обучения и «третья роль» университетов//Приложение «Обзор систем образования стран ОЭСР». – Центр ОЭСР – ВШЭ. – 2005. – С.8-12
21. Проблемы подготовки преподавателей вузов в Турции *Л. ГУРЬЕ, профессор Казанский государственный технологический университет А.ГАЗИЗОВА, доцент Казанский государственный университет (Набережночелнинский филиал) Hatakenaka S.* Higher Education in Turkey for 21st Century: Size and Composition, November 2006. – <http://siteresources.worldbank.org/>
22. Сорокина А. Школьное и дошкольное образование: мировой опыт и повышение квалификации учителей /А.Сорокина // Учительская газета. – 2013. – № 46. [Электронный ресурс] – Режим доступа:<http://www.ug.ru/archive/>
23. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 24 апреля 2017 года № 182 «Об утверждении Методических рекомендаций по организации и выполнению домашнего задания в организациях среднего образования РК».
24. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 26 января 2018 года № 32 «Об определении перечня документов, рекомендуемых для ведения отдельными категориями педагогических работников организаций среднего образования».
25. Национальная образовательная база данных (НОБД), от 467 в 2011г. до 151 в 2016 г. e.edu.kz/nedb-passport

Содержание

	Введение	94
1	Анализ международного опыта по снижению учебной нагрузки.....	96
2	Итоги внедрения Типовых учебных планов со снижением учебной нагрузки в 2018-2019 учебном году.....	112
3	Методические рекомендации по проведению хронометража рабочего времени учителя.....	168
4	Методические рекомендации по организации образовательного процесса в аспекте снижения нагрузки учителя.....	178
	Заключение.....	180
	Список используемой литературы.....	182

Мұғалімнің жұмыс уақытын үнемдеу және оқу жүктемесін азайту бойынша

Әдістемелік ұсынымдар

**Методические рекомендации
по снижению учебной нагрузки и хронометража рабочего времени учителя**

Басуға 19.03.2019 ж. қол қойылды. Пішімі 60×84 1/16.
Қағазы офсеттік. Офсеттік басылыс.
Қаріп түрі «Times New Roman». Шартты баспа табағы 5,8.

Подписано в печать 19.03.2019. Формат 60×84 1/16.
Бумага офсетная. Печать офсетная.
Шрифт Times New Roman. Усл. п.л. 5,8.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
«Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы» РМҚК
010000, Астана қ., Мәңгілік ел даңғылы, 8, «Алтын Орда» БО, 15-қабат

Министерство образования и науки Республики Казахстан
Национальная академия образования им. И. Алтынсарина
010000, г. Астана, пр. Мәңгілік ел, 8, БЦ «Алтын Орда», 15 этаж